

դրամատուրգիա

գրական-գեղարվեստական հանդես

28²⁰¹² 29

ՊԻԵՍՆԵՐ

Աննա Աղասարյան	2	ՄԻՄՈՆԱ
Սամվել Խալաթյան	34	ՊԱՊԱՄ, ՊԱՊԱՄ, ՊԱՊԱՄ...
Կարինե Խոդիկյան	52	ԲԱՐԻ ԵՂԵՔ, ՍԱՏԿԱՑՐԵՔ ԴՐԱՆ
Հովհաննես Թեֆցյոզյան	72	ԾԱՌԸ՝ ՕԳԻ ՄԵՋ
Մանե Խառասյան	80	ՀՅՈՒՐԸ, ՈՐ ԵԿԱՎ ԺԱՄԱՆԱԿԻՆ
Արամ Արսենյան	90	ՄԱՏՈՒՑՈՂՆԵՐԻ ԴՊՐՈՑԸ
Թամարսի Բարթախա	92	ԽԱՂԱԼԻՔ ԱՏՐՃԱՆԱԿԸ
Նադեժդա Պժուկիհնա	116	ԱՆՆՈՐՄԱԸ

Աննա ԱՂԱՍԱՐՅԱՆ

Միմոնայի քրոջը՝ Պիաֆին, ճանաչում են բոլորը: Միմոնային գիտեն քչերը: Նրանք տանել չէին կարողանում իրար, բայց չէին կարող սպրեել մեկն առանց մյուսի:

Երկվորյակներ չէին, բայց նման էին և արտաքինով, և էությունը: Տարբերությունը միայն Միմոնայի հասակն էր, որ 2 սմ ավելի բարձր էր Պիաֆից, և Պիաֆը դա չէր ներում նրան: Նրանք կապված էին սիրո ու ատելության խառնուրդով: Ինձ միշտ հետաքրքիր են եղել միայն խառնուրդով զգացմունքները, որոնց բացատրությունը, ինչպես բարձրագույն մաթեմատիկայում, որտեղ 2-ին գումարած 2-ը ամենևին էլ հավասար չէ 4-ի, դուրս է պարզ կամ պարզունակ տրամաբանությունից: Պիեսում երկու ուժեղ կանացի կերպարներ են, երկու քույր, որոնք «սազում են» իրար, ինչպես սպիտակն ու սևը: Ով էր սպիտակը... Թող բեմադրիչն ինքը որոշի: Գուցե Միմոնան ավելի ուժեղ էր՝ տանելու համար տաղանդի այն ահռելի բեռը, որ մեծ տատապանքով կրում էր Պիաֆը: Գուցե արժե, որ երկրորդ ներկայացման մեջ Պիաֆի դերը խաղա Միմոնայի դերակատարուհին:

ՄԻՄՈՆԱ

Գործող անձինք

ՄԻՄՈՆԱ - Պիաֆի ֆույրը

ՊԻԱՖ - Միմոնայի ֆույրը

ԼՈՒԻ - նրանց հայրը

ԷՂԻՏ - փոքրիկ Պիաֆը

ՇՎԱՐՑԿՈՖ - Պեսսադոյի սոլա

ՀԵՖԿԵ - բժիշկ

ՔՐԻՍՏԻ

ՄԱՆԵՏ

ՄԻՄԻ

ԻՎՈՆՆԱ

ԼՈՒԻՉ - հասարակաց սան ժրուհին

ՖՐԵՂԻ - բարմեն

ՄԻՇԵԼ - դաշնակահար

ԼԵՊԼԵ, ՌԵՅՄՈՆ, ՇԵՐԱՐՅԵ, ՏԻԿԻՆ

ԼՐԱԳՐԱՎԱՃԱՌ

ԱՐԱՐՎԱԾ ԱՌԱՋԻՆ

Հասարակաց տուն: Երաժշտություն: Երկու, երեք սեղան, մի անկյունում՝ գրամաֆոն, որոնց մոտ նստած աղջիկները ծխում են ու սուրճ խմում: Առավոտ է: Աղջիկներից ոմանք կիսահագնված են: Մեկը ներս է մտնում սրբիչով մազերը ցամաքեցնելով, խալաթը վրան գցած: Բարի հետևում բարմենն է, որի արտաքինը և ներկած աչքերը մատնում են միասեռական հակումը: Բեմի խորքում լայն ու երկար աստիճաններ են, որոնք տանում են դեպի պայմանական բեմը: Դրսից լսվում է մաղամ Լուիզի ձայնը:

ԼՈՒԻՉ - Ֆրեդի, ո՞ր ես դրել այդ անիծյալ թակարդը: Ֆրեդի՛...

ՖՐԵՂԻ - Երեկ դուք տարաք խոհանոց:

ԼՈՒԻՉ - (ներս մտնելով): Քո ասելով՝ սկլերոզ ունեմ, հա՞, պառավ եմ...

ՄԻՄԻ - Սկսվե՛ց...

ԼՈՒԻՉ - (աղջիկներին): Դուք սուս մնացեք: Հիմա հերթը ձեզ էլ կհասնի: (Ֆրեդիին.) Ո՞ր է թակարդը, մկները վխտում են խոհանոցում:

ՖՐԵՂԻ - Չգիտեմ:

ԼՈՒԻՉ - Օ՛ր, սուրբ Թերեզա... Ես կցնդեմ ձեր ձեռքին մի օր: Ֆրեդի, չիմացողները գնում են դժոխք,- ասել է Երանելի Ավգուստինը:

ՖՐԵԳԻ - Ի՞նչ Ավգուստին:

ԼՈՒԻՉ - Դա՛ էլ չգիտես: Ֆրեդի, քեզ պետք է երբեմն-երբեմն կանանց ոտքերի արանքը խցվել, այդ դեպքում ինչ-որ բան գուցե իմանաս: Շամպայնի բաժակներն օճառով լվա, գանգրահեր ավանակ:

ՖՐԵԳԻ - Լսում եմ, մաղամ:

ԼՈՒԻՉ - Մարի՛... Ո՞ր է այդ փնթի հավը: Հարյուր անգամ ասել եմ, որ ամեն հաճախորդից հետո սենյակը պետք է կարգի բերել: *(Քրիստինին.)* Քո սենյակում երեք օր է՝ Սողոմ-Գոմոր է: Ինչո՞ւ չես հետևում սենյակիդ մաքրությանը...

ՔՐԻՍՏԻՆ - Բայց, տիկին, երեք օր է...

ԼՈՒԻՉ - Ի՞նչ՝ բայց: Ի՞նչ՝ բայց: Սա առաջին կարգի հասարակաց տուն է: Տղամարդիկ այստեղ չափ-տի զգան, ինչպես իրենց տանը: Նրանց կանայք կարող են ամիսներով սավանը չփոխել: Եթե այստեղ էլ նույնը լինի, նրանք կմնան իրենց տներում: Պա՞րզ է: Իսկ դուք կգրկվեք աշխատանքից: Ո՞ր է Ռոզին:

ՍԻՍԻ - Վերևում: Նրա մոտ հաճախորդ է եկել: Այսօր երրորդն է:

ԼՈՒԻՉ - Խեղճ Ռոզի: Չեր փոխարեն էլ է աշխատում: Երեք օր է՝ ոչ մի ֆրանկի օգուտ չեք բերել, իսկ ես շարունակում եմ կերակրել ձեզ: Կվե՞նդեմ, բոլորիդ փողոց կշպրտեմ, լսո՞ւմ եք...

ԻՎՈՆՆԱ - Մաղամ...

ԼՈՒԻՉ - Ի՞նչ՝ մաղամ: Երկու օր է՝ խրտնեցնում եք հաճախորդներին: Խոսքներդ մեկ եք արե՞լ, ուզում եք ինձ սնանկացնե՞լ... Գործադուլ եք հայտարարո՞ւմ:

ԻՎՈՆՆԱ - Մաղամ, ես հեռանում եմ, այլևս մեղքի մեջ ապրել չեմ կարող:

ԼՈՒԻՉ - Հիմարություն չանես, սովից կսատկես մայթի վրա: Կամ էլ ստիպված նույն բանը կանես, ինչ այստեղ ես անում: Ավելի լավ չի՞ այստեղ, քան փողոցում մաքուր, ապահով, բժշկի հսկողության տակ, տեղը տեղին:

ԻՎՈՆՆԱ - Երեկ եկեղեցում Սուրբ Թերեզան նախատեց ինձ երկնքից և պատվիրեց, որ դարձի գամ: Ես հստակ լսեցի նրա ձայնը. «Իվոննա, դարձի արի»: Էլ չեմ կարող, մաղամ, ես գնում եմ: Մնաք բարով, քույրեր: *(Հրաժեշտ է տալիս աղջիկներին:)*

ՍԻՍԻ - *(հեծկլտում է):* Իսկ ես ի՞նչ անեմ, Սուրբ Թերեզա... ի՞նչ անեմ... ների, ես չեմ կարող այսպես միանգամից թողնել ու գնալ... ների, Սուրբ Թերեզա... ների...

ԼՈՒԻՉ - Ոտքս կոտրվե՛ր՝ ձեզ եկեղեցի չտանե՛ի:

ԻՎՈՆՆԱ - Մնաք բարով:

ԼՈՒԻՉ - Չհամարձակվե՛ս... Իվոննա, ետ դարձի, լսո՞ւմ ես...

Իվոննան դուրս է գալիս: Աղջիկները լաց են լինում խմբով:

ԼՈՒԻՉ - Չայներդ կտրե՛ք... կտրե՛ք ձայներդ: Չեզ ինչի՞ համար եկեղեցի տարա: Քեզ եմ հարցնում, Սիսի, պատասխանի՛ր:

ՍԻՍԻ - Որ բոլորս միասին աղոթենք

Սուրբ Թերեզային, որ հրաշք գործի, ու փոքրիկ Էդիտի աչքերը բացվեն նրա սուրբ գործոթյամբ:

ԼՈՒԻՉ - Իսկ ի՞նչ ստացվեց: Էդիտը դեռ կույր է, ինչպես մի տարի առաջ, երբ հայրը նրան այստեղ բերեց: Էդիտի հետ հրաշք տեղի չունեցավ: Բայց փոխարենը մի ուրիշ հրաշք եղավ: Դու՛ր փոխվեցիր: Երեք օր է՝ հրաժարվում եք աշխատել: Սա կուսանո՞ց է, ձեզ եմ հարցնում, թե՞ բարդակ: Ա՛խ, այս ի՞նչ բերեցիր իմ գլխին, Սուրբ Թերեզա: *(Նայում է վերև:)* Դու ինչ-որ բան խառնել ես երևի: *(Ուզում է գնալ:)*

Ներս է մտնում Ժանետը:

ԺԱՆԵՏ - *(հորանջելով):* Բարի լույս... Ֆրեդի, մի բաժակ նարնջի հյութ տուր ինձ:

ԼՈՒԻՉ - Այդ ի՞նչ է ձեռքիդ:

ԺԱՆԵՏ - Տիկնիկ: Երեկ եմ գնել Էդիտի համար, բայց նա դեռ քնած է, չհասցրի տալ: Միսի, դեմքի մածուկը թթվել էր, թափեցի:

ԼՈՒԻՉ - Տուր այստեղ այդ տիկնիկը:

ԺԱՆԵՏ - Ինչո՞ւ, Էդիտի համար եմ գնել:

ԼՈՒԻՉ - Նա ոչինչ չի տեսնում, Էդիտը կույր է ծնվել, նրա ինչի՞ն է պետք տիկնիկը: Տուր այստեղ...

ԺԱՆԵՏ - Խնդրում եմ, մաղամ Լուիկ:

ԼՈՒԻՉ - Տո՛ւր, ասում եմ, անպիտան աղջիկ:

ԺԱՆԵՏ - Թողեք, թող մոտս մնա, խնդրում եմ: *(Տիկնիկը նետում է Ֆրեդիին:)*

ԼՈՒԻՉ - Լսեք, հո դուք չե՞ք խելագարվել: Մնում էր, որ հիմա էլ մայրական

զգացմունքներ ծնվեն ձեր մեջ: Սա մանկապարտեզ չի, գրողը տանի, սա բողոք է: Տո՛ւր... *(Պոկում է ձեռքից տիկնիկը:)* Տիկնի՛կն էր պակաս...

ԺԱՆԵՏ - Ետ տվեք, խնդրում եմ...

ԼՈՒԻՉ - Հաճախողների հետ տուն-տուն ես խաղալու՛: Նրանք էդ տուն-տունից են փախչում, գալիս այստեղ, որ մի քիչ հանգստանան: *(Ձեռքերը երկինք հասած:)* Օ՛հ, Սուրբ Թերեզա, էս ի՞նչ կատակներ ես անում, ա՛խ, Սուրբ Թերեզա, թե ձեռքս կընկնեիր... *(Հանկարծ հասկանում է իր ասածը:)* Մեղա քեզ, Տեր Աստված: *(Խաչակնքում է:)*

Հնչում է դռան զանգը:

ԼՈՒԻՉ - Հաճախող է: Տեղերո՛ւմ: Շրթներկդ, շրթներկդ քսիր, շո՛ւտ արա... Այս ի՞նչ տեսք ունեք: Կարգի՛ բերեք ձեզ, արա՛գ: Ֆրեդի, պատրաստ: Ժանետ, դիմավորիր: Եվ ինչպես հարկն է, հասկացա՞ր: Ժպտացե՛ք...

Ժանետը բացում է դուռը, ներս է մտնում Էդիտի հայրը՝ Լուին: Նա դեղին հնամաշ կեպիով է, կարմիր վերնաշապիկով և կանաչ տաբատով: Կոշիկները տարբեր են և՛ գույնով, և՛ ձևով: Ձեռքին գույնզգույն փաթեթներ են: Աղջիկները հիացած բացականչում են:

ԱՂՋԻԿՆԵՐ - Լուի, Լուին է եկե՛լ... Լուի՛...

Լուին ակրոբատիկ տրյուկ է անում, փաթեթներն ընկնում են հատակին:

ԼՈՒԻ - Այլե՛... Ձեզ ողջունում է բոլոր

Ժամանակների ամենամեծ արտիստը, ակրորատը և ժանգլյորը, որն արհամարհում է աշխարհի բոլոր բեմերը: Ձեզ ողջունում է նա՛, որի բեմը փողոցն է, այսինքն՝ Երկրագնդի մակերեսը: Այլե՛...
(Փաթեթներով ժանգլյորություն է անում:)

ԼՈՒԻՉ - Ընը, կուսանոցն ինձ քիչ էր, հիմա էլ կրկես-կրկես ենք խաղալու:

Աղջիկները ծիծաղելով ու ծափերով նետվում են հատակին քափված փաթեթները հավաքելու:

ՔՐԻԱՏԻՆ - Ի՞նչ ես բերել մեզ համար, Լուի:

ԼՈՒԻ - Կոնֆետներ, ժապավեններ, մազակալներ և այլ մանր-մունր բաներ: Վայելե՞ք, անմեղ մեղավորներ:

ԼՈՒԻՉ - Ժանեստ, գնա, Էդիտին բեր: Ասա՛ անառակ հայրդ եկել է քեզ տեսնելու: Ա՛խ, իմ խեղճ քույր, էլ գերեզմանից, տես՝ զավակդ ինչ է դարձել: *(Լուիին:)* Ո՞ւմ ես մեծացրել, ո՞ւմ...

ԼՈՒԻ - Մորաքույր, ես արտի՛ստ եմ: *(Համբուրում է:)* Դա ավելի ամոթալի չէ, քան պոռնկանոց պահելը: *(Ամուր համբուրում է:)*

ԼՈՒԻՉ - *(հրում է):* Կորի՛ր, անպետք... Թող, հերիք է ճպճպացնես թշերս, ատամներս հանեցիր: *(Հրում է:)* Ո՞ւր էիր, այ՛ տղա: Երեխան շուտով կմոռանա քեզ: Մի քիչ շուտ-շուտ արի:

ԼՈՒԻ - Ստեղծագործում էի, մադամ: Մի աման տաք ապուր բեր քրոջդ ստեղծագործող որդուն, ստամոքսս ահազանգում է: Ո՞նց ես, Ֆրեդի:

ԼՈՒԻՉ - «Ստեղծագործո՞ւմ էի»: Գրողը քեզ տանի:

ՄԻՄԻ - Իսկ սա ի՞նչ է, Լուի:

ԼՈՒԻ - Փուչիկներ Էդիտի համար: Փչե՞ք, մինչև գա: Քնա՞՞ծ է դեռ: Արդեն կեսօր է:

ՄԻՄԻ - Արջի քուն է մտել: Երեկ ցերեկը քնեց, մինչև հիմա չի արթնացել: *(Փչում է փուչիկը:)*

ՔՐԻԱՏԻՆ - Սովորաբար մեզ հետ է քնում, շատ ուշ: Վաղ էլ արթնանում է: Բայց այսօր... մի հատ էլ ինձ տուր: *(Վերցնում է Միսիից փուչիկը:)*

ԼՈՒԻՉ - *(ապուրը դնելով Լուիի առաջ):* Ա՛ռ, զխտկվիր, փուչ լակոտ դուրս եկար:

ԼՈՒԻ - Մորաքույր, աշխարհի բոլոր արքաներն ինձ հերթով առաջարկեցին խաղալ իրենց թագավորական թատրոններում: Խոստացան ոսկու սարեր, ադամանդներ ու գոհարներ, բայց ես նայեցի նրանց արհամարհանքով ու նետեցի հպարտ. «Ազնիվ արտիստին փողով առնել հնարավոր չէ, ես գերադասում եմ ազատությունը»: Իսկ ազատությունը փողոցում է: Այլե՛...

ՄԻՄԻ - Բռավո, Լուի, բռավո:

ԼՈՒԻՉ - Ճաշդ սառում է, այ՛ տղա:

ԼՈՒԻ - Եվ աշխարհի արքաներն ստիպված եղան դուրս գալ փողոց՝ մեծ արտիստին տեսնելու: Այո՛, թողեցին իրենց ապարանքներն ու եկան փողոց՝ հասարակ մահկանացուների պես: Արվեստի առաջ բոլորը հավասար են: Այլե՛...
(Գլուխկոնծի է տալիս:)

ԼՈՒԻՉ - Ճաշը, այ՛ տղա, գրո՛ղը քեզ

տանի: (Ֆրեդիկն.) Ի՞նչ ես անգործ
նստել, արի գնանք թակարդը
գտնենք:

ԼՈՒԻ - Մորաքույր, ուտելուց առաջ
պետք է վաստակեն իմ ապուրը:
Լուին աղքատ է, բայց հպարտ:
Այլե՛...

Աղջիկները ծափահարում են:

ՄԻՄԻ - Բռավո, բռավո... Ի՛նչ լավ
արիր, որ եկար, Լուի:

ԼՈՒԻ - Ազնվագույն ու չքնադագեղ օ-
րիորդներ, աշխարհիս բոլոր վա-
յելքները ոչինչ են ձեր ծափերի
դիմաց: (Գրկում է Միսիին:) Բայց
նույնիսկ այդ ծափերը ոչինչ են քո
գույգ, ցցուն բլիթների դիմաց:

ՄԻՄԻ - Թող, Լուի, թող...

ԼՈՒԻ - Օ՛, ձեր երկու բլիթները, որոնք
բարձր են, ինչպես Հիմալայները, և
նրանց վրա կարծես չի ազդում
երկրի ձգողականությունը: Գրա-
վիտացիա՛ ...

ՄԻՄԻ - Թող, Լուի... Բաց թող, կատակ
չեմ անում: Մի՛ արա:

ԼՈՒԻ - (հետ քաշվելով): Ներեցեք, օ-
րիորդ, ես չգիտեի, որ դուք օրիորդ
եք: Արի գիրկս, Քրիստին...

ՔՐԻՍՏԻՆ - Թող, չդիպչես ինձ... (Հե-
ռու է փախչում:)

ԼՈՒԻ - Ի՞նչ է պատահել: Հիմնարկի
պրոֆիլը փոխե՞լ եք:

ՄԻՄԻ - Սուրբ Թերեզան տակնուվրա
արեց մեր հոգիները: Ա՛յս, Լուի,
ի՛նչ մեղավոր ենք, մեզ դժոխք է
սպասվում: Սարսափելի է...

ԼՈՒԻ - Ի՞նչ Թերեզա... Սրբի դուռ եք
գնացել: Դո՞ւք... (Պայթում է ծի-
ծաղից:)

ՄԻՄԻ - Հա, աղջկադ համար: Աղոթք

արեցինք, աղաչեցինք, որ Էդիտին
տեսողություն տա: Բայց հրաշքը
տեղի չունեցավ:

ԼՈՒԻ - Իսկ դուք լրջորեն հավատո՞ւմ
էիք դրան: (Հռիշում է:)

ՄԻՄԻ - Ես հիմա էլ եմ հավատում:
Սուրբ Թերեզա՛...

**Ներս է մտնում փոքրիկ Էդիտը՝
ճչալով, ձեռքերով աչքերը փա-
կած:**

ՊԻԱՖ - Մամա՛... մամա՛: Վառում է,
վառ՛ւմ է... մամա...

**Աղջիկները նետվում են դեպի
նա:**

ՄԻՄԻ - Բաց թող... բաց...

ՔՐԻՍՏԻՆ - Չեռերդ հեռու տար աչ-
քերիցդ:

ՊԻԱՖ - Չէ՛, չէ՛... վառո՛ւմ է...

ԼՈՒԻ - Էդիտ, ես եմ՝ հայրդ, պապա
Լուին... Էդիտ, նայիր ինձ...

**Էդիտը բացում է աչքերը, նայում
է հորը, ձեռքը տանում է նրա դեմ-
քին: Բոլորն ապշահար իրար են
նայում:**

ՄԻՄԻ - Ժանե՛տ, մաղամ Լուի՛դ...

ՊԻԱՖ - Պապա՛... (Գրկում է հորը:)

ՄԻՄԻ - Մաղամ Լուի՛դ, Ֆրեդի...
(Դուրս է վազում:)

**Ներս են ընկնում մաղամ Լուի՛դը,
Ֆրեդին ու Ժանետը:**

ԺԱՆԵՏ - Ի՞նչ, ի՞նչ է եղել...

ԼՈՒԻՉ - Ի՞նչ ես ձայնդ գլուխդ գցել...

ՔՐԻՍՏԻՆ - Հրաշքը կատարվեց, մա-
ղամ Լուի՛դ, Էդիտը տեսնում է, Էդի-
տը տեսնում է... (Լաց է լինում:)

ԼՈՒԻՉ - Հիսուս Քրիստո՛ւս... (Ծունկի
է գալիս:)

**Աղջիկները հետևում են նրան:
Ծունկի եկած՝ աղոթք են մրմնջում:
Էդիտը ապշած նայում է շուրջը:**

ՊԻԱՏ - Սա ի՞նչ է:
ԼՈՒԻ - Աշխարհ, Էդիտ, աշխարհ:
ՊԻԱՏ - Աշխարհը ի՞նչ է:
ԼՈՒԻ - Ծառեր, երկինք, մարդիկ...
 Աշխարհ:
ՊԻԱՏ - Աշխարհը այսքա՞նն է:
ԼՈՒԻ - Չէ՛... *(Բացելով պատուհանը):*
 Այնտեղ էլ կա աշխարհ:
ՊԻԱՏ - *(աչքերը ծածկելով):* Փակի՛ր,
 փակի՛ր...
ԼՈՒԻ - Դա արևն է, Էդիտ, արև՛ը:
ՊԻԱՏ - Վառո՛ւմ է, վառո՛ւմ է...
ԼՈՒԻ - *(փակում է պատուհանը):* Բաց
 աչքերդ: Արևը գնաց: Սրանից հե-
 տո դու ամեն օր տեսնելու ես նրան:
 Քո ապրած բոլոր օրերում տեսնե-
 լու ես նրան:
ՊԻԱՏ - Չեմ ուզում:
ԼՈՒԻ - Դու պիտի սովորես նրան: Ե-
 քե չլինի արևը, չեն լինի գույները:
ՊԻԱՏ - Գույներ՞ըր... Ի՞նչ է՛ գույները:
ԼՈՒԻ - Ա՛յ, նայիր: Գույները սրանք
 են: Չէ, չէ, սրանք փուչիկներ են,
 բայց նրանք տարբեր գույն ունեն:
 Այ, սա կարմիրն է, սա՛ դեղինը...
ԼՈՒԻՉ - Ջուր տվեք, սիրտս թուլացել է:
ՍԻՍԻ - Մամա՛... *(Վախեցած է:)*
ԼՈՒԻ - Սա կանաչն է, սա՛ կապույ-
 տը... Կրկնիր:
ՊԻԱՏ - Սա կանաչն է, սա՛ կապույ-
 տը:
ԼՈՒԻ - Չէ, չէ: Դա կարմիրն է, սա է
 կանաչը: Սա կարմիր է, սիրո գույ-
 նը: Վերցրու: Հիշիր՝ սեր-կարմիր:
(Տալիս է փուչիկը:)
ՔՐԻՍՏԻՆ - Սա կանաչն է: Կյանքի
 գույնը, ջահելության: Կանաչ-
 կյանք: Հիշիր: *(Տալիս է փուչիկը:)*
ԺԱՆԵՏ - Սա կապույտն է: Երազան-

քի գույնը: Հիշիր՝ կապույտ-երա-
 զանք: Վերցրու: *(Տալիս է փուչիկը:)*
ՖՐԵՂԻ - Սա սպիտակն է: Անմեղուք-
 յունը: Ծերմակ-անմեղուքուն: Հի-
 շիր: Վերցրու: *(Տալիս է փուչիկը:)*
ԼՈՒԻՉ - Սա սևն է: Ցավի գույնը:
 Վերցրու: Հիշիր՝ սև-ցավ: *(Տալիս է*
փուչիկը:)
ՍԻՍԻ - Սա դեղինն է, հույսի գույնը:
 Դեղին-հույս: Հիշիր: Վերցրու:
(Տալիս է փուչիկը:)
ՊԻԱՏ - *(փուչիկները ցույց տալով):*
 Սեր, ցավ, հույս...
ԼՈՒԻ - Չէ, դրանք գույներ չեն,
 դրանք... Գույնը կարմիրն է, սևը,
 դեղինը:
ՊԻԱՏ - Իսկ սեր, ցավ՝ ի՞նչ է:
ԼՈՒԻՉ - *(հոգոց հանելով):* Կանծա-
 նաս՝ կիմանաս:
ՊԻԱՏ - Կիմանա՞մ:
ԼՈՒԻ - Կիմանաս:
ՊԻԱՏ - Մյուս գույներն էլ կիմանա՞մ:
ԼՈՒԻՉ - Կիմանաս, Էդիտ, կիմանաս:
Մթություն:
Երգ:

ԱՐԱՐՎԱԾ ԵՐԿՐՈՐԴ

Լույսը հետզհետե բացվում է:
 Բեմի խորքում, աստիճանների
 վերևում, մեջքով դեպի դահլիճը
 կանգնած է Պիաֆը: Շոնդալից
 ծափահարություններ: Ենթադր-
 վող հանդիսատեսը բեմի հետևում
 է: Պիաֆը շրջվում է, իջնում բե-
 մից: Միմոնան նրա ուսերին է
 գցում քիկնոցը:
ԼԵՊԼԵ - Բռավո, ճնճոուկս, բռավո...
(Գրկում է Պիաֆին:)

ՌԵՅՄՈՆ - Շնորհավորում եմ... Բռավո...

ՊԻԱՖ - Մըսում եմ... Կոկորդս այնպես է չորացել, կարող եմ ավազ քթել:

ՄԻՍՈՆԱ - Նա դողացնում է:

ԼԵՊԼԵ - Տարեք հյուրասենյակ: (Շեքարյեհին.) Ի՞նչ կասեք իմ այս հայտնագործության մասին, մայր Շեքարյե:

ՇԵՔԱՐՅԵ - Պիաֆ... Այսինքն՝ ճնճողով: Լավ է: Լավ ես գտել անունը: Միայնակ, գունատ, վերքի պես կարմիր բերանով, անշուք սև շորով, մակարոնի պես թևերով՝ փողոցի աղջիկը երգում է... Փողոցն, իհարկե, տրամալիմ չէ Լուսին թռչելու համար, բայց...

ԼԵՊԼԵ - Նա կթռչի, կթռչի, Մորիս: Չլսեցի՞ր, ինչ ծափեր էին: Կարկուտ, հեղեղ...

ՏԻԿԻՆ - Պիաֆ, Էդիտ Պիաֆ: Պատկերացնո՞ւմ եք, այդ Պիաֆը ինձ լացացրեց: Վերջին անգամ մորաքրոջս թաղմանն եմ լաց եղել, երկու ամիս առաջ: Ի՞նչ կին էր... Օրվա մեջ չորս անգամ զգեստ էր փոխում: Պատկերացնո՞ւմ եք՝ արդուզարդն էլ հետը:

ՌԵՅՄՈՆ - Ի՞նչ եք ասում:

ՏԻԿԻՆ - Գնանք շնորհավորենք այդ աղջկան: Նա հարդասենյակո՞ւմ է:

ՌԵՅՄՈՆ - Նա մենակ չէ, քույրն էլ հետն է: Կարծեմ, Սիմոնա է անունը: Նրանք նույն հորից են, տարբեր մայրերից:

Դուրս են գալիս: Բեմը դատարկվում է: Ներս են մտնում քույրերը:

ՄԻՍՈՆԱ - Ինչի՞ց ես վատ զգում:

Այսպիսի հաջողություն դեռ ոչ որչի ունեցել էս կարարեում: Ի՞նչ է պատահել:

ՊԻԱՖ - Հանգիստ թողեք ինձ... Ի՞նչ եք ուզում ինձանից: Ես վատ եմ, հասկանո՞ւմ եք, վատ եմ:

ՄԻՍՈՆԱ - Էդիտ, մի քիչ որ կոնժես, տրամադրությունդ տեղը կգա: Գնանք բիստրո, տղերքը հիմա հավաքվել են:

Ներս է մտնում Լեպլեն:

ԼԵՊԼԵ - Լսիր, ճնճողուկ, երեք շաբաթ հետո...

ՊԻԱՖ - Ես երկար ժամանակ կույր եմ եղել ու միայն լսել եմ: Կուշտ եմ լսելուց: Հիմա ուզում եմ տեսնել: Տեսնել ու ապրել: Հասկացա՞ք:

ԼԵՊԼԵ - Համբերիր, մի քիչ համբերիր: Դու հանրաճանաչ ես դառնալու, քո անունը մեծ տառերով գրվելու է Փարիզի ազդագրերում, քեզ ծափահարելու է աշխարհը, հավատա՞ ինձ: Ամբողջ աշխարհը: Երեք շաբաթից մեկնում ես Կանն: Ես ամեն ինչ դասավորել եմ: Գործերը լավ են գնում:

ՄԻՍՈՆԱ - Կա՞նն... Էդիտ, լսեցի՞ր: Մենք համերգ պիտի տանք Կաննում:

ԼԵՊԼԵ - Ինչո՞ւ «մենք»: Ի՞նչ է նշանակում՝ «մենք»:

ՄԻՍՈՆԱ - Մենք, այսինքն՝ ես ու Էդիտը: Ես պետք է ուղեկցեմ Էդիտին: Նա առանց ինձ չի կարող:

ԼԵՊԼԵ - Սիմոնա, Էդիտին երկար ու դժվարին ճանապարհ է սպասվում, ժամանակն է, որ հանգիստ թողնեք նրան: Այսուհետև նա իր կյանքը պիտի ունենա, դուք՝ ձերը:

ՄԻՍՈՆԱ - Նա առանց ինձ չի կարող:

ՊԻԱՖ - Պապաշա, ո՞ր ես ճխտել վիսկիի շիշը:

ՄԻՍՈՆԱ - Նրան հեշտ է խաբել, նա դյուրահավատ է: Ես թույլ չեմ տա, որ որևէ մեկն օգտագործի քրոջս: Ես նրա պահապան հրեշտակն եմ:

ԼԵՊԼԵ - Սև հրեշտակը: Դուք շատ վատ եք ազդում նրա վրա, անընդհատ քաշում եք ներքև, կյանքի հատակը: Իսկ նա վերջապես դուրս է եկել այդ ճահճից: Նա ձեր կարիքը չունի հիմա, հիմա նա ի՛նչ կարիքն ունի:

ՊԻԱՖ - Ինձ խմել է պետք... խմել եմ ուզում...

ԼԵՊԼԵ - Ոչ մի բաժակ, Էդիտ, ոչ մի բաժակ, լսո՞ւմ ես: Վաղը ելույթ ունես:

ՊԻԱՖ - (խաչակնքում է): Երդվում եմ: (Դադար:) Երդվում եմ՝ միայն մի բաժակ:

ԼԵՊԼԵ - (դուրս գալով): Տես, երդվել ես: Միայն մի բաժակ:

ՊԻԱՖ - Թո՛ւ, ինչու երդվեցի: Խաչ էլ արեցի...

ՄԻՍՈՆԱ - Միայն մի բաժակ՝ ամեն քիստրոյում: Իսկ քանի՞ քիստրո կա Փարիզում...

ՊԻԱՖ - Դու հանճարեղ ես, Մոմոնա: (Դուրս են գալիս ծիծաղելով:)

ԱՐԱՐՎԱԾ ԵՐԲՈՐԴ

Բենառաջքում զանգում է հեռախոսը: Ներս է մտնում Միմոնան, վերցնում է լսափողը:

ՄԻՍՈՆԱ - Ալո... Մարդասպանը դու ես, կեղտոտ խոզ: Այլասերվածն էլ

կինդ է, փոս ընկած բազմոց: (Կախում է լսափողը:)

Ներս է մտնում Պիաֆը:

ՊԻԱՖ - Ո՞վ էր:

ՄԻՍՈՆԱ - Ի՞նչ իմանամ: Էլի Լեպլեի սպանության գործով: Վերջ ունենալո՞ւ է էս պատմությունը, թե՞ չէ:

ՊԻԱՖ - Լսիր, Միմոնա: Հիմա մի բան պիտի ասեմ, մի այնպիսի բան, որ... շունչ տեղը բեր, թե չէ կուշաթափվես:

ՄԻՍՈՆԱ - Կարող ես չասել, զիտեմ: Դու սիրահարվել ես Ռեյմոնին: Ինչպես միշտ, քեզ ներշնչել ես, որ նրա աչքերը կապույտ են: Հենց սկսեցիր սվիտը գործել նրա համար, արդեն պարզ էր, որ սիրահարվել ես:

ՊԻԱՖ - Մոմոնա, ես երջանիկ եմ: Իմ տանը հիմա տղամարդ կա: Այն տանը, որտեղ տղամարդու վերնաշապիկ չկա աթոռի թիկնակին, որտեղ տղամարդու գուլպաներ չկան մահճակալի տակ ընկած՝ դա պառավ այրու տուն է: Այդ տունը մենած է: Այդ տանը թագավորում են ձանձրության ու խավարը: Իսկ Ռեյմոնի աչքերն իսկապես կապույտ են: (Միմոնան հեզմակալան ծիծաղում է:)

ՄԻՍՈՆԱ - Չեմ վիճի: Հո հիմա՞ր չեմ: Մանավանդ, որ դրանից օգուտ չկա: Եթե ուզում ես, որ ասեմ՝ կաթը սև է՝ կասեմ:

ՊԻԱՖ - Մի սկսիր առավոտ շուտ: Սուրճ սարքիր:

ՄԻՍՈՆԱ - Խուլ-համրի պես ժամերով լսում եմ քեզ, ամեն ինչում համաձայնվում, աղախնու նման սպա-

սարկում, կիսում բոլոր ցավերդ ու հոգսերդ... (Սուրճ է եփում:)

ՊԻԱՖ - (ընդհատելով): Ի՞նչ ես ուզում ինձնից, Մոմոնա: Ես արթնացել եմ հրաշալի տրամադրությամբ, սրտիս մեջ թրթիռ կա, ես այսօր երջանիկ եմ: Ինչի՞ ես փչացնում ամեն ինչ: Եթե դժգոհ ես՝ կարող ես գնալ:

ՄԻՍՈՆԱ - Նորից փողո՞ց... Գնալու տեղ ունենալի՞ կգնալի:

ՊԻԱՖ - Չեմ հասկանում, ինչի՞ց ես դժգոհ:

ՄԻՍՈՆԱ - (թունոտ): Ոչ մի բանից: (Խոնարհվում է:): Շա՛տ շնորհակալ եմ, շատ գոհ եմ: Տաքուկ անկյուն է, կտուր կա գլխիս վերևում, դու ինձ կերակրում ես, պահում, հագցնում: Շնորհակալ եմ: Ես՝ ոչնչությունս, մինչև գերեզման պարտական եմ մեծն Էդիտ Պիաֆին: Համեցեք... (Տալիս է սուրճը:)

ՊԻԱՖ - Մոմոնա, ի՞նչ ես ուզում ինձանից: Ամեն անգամ, երբ մի փոքր երջանիկ եմ զգում, պղտորում ես հոգիս, դու փսխում ես իմ ուրախության մեջ: Ինչի՞ ես կյանքս ուտում, ի՞նչը քեզ դուր չի գալիս:

ՄԻՍՈՆԱ - Լավ եմ անում: Բո՛ւն է դրել էստեղ: Կնիկ-երեխա ունի՝ թող գնա իր բունը, իր թխսի կողքին նստի, որ ձվերը լակ դուրս չգան: Ուսուցի՛չ է դարձել գլխիս, մե՛տր... Չեռք է մեկնում ընկածի:

ՊԻԱՖ - Ես ընկած չեմ, Մոմոնա: Կարգի՛ն խոսիր: Ռեյնոնն իսկապես անկրկնելի հովանավոր է: Նա ինձ սովորեցնում է քայլել, խոսել, ուտել, երգել, գրել, կարդալ...

ՄԻՍՈՆԱ - Պա՛հ, պա՛հ, պա՛հ... Նա

քեզ տգետ ու անգրագետ է համարում, գոռում է քեզ վրա. «Էս մի արա, էն մի արա... Այսպես նստիր... Ուտելուց մի ճպճպացրու... Պատառաքաղը ձախով բռնիր»: Չախլի՞կ ես, ի՛նչ է: Իսկ էդ սոլեֆիջոն... Գլուխս ուռել է ձեր դասերից: Ո՞ւմ է պետք էդ սոլեֆիջոն...

ՊԻԱՖ - Սուֆեջիո:

ՄԻՍՈՆԱ - Նույն գիրիկն է: Նա վիրավորում է քեզ դրանով, ստորացնում է, ո՞նց չես հասկանում: Ոնց որ տիկնիկ լինես նրա ձեռքին, խաղալի՛ք: Ես քեզ չեմ ճանաչում, Էդիտ: Քեզ որ խորհուրդ տալիս էին, դու անպատճառ հակառակն էիր անում, որ տեսնես, թե դրանից ինչ կստացվի: Հիմա ի՞նչ է եղել... Ինչի՞ ես խեղճացել, ինչի՞ ես ենթարկվում նրան: Մե՛տր... Դու նրանից հազար գլուխ բարձր ես:

ՊԻԱՖ - Մոմոնա, առանց նրան ես ոչնչի չեմ հասնի: Նա ինձ պետք է, Մոմոնա:

ՄԻՍՈՆԱ - Լա՛վ հաշվել է ատամներդ: Էդ ի՞նքն է քեզ ներշնչել:

ՊԻԱՖ - Ես սիրում եմ նրան, Մոմոնա:

ՄԻՍՈՆԱ - Սերս ո՞րն է. լսի՛ր: Սերերը փողոցներում թափած են, իսկ ինձ նման հավատարիմ մարդ դու չես գտնի: Ո՛չ մի տեղ: Նա ո՞վ է, որ իմ տեղը գրավի քո կյանքում: Երկուերեք ամսից նրա սերը հ՛ողս կցնոյի, կթողնի-կզնա: Էլի ե՛ս եմ մնալու քո կողքին: Հիշի՛ր, ո՞վ էր կողքիդ, երբ բաժանվեցիր: Ո՞ւմ հետ էիր փողոցներում թափառում, կոկորդ պատռում, որ մի կտոր սև հաց վաստակես երեխայիդ համար: Ո՞վ էր կողքիդ,

երբ երեխադ մեռավ: Ո՞վ քեզ հետ դուրս եկավ իր մարմինը վաճառելու, որ կարողանաս դազադ առնել երեխայիդ համար...

ՊԻԱՖ - *(ճշում է):* Լռի՛ր, Մոմոնա, լռի՛ր, լռի՛ր...

Ներս է մտնում Ռեյմոնը:

ՌԵՅՄՈՆ - *(ոգևորված թափահարում է մի թուղթ):* Կոնտրակտը բերել եմ, Էդիտ: Ստորագրեց, վերջապես ստորագրեց այդ ժլատ սրիկան: Նայի՛ր, դու ելույթ ես ունենալու ԱԲՍ-ում: Էդի՛ր... Էդի՛ր՞տ, ի՞նչ է պատահել: *(Նայում է Միմոնային, հետո նորից՝ Պիաֆին):* Լաց ես եղե՞լ...

ՄԻՄՈՆԱ - Ձեր տված գիրքը գցել է նրա տրամադրությունը: Շա՛տ սրտաճմլիկ պատմություն էր: Արցունքաբե՛ր... Մամոն-Լեսկո: Էլ ո՞նց կլինե՛ր...

ՌԵՅՄՈՆ - Մանոն Լեսկո:

ՄԻՄՈՆԱ - Նույն գիրքին է: Ո՞նց չեք հասկանում, որ Էդիտին կարդալ չի կարելի, հակացուցված է: Նա կույր է եղել, նրա տեսողությունը վատ է, իսկ դուք՝ մե՛տր, ստիպում եք նրան գիշերները աչք քռռացնել գրքերի վրա: Գիրք կարդալը պիտի օգնի նրան, որ ավելի լավ երգի՞: Կարդալն ի՞նչ կապ ունի երգելու հետ:

ՌԵՅՄՈՆ - Դա հասկանալու համար ուղեղի ծալքերի որոշակի քանակություն է պահանջվում: Ես չեմ զարմանում, որ դուք այդ կապը չեք տեսնում:

ՄԻՄՈՆԱ - Ուզում եք ասել, որ ես անգրագետ ու բռի եմ, հա՞: Հա՛, մենք անգրագետ ու բռի ենք, մենք

փողոցում ենք մեծացել, մենք կետտոս ենք եղել, մարդիկ մեր հոտից հեռու են փախել: Հա՛... Բայց ես թքել եմ ձեր արիստոկրատիայի վրա: Մեր կեղտը արտաքին է, իսկ ձերը՝ ներքին: Դուք ներսից եք կեղտ:

ՊԻԱՖ - Մոմոնա...

ՄԻՄՈՆԱ - Հա՛, թող իմանա...

ՌԵՅՄՈՆ - Ես թույլ չեմ տա ինձ հետ այդ տոնով խոսել:

ՄԻՄՈՆԱ - Իսկ դու ո՞վ դառար, որ ինձ թույլ տաս կամ թույլ չտաս:

ՌԵՅՄՈՆ - Դուք վատ օրինակ եք ծառայում, քարշ եք տալիս սուտեմյորների ու թմրամոլների շրջապատը, գիշերային արշավների եք դուրս գալիս, հարբեցող եք դարձնում նրան, իսկ այդ ամենը խանգարում է նրա կարիերային: Դուք փչացնում եք Էդիտին:

ՊԻԱՖ - Ռեյմոն...

ՄԻՄՈՆԱ - Ես եմ փչացնո՞ւմ: Եվ ո՞վ է սա ասում, փչացած մի մարդ, որ կնոջն ու երեխաներին թողած՝ ծվարել է ջահել երգչուհու փեշի տակ: Դեռ համարձակվում ես գլխիս բարոյականություն կարդալ... Կե՛ղտ:

Ռեյմոնը հեռանում է:

ՊԻԱՖ - Ռեյմոն... *(Նետկում է նրա հետևից):*

ՄԻՄՈՆԱ - Էդիտ, հետ արի: *(Հետևում է նրան):*

ԱՐԱՐՎԱԾ ՉՈՐՐՈՐԴ

Բեմը խավարում է: Լավում է ռմբակոծության ձայն, տազնա-

այի ազդանշան, գերմաներեն հաղորդագրություն ռադիոյով: Բենի վրայով ռմբակոծիչների լույսերն են սահում, քրքում, մարում: Բենը հետզհետե լուսավորվում է: Նույն հասարակաց տունն է, ոչինչ չի փոխվել: Նույն բարմենը, նույն աղջիկները: Բայց տանտիրուհին Իվոննան է, այն աղջիկը, որ հեռացել էր տարիներ առաջ Մուրթ Թերեզայի պատվիրանով: Ամեն ինչ նույնն է: Կարելի է աղջիկներին այլ անուններով կոչել, բայց նախընտրելի է առաջարկվող տարբերակը:

ԻՎՈՆՆԱ - Մարի՛ ... Ո՞ր է այդ աղջիկը, ո՞ր է կորչում ասեղի պես, երբ ինձ պետք է գալիս: Մարի՛ ... (Բարմենին.) Շամպայնի բաժակները օճառով չլվաս, օճառ չկա, չի ճարվում: Պատերազմ է: Խնայողաբար ծախսիր:

ՖՐԵՂԻ - Այդպես էլ անում եմ, մաղամ Իվոննա:

ԻՎՈՆՆԱ - Պիաֆի սենյակի շշերն իջեցրու ներքև: Խոզանոց է այնտեղ: Գարեջրի շշերի սար է գոյացել:

ՖՐԵՂԻ - Ես ամեն առավոտ հավաքում եմ, տիրուհի, բայց երեկոյան... երեկոյան նորից այդ սարը գոյանում է:

ԻՎՈՆՆԱ - Չգիտեմ, նրա գալու ժամանակն է: Այսօր քրոջը բերում է մեզ մոտ, չորրորդ սենյակը պետք է կարգի բերել: Քրիստին, զբաղեցրու գերմանացի սպային, կարևոր մարդ է: Թռիր տեղիցդ, մոտեցիր նրան:

ՔՐԻԱՏԻՆ - Չգիտեմ եմ դրանցից, ստոր օկուպանտներ:

ԻՎՈՆՆԱ - Չա՛յնդ, կամա՛ց, կլսի: Մեր գործում բոլոր տղամարդիկ էլ օկուպանտ են: Վեր կաց, հրավիրիր պարի:

Ներսի սենյակից դուրս են գալիս Պիաֆն ու Սիմոնան, պատրաստվում են գնալ:

ՊԻԱՖ - Սիսի, քարտուղարուհուս զգուշացրու, որ կվերադառնամ առավոտյան: (Վերցնում է թիկնոցը:)

ՄԻՍՈՆԱ - Քարտուղարուհի ես պահում:

ՊԻԱՖ - Մո՛ւս մնա, ես հիմա գործարար կին եմ: Մաղամ Պիաֆ:

ՄԻՍՈՆԱ - Ճիշտ ես անում: Բարդակը ամենահարմար տեղն է քարտուղարուհի պահելու համար: Ի՞նչ ես անում, խալաթով ես գալի՞ս:

ՊԻԱՖ - Ահ, հերն էլ անիծած: Գնացիմք:

Ներս են մտնում գերմանացի երկու սպա: Ներկա մի զինվորն անմիջապես ոտքի է կանգնում. «Հայր»:

ՇՎԱՐՑԿՈՖ - Մաղամ Պիաֆ: Էդիտ Ջովանա Գասիոն:

ՊԻԱՖ - Այո, դա իմ ազգանունն է:

ՀԵՖԿԵ - (աղջիկներին): Ազատեք սրահը... Արա՛գ, արա՛գ: Գնացեք ձեր սենյակները: Դուք էլ, մաղմուլազել:

ՊԻԱՖ - Նա իմ քույրն է:

ՀԵՖԿԵ - Սիմոնա Բերտո: Դա մեզ հայտնի է: Դուրս եկեք:

Սիմոնան դուրս է գալիս:

ՊԻԱՖ - Որտեղի՞ց գիտեք Սիմոնային:

ՀԵՖԿԵ - Նստեք, մաղամ Պիաֆ:

ՊԻԱՖ - Ի՞նչ է պատահել...

ՇՎԱՐՑԿՈՑ - Դուք երեկ ելույթ եք ունեցել ԱԲՄ-ում, ճի՞շտ է:

ՊԻԱՖ - Ասենք թե, հետո՞:

ՇՎԱՐՑԿՈՑ - Այո կամ ոչ:

ՊԻԱՖ - Սա ի՞նչ է, հարցաքննություն՞:

ՇՎԱՐՑԿՈՑ - Դուք ելույթ եք ունեցել ֆրանսիական դրոշի ֆոնի վրա, որ ծածանվում էր բեմով մեկ: Ի՞նչ էիք ուզում ասել: Դա ի՞նչ էր նշանակում:

ՊԻԱՖ - Ֆրանսիան իմ հայրենիքն է:

ՇՎԱՐՑԿՈՑ - Ախ, այդպե՛ս... Լավ: Երեկ դուք երգել եք «Որտեղ են իմ ընկերները» վերնագրով մի երգ, որը...

ՊԻԱՖ - Երգել եմ ու պիտի երգեմ:

ՇՎԱՐՑԿՈՑ - (*քնծիծաղով*): Ոչ, մահամ Պիաֆ: Դուք այլևս այդ երգը չեք երգի: Ձեր երկիրը ծունկ է չոքել հզոր Գերմանիայի առաջ: Մենք ենք այստեղ տերը, մենք ենք այստեղ թելադրում տիրոջ իրավունքով: Դուք կհանեք ձեր ռեպերտուարից այդ հայրենասիրական երգը:

ՊԻԱՖ - Ես սիրում եմ այդ երգը:

ՇՎԱՐՑԿՈՑ - Ձեր ասպարեզը սերն է, սիրո մասին էլ երգեք: Հեռու մնացեք քաղաքականությունից:

ՊԻԱՖ - Ես ֆրանսուհի եմ, իմ երկիրը ծանր օրեր է ապրում: Ես երգում եմ, ինչ զգում եմ, ինչ հուզում է ինձ: Իսկ այս պահին ինձ հուզում է իմ երկրի վիճակը:

ՇՎԱՐՑԿՈՑ - Դուք ստիպված կլինեք հրաժարվել այդ երգից:

ՊԻԱՖ - Ոչ:

ՇՎԱՐՑԿՈՑ - Այդ դեպքում մենք երգը հայտարարում ենք արգելված:

ՀԵՖԿԵ - Խելամիտ եղեք, մահամ Պիաֆ: Ես հիացած եմ ձեր արվեստով ու չէի ուզեմ, որ անախորժություններ ունենաք:

ՊԻԱՖ - Խելամի՞տ... (*Ծիծաղում է:*) Իմ ծննդյան պահից սկսած՝ ինձ անծանոթ է այդ բառը: Ես անխոհեմություն եմ ունեցել ծնվել մայրի վրա, իսկ առաջին խանձարուրս եղել է ոստիկանի պիջակը:

ՇՎԱՐՑԿՈՑ - Այդ բոլորը մեզ հայտնի է: Գեստապոյում ձեր դուստրն է, ինչպես բոլոր անվանի ֆրանսիացիներինը: Ձեր հայրը փողոցային ակրոբատ էր, ձեր մայրը հարբեցող է, փողոցային կին: Դուք ամուսնացել եք անչափահաս տարիքում, ունեցել եք մի աղջիկ, որը մահացել է մեկուկես տարեկան հասակում: Դուք ձեր կյանքը անց էիք կացնում գիշերային խրախճանքներում, իսկ երեխան օրերով տանը մնում էր մեռակ, անխնամ ու սոված, որի պատճառով էլ մահացավ: Դուք եք սպանել նրան, մահամ:

ՊԻԱՖ - Ձեզ ո՞վ է թույլ տվել... Դա ճիշտ չէ, ես...

ՇՎԱՐՑԿՈՑ - Մեզ մոտ, մահամ, միայն ստույգ տեղեկություններ են գրանցվում: Դա ճիշտ է: Դուք ոչ կարգին զավակ եք եղել ձեր ծնողների համար, ոչ կարգին մայր՝ ձեր զավակի համար:

ՊԻԱՖ - Դուք իրավունք չունեք... Ես... ես... Իմ անձնական կյանքը ձեզ չի վերաբերում: Ո՞վ եք դուք: Ես ստիպված էի փող վատարկել Մեսիլի հա-

մար... Ես ստիպված էի նրան մե-
նակ թողնել... (Հուզվում է:)

ՇՎԱՐՑԿՈՑ - Հիմա է՞լ եք ստիպված:
Դուք լողում եք ոսկու մեջ, իսկ ձեր
մայրը փող է մուրում փողոցներում:
Թերթերի ու խմբագրությունների
դռներն է ծեծում, որ գոնե թերթերի
միջոցով արթնացնի ձեր խիղճը:

ՊԻԱՑ - Նա իմ մայրն է միայն փաս-
տաթղթերով: Իմ մեջ նրան թաղել
եմ վաղուց, այն օրը, երբ ինձ լքեց:
Այդ օրը ես մի ամսեկան էի, պա-
րո՞ն:

ՇՎԱՐՑԿՈՑ - Դուք մեզ ֆաշիստ եք
հորջորջում: Մինչդեռ իսկական
ֆաշիստները սփռված են աշխար-
հով մեկ, մադա՞մ, որոնցից մեկն էլ
դուք եք: Ֆաշիստ լինելու համար
պարտադիր չէ կուսակցության
պատկանել կամ համագգեստ կրել:
Այո... Աստված թափթփված է, մա
անփութորեն է ցանում տաղանդի
սերմերը: Խալերի նման: Ում
կկպնի՝ կկպնի: Ոչ մի ընտրություն,
ոչ մի համակարգում: Տարերայնո-
րեն ներքև է նետում, առանց հաշվի
առնելու, թե ո՞վ է այն մարդը, որին
շնորհում է իր աստվածային կայ-
ծը: Եվ հաճախ դրանք ընկնում են
ոչնչությունների վրա: Շատերը
կբում, կռանում ու ոչնչանում են
տաղանդի բեռից: Նրանց ուժերից
վեր է այդ ծանրությունը: Դա չէ՞
պատճառը, որ հանճարները պա-
տեպատ են զարկում իրենց, խմում,
դառնում թմրամոլ, ինքնասպան լի-
նում կամ մսխում կյանքը, որը
նույն ինքնասպանությունն է: Գու-
ցե դա՞ էլ Աստծո կողմից մարդուն

պատժելու ձև է: Մինչդեռ կան
մարդիկ, որոնք արժանի են դրան,
որոնք ի գորու են կրելու այդ բեռը՝
տաղանդը, թեթևորեն կրելու և ար-
ժանապատվությամբ տանելու:
Ինչպես, օրինակ, Գյոթեն: Դուք
մեծ երգչուհի եք, ես չեմ ուրանում,
բացառիկ երևույթ: Այն, ինչին ա-
կանատես եղա երեկ, ձեր համերգի
ժամանակ, դուրս էր բանականութ-
յան սահմաններից: Անհնարին մի
բան, բայց ակնհայտ: Դուք տեղ-
տեղ ֆալշ էիք երգում, մոռանում
բառերը, դուք ոչ մի տվյալ չունեք
բեմի համար, բայց դահլիճը հիպ-
նոսացել էր ձեր երգից: Այդ թվում՝
մաև ես:

ՊԻԱՑ - Ես ֆալշ չեմ երգում, դուք
ի՞նչ եք հասկանում երաժշտությու-
նից:

ՀԵՖԿԵ - Նա դիրիժոր է, մադամ
Պիաֆ: Մինչև պատերազմը դեկա-
վարել է Բեռլինի հայտնի նվա-
զախմբերից մեկը:

ՊԻԱՑ - Դո՞ւք... դիրիժո՞ր: Ի՞նչ է ձեր
անունը:

ՇՎԱՐՑԿՈՑ - Իմ անունը ձեզ ոչինչ չի
ասի: Ես հրաժարվեցի երաժշտութ-
յունից: Ցավոք սրտի, ես հասկա-
ցա, որ ոչ Բեթհովեն կդառնամ, ոչ
էլ Ֆերենց Լիստ: «Կամ ամեն ինչ,
կամ ոչինչ»... սա է իմ սկզբունքը:

ՀԵՖԿԵ - Համեցեք... (Միզարեթ է հյու-
րասիրում Պիաֆին:)

ՊԻԱՑ - Շնորհակալ եմ... Հա՛, Բեթհո-
վենը լավ կոմպոզիտոր է:

ՇՎԱՐՑԿՈՑ - (սարկազմով): Իհար-
կե, իսկ Գյոթեն՝ լավ բանաստեղծ:

ՀԵՖԿԵ - Ցոտություն, մադամ Պիաֆ:

Այլևս չերգեք այդ երգը: Խորհուրդ եմ տալիս որպես երկրպագու և բարի կամեցող:

ՊԻԱՖ - Լավ: Հաջորդ համերգին ես կհայտարարեմ, որ ռեյխը արգելել է այդ երգը, և ամբողջ Փարիզը կծիծաղի ձեզ վրա:

ՇՎԱՐՑԿՈՑ - Այստեղ գալուց առաջ համոզված էի, որ ձեր հարցում էլ ճիշտ եմ դուրս գալու: Պիտի ասեմ, որ հուսախաբ չարիք: Չեր հանճարեղությունը Աստծո անփութության հետևանքն է: Մնաք բարով, մադամ: Տեսե՛ք՝ ինքնասպան չլինե՞ք հանկարծ:

ՊԻԱՖ - Դուք աշխարհի ամենադաժան մարդն եք, պարոն: Անսիրտ ու անհոգի:

ՇՎԱՐՑԿՈՑ - Դուք աշխարհի ամենամեծ երգչուհին եք, մադամ: Բայց դա չի խանգարում անսիրտ լինել ձեր մոր նկատմամբ: Իսկ Շոպենն ու Շումանը ինձ չեն խանգարում սպա լինել գետտապոլում: Մեր միջև առանձնապես տարբերություն չեմ տեսնում: Յտեսություն:

Գնում են: Դարար: Հեռախոսազանգ: Ներս է մտնում Միմոնան:

ՄԻՄՈՆԱ - Չես լսո՞ւմ: (*Վերցնում է հեռախոսը:*) Ալո... Ո՞վ: Այո: (*Կախում է:*) Էդիտ... Մեր հայրդ մեռել է:

ՊԻԱՖ - (*գրված*): Ա՛, Միմոնա: Դ-ո՞ւ ես...

ՄԻՄՈՆԱ - Պապա Լուին մեռել է, Էդիտ: **Լռություն:**

ՊԻԱՖ - Իմ խեղճ ծաղրածու: **Միմոնան տազնապահար հայացքով հետևում է Պիաֆին, որը**

մոտենում է գրամաֆոնին, դնում ձայնասկավառակը: Հնչում է «Կլոուն» երգը: Մթություն:

ԱՐԱՐՎԱԾ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

Պիաֆի հյուրասենյակը: Պիաֆը հրահանգներ է տալիս աղջիկներին, որոնք արագ-արագ ներս ու դուրս են անում՝ զարդարելով սենյակը: Ձգացվում է, որ Պիաֆի տանը պատրաստվում են ինչ-որ կարևոր իրադարձության: Միշելը հետևում է Պիաֆին՝ նուտաները ձեռքին:

ՊԻԱՖ - Երկար է, ձգված է ռետինի մնամ:

ՄԻՇԵԼ - Ի՞նչը:

ՊԻԱՖ - Քրիստին, մոմակալներն այստեղ բեր: (*Միշելին.*) Ինձ ճիշ է պետք: Ես չեմ ուզում հալած մոմի պես արցունքներ լողվեն երեսիս... (*Յույց է տալիս նոտաների վրա:*) Այ, այստեղ հանկարծ, շատ հանկարծ երգը պիտի կտրվի: Միսի՛, սեղանը զցեք: Ափսեները շարեք, թող ամեն ինչ պատրաստ լինի:

ՄԻՇԵԼ - Ինչո՞ւ... (*Թոքվում է ուտերը:*)

ՊԻԱՖ - Միսի՛, միրգը մեծ սկուտեղի մեջ բեր: Դա հետ տար: Ամենամեծ սկուտեղով, հասկացա՞ր: Նա բռնցքամարտիկ է, պետք չէ նրա առաջ ծոխ կեր դնել: Հետ տար մրգամանը: (*Միշելին.*) Ի՞նչը՝ ինչու:

ՄԻՇԵԼ - Ինչո՞ւ պիտի այստեղ ընդհատվի:

ՊԻԱՖ - Որովհետև, եթե աղջիկը շարունակի երգել, կսկսի հեկեկալ: Հասկացա՞ր:

ՄԻՇԵԼ - Թող հեկեկա:

ՊԻԱՖ - *(անսպասելի բղավում է):*
Չպիտի՛ հեկեկա: Նրա հեկեկոցը
այստեղ է, այստեղ... *(Բռունցքով
խփում է սրտին:)*

ՄԻՇԵԼ - Լավ, լավ, հասկացա:

ՊԻԱՖ - *(ժանեստին):* Ո՛չ, ծաղիկները՝
դաշնամուրի վրա: Սեղանի վրա
ինչո՞ւ ես ծաղիկներ դնում, արածե-
լո՞ւ ենք:

ՄԻՇԵԼ - Իսկ ժեստե՞րը: Ժեստերի
մասին մտածե՞լ եք:

ՊԻԱՖ - Ժեստը ինքն իրեն կգա:

ՄԻՇԵԼ - Ես կարծում էի, թե դուք հա-
յելու առջև փորձում եք ձեր ժեստե-
րը: Դրանք այնքան ազդեցիկ են,
որ...

ՊԻԱՖ - *(ծիծաղելով):* Սիրելիս, ես
խեղկատակ չեմ, որ կանգնեմ հա-
յելու առջև ու ծամածռություններ
անեմ: Չէ, ես երկար եմ կանգնում
հայելու առջև, բայց ուրիշ բանի
համար: Արտաքին թերություններս
կոծկելու նպատակով: Նայիր,
ի՞նչ է տվել ինձ Աստված. սմբած
կուրծք, կախված հետույք, Էյֆել-
յան աշտարակի չափ բարձր ճա-
կատ, թքով կպցրած մազեր: Սա
ինչի՞ է նման... Նայիր: Ծուռտիկ
ոտքեր... բավականին օգտագործ-
ված մարմին:

ՄԻՇԵԼ - Ի՞նչ եք ասում, մադամ
Պիաֆ: Դուք գեղեցիկ եք:

ՊԻԱՖ - Ես, իհարկե, հասկանում եմ,
որ տղամարդ կոչվածի համար սա
էլ շատ-շատ է: Բայց դա չի նշանա-
կում, թե Միլոսյան Վեներան եմ:

**Ներս է մտնում Սիմոնան՝ ճամպ-
րուկը ձեռքին:**

ՊԻԱՖ - Սիմոնա՞...

ՄԻՍՈՆԱ - Հերթական անգամ դուրս
արեցիր տնից, հերթական անգամ
վերադարձա: Կարծում ես՝ ինքնա-
սիրություն չունե՞մ:

ՊԻԱՖ - Սիմոնա... Ո՞նց եմ կարոտել
քեզ: Միշեյ, ազատ ես: Սիմոնա՛...
(Ուզում է գրկել:)

Միշեյը դուրս է գալիս:

ՄԻՍՈՆԱ - Սպասիր... *(Հետ է քաշվում:)*
Կարծում ես՝ ինքնասիրություն չու-
նե՞մ: Բայց ես վերադառնում եմ, ո-
րովիետև դու իմ կարիքն ունես:
Ինձ համար չեմ վերադարձել, քեզ
համար եմ վերադարձել: Դու առանց
ինձ չես կարող: Հանկարծ չմտածես,
թե...

ՊԻԱՖ - Չեմ մտածի, չեմ մտածի:
Թող գրկեմ քեզ: *(Գրկախառնվում
են:)* Տեր Աստված... Սիմոնա... Ինչ
լավ արիր, որ եկար: Ես այնքան
բան ունեմ քեզ պատմելու:

ՄԻՍՈՆԱ - *(ընդհատելով):* Բայց սա
վերջին անգամն է, լավ իմացիր: Ե-
թե մի անգամ էլ ինձ վտարես, էլ ե-
րեսս չես տեսնի: Հիշիր: Սինչև
մահ: Լսեցի՞ր:

ՊԻԱՖ - Լսեցի, լսեցի: Հարյուր ան-
գամ լսել եմ: Դե, պատմիր, ո՞նց ես,
ո՞ր էիր, որտե՞ղ էիր, Սիմոնա, ես
սիրահարվել եմ:

ՄԻՍՈՆԱ - Ես էլ, դա նախանցյալ
տարի էր:

ՊԻԱՖ - Ախ, Սիմոնա, եթե իմանաս՝
ով է, եթե իմանաս...

ՄԻՍՈՆԱ - Իմն էլ արտասովոր տղա-
մարդ էր: Էդիտ, չես պատկերաց-
նի՝ ինչ տղամարդ էր:

ՊԻԱՖ - Ես երջանիկ եմ: Ես նրան
հանդիպեցի...

ՄԻՍՈՆԱ - Ես նրան հանդիպեցի երեք տարի առաջ, Կասաբլանկայում: Պառկած էի ծովի ափին, ավազի վրա ու նայում էի երկնքին:

ՊԻԱՅ - Նա երկնագույն կոստյում էր հագել: Սկզբում տեսա թիկունքից: Նրա թիկունքը խենթացրեց ինձ: Կարծես քանդակ լիներ: Ես զգացի, որ...

ՄԻՍՈՆԱ - Թեթև քամի փչեց: Ես մեռալ էի:

ՊԻԱՅ - Նրա աչքերը փայլում էին:

ՄԻՍՈՆԱ - Մենք համբուրվեցինք, ու նա ասաց իր անունը՝ Մարսել:

ՊԻԱՅ - Պարզվեց, որ նա բռնցքամարտիկ է:

ՄԻՍՈՆԱ - Նա բռնցքամարտիկ էր... Ինչ ասացի՞ր...

ՊԻԱՅ - Ի՞նչը...

ՄԻՍՈՆԱ - Բռնցքամարտի՞կ... Անունը ի՞նչ է: Ի՞նչ ասացիր, չլսեցի:

ՊԻԱՅ - (*զայրացած*): «Չլսեցի»... Ես քեզ պատմում եմ իմ սիրո մասին, իսկ դու լսելու փոխարեն ինչ-որ անհասկանալի բաներ ես զառանցում: Մարսել: Մարսել Մերդան է նրա անունը: Ի՞նչ եղավ քեզ: Չէի՞ր սպասում, որ այդպիսի տղամարդ ինձ բաժին կընկնի: Այո՛: Իմն է: Մարսել Մերդանը... Չե՞ս ճանաչում նրան:

ՄԻՍՈՆԱ - Չէ... այսինքն... Չէ:

ՊԻԱՅ - Մոմոնա, նրան բոլորն են ճանաչում: Նա աշխարհահռչակ է: Ախ, Մոմոնա... Թերթ չես կարդում: Գիտե՞ս, ինչ սիրտ ունի Մարսելը: Մի անգամ, խանդի նոպայի մեջ ընկա, դուրս եկա տնից ու որոշեցի ծածուկ հետևել նրան: Նա մի քա-

նի օր նույն ժամին ինչ-որ տեղ էր գնում: Կասկածը սիրտս ընկավ: Եվ ի՞նչ պարզվեց... Ամոթից գետինը մտա: Պարզվեց, որ ամեն օր նույն ժամին ակնաբույժի մոտ է տանում իր հին ծանոթին, որը համարյա կուրացել էր: Դա մի աղքատ ու ծեր բռնցքամարտիկ էր Կասաբլանկայից: Ինչո՞ւ ես գունատվել: Ինչո՞ւ ես ինձ այդպես նայում: (*Դադարից հետո*.) Տեր Աստված, այս ի՞նչ տեսք ունես: Հանվի՛ր, արա՛գ: Հանվի՛ր...

ՄԻՍՈՆԱ - Ի՞նչ ես անում, թո՛ղ:

ՊԻԱՅ - Հանվի՛ր, մտիր լողացիր: Նրա ինքնաթիռն արդեն օդում է: Մարսելը չպետք է քեզ այս տեսքով տեսնի: Դու իմ քույրն ես: Ես քեզ նոր շորեր կտամ: Հանվի՛ր, ասացի:

ՄԻՍՈՆԱ - Նա ե՞րբ է գալիս: Այսօ՞ր... հիմա՞:

ՊԻԱՅ - Միմոնա, դու կորցրել ես լսելու կարողությունդ: Մարսելը Նյու Յորքում էր, ես հեռագրեցի, որ անմիջապես վերադառնա: Մրցումները վերջացել են, ավելորդ տեղն ինչո՞ւ մնա Նյու Յորքում: Մեր սպորտսմենները գալիս են վաղը, բայց ես պահանջեցի, որ Մարսելը զա այսօր: Դու հո ծանոթ ես իմ անհամբեր բնավորությանը: Հանի՛ր շորերդ... Լոզարանում տաք ջուրը պատրաստ է:

ՄԻՍՈՆԱ - (*հանելով թիկնոցը*): Հա, տաք ջուրը չէր խանգարի, մանավանդ, որ սառն արդեն լցրիր գլխիս:

ՊԻԱՅ - Այսինքն... Ի՞նչ ես ուզում ասել:

ՄԻՍՈՆԱ - Հէջ: Նրա համար սվիտր գործո՞ւմ ես:

ՊԻԱՖ - Վերջացնելու վրա եմ: Վիզն է մնացել: Թելը պրծավ, չհերիքեց:

ՄԻՍՈՆԱ - Լավ նշան չի: *(Գնում է դեպի դուռը:)*

ՊԻԱՖ - Չկոռաս: Ես վախենում եմ քեզնից:

ՄԻՍՈՆԱ - Աշխատիր ուշ ավարտել գործվածքը: Քո սիրավեպերը վերջանում են վիզը վերջացնելու հետ միասին:

ՊԻԱՖ - Չսկսես, Մոմոնա: Մտիր լոգարան... Օձի լեզու ունի:

ՄԻՍՈՆԱ - *(դուրս է գալիս, ապա՝ կրկին հայտնվելով ու անհետանալով):* Դա իմ միակ զենքն է այս աշխարհում: Քեզ նման փողի ու փառքի մեջ չեմ լվվում: Ստիպված եմ լեզու բանեցնել:

Հեռախոսագրագ:

ՊԻԱՖ - Ալո՞... Ալո: Այո, Պիաֆն է: Ի՞նչ լուր... Հայտնե՛ք: Դե ասեք, մի՛ ծամծմեք: Հարգելիս, ամբողջ կյանքս վատ լուրերի հեռագրաւսյուն է եղել: Ես պինդ եմ, կղիմանամ: Ասե՛ք... Ի՞նչ է, մա՞յրս է մահացել: Ո՞չ... *(Ճշում է:)* Չի՛ կարող պատահել, ստո՛ւմ եք... Ի՞նչ ավիավթար, ի՞նչ ինքնաթիռ... Մարսել... Տեր Աստված... Մարսել... *(Լսափողը սահում է նրա ձեռքից:)* Չէ, դա անհնար է... Չի կարող պատահել... *(Թուլացած նստում է:)* Մարսել...

Ներս է մտնում Միմոնան կիսամերկ, ցամքոցով փաթաթված:

ՄԻՍՈՆԱ - Հը՞... Ի՞նչ է եղել: Դճացի՞ր, քե՞ ինձ քվաց:

ՊԻԱՖ - Չէ... Թյուրիմացություն է: Չի կարող պատահել... Չի կարող պատահել...

ՄԻՍՈՆԱ - Պարզ է: Ստիպված ես սվիտրը քանդել: Այդ քելից երկու ժիլետ դուրս կգա: *(Դադար: Պիաֆը քարացած նայում է նրան:)* Ի՞նչ... ի՞նչ ասացի, որ...

ՊԻԱՖ - *(անսպասելի հարձակվում է Միմոնայի վրա):* Հրե՛շ... Ինչո՞ւ վերադարձար, դու միշտ դժբախտություն ես բերում, ինչո՞ւ վերադարձար... *(Ծեծում է:)* Ինչո՞ւ... ի՞նչ ես ուզում ինձանից, հրե՛շ... հրե՛շ, հրե՛շ, հրե՛շ... *(Ծեծում է:)*

ՄԻՍՈՆԱ - Խելքդ թոցրի՞ր... Ուշքի արի, աննորմա՛լ: *(Հրում է Պիաֆին:)* Խելա՛ռ... Աշխարհը չվերջացավ Մարսելով: Թող հեռանա, ի՞նչ ես քեզ կոտորում: Առաջին անգամը չի, որ քեզ լքում են: Կարևորն այն է, որ ես եմ կողքիդ:

ՊԻԱՖ - Նա մահացել է:

ՄԻՍՈՆԱ - Մահացել է...

ՊԻԱՖ - Հա... *(Հեկեկում է:)* Մարսելը չկա... *(Աղոթքի պես:)* Տեր Աստված, ես էլ ուժ չունեմ դիմանալու... Ինչքա՞ն, ախր... Մինչև ե՞րբ՝ այսպես: Չէ՞ որ երկաթից չեմ, Տեր Աստված: Համաձայն եմ, տուր ինձ այնքան ցավ, որն ի վիճակի եմ տանել: Բայց դրանից ավելի ինչո՞ւ ես տալիս: *(Ոռնում է:)* Ի՞նչ է ուզածդ... Մինչև ե՞րբ՝ այսպես: Մինչև ե՞րբ պիտի խոշտանգես ինձ: Միրոս քրքրել ես արդեն: Բզկտված է, էլ սիրտ չկա... Մինչև ե՞րբ, հանուն ինչի՞, ո՞ր մեղքիս համար, ինչի՞ համար...

ՄԻՍՈՆԱ - Որ նոր երգ ծնվի քո մեջ, մի նոր մեղեդի:

ՊԻԱՖ - (*սարսափած նայում է նրան*): Ես հասկացա... Դու... Դու իմ ճակատագիրն ես: Դու ինձ երբեք բաց չես թողնելու: Դու բռնել ես իմ կողորդից:

ՄԻՍՈՆԱ - Ինչե՞ր ես դուրս տալիս: Արի, պառկիր, դողացնում ես...

ՊԻԱՖ - (*վախեցած հետ է քաշվում նրանից*): Դու չես հանգստանա, մինչև կաթիլ առ կաթիլ չքամես իմ արյունը: (*Մատը երկհինք պարզելով*): Նա՛ է դրել քեզ իմ կողքին: Դու Նրա՛ ուղարկածն ես: Դրա համար էլ պոկ չես գալիս ինձնից, դրա համար էլ շարունակ քո կարիքն եմ զգում, չեմ կարողանում բաժանվել քեզնից, ասում եմ, ասում եմ ու սիրում: Բավական է, որ բերանս բացեմ, դու արդեն գիտես, թե ինչ եմ ասելու: Գիսաստղի պես անհետանում ես, աղետի պես հայտնվում... Եվ միշտ՝ ճիշտ ժամանակին:

ՄԻՍՈՆԱ - Արի, պառկիր, քնաբեր կտամ...

ՊԻԱՖ - (*անկենդան աչքերով, խոսքու ձայնով*): Քույր... Ի՞նչ է նշանակում «Քույր»: Այնքան մման ինձ, որ հաճախ մեզ շփոթում են: Գուցե դու՛ ե՛ս եմ... Քույր... (*Շեշտակի նայում է Միմոնային*): Ո՞վ ես դու...

ՄԻՍՈՆԱ - Խնդրում եմ, մի խելագարվիր: Արի...

ՊԻԱՖ - Հեռո՛ւ... Դու դատապարտված ես ինձ հետ անցնելու իմ ճանապարհը: Մինչև վերջ: Դու դատապարտված ես քայլել իմ հետևից, որ Նրա հանձնարարությամբ

յամբ հրես ինձ, վայր զցես, երբ հանկարծ ժպիտ հայտնվի դեմքիս: Ու ես շարունակ պիտի ընկնեմ, ծնկներս ջարդեմ ու ճամփաս քայլեմ՝ քթիցս արյուն չռալով: Մինչև որ ժպիտս դառնա ծուռ, խեղված, արնոտ ու ցեխոտ... Մինչև որ շունչս փչեմ ու փռվեմ զետնին՝ մաշված, քրքրված տիկնիկի պես: (*Դադար*): Որովհետև Նա այդպես է որոշել: Դու մեղավոր չես...

ՄԻՍՈՆԱ - Էդիտ...

ՊԻԱՖ - (*ժեստով*): Հեռո՛ւ... Չմոտենա՛ն:

Պիաֆը դանդաղ քայլում է դեպի բեմի խորքը:

ՄԻՍՈՆԱ - Էդիտ...

Պիաֆն ուշաքափվում է: Մթություն:

ԱՐԱՐՎԱԾ ՎԵՑԵՐՈՐԴ

Բեմն անփոփոխ է: Աղջիկները հավաքում են այն ամենը, ինչ բերել էին նախորդ տեսարանում և նախապատրաստում են բեմը հաջորդ տեսարանի համար, որի ընթացքում բեմը հետզհետե դառնում է համատարած սպիտակ՝ վերածվելով հիվանդասենյակի:

ԺԱՆԵՏ - Փոստը բերեցին: Նամակների մի ամբողջ կույտ է գոյացել: Ի՞նչ անեմ... (*Հավաքում է սենյակը*):

ՄԻՄԻ - Անօգուտ բան է, միևնույն է, նա կարդալ չի կարող: (*Դուրս է տանում փուչիկները*):

ԺԱՆԵՏ - Ես կկարդամ նրա համար:

ՔՐԻՍՏԻՆ - Ի՞նչ ես խոսում: Այդ ցա-

վերի մեջ որ քեզ նամակ կարդա-
յին՝ բան կհասկանայի՞ր: Գլուխը
վիրակապերի մեջ է: Նա կամ
քնած է, կամ ոռնում է ցավից: Եր-
րորդ վիճակ չկա:

ԺԱՆԵՏ - Նրան անընդհատ մորֆի են
սրսկում, հա՞՞:

ՔՐԻՍՏԻՆ - Գիտե՞ս, ինչ կատարվեց
ինձ հետ համերգի ժամանակ:
Էդիտը դուրս եկավ բեմ, նրան ող-
ջունեցին օվազիաներով: Նվագա-
խումբն սկսեց նվագել, բայց նա
կարծես ոչինչ չէր լսում: Քրտինքը
հոսում էր դեմքի վրայով՝ մաքրելով
գրիմը: Լուսարձակի լույսը նրա
վրա էր, ու նա տանջվում էր այդ
լույսից: Քար լռություն տիրեց:
Նվագախումբը կրկին սկսեց նվա-
գել, սկզբից... Էդիտն օրորվեց ու
կառչեց միկրոֆոնից, որ չընկնի:
Դահլիճը ծիծաղեց:

ԺԱՆԵՏ - Հետո՞... Նա ընկա՞վ բեմի
վրա:

ՔՐԻՍՏԻՆ - Չէ: Ավելի լավ կլիներ, եթե
ընկներ: Օրորվում էր միկրոֆոնի
հետ միասին... Տեսե՞լ ես, ինչպես է
տատանվում նավի կայանը պեկո-
ծության ժամանակ: Դահլիճը ծի-
ծաղում էր: Դե արի ու էդ
սրիկաներին բացատրի, որ այդ կի-
նը երկու ավտովթար է տարել ու
ստամոքսի խոցի չորս ժամանոց
վիրահատություն... Էդիտը որոշել
էր բեմ դուրս գալ առանց մորֆիի:
Խայտառակ տապալում էր: Էդիտը
հեկեկում էր: Ինչ-որ կցկտուր բա-
ռեր էր ասում... Մենք մոտ էինք
նստած, կարողացա տարբերել
միայն երկու բառ... «Մարսել...
Մարսել...»:

ՄԻՄԻ - Հետաքրքիր է, ո՞ւմ նկատի ու-
ներ: Մերդանի՞ն, թե՞ իր երեխա-
յին: Նրա երեխայի անունն էլ էր
Մարսել: Մարսել էր, չէ՞:

ԺԱՆԵՏ - Ինչի՞ց է մահացել: *(Երկու-
սով սավան են փռում:)*

ՄԻՄԻ - Չգիտեմ:

ՔՐԻՍՏԻՆ - Ես էլ չգիտեմ: Երկի սո-
վից: Մի անգամ փորձեցի խոսք
բացել, բայց Սիմոնն հայացքով
այնպես ասստեց, որ մեխվեցի տե-
ղում ու սսկվեցի: Հետո զգուշացրեց
ինձ, որ Էդիտի մոտ երբեք այդ թե-
մայով չխոսեմ: «Դա տարու է», - աս-
աց:

ԺԱՆԵՏ - Մի անգամ, երբ նրան ասա-
ցի. «Ուզում եմ քեզ ամուսնացած ու
երջանիկ տեսնել», նա պատաս-
խանեց. «Ես ամուսնացած եմ,
Ժանետ, իմ ամուսինը հանդիսա-
տեսն է»:

ՔՐԻՍՏԻՆ - Հանդիսատեսը նրան ա-
վելի լավ է հասկանում, քան որևէ
տղամարդ: Երբեք չեմ մոռանա,
վիրահատությունից հետո էր...
Բոլորը նրան աղաչում էին հրա-
ժարվել համերգից: Նույնիսկ Մի-
մոննան: Բայց նա անդրդվելի էր:
«Եթե չերգեմ՝ կսատկեմ», - ասաց
ու գնաց բեմ: Անտիբիոտիկներից
դեմքը ուռել էր, նման էր դիմակա-
հանդեսի տիկնիկի, որ մի փոքր հի-
շեցնում էր Էդիտ Պիաֆին: Երգեց
առաջին երգը, երկրորդը, երրոր-
դը... Հետո թուլացավ: Որպեսզի
չընկնի, հենվեց դաշնամուրին: Եր-
կու մարդ էին կռվում նրա մեջ այդ
համերգի ժամանակ՝ մեռնող կինը
և համառ երգչուհին: Դա իսկական

մենամարտ էր: Ամեն երգը նոր ռաունդ էր: Վեցերորդ երգի ժամանակ հանկարծ դահլիճը գոռաց. «Չհանձնվե՛ս, Էդիտ, չհանձնվե՛ս»: Էդիտը ժպտաց ու բղավեց. «Ես սիրում եմ ձեզ, դուք իմ կյանքն եք...»: Ու սկսեց երգել: Դա այնքան անկեղծ էր: Բեմի բանվորներից սկսած՝ բոլորն արտասվում էին կուլիսներում: Էդիտը երգեց ութերորդ երգը: «Չհանձնվե՛ս, Էդիտ, չհանձնվե՛ս...», դարձյալ բղավեց դահլիճը: Ինչպես բռնցքամարտիկին են բղավում, ոգևորում: Բայց մենամարտի ելքը կանխորոշված էր: Հիվանդությունը հաղթեց... Իններորդ երգի ժամանակ նա ընկավ՝ նոկաուտ: Ընկավ ու մնաց ընկած: Շշուկ չլսվեց դահլիճից: Դահլիճը դատարկվեց քար լռության մեջ: Լուռ ու անխոս՝ հանդիսատեսը ցրվեց: Բոլորը գլխահակ էին: Նրանք իրենց հետ տանում էին այդ կնոջ կսկիծն ու ցավը: Սի կնոջ, որ փորձում էր մինչև վերջին կաթիլը քամել իրեն ու տալ հանդիսատեսին ունեցած ամենաթանկ բանը՝ կյանքն ու իր երգերը:

Լռության մեջ պայթում է Պիաֆի ճիչը: Սրընթաց ներս են բերում ակներով մահճակալը, որի վրա ցավերից գալարվում է Պիաֆի մարմինը: Նա ռոնում է վիրավոր գազանի մման: Ներս է մտնում Հեֆկեն, հետևից՝ Սիմոնան: Երկուսն էլ սպիտակ խալաթով են: Պիաֆը վեր է թռչում տեղից, փորձում է փախչել: Երկու բժիշկ բռնում են նրան, ուժով պառկեցնում մահճակալին:

ՀԵՖԿԵ - Կապեք: Կապեք նրան:

ՊԻԱՖ - Ֆաշիստ... ֆաշիստներ... բաց թողեք ինձ, թողեք... (Քրիստինը կապում է նրա ձեռքերն ու ոտքերը: Տղամարդիկ ուժով պահում են Պիաֆին, որն անմարդկային աղաղակներ է արձակում:) Թողեք... վայրենիներ: Թողեք... Քրիստին, օգնիր ինձ... Խնդրում եմ... Սիմոնա... Բաց թողեք ինձ... Սիմոնա...

Պիաֆը շարունակում է գալարվել:

ՀԵՖԿԵ - Բնաբեր սրսկեք: (Սիմոնային.) Սի նայեք, այս կողմ եկեք: Նրան կրկնակի դոզա կսրսկեն, ու նա կքնի: Եկեք այս կողմ:

ՊԻԱՖ - Թողեք... Թողեք ինձ... Սիմոնա...

Պիաֆին սրսկում են:

ՊԻԱՖ - Տուն տար ինձ, Սիմոնա, աղաչում եմ... Սիմոնա... անխիղճներ... էլ չեմ դիմանում... Տեք Աստված... (Պիաֆի ձայնը մարում է:)

ՀԵՖԿԵ - (ներկաներին): Դուրս եկեք... (Բռնում է Պիաֆի զակերակը, լսում է:) Ամեն ինչ կարգին է: Չեք քույրը միայն մի առողջ օրգան ունի՝ սիրտը: Ուզում եք մնալ նրա կողքի՞ն:

ՍԻՄՈՆԱ - (կռացած Պիաֆի վրա): Սա Էդիտը չէ: Չէ... Սա Էդիտը չէ:

ՀԵՖԿԵ - Ես ձեզ նախազգուշացրել էի: Դուք պետք է պատրաստ լինեիք: Թմրադեղերի ծարավը հատկապես սրվում է երրորդ, վեցերորդ, տասներկուերորդ և տասնութերորդ ամիսներին: Չեք բախտը չի բերել: Դուք եկաք «առանց ասեղի» օրը:

ՄԻՍՈՆԱ - Սարսափելի է:

ՀԵՖԿԵ - Բոլորն էլ անցնում են այս ճանապարհը: Պետք է դիմանալ, եթե ուզում ես բուժվել:

ՄԻՍՈՆԱ - Նա կարծես անշունչ մսի կտոր լինի: Սա էդիտը չէ...

ՀԵՖԿԵ - Նարկոմանիան, մադամ, դժոխային տոն է: Դա սատանայական կարուսել է, որի արագությունն ավելանում է օրըստօրե: Պատվում է ավելի ու ավելի արագ... այնքան, մինչև շուրջդ ամեն ինչ սկսում է պտտվել, իրերը խառնվում են իրար, սվաղվում իրար մեջ: Ծխախոտ ուզո՞ւմ եք:

ՄԻՍՈՆԱ - Ոչ, շնորհակալ եմ:

ՀԵՖԿԵ - Նստեք: Համեցեք...

ՄԻՍՈՆԱ - Չեր դեմքն ինձ ծանոթ է: Նախկինում չե՞մք հանդիպել: Երեկվանից տանջվում եմ, չեմ կարողանում հիշել:

ՀԵՖԿԵ - Մի տանջվեք: Տարիներ առաջ երկու գեստապոյական եկան մադամ Պիաֆի մոտ: Հիշեցի՞ք:

ՄԻՍՈՆԱ - Այդ դո՞ւք եք:

ՀԵՖԿԵ - Այո: Մայրս ֆրանսուհի է: Պատերազմից հետո մնացի Ֆրանսիայում: Դեռ այն ժամանակ օգնում էի Դիմադրության շարժմանը: Մասնագիտությամբ բժիշկ էի:

ՄԻՍՈՆԱ - Չեզ հետ քննախույզ, ծակող աչքերով մի տղամարդ էլ կար, որին հետագայում հաճախ էր հիշում էդիտը: Նա մեծ տպավորություն էր բողել էդիտի վրա:

ՀԵՖԿԵ - Հա, Շվարցկոֆը: Ստույգ տեղեկություն չունեմ, մի անգամ, շատ պատահական լսեցի, որ

տարվել է բուրդիզմով ու մեկնել արևելք... Հայտնի չէ, թե՛ ուր: Վերջերս էլ իմացա, որ մի քանի տարի առաջ ինքնասպան է եղել Հնդկաստանում, իրեն նետելով Արջունայի Սուրբ անիվի տակ: Կրոնական ինչ-որ տոնի ժամանակ: Չգիտեմ...

ՄԻՍՈՆԱ - (նայելով քնած Պիաֆին): Ե՞րբ կարթնանա:

ՀԵՖԿԵ - Սովորական մահկանացուներն այդ դոգայի տակ քնում են մի քանի ժամ: Բայց մադամ Պիաֆին դա չի վերաբերում: Կես ժամից:

ՄԻՍՈՆԱ - Իսկ կարուսելը մի օր կանգնելո՞ւ է: Հույս կա՞:

ՀԵՖԿԵ - Իհարկե: Նա պտտացնում է, բարձրացնում վեր, իջնում, նորից բարձրացնում ու թափով իջեցնում, նետում է անդունդը: Այդ օրն էլ հենց կանգ է առնում: Ցավալին այն է, որ այդ օրը սովորաբար հանրնկնում է մահվան օրվա հետ:

ՄԻՍՈՆԱ - Սարսափելի է: Սարսափելի է:

ՀԵՖԿԵ - Դրա համար էլ մեր հիվանդներին խիստ հսկողության տակ ենք պահում: Բոլոր այցելություններն արգելված են: Չեզ բացառության կարգով թույլ տվեցի:

ՄԻՍՈՆԱ - Շնորհակալ եմ:

ՀԵՖԿԵ - Հիմա Պիաֆի համար ամենամանր շաբաթն է սկսվում: Միայն թե դիմանա: Եթե նույնիսկ մի ասեղ ընդունեց՝ տասնութ ամիսների մեր աշխատանքը ապարդյուն կանցնի: Մեր աշխատանքը՝ գրողի ծոցը, ափսոս եմ նրա տառապանքները: Աշխատեք սատար լինել նրան, կողքին եղեք, հսկողության տակ պահեք:

ՄԻՍՈՆՆԱ - (զլխտվ է անում): Հասկանում եմ:

ՀԵՖԿԵ - (դուրս գալով): Ափսոս է: Միմոնան մտաեմում է **Էդիտին**, երկար նայում է, հետո սկսում է զգուշորեն արձակել նրա կապերը: Շոյում է **Էդիտի** գլուխը: Կռանում է, համբուրում ճակատը: **Պիաֆը** դանդաղորեն արթնանում է:

ՊԻԱՖ - (քնատ): Մոմոնա...

ՄԻՍՈՆՆԱ - Ես եմ, **Էդիտ**:

Դադար: Նայում եմ իրար:

ՊԻԱՖ - Մոմոնա, ինձ մենակ չթողնես:

ՄԻՍՈՆՆԱ - Չեմ թողնի, **Էդիտ**, չեմ թողնի:

ՊԻԱՖ - (նվաղած ձայնով): Մոմոնա, ես վախենում եմ... Հիմա նորից կսկսվի: Տեր Աստված, էս ինչ արի ես իմ կյանքի հետ... (Տնքում է:) Մոմոնա, սկսվում է... Կանչիր դրանց, կանչիր, աղաչում եմ... Թող գոնե մի ասեղ... (Տնքոցներն ուժեղանում են: Գլուխը թաղում է բարձի մեջ: Դիմադրում է ցավին:) Էլ ուժ չունեմ, ես չեմ դիմանա... (Ճշում է:) Օգնիր ինձ, Մոմոնա...

ՄԻՍՈՆՆԱ - Կամաց: Չբղավես... Շը՜շ... (Նայում է շուրջը, գրպանից հանում է լիքը սրսկիչը:) Վերցրու... **Էդիտ**: (Պիաֆը ապշահար, աչքերին չհավատալով նայում է նրան:) Դե, արագացրու... հիմա ներս կգան, կտեսնեն...

Պիաֆը հափշտակում է, շրջվում է մեջքով դեպի դռանը և ներարկում: Մրսկիչը սահում է նրա ձեռքից, ընկնում ցած: Միմոնան կռանում է, վերցնում, արագ

թաքցնում է: Նայում է շուրջը: Մոտենում է **Պիաֆին**, գրկում թիկունքից: **Պիաֆը** թեթևացած շունչ է քաշում:

ՊԻԱՖ - Շնորհակալ եմ, Մոմոնա:

Քույրերը գրկախառնվում են:

Պիաֆի ուսերն սկսում են ցնցվել:

ՊԻԱՖ - Այս, Մոմոնա, չես պատկերացնի, թե ինչ ցավեր են: Ոնց որ գլխիդ մեջ լիքը սառույցի մանր, սուր կտորներ լինեն: Դրանք բոլոր կողմերից խրվում են ուղեղիդ մեջ, ծակում, ծակծկում... Ծակում, ծակում, ծակում... Բայց ամենամեծ ցավը գիտե՞ս որն է, Մոմոնա: Ամո՞թը: Դա ամենից ուժեղն է ծակում:

ՄԻՍՈՆՆԱ - Ոչ մի ամոթ բան չկա:

ՊԻԱՖ - Ի՞նչ անեմ, Մոմոնա: Ինձ ոչ մի բուժում արդեն չի օգնի:

ՄԻՍՈՆՆԱ - Միայն չփորձես նորից ինքնասպան լինել:

ՊԻԱՖ - Ինքնասպանությո՞ւն... Չէ՛: Այլևս երբեք: Ես Նրան... (Մատը երկինք պարզելով:) Ես Նրան այդպիսի նվեր չեմ անի: (Նայում է վեր:) Լսո՞ւմ ես, ապրելու եմ: Ի հեճուկս քեզ՝ ապրելու եմ: Ինչ էլ բերես գլխիս, ինչ էլ անես՝ ապրելու եմ: Արյուն թքելով, ցավերից կծկված, գալարվելով, աղերի կուտակումով, սպիերով, ծոված, կորացած, դեֆորմացված ոսկորներով... Ապրելու եմ: (Բղավում է:) Լսո՞ւմ ես, ապրելու եմ, չեմ մեռնելու: Քեզ այդպիսի նվեր չեմ անելու: Ուզածդ չի՛ լինելու, ապրելու եմ: Մինչև վերջ դիմանալու եմ: Ինչքան ուզում ես, բզկտիր ինձ՝ դիմանալու եմ, չեմ կոտրվելու, ապրելու՛ եմ:

Երգելու եմ: Որ ձայնս էլ կտրվի՝ երգելու եմ: Որ կոկորդս էլ կտրես՝ երգելու եմ: Որ վերջին շունչս էլ առնես՝ երգելու եմ: (Ավելի ուժգին:) Ապրելու եմ... Մեռնելուց հետո էլ եմ ապրելու: (Ավելի ուժգին:) Ապրելու եմ... Երգելու եմ...

Բենը հետզհետե մթնում է: Հնչում է Պիաֆի երգը:

ԱՐԱՐՎԱԾ ՅՈԹԵՐՈՐԳ

Անցումային տեսարան: Ներս է ընկնում լրագրավաճառ տղան՝ թերթերը ձեռքում քափահարելով:

ԼՐԱԳՐԱՎԱՃԱՌ - Գնեք թերթեր, պարոնայք... Սենսացիա՛, սենսացիա՛... Ռուսները մարդ են թոցրել տիեզերք... սենսացիա՛... Ռուսները մարդ են թոցրել տիեզերք... Գնեցեք թերթեր՝ր...

Բենի մի կողմից ներս են մտնում Նավաստին, Ծխամորճով մարդը, թերթ են գնում, դուրս գալիս մյուս կողմից:

ԼՐԱԳՐԱՎԱՃԱՌ - Սենսացիա՛, սենսացիա՛... Էդիտ Պիաֆը հիվանդանոցում է: Գնեցեք թերթեր... Պիաֆի մոտ հայտնաբերել են քաղցկեղ... Պիաֆի մոտ հայտնաբերել են քաղցկեղ... Գնեցեք թերթեր...

Իրար հետևից մտնում, թերթ գնում ու դուրս են գալիս խմբակային տեսարանների մասնակիցները:

Մթություն: Հիվանդանոց: Միսին Պիաֆի ձեռքից բռնած՝ սովորեցնում է քայլել:

ՄԻՄԻ - Աջ ոտքը առաջ: Կեցցես, Էդիտ... Հիմա ձախը: Լավ է: Երեք քայլ էլ... Մեկ, երկու, երեք: Կեցցես... Լավ, այսօր հերիք է:

ՊԻԱՖ - Չէ: Եվս երկու քայլ: Մեկ... (Դժվարությամբ առաջ է տանում ոտքերը:) Երկու... Միսի, ճիշտն ասա, ես ավերակ եմ, չէ՞... Շա՞տ եմ սարսափելի:

ՄԻՄԻ - Մի քիչ դեմքդ է ուռած: Անտի-բիոտիկներից է:

ՊԻԱՖ - Հեքիաթներ մի պատմիր, ես շատ լավ գիտեմ, թե ինչի եմ մման: Ճոճաթոռը բեր ինձ մոտ... (Միսին մոտ է բերում ճոճաթոռը:) Էդ մետաստազները ծաղիկի մման եմ պատկերացնում: Սկզբում սերմն է ընկնում մեջդ, ու դու չես տեսնում: Հետո ծիլ է տալիս, ծաղկում, ու թերթիկները տարածվում են տարբեր կողմերով, ավելի աճում, գնալով մեծանում... Հետաքրքիր է, ինչքա՞ն կդիմանամ:

ՄԻՄԻ - (Ժածկոց է գգում նրա ոտքերին): Փառք տվեք Աստծուն, որ դեռ ողջ եք: Վերջին տասը տարվա ընթացքում քանի՞ վիրահատություն եք տարել:

ՊԻԱՖ - Յոթ:

ՄԻՄԻ - Ու յոթն էլ՝ ծանր:

ՊԻԱՖ - Դե, ինձ մոտ թեթև բան չի լինում: Բացի քաշիցս, ոչ մի թեթև բան չունեցա: (Ծիծաղում է:)

ՄԻՄԻ - Չորս վթար, յոթ վիրահատություն, թմրադեղերի բուժման չորս կուրս՝ երկար ամիսներով, ինքնասպանության երկու փորձ...

ՊԻԱՖ - Հոգեբուժարանը մոռացար: Մի անգամ էլ՝ գժանոց:

ՄԻՄԻ - Չեր սխրագործությունների ցուցակն անվերջանալի է:

ՊԻԱՏ - Թքա՛ծ: Կարևորն այն է, որ դեռ երգում եմ: *(Նայելով վերև, դիմելով երկնքին:)* Ո՛չ միանգամից տանում ես, ո՛չ բողոմում ես՝ հանգիստ շունչ քաշեմ: Ուզում ես տեսնել՝ ինչքան կդիմանա՞մ: Շատ հետաքրքրասերն ես, Տեր Աստված *(Քրքջում է: Միսին կաթ է խմեցնում գդալով:)* Ֆո՛ւ... Կյանքում կաթ չեմ խմել: Մորս կաթի համն էլ չեմ տեսել: Ծնել է ու գցել փողոց: Հայրս էլ տարավ բորդել: Բորդելում կաթի փոխարեն գինի են տվել ինձ: Դրան էլ սովորել եմ: Լավ, բավական է, էլ չեմ ուզում...

ՄԻՄԻ - Բժիշկն ասաց, որ մի բաժակը պարտադիր է: Խմի՛ր:

ՊԻԱՏ - Ֆո՛ւ... Ոնց որ նորից գժանցում լինեմ: Չոռով ուտեցնում եք, գոռով քնեցնում, գոռով խմեցնում...

ՄԻՄԻ - Քիչ մնաց... Վերջին գդալն է:

ՊԻԱՏ - Միսի, միակ բանը, որից իսկապես վախեցել եմ ամբողջ կյանքում՝ խելագարվելն է: Որպեսզի չխելագարվեմ, պիտի նորից սիրեմ: Պատկերացնո՞ւմ ես, Միսի... Ես այնքան ապուշ եմ, որ դեռ հավատում եմ: Հավատում եմ, որ Մերը, իսկական սերը մի օր կայցելի ինձ: Միայն, ափսոս, որ նա կգա այն ժամանակ, երբ արդեն սիրո համար պիտանի չեմ լինի:

ՄԻՄԻ - Ես էլ եմ հավատում:

ՊԻԱՏ - *(երեխայի պես):* Դի՞շտ... Միսի, ես շատ սերեր եմ ունեցել, բայց... *(Դադար:)* Բա՛յց: *(Մտածում է:)* Թեև ոչնչի համար չեմ ափ-

ստում: Չէ, Միսի, ոչ մի բանի համար չեմ ափսոսում: Ես կեղտոտվել եմ հաճախ, ընկել, նորից բարձրացել: Ես սիրել եմ, լքել եմ, հարբել եմ, փխսել եմ, խրվել եմ ճահճի մեջ... Երգել եմ... Չէ, ոչինչ, ոչինչ չեմ ափսոսում: Ինչ որ արել եմ՝ տե՛ր եմ: Ի՛մն է: Ոչինչ չեմ ափսոսում... Լսիր, ինչ լավ վերնագիր կարող է լինել երգի համար: Չէ՞, Միսի... «Ոչ, ոչինչ չեմ ափսոսում»: Հը՞, Միսի...

ՄԻՄԻ - Իհարկե, մադամ Պիաֆ:

ՊԻԱՏ - Ինչ «մադամ», Միսի: Ասա՛ Էդդիտ: Ես ձեզնից մեկն եմ: Դուք չերգող պիաֆներն եք, ես երգողն եմ: Մենք նույնն ենք:

ՔՐԻՍՏԻՆ - Քո երգը մեզ մման աղջիկների հեկեկոցն էր Փարիզի վրա: Դու ստիպեցիր, որ մեզ համար արտասվեն աշխարհի հարուստները: Երկու հազար յոթ հարյուր հանդիսատես կար: Ու նրանց մեջ՝ Չերչիլը, Էյզենհաուերը, Իրանի շահն ու շահուհին, Մարոկկոյի թագավորը, Իսպանիայի թագավորը, արքայադստրեր ու լորդեր, կոմսեր ու իշխաններ... Ադամանդների մեջ շողշողացող կանայք՝ Ավա Գարդները, Սոֆի Լորենը, Օդրի Հեյյորնը... Դու դեռ չէիր սկսել երգել, դեռ ձայն չէիր հանել, դեռ չէիր մոտեցել միկրոֆոնին, իսկ նրանք արդեն ծափահարում էին ու բղավում՝ «բռավո, բռավո, բռավո»: Նրանք ծափահարում էին ոչ թե քո երգելուն, այլ քեզ: Այդ պահին նրանցից յուրաքանչյուրը երանի էր տալիս քեզ, ո-

բովհետև նրանցից ոչ ոք երբևէ չի արժանացել այդպիսի ծափերի: Իսկ ինձ թվում էր, թե նրանք երանի են տալիս ինձ: Այդ օրը ես երջանիկ էի:

ԺԱՆՆԵՏ - Իսկ ես... իսկ ես երջանիկ էի այն օրը... այնքան երջանիկ էի: Այն օրը, երբ դու վիրահատությունից հետո աչքերդ բացեցիր: Ոչ ոք հույս չուներ, ոչ ոք, Էդիտ: Ես մտքիս բան էի պահել, չգիտեմ, թե ինչ, բայց մտքիս մեջ ասացի. «Եթե նա կենդանի մնա, ուրեմն կլինի»: Ի՞նչը... Չգիտեմ: Ու երբ աչքերդ բացեցիր, ես ասացի. «Շնորհակալ եմ, Էդիտ»: Ինձ թվաց, որ ես ու դու միասին հաղթեցինք: Ո՞ւմ... չգիտեմ: Բայց հաղթեցինք:

Պիասֆը գրկում է Ժանետին:

ՊԻԱՏ - Իմ փոքրիկ Ժանետ... Իմ քշված, մոլորված ճնճողուկ: Իսկ դու, Քրիստին, մեր սքափ, խելոք ընկերուհի:

ՔՐԻՍՏԻՆ - Ես երջանիկ չեմ եղել: Ոչ մի օր: Ես երջանիկ կլինեմ այն օրը, երբ դու կհանդիպես մի տղամարդու, որը կսիրի քեզ այն սիրով, որին դու արժանի ես: Դա ինձ հույս կտա, որ այդպիսի սեր հնարավոր է: Հնարավոր է նաև իմ կյանքում:

ՊԻԱՏ - (ստես զանանցում է): Մի գեղեցիկ օր ինձ մոտ կգա մի գեղեցիկ երիտասարդ՝ Արևի որդին: Նա կսիրի ինձ արտասովոր, մեծ սիրով: Այնպիսի սիրով, ինչպիսին լինում է միայն կինոյում: Ու բոլորը կզարմանան: Կասեն. «Ինչպե՞ս

կարելի է սիրել այդ պառավին, այդ ավերակին»: Իսկ նա կպատասխանի. «Միևնույն է, սիրում եմ»: Կասեն. «Բայց նրա զլխին մազ չկա, նրա մատները պիտի ուժով բացես, որ պատառաքաղը ձեռքի մեջ դնես: Նրա մարմինը կտրտված է, սպիներով, մետաստազներով ծածկված... Նա խրտվիլակ է»: Իսկ Արևի որդին կպատասխանի. «Միևնույն է, սիրում եմ»: Նրան կասեն. «Բայց նա հաշմանդամ է, թշվառ, ողորմելի: Նա արատավոր է, մեղքի մեջ է ապրել, փող չունի: Նա հիվանդ է, շուտով կմեռնի...»: Իսկ Արևի որդին կպատասխանի. «Միևնույն է, սիրում եմ: Եվ ամուսնանում եմ»: Ու երբ նա խնդրի իմ ձեռքը... Փքված երակներով, աղերի կուտակումից փայտացած իմ ձեռքը, ես կմտածեմ, որ իրավունք չունեմ: Որ պետք է մերժեմ, որ ես չեմ վաստակել այդ երջանկությունը, որ արժանի չեմ... դա էգործում է... Բայց մերժելու ուժ չեմ գտնի իմ մեջ: Ես կասեմ. «Այո, այո, այո»: Ու մենք կերգենք: Միասին կերգենք սիրո հիմնը: Ու այդ երգը կլինի եկեղեցու դողանջների պես... (Դադար: Ժանետը փղծկում է, երեսը փակում ձեռքերով, դուրս է գալիս:) Թող լինի, Տեր Աստված, թող լինի: Տուր ինձ մի շաբաթվա... շատ չեմ ուզում... մի շաբաթվա երջանկություն: Հետո, մի շաբաթից հետո ա՛ռ հոգիս: Ես համաձայն եմ: (Խաչակնքում է:)

Լուսություն: Ներս է մտնում Միշելը:

ՄԻՇԵԼ - Էդիտ... Էդիտ, ձեր քույրն է եկել: Ինչ-որ տղա էլ կա հետը:

Քոլորը սքափվում են: Սպասում են Պիաֆի պատասխանին:

ՊԻԱՖ - Սիմոնա՞ն...

ՄԻՇԵԼ - Սպասում են ներքևում, կանչե՞մ:

ՊԻԱՖ - Սիմոնա՞ն...

ՄԻՇԵԼ - Հա՛: Ուզում է տեսնել ձեզ: Ճամպրուկով է:

ՊԻԱՖ - Եկել է... Բախում է դուռս... Ի՞նչն է բախում դուռս... Հիմա ի՞նչն է բախում դուռս:

ՄԻՇԵԼ - Ի՞նչ պատասխանեն: Կանչե՞մ:

ՔՐԻՍՏԻՆ - Ասա՛ բժիշկն արգելել է տեսակցությունները:

ՄԻՇԵԼ - Բայց նա երկար ճանապարհ է կտրել: Դրսում ուժեղ քամի է:

ՊԻԱՖ - Տար իմ տուն, փող տուր: Ասա, թող մի քիչ էլ սպասի: *(Դադար:)* Ես դեռ չեմ ուզում մեռնել: *(Միշելը դուրս է գալիս: Հետևից, հանկարծ, բղավում է:)* Միշել... *(Միշելը կանգ է առնում: Անհանգիստ:)* Պինդ փակիր պատուհանները: Ինչ-որ տեղից փչում է... Երգս... Երգս սվեք... *(Քրիստինը տալիս է երգի տեքստը:)* Ես խարույկ կվառեմ իմ հիշողություններից... Իմ վշտերս, ուրախություններս այլևս պետք չեն ինձ... *(Սեղմում է կրծքին երգի տեքստը:)* Գնացեք, ուզում եմ մենակ մնալ իմ երգի հետ...

Լավում է քամու սուլոցը:

ՄԻՄԻ - Իսկապես որ... քամի է: Ե՞րբ սկսվեց:

ՊԻԱՖ - Ծածկեք բոլոր փեղկերը... Դուռը պինդ փակեք: Ամո՛ր, ամուր ծածկեք...

Չարագույժ քամին ուժգնանում է: Սպիտակ վարագույրները ծածանվում են քեմում:

ՔՐԻՍՏԻՆ - Միայն թե նորից կոմայի մեջ չընկնի: *(Ծածկոցը զգում է Պիաֆի վրա:)* Երկրորդ ծածկոցը բեր... *(Միսին հավաքում է սավանները:)* Դա՛ էլ բեր, դա՛ էլ...

Ներս է մտնում Միշելը:

ՄԻՇԵԼ - Էդիտ, պարզվեց, այդ երիտասարդը Սիմոնայի հետ չէ: Ես կարծեցի, նրանք միասին են, բայց տղան քեզ մոտ է եկել: Ասում է՝ Կլոդի ընկերն է, ազգությամբ՝ հույն: Իր ասելով, դու պիտի որ հիշես նրան:

ՊԻԱՖ - Ի՞նչ հույն... Չեմ հիշում: Միսի, մի ծածկոց էլ զցիր վրաս:

ՄԻՇԵԼ - Դու նրան գիտես, Կլոդի ընկերն է: Թեոֆանո... կարծեմ՝ Լամբուկաս: Հա՛, Թեոֆանո Լամբուկաս:

ՊԻԱՖ - Ի՞նչ Թեոֆանո, ի՞նչ Լամբուկաս: Ոչ մեկի հավեսը չունեն, ես մըսում եմ:

Քամին մեղմանում է:

ՄԻՇԵԼ - Լավ, այդպես էլ կհաղորդեն: *(Դուրս է գալիս:)*

ՔՐԻՍՏԻՆ - Էդիտ, գիտե՞ս՝ ինչ է նշանակում Թեոֆանո:

ՊԻԱՖ - Ի՞նչ:

ՔՐԻՍՏԻՆ - Հունարեն Թեոֆանո նշանակում է Արևի որդի:

ՊԻԱՖ - Թեո - Աստված, ֆանո - որդի... Թեո... Տեր Աստված, ի՞նչ է լինելու: Նորի՞ց...

ՔՐԻՍՏԻՆ - Վախեցա՞ր:

ՊԻԱՖ - Հա, վախենում եմ: Չեմ ուզում: Իսկ եթե չստացվի⁶, եթե...

ՄԻՇԵԼ - Իսկ եթե ստացվի⁶:

ՊԻԱՖ - Ուրեմն, մի շաբաթից կմեռնեմ: (*Դադար:*) Ինձ մեռնակ թողեք: (*Բողոքը դուրս են գալիս:*) Թեոֆանո... Թեո... Չէ, չէ, մոռացիր, Էդիտ: Սա դու ես, սա՝ քո նոր երգը: Սկսեցիք... «Ես խարույկ եմ վառել իմ հիշողություններից... Իմ վշտերս, ուրախություններս այլևս պետք չեն ինձ, որովհետև իմ կյանքը, իմ ապրելը... այսօր... սկսվում է քեզնից, Թեո»... Ի՞նչ Թեո: Ոչ մի Թեո չկա: Սա դու ես, սա՝ քո երգը: Երգից բացի ուրիշ ոչինչ չկա: Դե, սկսիր, Էդիտ: Դե՛, Էդիտ... «Ոչ, ոչինչ, ոչինչ չեմ ավստում»: Դե, քեզ տեսնեմ, Էդիտ...

Հնչում է Պիաֆի «Ոչինչ չեմ ավստում» երգը: Բեմը հետզհետե մթնում է:

ԱՐԱՐՎԱԾ ՈՒԹԵՐՈՐԴ

Բեմն աստիճանաբար լուսավորվում է: Պիաֆի երգից հետո դահլիճում տարածվում է ձայնապնակի միալար խզզոցը: **Լռություն է:** Ճոճաթռռի մեջ Պիաֆի փոխարեն Սիմոնան է՝ ծերացած, սպիտակած: Նա քնած է: Խզզոցը շարունակվում է: **Զգուշորեն, աշխատելով չարքնացնել նրան, ներս է մտնում Սիսին, անջատում է ձայնարկիչը, ձայնասկավառակը վերցնում: Խզզոցը կտրվում է:**

ՄԻՍՈՆԱ - (*արթնանալով*): Սիսի⁶:
ՄԻՍԻ - Հա, Սիմոնա, ես եմ: Երգը վաղուց վերջացել է:

ՄԻՍՈՆԱ - Երազ տեսա... Ո՞րք է Սիշելը:

ՄԻՍԻ - Գնաց քնելու: Ոտքի վրա կանգնել չէր կարողանում: Ինչքան ես ծխել... (*Դատարկում է մոխրամանը:*)

ՄԻՍՈՆԱ - Կանչիր, թող գա:

ՄԻՍԻ - Ներիր, բայց չեմ կարող: (*Պատրաստվում է դուրս գալ:*)

ՄԻՍՈՆԱ - Սպասիր... Ի՞նչ է նշանակում՝ «չեմ կարող»: Արթնացրո՛ւ, ասում եմ:

ՄԻՍԻ - «Չեմ կարող» նշանակում է՝ չեմ ուզում: Քո այդ գիրքը (*ցույց տալով կոկորդը*), ա՛յ, այստեղ է նստած: Դու դիտավորյալ ես գողանում նրան ինձնից:

ՄԻՍՈՆԱ - Չեմ հասկանում: Երդվում եմ՝ չեմ հասկանում:

ՄԻՍԻ - Ի՞նչը չես հասկանում: Գերագանց հասկանում ես ամեն ինչ: Չներ մի՛ թափիր...

ՄԻՍՈՆԱ - Ո՞ւմ մասին է խոսքը: Սիշելի՞... Քո և նրա միջև ինչ-որ բա՞ն կա:

ՄԻՍԻ - Ես երեխա եմ ունենալու նրանից, մադամ: Ես սիրում եմ նրան, իսկ դու օրվա մեջ մի ժամ էլ չես թողնում, որ ինձ հետ լինի: Դու դիտավորյալ ես անում, դու...

ՄԻՍՈՆԱ - Երեխա՞... Սիշելի՞ց... Երեխա՞... Գրողը տանի:

ՄԻՍԻ - Գրողը քե՛զ տանի... (*Հուզվում է:*) Ե՛րբ եմ վերջապես ազատվելու քեզնից: Այստեղ միայն Սիշելի համար եմ մնում: Անընդհատ ծխում եք... ծուխը տանել չեմ կարողանում: Չեր դեղերի հոտից թուլանալու զուգարան եմ վագում, սիրտս

ետ տալիս, գիշերներն անքուն լուսացնում ձեզ հետ, կես ժամը մեկ սուրճ սարքում...

ՄԻՍՈՆԱ - Միսի՛... Արի համբուրենք քեզ: Ինչո՞ւ եք թաքցրել ինձնից այսքան ժամանակ:

ՄԻՄԻ - Միշե՛լը չգիտի: Հանկարծ չասես նրան:

ՄԻՍՈՆԱ - Չգիտի՞... Ինչո՞ւ: Դա երջանկություն է, դու հայր ես դարձնում նրան: Նա պիտի մոռ վառի, որ քեզ նման աղջիկ է գտել:

ՄԻՄԻ - Ինձ նման աղջի՞կ... Իսկ ո՞վ եմ ես, իմ անցյալը դաջված է վրաս, մաքրել չի լինի: Նա երբեք չի ների ինձ, երբեք չի մոռանա, երբեք չի ամուսնանա:

ՄԻՍՈՆԱ - Միշե՛լ...

ՄԻՄԻ - Չհամարձակվե՛ս: Եթե նա իմանա երեխայի մասին, կթողնի ինձ: Չհամարձակվես... Չի էլ հավատա, որ իրենն է:

ՄԻՍՈՆԱ - Կանչիր, ես կխոսեմ հետը: Թող փորձի չհավատալ: Ես նրան...

ՄԻՄԻ - Եթե հավատաց, անմիջապես փող կտա, կուղարկի բժշկի: Իսկ ես ուզում եմ մայր դառնալ, հասկացա՞ր: Չխառնվե՛ս:

ՄԻՍՈՆԱ - Եթե նա սիրում է քեզ...

ՄԻՄԻ - Նա կենակցո՞ւմ է ինձ հետ: Այդքանի համար էլ շնորհակալ եմ բախտից: Ես չեմ կարող առանց Միշե՛լի, չեմ կարող... (Նորից հուզվում է:)

ՄԻՍՈՆԱ - Մոտ արի: Ուզում եմ գրկել քեզ: Արի՛: (Գրկում է Միսիին:) Ինչքա՞ն կուրախանար Էդիտը: Եթե տղա ծնվեց, անունը կդնես Մար-

սել: Խնդրում եմ: Եթե աղջիկ ծնվեց՝ Էդիտ:

ՄԻՄԻ - (կրկնում է): Էդիտ:

ՄԻՍՈՆԱ - (շոյում է Միսիի գլուխը): Ես մի քիչ փող եմ կուտակել: Գիրքը լույս կտեսնի՝ էլի փող կգա: Քիչ փող չի: Կթողնեմ քեզ ու երեխայիդ: Կապրեք... Իսկ Միմոնան կմեռնի շուտով:

ՄԻՄԻ - Մի ասա, խնդրում եմ, ես հոգնել եմ կորցնելուց: Բոլորը գնում են... Էդիտը, հետո Ժանետը, հետո Քրիստինը...

ՄԻՍՈՆԱ - Մարդիկ մեռնում են, Միսի: Էդիտը կանչում էր ինձ: Երևի այնտեղ էլ պետք եմ նրան: Միայն թե մի քիչ պիտի դիմանա, որ գործս կիսատ չթողնեմ: Ես պիտի ավարտեմ Պիաֆի մասին գիրքը: Գնա, Միսի, կանչիր Միշե՛լին: Ես քիչ ժամանակ ունեմ: (Միսին դուրս է գալիս: Մենակ մնալով): Երեխա... Էդիտ: Եվս մի թշվառ:

Ներս է մտնում Միշե՛լը՝ քնատ:

ՄԻՇԵԼ - Ի՞նչ է... Ժամը քանի՞սն է:

ՄԻՍՈՆԱ - Նստիր: Բեր թղթերը...

ՄԻՇԵԼ - Միմոնա, ի վիճակի չեմ: Կուպերս փակվում եմ:

ՄԻՍՈՆԱ - Ժամանակ չկա: Վերցրու գրիչը:

ՄԻՇԵԼ - Միմոնա, խնդրում եմ...

ՄԻՍՈՆԱ - Հանուն Էդիտի՛՝ նստիր: (Միշե՛լը դժկամ վերցնում է թղթերն ու գրիչը, նստում է Միմոնայի դիմաց:) Կարդա... Որտե՞ղ էինք կանգ առել: Վերջին էջը...

ՄԻՇԵԼ - (կարդում է): Հոռմն արգելեց հուղարկավորման ժամերգությունը, հայտարարելով, որ «Պիաֆը ապրել է մեղքի մեջ»:

ՄԻՍՈՆԱ - (*քմծիծաղով*): Նա՛, որ ամենահավատացյալն էր բոլոր հավատացյալներից:

ՄԻՇԵԼ - Գրե՞մ դա:

ՄԻՍՈՆԱ - Չէ, պետք չէ: Շարունակիր...

ՄԻՇԵԼ - Հոկտեմբերի 14, 1963 թիվ: Արևոտ փարիզյան մի օր:

ՄԻՍՈՆԱ - Արևոտ, փարիզյան մի օր: (*Թելադրում է:*) Նրա թաղումը...

Նրա թաղումը ճիշտ այնպիսին եղավ, ինչպիսին ինքն էր՝ սովորականի սահմաններից դուրս: Երբ նրա փոքրիկ մարմինը դագաղի հետ բարձրացրին վեր, ահռելի մարդկային զանգվածն այլեկոծվեց, կորցրեց բանականությունը: Մարդկային հսկայական ալիքը խելացնոր պոկվեց տեղից, ծավալվեց առաջ՝ շուռ տալով արգելափակոցները: Կարծես մի նոր ֆրանսիական հեղափոխություն էր սկսվում: Ամբոխի գվվոցը տարածվել էր Փարիզով մեկ: Երբեք Փարիզն այդպիսի կսկիծ չի ապրել: Քաղաքը խուլ կաղկանձում էր ցավից: Դա Էդիտ Պիաֆի վերջին համերգն էր: Ինչպես միշտ՝ տրիումֆ: (*Ծանր շնչում է:*)

Ներս է մտնում Միսին՝ սուրճ է բերել:

ՄԻՍԻ - Շաքարը...

ՄԻՇԵԼ - (*ժեստով լռեցնում է Միսին*): Շը՛շ... Դիր այստեղ:

ՄԻՍՈՆԱ - Հաջորդ օրը Փարիզը թաղում էր Ժան Կոկտոյին: Նա մենավ մույն օրը, Էդիտի հետ: Հենց այն պահին, երբ պատրաստվում էր ռադիոյով մահախոսական

կարդալ Էդիտի հիշատակին: Կոկտոն չհասցրեց ասել այն բառերը, որ գրել էր նրա մասին: Միջակետ: Բաց չակերտները: «Միայնակ աստղի նման նա վառվեց իր ներսի այրող բոցերից... գիշերային Փարիզի երկնականարում»: Միշե՛լ...

ՄԻՇԵԼ - Հա, գրում եմ:

ՄԻՍՈՆԱ - Միսի՞...

ՄԻՍԻ - Այստեղ եմ:

ՄԻՍՈՆԱ - Չհեռանաք կողքիցս...

Լավ չեմ զգում: Կողքիս եղեք: Ծարունակիր, Միշել: (*Թելադրում է:*) Մահից առաջ Աստված խղճաց Էդիտին: Նրա կյանքում հայտնվեց Արևի որդին՝ գեղեցիկներից ամենագեղեցիկը: Դա անբացատրելի սեր էր: Հանդիպման առաջին օրից մինչև Էդիտի մահվան օրը Թեոն չհեռացավ նրա կողքից: Նա խնամում էր Էդիտին մոր պես... ջնջիր... երեխայի պես: Էդիտին, որի մեջ արդեն ոչինչ չէր մնացել մեծն Պիաֆից: Միայն աչքերը... Մանուշակների պես աչքերը, որոնք հաճախ լցվում էին աղի արտասուքով և այրում նրա դեմքը, երբ նայում էր իր սիրեցյալին. «Թեո, մի՞թե դու սրան էիր արժանի... Ինչո՞ւ այսքան ուշ...»: Նրանք ամուսնացան: Հնչեցին եկեղեցու զանգերը: Դա սիրո հիմնն էր... և Էդիտի մահվան օրորոցայինը: (*Դադար:*) Լավ չեմ...

Միշելն ու Միսին օգնում են նրան:

ՄԻՍԻ - Գուցե քնե՞ս մի քիչ, հետո կշարունակեք:

ՄԻՍՈՆԱ - Նրա մահվանից հետո ար-

դեն քանի տարի է՝ ես քնած եմ, ես չեմ ապրում: Քիչ է մնացել, պիտի հասցնեն: Միշե՞լ...

ՄԻՇԵԼ - Հա, Սիմոնա, գրում եմ:

ՄԻՍՈՆԱ - Որպես էպիգրաֆ դիր Սաշա Գիտրիի բառերը: «Նրա կյանքը այնքան վշտալից էր, որ պատմությունն այդ մասին ճշմարտանման չէ: Այնքան էր գեղեցիկ»: Վերջ: Հիմա կարող եմ քնել:

ՄԻՇԵԼ - Իսկ վերնագի՞րը... Ի՞նչ ես դնելու, Սիմոնա:

ՄԻՍՈՆԱ - Երկու քույր: Կամ՝ հանճար և անառակություն:

ՄԻՇԵԼ - Երկու քույրերից ո՞րն է հանճարը և որը՝ անառակությունը:

ՄԻՍՈՆԱ - Երկուսն էլ: Սա երկու հայելիների պատմությունն է, որոնք դրված են իրար դիմաց՝ իրար անդրադարձնելու համար: Ես ու նա... Նրա կյանքը իմ կյանքն էր: Ես ինը չունեցա: Չէ, ջնջի՛ր... Վերնագիրը կլինի «Սիմոնա Բերտո»:
(Անսպասելի ծիծաղում է:) Հա, այս գիրքն իմ մասին է: Երբ նա սիրում էր, սիրում էի նաև ես, երբ նա տառապում էր՝ տառապում էի ես, երբ նա երգում էր՝ երգում էի ես: Երբ նա մեռավ՝ մեռա նաև ես: Մեր ընդհանուր ծանոթը... է՛ն, որ երկնքում նստած է, անունը՝ Աստված, թույլ տվեց, որ մի քանի տարի նրանից ավելի շնչեմ... *(Վախեցնող ծիծաղող:)* Որպեսզի գի՛րք գրեմ նրա մասին: Նույնիսկ քո մահից հետո չթողեցիր, որ մի քիչ ինձ համար ապրեն: Ողջ մնացի, որ գիրք գրեմ քո մասին:

Հիստերիկ ծիծաղում է, դիվային ու վախեցնող:

ՄԻՄԻ - Ի՞նչ պատահեց նրան:

Սիմոնայի ծիծաղը վերածվում է հազի: Թվում է՝ սկսում է խեղդվել ծիծաղի ու հազի անբնական խառնուրդից:

ՄԻՄԻ - *(ջուր մեկնելով նրան):* Խմիր, Սիմոնա, խմիր...

ՄԻՍՈՆԱ - Միշե՛լ... ջնջի՛ր: «Սիմոնա Բերտոյի» տեղը գրիր «Էդիտ Պիաֆ»: Տարբերություն չկա:

ՄԻՄԻ - Սիմոնա՛... Սիմոնա՛... Միշե՛լ, նա մեռնում է... Մամա, ես վախեցնում եմ:

ՄԻՍՈՆԱ - *(խզված ձայնով):* Ամուսնացիր նրա հետ... Ամուսնացիր... Կանիծեմ... Անունը կդնեք Էդիտ...

ՄԻՇԵԼ - Ի՞նչ է ասում:

ՄԻՍՈՆԱ - Էդիտ... Ո՞ր ես... Գալիս եմ: Մի քիչ էլ... մի քիչ էլ...

ՄԻՄԻ - Չառանցում է:

ՄԻՍՈՆԱ - Ո՞ր ես... Չեմ տեսնում, ո՞ր ես: Միայն քեզ եմ սիրել, Մարսել... Մարսել... Շատ սերեր են եղել, բայց միշտ սպասել եմ քեզ, Թեո... Ո՞ր ես, Թեո... Ուզում եմ երգել... Գրկիր ինձ... Ժամանակն է, վառեք լույսերը, ես գնում եմ բեմ... Է՛յ, ակորդեոնիստ, արի, սկսում ենք... Բացեք վարագույրը, ես գնում եմ բեմ...

ՄԻՇԵԼ - Սա հոգեվարք է:

ՄԻՄԻ - Ես չեմ դիմանում, Միշե՛լ, ես վախեցնում եմ... Ես մահ չեմ տեսել: *(Կծկվում է, բռնում փորը:)*

ՄԻՇԵԼ - Ի՞նչ եղավ...

ՄԻՄԻ - Ոչինչ... ոչինչ, կանցնի: Ինձ չէր կարելի... *(Կծկվում է:)*

Միշեղը Միսիին դուրս է տանում:
ՄԻՍՈՆԱ - *(մենակ):* Ամբոխը... ամբո-

խը քշում է մեզ... (Բենը հետզհետե մթնում է:) Պատվում է, պտտվում է... Սենք միասին ենք... քամին տանում է քեզ... Սպասիր, գալիս եմ... Չեղբո, ձեռքդ տուր ինձ... Աչքերս մթնում են, ոչինչ չեմ տեսնում... Վառվում եմ, վառվում եմ...

Մթություն: Երաժշտություն: Խավարի մեջ հայտնվում է փոքրիկ Էդիտը:

ՓՈԶՐԻԿ ԷԴԻՏ - Արի... մի վախեցիր: Բռնիր ձեռքս:

ՄԻՍՈՆԱ - (տեղից վեր կենալով): Գալիս եմ... Ո՞ր ես տանում ինձ...

ԷԴԻՏ - Գնանք, այնտեղ լույս է... Դեպի լույսը:

ՄԻՍՈՆԱ - Այրում է... Աչքերս այրվում եմ...

ԷԴԻՏ - Մի վախեցիր, ես քեզ հետ եմ: Բաց արա աչքերդ...

ՄԻՍՈՆԱ - Էդի՞տ... դո՞ւ ես, Էդիտ...

ԷԴԻՏ - Ես եմ, Մոնոնա... Եկա քեզ դիմավորելու: Արի...

Գնում են դեպի խորքը բեմի, որի հետևում թեթև լույսն սկսում է պայծառանալ:

ՄԻՍՈՆԱ - Սա ի՞նչ է... որտե՞ղ եմ ես:

ԷԴԻՏ - Աշխարհ: Աշխարհ է, Մոնոնա: Արի...

Հնչում է ֆինալային երաժշտությունը: Կուրացուցիչ լույս: Միմոնան ու փոքրիկ Էդիտն անհետանում են: Նրանք կլանում է Անհայտը:

ՄԻՍՈՆԱ - Ի՞նչ է՝ աշխարհ:
ԷԴԻՏ - Աշխարհը գույներ են: Կարմիր, կանաչ, դեղին... Արի...

ՄԻՍՈՆԱ - Ի՞նչ է կարմիրը:
Խավարի մեջ լուսավորվում են փուչիկները, որ բռնել են Ժանետն ու Քրիստինը՝ ճերմակ շոքերով:

ՋՐԻՍՏԻՆ - Կարմիրը սերն է:

ԺԱՆԵՏ - Կապույտը երազանքն է:

ՄԻՍՈՆԱ - Իսկ դեղի՞նը:

ՋՐԻՍՏԻՆ - Դեղինը հույսն է:

ԺԱՆԵՏ - Իսկ սևը ցավն է:

ՄԻՍՈՆԱ - Այստե՞ղ էլ ցավ կա:

ԷԴԻՏ - Իհարկե, Մոնոնա: Սա կյանք է:

ՄԻՍՈՆԱ - Ի՞նչ կյանք... Ի՞նչ կյանք...

ԷԴԻՏ - Կմեծանաս՝ կիմանաս:

ՄԻՍՈՆԱ - Կիմանա՞մ:

ԷԴԻՏ - Կիմանաս, Մոնոնա, կիմանաս: Արի... Արի ինձ հետ...

Նրանք բարձրանում են աստիճաններով դեպի վեր:

ՄԻՍՈՆԱ - Գալիս եմ, Էդիտ... Միայն թե ձեռքս բաց չթողնես, ձեռքս բաց չթողնես...

ՓՈԶՐԻԿ ԷԴԻՏ - Բաց չեմ թողնի, Մոնոնա, չեմ թողնի...

Սամվել ԽԱԼԱԹՅԱՆ

Պապս առվի ջուրը թեթև էր տնամերձի մարգերին, բախը հենել ծիրանենուն ու խոնջացած, ծառին թիկն տված նստել, կիսախուսի աչքերը հասել էր տերևներից ծիկրակող արևի կայծերին: Առուն քչքչում էր ու վաղուց կատարված-չավարտված հեքիաս էր պատմում նրան: Ջառամյալ պապս վերացած՝ հիշողությունների մեջ, ժպտում էր ու հանկարծ, ասես երկնքից ծորաց մեղեդին, ու նրա շուրթերը թրթռացին.

- Կ' իրիշկեմ Խանդութ խանում, ձեռ-նոտ կալամով քաշած է, Ա'խ, հալա տրզո, կալամով քաշած է, Կ' իրիշկեմ՝ էնոր եղնգներ, ռանդայով տաշած է, Ա'խ, հալա տրզո, ռանդայով տաշած է, Կ' իրիշկեմ՝ էնոր ծամեր, քառսուն ճուղ ծամ է, Ա'խ, հալա տրզո, քառսուն ճուղ ծամ է...

Ես, մարգերը լոք տալով, ուզեցի մոտենալ նրան, բայց քաղիսանող տատս կանխեց, մատր դրեց շրթին՝ «Շըջ... մի խանգարի»:

- Կ' իրիշկեմ՝ երեսի կարմրություն, նռան գինի է, Ա'խ, հալա տրզո, նռան գինի է...

Խանդութ տատս, հենված թորիսու կոթին, խանդաղատանքով, երանությամբ նայում, լսում էր իր 65 տարվա ամուսնուն ու երգի ամեն բառի հետ ուղղվում էր նրա կորացած մեջքը: Տատս գոգնոցի գրպանից հանեց կարմիր, կապույտ, ոսկեգույն ասեղնագործ թաշկինակը, հպեց կոպին ծանրացող արցունքին: Դողացող մատներից թաշկինակը սահեց, ընկավ ռեհանի տերևներին, ու ռեհանը ծաղկեց կարմիր, կապույտ, ոսկեգույն բույրով...

ՊԱԴԱՄ, ՊԱԴԱՄ, ՊԱԴԱՄ...

Լիրիկական դրամա մեկ գործողությամբ

Գործող անձինք

ՀԱՍՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆ - 60-ն անց,

թուսկառու ուսուցչուհի

ԳԵՎՈՐԳ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ - 62 տարեկան,

դաստնաթող զեներալ

ԱՐԱՄ

18 տարեկան,

ՄԱՐԻՇԿԱ

սիրահարված գույգ

ԳԵՎՈՐԳ ԱՎԱԳՅԱՆ - Հասմիկի որդին

ՊՐՈԼՈԳ

Յուրաքանչյուրս մի հեքիաթ ենք պահում մեր մեջ. նվիրական, անմոռանալի: Տարիներ են անցնում, իսկ հեքիաթն այդ երբեք չի կորցնում իր հմայքը, հրապուրանքը, և մեր ողջ գիտակցական կյանքում, ենթագիտակցորեն, ձգտում ենք դեպի նա, ուզում ենք լինել նրա հետ, նրա մեջ ու վերապրել, վերապրել նրա հետ առաջին հանդիպման հրաշքը:

Սա միակ հրաշքն է, որին հավատում ենք ամբողջ կյանքում:

Ահա, զբոսայգի է մտնում մի կին: Հասմիկ Ավագյանն է: Նրա դեմքը դեռևս պահպանում է երբեմնի գեղեցկությունը: Սովորաբար, ճամպորկով մարդիկ շտապում են: Հասմիկ Ավագյանը չի շտապում: Այդպես է լինում, երբ մեկնելուց առաջ հրաժեշտ են տալիս նվիրական վայրին, որտեղ ապրել են իրենց առաջին հրաշքը: Հասմիկ Ավագյանը, թոշակառու ուսուցչուհին, տարտամ քայլվածքով, ենթագիտակցությամբ հլու, քայլում է ծառուղով...

Ջրոսայգու ծառուղի: Չախ կողմում՝ նստարան, որի հարևանությամբ, քիչ խորքում, մանկական կարուսել է: Բեմառաջքին հարող սիգամարգում, գրեթե նստարանին դիմահայաց, կաղնու անսաղարթ ծառաբունն է՝ տպավորիչ փչակով: Կարելի է կարծել, որ նորացված այգում այդ փչակն է եղել պատճառը, որ ծերացած, քիչ թեքված, բայց դեռ ապրող ծառը խնայել, պահպանել են:

Մոտակայքում գործող սրճարանի՞ց, թե՞ ճամպրուկը ձեռքին ծառուղի մտնող Հասմիկի հիշողությունն է լսելի դարձնում Էդիտ Պիակֆի «Պաղամ, պաղամ» երգը:*

Հասմիկը քողարկված տխրությամբ մի պահ կանգ է առնում, ասես երգի բերած հիշողությունն է ուզում վերականգնել, ապա շարունակում է քայլել դեպի միայնակ նստարանը:

Մարիշը համարյա վազելով առաջ է անցնում նրանից ու նյարդայնացած փրվում է նստարանին: Նրան հետևող Արամը մոտենում, կանգնում է նրա դիմաց:

ԱՐԱՄ - Ախր, ի՞նչ ասի, որ նեղացար... (Աղջիկը ցուցադրաբար շրջում է դեմքը:) Չե՞ս ուզում՝ չենք գնա, աշխարհը չի քանդվի: (Նստում, փորձում է բռնել աղջկա ձեռքը, վերջինս հետ է քաշվում:) Այ Մարիշ, լավ, էլի... Ամեն անգամ մի բան մոգոնում ես, փուչ բանից՝ նեղանում, տեսարան սարքում... (Աղջիկն անհաղորդ է:)

Հասմիկը նստում է նստարանի մյուս ծայրին՝ կողքի դնելով ճամպրուկը: Նա չի նայում երիտասարդների կողմը, բայց ակամա լսում է նրանց խոսակցությունը:

ԱՐԱՄ - Քեզ դուր է գալիս, հա՞, որ ինձ նյարդայնացնում ես... (Աղջիկը փութով քրքրում է պայուսակը,

զսնում բջջային հեռախոսը, նյարդային սեղմում է կոճակներին:)
Սկսվե՛ց... Էլի մեսիջով ենք խոսելո՞ւ իրար հետ: (Նրա հեռախոսը զանգում է:) Խնդրե՛մ... (Գրպանից հանում է բջջայինը, էկրանին նայելով՝ կարդում է:)
«Քեզ հետ խոսվե՛մ: Վե՛րջ»: Այ Մարիշ, թատրոն մի սարքի, վեր կաց, գնանք, մեր մասին ի՞նչ կմտածեն... (Աղջիկն արագ ականջներն է խցկում հեռախոսի ականջակալները, շուրթերը սեղմած, ըմբոստ նայում է տղային:)
Ախր, ի՞նչ ասի, որ նեղացար... (Մարիշն անդդրվելի է: Արամը, հոգոցով հանելով, ստիպված սկսում է հեռախոսով նամակ գրել՝ հրճաբաց գրածը հեզելով:)
«Մեզ ըս-պա-սում են, ան-

* Այս երգը, բեմադրիչի հայեցողությամբ, երբեմն կարող է հնչել որպես սրճարանից լսվող երաժշտություն, որպես հուշ, որպես հերոսների տրամադրություն՝ միայն մեղեդիով կամ տեքստով, տարբեր գործիքավորմամբ, կես կամ ամբողջական ֆրագով և այլն: Միաժամանակ, ուղղորդվելով սյուժեի և հերոսների հոգեբանական դրսևորումների լիարժեք արտահայտման շահերից, հեղինակը խոնարհաբար պնդում է, որ իր կողմից արված երաժշտական հղումները պահպանվեն ճիշտ տեղում, և երգը լինի միակ երաժշտությունը՝ ողջ ներկայացման ընթացքում:

հար-մար է, վե-րա-դառ-նանք սըր-
ճա-րան»...

**Նրանք շարունակում են հաղոր-
դագրություններ տալ-ստանալ,
ընթերցել, իսկ այդ ընթացքում
Հասմիկն իր բջջայինով համար է
հավաքում:**

ՀԱՍՄԻԿ - (անսպասելի առույգ տո-
նով): Ալո՞, պարոն Լևոն, դո՞ւք
եք... Հասմիկն է: Ուշանո՞ւմ եք,
հարգելիս, ուշանում եք... Ես վա-
ղուց այստեղ եմ՝ մեր նստարանին
նստած: Հրաշալի օր է: Այնքան
բարի, հաշտ մթնոլորտ է այգում,
որ ստիպում է մոռանալ բոլոր վի-
րավորանքները: Ներում եմ, իհար-
կե, ներում եմ: (Երիտասարդներն
ակամա նրան են նայում, Հասմիկն
ավելի է ոգևորվում:) Լևոն, սիրելիս,
այսօրվա դեպքը լուրջ մի ընդունիր,
հոգուդ հետ էի խաղում... Դե, բո-
լոր կանայք են այդպես, ի՞նչ կա-
րող ես անել: Բայց դա չի
նշանակում, որ նրանք չեն սի-
րում... Չէ՛, ուզում են ավելի սիր-
ված լինել: Այո՛, ժամանակն
անցնում է, նոր ենք հասկանում
վատնած վայրկյանների գինը:
Սպասում եմ... Սպասում եմ, սիրե-
լիս: (Անջատում է հեռախոսը, հե-
տաքրքրությամբ ուսումնասիրում
կաղնու փշակը:)

Արամի հեռախոսը զանգում է:

ԱՐԱՄ - Այո՞:

ՍԱՐԻՇ - (հեռախոսով, չարածճի):
Չզնա՞նք սրճարան: Մեզ են սպա-
սում:

ԱՐԱՄ - Գի՛ժ... (Գրկում է աղջկա ու-
տերը, ոտքի են կանգնում՝ հեռանա-
լուց առաջ երախտագետ հայացք
նետելով իրենց չնայող Հասմիկին:)

ՀԱՍՄԻԿ - (ներողամիտ ժպիտով նա-
յում է հեռացող գույզին, ու մինչև
նախկին տխրությունը կստվերեր
դեմքը՝ անսպասելի հեռախոսա-
զանգից ցնցվում է, միացնում է
բջջայինը): Այո... լսում եմ: Այո,
Հասմիկն է... Լևո՞ն... ի՞նչ Լևոն...
Ե՞ս եմ զանգել: Ախ, հա՛, ներեցեք,
ներեցեք, խնդրում եմ, շփոթել էի
համարը: (Խիստ:) Երիտասարդ,
Լևոն ձևանալու փոխարեն, լավ
կլինե՛ր՝ ուրիշ զբաղմունք գտնե՛իք:
Ես ձեր հասակի թոռ ունեմ: (Հեռա-
խոսն անջատում, տեղավորում է
պայուսակում, վերադառնում է իր
մտքերին, բայց հեռախոսն էլի է
զանգում: Չոր:) Լսում եմ: (Չեր-
մությամբ:) Անուշի՛կ, հոգիս... Լավ
եմ, բալիկս, լավ եմ, մի անհան-
գրստացիր: (Չսպում է հուզմուն-
քը:) Ես արդեն օղանավում եմ,
շուտով օդ կբարձրանանք: Նա-
խապես էի տոմս պատվիրել...
(Սրբում է արցունքի կաթիլը:) Չէ,
հոգիս, մի մեղադրիր նրանց...
Նրանք երիտասարդ են, իսկ թոշա-
կի անցած ուսուցչուհին՝ ձեր սկե-
սուրը, անհարմարություններ է
ստեղծում: Դու արդեն հասուն աղ-
ջիկ ես, պետք է հասկանաս... Քեզ
հետ համաձայն չեմ: Յուրաքանչ-
յուրն ինքն է տնօրինում իր կյան-

քը: Այդ տանը ես մենակ եմ և... չէի ուզում ասել՝ արհամարհված: Մի մեղադրիր ծնողներիդ: Այսպես, գուցե, լավ չէ, բայց ճիշտ է, Անուշիկս... Ես քեզ շատ եմ սիրում... (Մրբում է արցունքը:) Իհարկե, կտեսնվենք, տեղ հասնեմ, աշխատանքի կանցնեմ ու արձակուրդիս անպայման հյուր կգամ: Դու գիտես, որ տիկին Անալյան իմ վաղեմի, մտերիմ ընկերուհին է, նրա հետ ինձ լավ կզգամ: (Ավելի շատ՝ իրենից վանելով միտքը:) Չէ, չէ, ի՞նչ ես ասում, նա չի մահացել, դու լավ չես հիշում: Մի հուզվիր, աղջիկս և ինձ էլ մի ստիպիր ծանր տանել... համբուրում եմ: (Կապն ընդհատված է:)

Հայտնվում է Գևորգը, փոքր-ինչ առաջ է անցնում նրանից ու հանկարծակի կանգնում, շրջվում է Հասմիկի կողմը:

ԳԵՎՈՐԳ - Բարև ձեզ... (Հասմիկը բարձրացնում է հայացքը: Պատասխանն ուշանում է:) Կարելի՞ է այստեղ նստել:

ՀԱՍՄԻԿ - (դարձյալ չի շտապում պատասխանել, հետո՝ անտարբեր): Համեցեք:

Գևորգը նստում է քիչ հեռու: Հասմիկը գողտուկ հետ է հրում ճամպուրակը, որ չնկատվի:

ԳԵՎՈՐԳ - (իրև թե ըմբռնված է այգու գովությունն ու լռությունը,

բայց ներքուստ անհանգիստ է, մղվում է խոսակցության): Չարմանալի մարդիկ եմ, այգին սեփականաշնորհեցին ու բոլոր նստարանները հանեցին: Նստեհանգստանալու տեղ չկա... (Հասմիկը վերաբերմունք ցույց չի տալիս:) Դիտմամբ արեցին, որ ստիպված սրճարան մտնես: Ցայտադրյուն էլ հանեցին, որ սրճարաններում հագեցնես ծարավդ: (Հասմիկը չի արձագանքում: Դադար:) Վաղո՞ւց եք այստեղ:

ՀԱՍՄԻԿ - (նրան չնայելով): Շատ վաղուց:

ԳԵՎՈՐԳ - (անտեսելով կնոջ վերաբերմունքը): Հաճելի եղանակ է... Ինչ որ մեկին էի ուզում տեսնել: Նա... նա այստեղ է զբոսնում: Ամեն օր գալիս եմ ու չի հաջողվում...

ՀԱՍՄԻԿ - Եթե նա ձեզ համար ինչ որ մեկն է, սարսափելի ոչինչ չկա: (Շրջվում, իբր՝ պայտասակում բան է փնտրում, հասկացնելով, որ գրուցել չի ցանկանում:)

ԳԵՎՈՐԳ - (հաշտվելով իրավիճակին՝ պիջակի գրպանից հանում է ծալած օրաթերթը, դնում է ակնոցը, սկսում է ընթերցել: Քիչ անց, իբր՝ ինքն իրեն:)

Ի՞նչ ասես չեն հնարի... Յնորվել եմ: (Հարևանցի, բարձրաձայն կարդում է:)

«Բրիտանական հեռուստասերիալների աստղերը, ի նշան տարիքային խտրականության դեմ բողոքի, մերկ նկարահանվել են... Շերրի

Հյուստնը, Անդրեա Մաքքլինը, Բե-
եռլի Սալարդը և Ջիլիան Թեյլֆոր-
տը, որոնց տարիքը տատանվում է
50-ից 60-ի միջև, բրիտանական
Best magazin-ի էջերում հայտնվել
են մորեներկ»... Խայտառակութ-
յուն է:

ՀԱՍՍԻԿ - (նրան չնայելով): Խայ-
տառակություն է, երբ արհամար-
հում են կնոջը:

ԳԵՎՈՐԳ - Բայց մերկանալ հասա-
րակության առջև ու նկարահանվել
միլիոնավոր տպաքանակ ունեցող
թերթում...

ՀԱՍՍԻԿ - Ի՞նչ կա որ... Դա խիզա-
խություն է, հոգու ճիչ, ընդվզում՝
արհամարհանքի դեմ:

ԳԵՎՈՐԳ - (զոհ է, որ գրույցն սկսվեց):
Դուք գտնում եք, որ արհամարի-
ված կանայք պետք է մերկանա՞ն:

ՀԱՍՍԻԿ - Ես գտնում եմ, որ կանանց
չպետք է արհամարհել, ինչ տարիք
էլ նրանք ունենան:

ԳԵՎՈՐԳ - Բայց նրանք կարող էին
բողոքի այլ ձև ընտրել:

ՀԱՍՍԻԿ - (անմիջապես չի պատաս-
խանում, ապա՝ անհասցե, դառը
մեղադրանքով): Նրա՛նք... մե՛նք...
Մե՞նք ինչ ձև ենք ընտրում...
Խխունջի պես պարփակվում ենք
պատյանում ու ճիչը խեղդում ան-
պաշտպան հոգու մեջ, փորձում
սպանել, անէացնել անցյալը, բոլոր
հուշերը, ապրած կյանքը: Ինքդ քեզ
համոզել, թե դա դո՛ւ չես եղել, թե դա
տեղի չի՝ ունեցել և եղածն ընդամե-

նը հեքիաթ էր, անիրական, քո իսկ
հնարած հեքիաթը... (Մեղադրան-
քով:) Այդպես, հա՞, այդպե՞ս...

ԳԵՎՈՐԳ - (մեղադրանքից շփոթ-
ված): Ներեցեք...

ՀԱՍՍԻԿ - (դառնորեն): Ինչի՞ համար,
հեքիաթի՞... (Դադար): Ասացի, չէ՞,
դա հնարած է, իրականություն չէ:

**Դադար: Գևորգն անհանգիստ է,
հուզված: Փորձում, չի կարողա-
նում կենտրոնանալ, ծայրում, ակ-
նոցի հետ թերթը դնում է գրպանը:
Զգիտի անելիքը: Հասմիկը թաքց-
րած խոռվքով շարունակում է
ամտաբեր մի կողմ նայել:**

ԳԵՎՈՐԳ - Բայց... բայց կյանքը
հնարած հեքիաթ չէ, պարզապես...
պարզապես իրականությունը, անց-
յալը այնքան քաղցր, տպավորիչ ու
անմոռաց է լինում, որ թվում է, թե
հեքիաթ էր:

ՀԱՍՍԻԿ - (դառը հոգոցով): Քա՛ղցր,
տպավորի՛չ, անմոռա՛ց... (Շրջվում,
սկնդետ նայում է Գևորգին:) Պարզ-
վում է, դուք ռոմանտիկ եք, պարոն:
(Հեզմանքով:) Քա՛ղցր, տպավո-
րի՛չ, անմոռա՛ց... Տեսնո՞ւմ եք այն
փչակը: (Մատնացույց է անում
կաղնիին:) Այդ փչակը քանի՞ ան-
գամ լսած կլինի այդ խոսքերը: Եթե
լեզու առնեք, քանի՞ աշխարհի հե-
քիաթ կպատմեք նա... (Շրջվում է:)

ԳԵՎՈՐԳ - (անհամարձակ, ցածրա-
ձայն): Ի՞նչ կպատմեք: (Հասմիկը
չի պատասխանում: Վեհերոտ
խնդրանքով:) Ի՞նչ կպատմեք...

ՀԱՍՄԻԿ - *(պայտասակից հանում է ծխախոտը, հրահանով վառում, սկսում է ծխել: Հանդարտվելով, առանց կողքինին նայելու, ասես՝ ինքն իրեն):* Կպատմեր, որ եղել, ապրել է մի աղջնակ: Երբ փոքր էր, հայրը մի անգամ նրան բերեց զբոսայգու հսկա կաղնու մոտ ու ասաց, որ եթե փչակի մեջ երազանք շնջա, անպայման կկատարվի: Աղջիկը Ձմեռ պապից տիկնիկ ուզեց ու երկու օր անց, Նոր տարվա առավոտյան, բարձի տակ գեղեցիկ տիկնիկ գտավ... *(Շարունակում է ծխել:)*

ԳԵՎՈՐԳ - Հետո՞...

ՀԱՍՄԻԿ - *(անշտապ):* Հետո՞... Աղջիկն այդ օրից հավատաց հրաշքների, հավատաց հեքիաթների: Մեծացավ ու երբ հասուն օրիորդ էր, սիրահարվեց զանգրահեր մի տղայի: Աղջիկը հավատում էր հրաշքների ու մի օր, զարնանային մի տաք երեկո, եկավ փչակի մոտ, շնջաց տղայի անունը, խնդրեց նրա փոխադարձ սերը... Շնջաց, շրջվեց ու՝ այ քեզ հրա՛շք... տղան նստած էր մոտակա նստարանին ու կրակոտ հայացքով իրեն էր նայում: *(Դադար: Ծխում է:)* Ասես կախարդված, չզգաց՝ ինչպես մոտեցավ ու նստեց նրա կողքին: *(Դադար:)* Ծանոթացան, սիրեցին իրար... *(Գևորգը գրպանից հանում է դեղահաբի սրվակը, լեզվի տակ հար է դնում:)* Նրանք երջա-

նիկ էին... Տե՛ր Աստված, մի՞թե ուրիշ ավելի հարմար բառ չկա՝ այդ երջանիկից բացի... Քիչ է ասել, թե երջանիկ էին, դա ուրի՛շ զգացում էր... Նրանք կարոտում էին, անգամ երբ կողք-կողքի էին... Ժամերով նստում ու լուռ նայում էին իրենց երազանքներն իրականացնող կախարդական փչակին: Նրանք լուռ էին, բայց փչակը լսում էր նրանց: Նրանց շնչառությունը, նրանց հայացքը, աղջկա ձեռքերը՝ տղայի ավերի մեջ, նրանց սրտի զարկերն անընդհատ ու անընդհատ երազներ էին հյուսում և այդ երազները օծվում, օրհնվում էին փչակի կախարդանքով ու թևում էին հեռո՛ւ՝ երկնականարին պատկերելով երջանիկ զույգի ապագան, դրախտային կյանք՝ մինչև խոր ծերություն... *(Դադար:)* Դպրոցն ավարտեցին: Տղան երազում էր զինվորական դառնալ: Մեկնեց այլ քաղաք՝ սովորելու, հազար ու հազար անգամ երդվելով, որ կվերադառնա: *(Հանգցնում է ծխախոտը, կոթուկը փաթաթում անձեռոցիկի մեջ, դնում պայտասակը:)* Այդպես ավարտվեց հեքիաթը, որը չէր էլ եղել...

Դադար:

ԳԵՎՈՐԳ - Ծխախոտ կարելի՞ է:

ՀԱՍՄԻԿ - *(պայտասակից տուփը, հրահանը հանելով՝ մեկնում է նրան):* Դուք դեղահաբը դեռ կուլ չեք տվել: *(Հեզմանքով:)* Երևի շա՛տ էր դառը:

Գևորգը ծխախոտը վառում է, վերադարձնում է տուփն ու հրահանր: Նա ծխող չէ, անվարժ, միքանի անգամ ծուխը պահում է բերանում, դուրս է փչում: Անօգուտ համարելով ծխելը՝ տեղ է փնտրում կոթուկը նետելու համար:

ՀԱՍՄԻԿ - Աղբամանն այնտեղ է: *(Գլխի շարժումով ցույց է տալիս կաղնու հարևանությամբ դրված աղբամանը:)*

ԳԵՎՈՐԳ - *(մոտենում է կաղնուն, նետում է կոթուկը, հապաղում է փչակի դիմաց ու չորջվելով, կարծես պատմում է փչակին):* Տղան հեռավոր հյուսիսում սովորում էր զինվորական ուսումնարանում, ժամերն ու օրերն էր հաշվում, թե երբ է ավարտելու ուսումը, նշանակում ստանալու, որ իր մոտ կանչի աղջրկան ու ամբողջ կյանքում միասին լինեն, բայց... Իր թեթևամտության, անփորձության պատճառով խճճվեց բարձրաստիճան հրամանատարի կանխամտածված ցանցում, հրապուրվեց նրա հովանավորությամբ ու... *(Հոգոց է քաշում:)* Ուսումնարանն ավարտեց որպես նրա փեսան: Նա ամաչում էր իր արարքի համար, դավաճանության համար չէր ներում իրեն: Կյանքն անհիմաստ էր դարձել: Ծառայության մեջ ամենավտանգավոր գործն էր անում, անհուսալի տեղեր նետվում, որ գոնե պատահար

հարար փորձանքի գա: Իսկ նրա վարքը շրջապատում դիտվում էր որպես երիտասարդ սպայի խիզախություն: *(Դադար:)* Եվ մի անքուն, տառապալից գիշեր վճռեց ինքնասպան լինել: Լիցքավորեց ատրճանակը, մի վերջին անգամ նայեց օրորոցում քնած նորածին երեխային ու դուրս եկավ սնից, բայց հենց շեմի վրա, արթնացած երեխայի լացը... *(Օրորվում է, բռնելով սիրտը՝ հենվում է ծառաքմին:)*

ՀԱՍՄԻԿ - *(ճշալով վրա է հասնում):* Գևորգ... Գևորգ, ի՞նչ պատահեց...

ԳԵՎՈՐԳ - *(ագահաբար օդը կուտալով):* Ոչինչ, նույն է... ստենոկարդիա: Հիմա կանցնի:

ՀԱՍՄԻԿ - Ներիր, խնդրում եմ... *(Թևանցուկ ուղեկցում է դեպի մատարանը:)* Ես չեի ուզում... ես չգիտեի... Նստիր, հանգիստ նրստիր... *(Չորս կողմն է նայում:)* Նման դեպքերում հարկավոր է մի քիչ կոնյակ խմել, օգնում է... Դու հանգիստ նստիր, ես արագ կբերեմ...

ԳԵՎՈՐԳ - *(կանխում է):* Պետք չէ, հիմա կանցնի:

ՀԱՍՄԻԿ - Չէ, նստիր... քթով շնչիր... Ես հիմա կգամ...

ԳԵՎՈՐԳ - Սպասիր: Ավելի լավ է՝ միասին... Սրճարանում բար կա, խմիչք կլինի: *(Փորձում է կանգնել:)*

Հասմիկն օգնում է նրան ոտքի կանգնել, թևանցուկ ուղեկցում է,

բայց առաջին իսկ քայլից հիշելով ճամայրուկի մասին, մի պահ տատանվում է, ապա վճռական ճանկում է այն ու կրկին թևանցուկ անելով Գևորգին՝ դանդաղ ուղղվում են սրճարան: Նրանց ընդառաջ՝ հնչում է Պիաֆի երգը: Չեռք-ձեռքի, ծիծաղկոտ մտնում են Արամն ու Մարիչը: Հասնելով կաղնուճ՝ երկու կողմից փարվում են ծառին:

ՍԱՐԻՇ - *(ձեռքերը մեկնում, ավերորով հպվում է ծառը գրկած տղայի ձեռքերին):* Դե խոսիր, ջա՛նս... մի բան ասա, ես կարոտում եմ քո ձայնին: Ի՞նչ ես մտածում, ինձ հետ մտածիր, որ լցվեմ քեզնով...

ԱՐԱՄ - *(նույն տոնով):* Չգիտեմ, թե քեզ ի՞նչ ասեմ... Ես չգիտեմ, թե քեզ ի՞նչ ասեմ... Եթե մենք լինեինք արևի վրա, ես կասեի, որ քո հուրն է նրան ջերմացնում, եթե լինեինք բողբոջի մեջ՝ կասեի, որ քո բույրն է թովում նեկտարին... Ես չգիտեմ, թե քեզ ինչ ասեմ...

ՍԱՐԻՇ - Դու չգիտես, թե ինձ ի՞նչ ասես... Խենթո՛ւկ, դու արդեն ասացիր: Խոսիր, էլի խոսիր...

Նրանք պտտվում են ծառի շուրջ-բոլորը, հեռանում, մոտենում, փայում են միմյանց, փարվում են ծառին...

ԱՐԱՄ - Ես քեզ փնտրեցի մարդաշատ քաղաքների կոշտ մայթերին ու չգտա...

ՍԱՐԻՇ - Ինչ լա՛վ է, որ ինձ չգտար

կոշտ մայթերին, ես հիվանդ էի մարդեղեն ախտով...

ԱՐԱՄ - Ես քեզ փնտրեցի կուսական անտառներում ու չգտա...

ՍԱՐԻՇ - Ինչ լա՛վ է, որ ինձ չգտար կուսական անտառներում, ես անցողիկ էի բուսնել-փտելով...

ԱՐԱՄ - Ես քեզ փնտրեցի լեռների ծերպերին ու չգտա...

ՍԱՐԻՇ - Ինչ լա՛վ է, որ ինձ չգտար լեռների ծերպերին, ես անշունչ էի ու կոշտ...

ԱՐԱՄ - Ես քեզ փնտրեցի ջրերի խորքերում ու չգտա...

ՍԱՐԻՇ - Ինչ լա՛վ է, որ ինձ չգտար ջրերի խորքերում, ես համր էի ու անմիտ...

ԱՐԱՄ - Ես քեզ գտա այստեղ՝ երկընթացում աստղերի հետ ճախրելիս և երջանի՛կ եմ...

ՍԱՐԻՇ - Ինչ լա՛վ է, որ գտար ինձ այստեղ, երկընթացում աստղերի հետ ճախրելիս, ուր աղոթքներն են միայն հասնում, ուր ապրում են միայն երազները: Մենք երջանի՛կ ենք... *(Հեռու է փախչում ծառից:)* Ես լո՛ւյս եմ, հասիր ինձ: *(Արամը հետապնդում է նրան:)*

Առժամանակ ծառուղին դատարկ է: Գինովցած, ուրախ տրամադրությամբ վերադառնում են Գևորգն ու Հասմիկը: Գևորգի ձեռքին ծաղկեփուռն է կա, որը նա պահում է անվաթ:

ԳԵՎՈՐԳ - *(ծիծաղի միջից):* Ես նրան ասում եմ՝ փուռն քեր, իսկ նա կոնյա-

կը, ռոմը, լիկոբը խառնում է ու հրանցնում... Ես էլ, կարծելով, թե լիւննաղ է, մի շնչով քաշեցի գլուխս...

ՀԱՍՍԻԿ - (նույն տրամադրութեամբ):

Նրա իմացած փունջն էլ դա է, տղան մեղք չունի: (Ճամպրուկը ձեռքից-ձեռք է տեղափոխում:)

ԳԵՎՈՐԳ - (սքափվում, մեխվում է տեղում): Էդ ի՞նչ ես անում:

ՀԱՍՍԻԿ - (գարմացած): Ի՞նչ եմ անում:

ԳԵՎՈՐԳ - Հապա ինձ տուր: (Ձեռքը մեկնում է ճամպրուկին:): Տեսնողն ի՞նչ կասի՝ տղամարդը ծաղկեփունջ է բռնել, կինը՝ ճամպրուկ:

ՀԱՍՍԻԿ - (ընկրկում է): Չէ, չէ: Քեզ ծանրություն վերցնել չի կարելի:

ԳԵՎՈՐԳ - Ո՞վ ասաց: (Կեղծ բարկությամբ): Ո՞վ համարձակվեց:

ՀԱՍՍԻԿ - Ե՛ս:

ԳԵՎՈՐԳ - Իսկ դուք գիտե՞ք, հարգելի տիկին, որ այդ «փունջ» կոչվածը խմելուց հետո ես կարող եմ սարե՛ր շրջել:

ՀԱՍՍԻԿ - Չե՛ս կարող: Ես ընդամենը մի կում խմեցի՝ գլուխս պտտվեց:

ԳԵՎՈՐԳ - Որովհետև քոնը ծաղկեփունջն է, ոչ թե՛ փունջը: Սա՛՝ քեզ: (Մեկնում է ծաղկեփունջը:): Իսկ ճամպրուկը տուր ինձ:

ՀԱՍՍԻԿ - Ուշացար, արդեն տեղ հասանք: (Ճամպրուկը դնում է նստարանին, վերցնում է ծաղկեփունջը:)

ԳԵՎՈՐԳ - (նայելով ճամպրուկին): Ի դեպ... ըմմ... մեկնո՞ւմ ես, թե՞ ժամանում:

ՀԱՍՍԻԿ - (չկարողանալով ձևանալ, տրտմությամբ): Ոչ՝ այս, ոչ՝ այն:

ԳԵՎՈՐԳ - (ճամպրուկը զննելով, ուշադիր նրան է նայում): Ուրեմն՝ գտել ես:

ՀԱՍՍԻԿ - (կոտրված ժպիտով): Գուշակեցիր: Գտել եմ...

Հեովում հայտնվում են վիճաբանող Մարիշն ու Արամը: Վերջինս բռնել է աղջկա պայուսակի փոկից, բաց չի թողնում:

ՄԱՐԻՇ - Թո՛ղ... Թո՛ղ, ասում եմ... բաց թող պայուսակս:

ԱՐԱՄ - Մարիշ ջան, ախր... դատարկ բանից...

ՄԱՐԻՇ - Քեզ համար է դատարկ, ինձ համար դատարկ չի: (Չգում, ազատում է փոկը:): Չհամարձակվես ինձ հետևել... (Արտասվելով փախչում է՝ վազքով անցնելով Գևորգի ու Հասմիկի կողքով: Արամը հետևում է նրան:)

ԳԵՎՈՐԳ - (կողքով անցնող Արամին՝ զինվորական խստությամբ): Կա՛նգ ան: (Տղան մեխվում է տեղում:): Ե՛տ դա՛րձ: (Արամը զինվորական կանոնով շրջվում է:): Դեպի ինձ՝ քայլո՛վ մարշ:

ԱՐԱՄ - (շարային քայլով մոտենում, զգաստ կանգնում է): Պարոն գեներալ, պահեստի սերժանտ Արամ Ռևազյանս, ձեր հրամանով...

ԳԵՎՈՐԳ - Թողնե՛լ: (Մեղմացած:): Ինձ ճանաչո՞ւմ ես, զինվոր:

ԱՐԱՄ - Դիշտ այդպես: Դուք մեր զորամասն էիք եկել զորավարժային

ստուգայցի և ինձ պատվոգիր հանձնեցիր:

ԳԵՎՈՐԳ - (կարծես շփոթվում է):
Հըմ... Երբ դու... Երբ ծառայում էինք, զինվոր, արդյո՞ք չէինք կարոտում սիրած աղջկան:

ԱՐԱՄ - Կարոտում էինք, պարոն գեներալ:

ԳԵՎՈՐԳ - Երագո՞ւմ էիր հանդիպել նրան:

ԱՐԱՄ - Ճիշտ այդպես:

ԳԵՎՈՐԳ - Վերավորելու, լացացնելու համա՞ր:

ԱՐԱՄ - (արդարանում է): Պարոն գեներալ, այսր նա... այ, ձեր տիկինն էլ տեսավ, մի փուչ բանից...

ԳԵՎՈՐԳ - Լռե՛լ: (Կարճ դադար):
Իսկ ո՞ւր մնաց ասպետությունը, զինվոր: Գնա, ներողություն խընդրիր, տղաս: Հաշտվիր նրա հետ: Հիշիր՝ թշնամուն գեներոլ ու խիզախությամբ են հաղթում, կնոջը՝ սիրով ու ջերմությամբ: Գնա:

ԱՐԱՄ - Լսում եմ: (Տեղից պոկվում, վազում է Մարիշի հետևից:)

Հասմիկը գոհունակ ժպիտը թաքցնելով ծաղկեփնջի մեջ՝ աղջկական նազանքով ճոճվում է տեղում:

ԳԵՎՈՐԳ - (անզգուշորեն բացահայտվածի պես չիմանալով անելիքը՝ չորս կողմն է նայում, ապա, գրեթե գործնական): Նստե՛նք:

Նստում են:

ՀԱՍՄԻԿ - (հիացական զարմանքով):

Դու գեներալ՞ ես:

ԳԵՎՈՐԳ - Էի: Այժմ՝ պաշտոնաթող գեներալ: (Դեմքը ծածկելով ծաղկեփնջով՝ Հասմիկն անզուսպ քրքջում է: Գևորգը մռայլվում է:)
Պաշտոնաթողը ծիծաղելի՞ է:

ՀԱՍՄԻԿ - Ոչ, գեներալն է զվարճալի:

ԳԵՎՈՐԳ - Երևի չես հավատում:

ՀԱՍՄԻԿ - (հոգու հետ խաղալով): Իհարկե, չեմ հավատում: Այնքան խիստ խոսեցիր, որ խեղճ տղան քեզ գեներալի տեղ դրեց:

ԳԵՎՈՐԳ - (լրջմիտ արժանապատվությամբ ծոցագրպանից հանում է դրամապանակը, այնտեղից՝ այցեքարտ, մեկնում է Հասմիկին): Պատիվ ունեմ:

ՀԱՍՄԻԿ - (այցեքարտը վերցնում, պայուսակից անշտապ հանում է ակնոցը, ուշադիր կարդում է): Պատահականություններ լինում են:

ԳԵՎՈՐԳ - Քառասուն տարի ծառայելը պատահականություն չէ:

ՀԱՍՄԻԿ - (մտքում ծանր ու թեթև է անում): Քառասո՞ւմ... Իսկ ինչո՞ւ ոչ՝ մարշալ...

Գևորգը կարծես վիրավորված է: Առժամանակ լուռ են՝ Գևորգը արժանապատիվ անշարժությամբ, իսկ Հասմիկը մեկ նրան, մեկ այցեքարտին նայելուց հետո, ակնոցի հետ այն տեղավորում է պայուսակում, դուրս է բերում բջջայինը, համար է հավաքում: Գևորգի բջջայինը զանգում է:

ԳԵՎՈՐԳ - (գրպանից հանում է հեռախոսը): Հայրապետյանը լսում է:

ՀԱՍՍԻԿ - *(հեռախոսի մեջ)*: Իսկ ո՞ր մնաց ասպետը, պարոն գեներալ: *(Ծիծաղում է:)*

ԳԵՎՈՐԳ - Ախ, սատանա... խաղ էիր խաղում, հա՞... *(Փորձում է գրկել նրան:)*

ՀԱՍՍԻԿ - *(ծիծաղկոտ խուսափում է)*: Դե-դե... ես քո իմացած աղջիկներից չեմ:

ԳԵՎՈՐԳ - *(շփոթվում, անմիջապես հետ է քաշվում, տխրամած)*: Ես «իմացած» աղջիկներ չեմ ունեցել:

ՀԱՍՍԻԿ - Բանակում ծառայողներ չկայի՞ն: *(Պայտասկից ինչ-որ պարագաներ է հանում:)*

ԳԵՎՈՐԳ - Կային: Հիմա էլ կան: Շտաբում են ծառայում կամ զենիթայիններ են:

ՀԱՍՍԻԿ - Շրջվիր, ուզում եմ թարմացնել շրթներկս:

ԳԵՎՈՐԳ - Նայելը խանգարո՞ւմ է:

ՀԱՍՍԻԿ - Կոռեկտ չէ: *(Գևորգը շրթովում է, Հասմիկն անմիջապես, թափով, մի կողմ է նետում բջջային հեռախոսը, ասպա փոքր հայելու մեջ իրեն զննելով՝ թարմացնում է շրթներկը:)* «Զենիթային» դա ի՞նչ է: Չենիթում ճախրող հրեշտակներ՞ են:

ԳԵՎՈՐԳ - *(նրա չիմացությանը՝ ներողամիտ)*: Ընդհակառակը: Օպերատորներ են, կապավորներ, նշանառուներ:

ՀԱՍՍԻԿ - Կրակո՞ւմ են: *(Ավարտում է հարդարանքը:)*

ԳԵՎՈՐԳ - Այն էլ ինչպե՞ս:

ՀԱՍՍԻԿ - *(պարագաները տեղավորում է պայտասկում)*: Ինչպե՞ս:

ԳԵՎՈՐԳ - Դե... ինչպես բացատրեն: Նստում են զենիթային հրանոթի նշանառուի տեղում... *(Նկատում է կարուսելը:)* Ահա, գտա, զնանք, ցույց տամ: *(Հասմիկի ձեռքից բռնած մոտեցնում է կարուսելին:)* Սա մեր մարտական զենքն է՝ տասնչորսուկես միլիմետրանոց զենիթային զնդացիրը, որը մեկ բուլետոն իրականացնում է 80-300 կրակոց:

ՀԱՍՍԻԿ - Այդքան շա՞տ:

ԳԵՎՈՐԳ - Ավելի կատարելագործվածները կան, բայց մեր մարտկոցը, սերժանտ Ավագյան, նոր տեխնիկայով դեռ չի համարվել: Ստիպված ենք յուրազնայ սրանով: Նստիր: Նստիր նշանառուի տեղում: *(Հասմիկը նստում է:)* Դու մեր նշանառուն ես: *(Հրում է կարուսելը:)* Երկնքին նայիր, փնտրիր թշնամու ինքնաթիռը... Լսո՞ւմ ես հռնդյունը, նա ամպերի տակ է, հիմա դուրս կգա: Ջգո՞ն, ուշադիր:

ՀԱՍՍԻԿ - *(բռնակից կառչած, հայացքը երկնքին՝ պտտվում է)*: Կարծես թե գտա... գտա... *(Մատնացույց է անում Գևորգին:)* Ահա նա...

ԳԵՎՈՐԳ - *(ձեռքերը տարածած՝ ինքնաթիռ է ձևանում, իբր՝ մանեկում է օդում)*: Հը՛ռռռռ... Նշան բռնիր... Հը՛ռռռռ... Կրակի՛ր, կրակի՛ր...

ՀԱՍՍԻԿ - *(հասնելով դեմ-դիմաց՝*

«կրակում է»): Տա՛-տա՛...տա՛-տա՛-
տա՛-տա՛...

ԳԵՎՈՐԳ - (խփված ինքնաթիռ է
ձևանում): Վուուո՛ւ... (Ընկնում է
սիզամարզի վրա:)

ՀԱՍՄԻԿ - Հաղթեցի՛... Դու պարա-
շյուտով թռար... (Անսպասելի
ճարպկությանը իջնում է կարուսե-
լից:) Ես քեզ գերի եմ վերցնում...
Ձեռքերդ վե՛ր: («Ձենքը պարզած»
մոտենում է:) Օ-հո՛, գեներալ է...
հանձնվի՛ր, գեներալ...

ԳԵՎՈՐԳ - (արիաբար): Գեներալնե-
րը չե՛ն հանձնվում: (Յուզամատը
հպում է քունքին, «կրակում է»,
ցնցվում, ընկնում է կողքի:)

Հասմիկը երկար նայում է ոտքե-
րի մոտ ընկած, «անշնչացած»

Գևորգին: Այգում մեղմորեն արթ-
նանում է Պիաֆի երգը: Հասմիկը
տխրամած շրջվում, տարտամ
քայլերով մոտենում է կաղնու,
փարվում է փչակին: Տրամա-
դրության, հոգեվիճակի տերը
երգն է: Երգում և վերհիշում է այ-
գին, երգում է երկինքը, երգում է
բեմից դուրս տարածված դահլի-
ճը: Գևորգն այնքան աննկատ է
մոտենում կաղնու, որ նրան
տեսնում ենք արդեն Հասմիկին
դիմահայաց՝ ծառին փարված:
(Այսուհետ՝ տեսարանում, նրանք
հեռանում են կաղնուց, ձեռք-ձեռ-
քի տալիս, եթերային պտտվում,
զգվում ու փայում են միմյանց:
Այդ անհրական, երազային պատ-

կերը, որ վերարտադրվում է
նրանց հիշողության մեջ, պետք է
ավարտվի երկխոսության վերջին
նախադասության հետ, երբ
կրկին կհայտնվեն կաղնու մոտ՝
նույն դիրքով, որով սկսվել էր տե-
սարանը: Ամբողջ ընթացքում
հնչում է մեղեդին):

ԳԵՎՈՐԳ - Ինձ պահիր քո հոգու մեջ,
որ հոգիս տուն ունենա...

ՀԱՍՄԻԿ - Ինձ պահիր քո հոգու մեջ,
որ հոգիս չտոչորվի ծարավից...

ԳԵՎՈՐԳ և **ՀԱՍՄԻԿ** - (միասին): Մեր
սերը գեղեցիկ է, և մենք գեղեցիկն
ենք սիրո...

ՀԱՍՄԻԿ - Ինձ պահիր քո հոգու մեջ,
որ հոգիս ճախրանք ունենա...

ԳԵՎՈՐԳ - Ինձ պահիր քո հոգու մեջ,
որ հոգիս աղոթք ունենա...

ԳԵՎՈՐԳ և **ՀԱՍՄԻԿ** - (միասին): Մեր
սերը հրճվանք է և մենք հրճվանքն
ենք սիրո...

ԳԵՎՈՐԳ - Ինձ պահիր քո հոգու մեջ,
որ հոգիս ապական չլինի...

ՀԱՍՄԻԿ - Ինձ պահիր քո հոգու մեջ,
որ հոգիս տկար չլինի...

ԳԵՎՈՐԳ և **ՀԱՍՄԻԿ** - Մերը աղոթք է
և մենք աղոթքն ենք սիրո...

Մերը հավերժ է և հավերժություն է մեր
սերը...

Երաժշտությունն ուժգնանում է
ու կարուկ լռում:

ԳԵՎՈՐԳ - (հենվում է ծառին): Աղջկաս
անունը Հասմիկ դրեցի: Բայց նա մե-
ծացավ ու պարտադրեց, որ իրեն
Ասյա կոչեն: (Դադար:) Նրա մայ-

ըը, որ երկու տարով մեծ էր ինձնից, նախընտրեց հինգ տարով փոքր մեկին, աղջկա վերցրեց ու հեռացավ... Ծառայեցի հյուսիսում, Մոնղոլիայում, Աֆղանստանում: Իրադարձությունները ստիպեցին վերադառնալ հայրենիք, նոր կազմավորվող Հայկական բանակ:

Դադար:

ՀԱՍՄԻԿ - *(ինքն էլ հենվում ծառաբնին):* Ինչո՞ւ նամակ չգրեցիր:

ԳԵՎՈՐԳ - *(հառաչելով):* Մեղքի զգացումը... Ետդարձի հույս չկար, շատ էր ուշ: Միակ հույսը, որ պահպանել եմ՝ ներվելու հույսն է, ինքնահուսադրման վերջին խարխախ... սարդոստայնի թելի պես թույլ, բայց՝ հույս էր: Երագում էի հանդիպել քեզ, բայց վախենում էի, սարսափում, որ չես ների...

ՀԱՍՄԻԿ - Բեզ համար այդքան կարևոր է ներված լինելը:

ԳԵՎՈՐԳ - Կյանքից առավել:

ՀԱՍՄԻԿ - *(վճիռ հրապարակելու պես):* Ներված ես: Մնաս բարով: *(Վերցնում է ճամպրուկը:)*

ԳԵՎՈՐԳ - *(խուճապահար կտրում է նրա ճանապարհը):* Հասնիկ, դու... Դու դա չես անի: *(Ճամպրուկը մի կողմ է դնում:)* Մի գնա, խնդրում եմ, այդպես չեն ներում: Սա դատավճիռ է:

ՀԱՍՄԻԿ - Իսկ ինչպե՞ս են ներում, Գևորգ: Լաց ու կո՞ծ են դնում, թե՞ ուրախությունից, վերագտած երջանկությունից թռչկոտո՞ւմ են, փա՞ռք տալիս Աստծուն, որ վե-

րադարձար, քառասուն տարի հետո հայտնվեցի՞ր: Մե՞ծ բան է արել, աղջկա անունը Հասնիկ է դրել... Դու իմ կարոտից չես նրան Հասնիկ կոչել, այլ քեզ արդարացնելու համար, ամեն անգամ այդ անունը տալով՝ դավաճանիդ մեղքը թեթևացնելու համար: Եվ ճիշտ է վարվել Ասյան, իմաստուն է վարվել: Ամեն հանցանք իր արժանի պատիժն ունի, նա ստիպել է քեզ կրել քո արժանի պատիժը: Նրա մայրն էլ ճիշտ է վարվել: Հաշվենկատ էիր ամուսնացել, նա էլ հաշվենկատորեն լքեց քեզ: Կանայք լավ են զգում սիրված-չսիրված լինելը...

ԳԵՎՈՐԳ - *(կարկամած):* Չէ՞ որ մենք... չէ՞ որ դու սիրել ես ինձ: Ներիր, խնդրում եմ, աղաչում եմ՝ ներիր:

ՀԱՍՄԻԿ - Տուր ճամպրուկս: Մերը ներում է ամեն ինչ՝ սիրո դեմ գործած հանցանքից բացի:

ԳԵՎՈՐԳ - Ես հանցագործ եմ:

ՀԱՍՄԻԿ - *(դառը քմծիծաղով):* Մի՞թե օրենսգրքի հոդված է պետք՝ սահմանելու համար սիրո դեմ գործած հանցանքը: *(Ուզում է գնալ:)*

ԳԵՎՈՐԳ - Սպասիր... նստիր՝ խոսենք: Մի՛ ներիր, բայց լսիր ինձ վերջին անգամ:

ՀԱՍՄԻԿ - Վերջը վաղուց է եղել, Գևորգ: Գնացիր ու վերադարձար: Հիմա էլ չես վերադարձել: Բա՛ց թող ճամպրուկս: *(Գևորգը ձեռքը հետ է քաշում:)* Հեռացիր:

Գևորգը հապաղում է, ապա ճամպրուկը դնելով նստարանին՝ շրջվում, ձեռքերը խոթելով պիջակի գրպանը՝ հեռանում է: Հասնիկը քարացած է տեղում: Հանկարծ սթափվում է, այն է՝ նետվելու է Գևորգի հետևից, բայց թևաթափ շրջվում, մոտենում է կաղնուն, բռունցքներով հարվածելով բնին՝ ողբում է: Խաղաղվելով, ճամպրուկը քարշ տալով վերադառնում, նստում է նստարանին, գլուխն առնում է ափերի մեջ: Ծառուղում վառվում են լամպերը. մթնում է: Երգն արթնանում է՝ միայն նվազակցությամբ:

ՀԱՍՄԻԿ - (վերցնում է ծաղկեփունջը, արտասանում է):

Եվ կրկին ինձ հանգիստ չի տալիս,
Գիշեր, թե ցերեկ, ամենուր,
Մեղեդին վաղեմի, որ լալիս,
Ու խենթացնում է, տանում է,
բայց՝ ո՞ր...

Շատ անգամ եմ փորձել հարցնել,
Բայց նա ինձ հուշում է, հուշում,
Եվ ձայնս փորձելով խլացնել,
Թաղում է ինձ անցյալի մոժում...

Արտասանության ընթացքում, թփերի միջից անընդհատ լսվում է Հասնիկի հեռախոսի զանգը:

Պաղամ, պաղամ, պաղամ...
Նա ամենուր հետևում է ինձ,
Պաղամ, պաղամ, պաղամ...
Հոգուս մեջ ինձ ցավ է տալիս.
Պաղամ, պաղամ, պաղամ...

Այդ երգն իմ մասին է, ես ինքս եմ,
Իմ սերն է, կարոտն է իմ անասի,
Որն իմ մասին ամեն ինչ գիտե...*)

Ոտքի է կանգնում, ձեռքը մեկնում է ճամպրուկին և նույն պահին հայտնվում է տղան՝ Գևորգը:

ՀԱՍՄԻԿ - (ընկրկում է): Գևորգ...

ԳԵՎՈՐԳ - Մայրի՞կ... (Մեկ ճամպրուկին է նայում, մեկ՝ նրան:) Ուրիշ օյին ունե՞ս... Քաղաքը ոտքի տակ տվեցի... Ոչ ոքի չի ասում՝ ո՞ր է գնում, ոչ մեկը բանից տեղյակ չի...

ՀԱՍՄԻԿ - (անտարբեր): Շարունակիր, տղաս: (Նստում է:) Ասա, որ անհանգստացել ես, զանգել ես ուստիկանություն, շտապ օգնության կայան... Կիևյան կամրջի տակ ես փնտրել... (Գևորգը նյարդային նստում է:) Հին ու նոր հարևանների, ծանոթ-անծանոթներին ես հարցում արել...

ԳԵՎՈՐԳ - Դու ինչն՞ո ես մեզ տանջում, մա՛...

ՀԱՍՄԻԿ - (դառը քմծիծաղով): Ընդհակառակը, տղաս, ես ձեզ խաղաղություն ու երջանկություն եմ պարզում իմ հեռանալով:

ԳԵՎՈՐԳ - Ախր, ի՞նչն է խանգարում քեզ, ինչն՞ո ես այդպես վարվում: Խելացի կին ես, ամբողջ կյանքում ուրիշներին ես դաստիարա-

*) «Պաղամ, պաղամ».
տեքստը՝ Ա. Կոնտեի,
երաժշտ.՝ Ն. Գլանսերիի,
ռուսերենից թարգմ.՝ Ս. Խալաթյանի

կել: Խայտառակություն... Լավ է, գտա, թե չէ վաղը աշխարհով մեկ կթնդար, թե հարազատ մայրը լքել է Ավագյանին: Թերթերը կվայրահաչեին՝ պատգամավորը տնից վռնդել է ուսուցչուհի, թռչակառու մորը: Խայտառակություն... Մի՞թե հնարավոր չէ բոլորի պես ապրել:

ՀԱՍՄԻԿ - (մտախոհ): Բոլորի պե՞ս...

ԳԵՎՈՐԳ - Հա, ինչպես բոլորն են ապրում: Քեզ ի՞նչ է պակասում: Մեր տանը միայն Անուշիկն է քո հարազատը, նույնիսկ ինձ հետ չես կիսվում: Կեր, խմիր, գիրք կարդա, այցելիր հին հարևաններիդ, ծանոթներիդ, զբոսնիր այգում, զրուցիր թռչակառուների հետ...

Դադար:

ՀԱՍՄԻԿ - Դու զանգե՞լ ես ոստիկանատուն:

ԳԵՎՈՐԳ - Ի՞նչ կարևոր է:

ՀԱՍՄԻԿ - Չէ, ասա, զանգե՞լ ես ոստիկանատուն, շտապ օգնության կայան:

ԳԵՎՈՐԳ - Ասենք թե՛ չեմ զանգել, հետո՞... Դա նշանակում է, որ չե՞մ անհանգստանում քեզ համար:

ՀԱՍՄԻԿ - Դա նշանակում է, որ անհանգստանում ես միայն քեզ համար, պարոն պատգամավոր: Հանկարծ մեկը չիմանա, որ մայրդ հեռացել է տնից: Իսկ դու զանգեիր ու ասեիր, որ կնոջդ սիրած շունն է կորել... (Կարճ դադար:) «Կեր, խմիր, գիրք կարդա», բայց չհամարձակվես քո ննջարանում հե-

ռուստացույց միացնել, քո սիրած հաղորդումները, հնացած երգերը նյարդայնացնում են քանկազին հարսին: Այցելիր հին հարևաններիդ, մտերիմներիդ, բայց չլինի թե մեկին հյուր կանչես, միլիոնատերի մեր փողոցում ապրողներն ի՞նչ կմտածեն՝ բոմժ դասատուներն են մոր շրջապատը: Գնա այգի, բայց թռնիկիդ հետո՞ չտանես, քո խրատները, դաստիարակությունը նախնադարյան են: Երբ հայրդ կար, դուք չէիք համարձակվում ինձ հետ այդպես վարվել: Քո առանձնատան մեջ ես ո՞վ եմ... Միայն սպասուհուդ զրուցընկերը, այն էլ՝ կնոջդ ներկայությամբ, որ աղջիկ-պարոնը հանկարծ չմտածի, թե իրեն բամբասում ենք: Ես քի՞ծ եմ այդ տան մեջ, կեղտոտ ճարպաբիծ՝ ձեր վարագույրների, ուղեգորգերի, արձանիկների, կահույքի վրա, գորշ ստվեր՝ ձեր լուսավոր, փառահեղ պալատում...

ԳԵՎՈՐԳ - Վե՛րջ տուր, մա՛: Ուրախանալու, հպարտանալու փոխարեն անընդհատ դժգոհում ես ու դժգոհում: Ես հասկանում եմ, հինը կարոտում ես: Կարոտում ես, որովհետև երիտասարդ էիր, հաջողակ, հայտնի ուսուցչուհի: Բայց դա ի՞նչ տվեց քեզ, մի քանի պատվոգիր ու երեսունհինգ հազար դրամ թռա՞կ: Հորս ազնվությունն ինչ տվեց: Քսանհիկո տարի գործարան դեկավարեց, հետ գցածը խրուշչով-

կա շենքի երկու սենյականոցն էր: Նոր ժամանակներ են, նոր սերունդ է եկել, ամեն սերունդ իր օրենքներով է ապրում...

ՀԱՍՄԻԿ - Գրսում՝ ջունգլիների, տանը՝ քաղքենո՞ւ...

ԳԵՎՈՐԳ - Էլի սկսե՛ց... Վե՛ր կաց, գնանք, հազար գործ ունեն: Ուշ է: *(Ոտքի է կանգնում:)*

ՀԱՍՄԻԿ - *(վճռական):* Ես չեմ գա:

ԳԵՎՈՐԳ - Այգո՞ւմ ես գիշերելու:

ՀԱՍՄԻԿ - Ինչո՞ւ այգում: Ինքնաթիռի չվերթը կեսգիշերին է: Օդանավակայան գնալուս ժամանակն է:

ԳԵՎՈՐԳ - *(շշմած):* Ո՞ւր ես թռչում:

ՀԱՍՄԻԿ - Մարդկանց մոտ:

ԳԵՎՈՐԳ - Մամ, դա... դա նորմալ չէ: *(Վերցնում է ճամպրուկը:)* Գնացինք:

ՀԱՍՄԻԿ - Ճամպրուկը տեղը դիր, տղաս: Չհամարձակվես մորդ վրա բռնանալ:

ԳԵՎՈՐԳ - *(ճամպրուկը ցած է դնում, խորամանկելով):* Լավ: Թող քո ասածը լինի, մեքենայով քեզ օդանավակայան կտանեն:

ՀԱՍՄԻԿ - *(ծաղրով):* Իսկ եթե ծանոթ հանդիպի, ի՞նչ ես ասելու, մորդ ո՞ւր ես տանում:

ԳԵՎՈՐԳ - *(զսպված բարկությանը):* Իսկ եթե ծանոթ հանդիպի, մա-մա՛, կասենք, որ տուրիստական ճամփորդության ես մեկնում:

ՀԱՍՄԻԿ - Պետք չէ:

ԳԵՎՈՐԳ - Ուրեմն, ծանոթ-ընկերներին ասելու ենք, թե տղայիդ ու

հարսիդ պատճառով տնից փախչո՞ւմ ես:

ՀԱՍՄԻԿ - Ծանոթ-ընկերներիդ կարող ես ասել՝ ինչ ցանկանաս: Իսկ ինձ ուղեկցել պետք չէ:

ԳԵՎՈՐԳ - Սենա՞լ ես գնալու:

ՀԱՍՄԻԿ - *(հապաղելով):* Ես մենակ չեմ:

ԳԵՎՈՐԳ - *(նստելով):* Հա, լավ հիշեցի: Այսօր ո՞ւմ հետ ես մտել սրճարան:

ՀԱՍՄԻԿ - Ի՞նչ իմացար:

ԳԵՎՈՐԳ - Մոռանո՞ւմ ես, որ սրճարանն ու այգին ինձ են պատկանում, իմ սեփականությունն են: Սրճարանից զանգում ու ապշած ասում են՝ մայրդ այստեղ փունջ է խմում մի բիճու հետ:

ՀԱՍՄԻԿ - *(հանդարտ):* Իսկ դու ի՞նչ ասացիր: *(Գևորգը լռում է:)* Իհարկե, ասացիր՝ շփոթել եք, մայրս տանը նստած հեռուստացույց է դիտում: Այդպես չէ՞...

ԳԵՎՈՐԳ - *(անտեսում է հարցը):* Լավ, մամ ջան, ինչ եղավ՝ եղավ: Գնում ենք տուն: *(Կանգնում, վերցնում է ճամպրուկը:)* Անուշիկը քեզ է սպասում: Մոռացա ասել՝ այսօր հյուրեր ունենք: Անհարմար է, մեզ են սպասում:

ՀԱՍՄԻԿ - Ես անցանկալի հյուր եմ, տղաս, դու գնա:

ԳԵՎՈՐԳ - Վերջ տուր: Եթե... մտերիմ ունես, նրան էլ հրավիրիր, ես դեմ չեմ, որ քո... հին ընկերներին հանդիպես: Ո՞վ է նա:

ՀԱՍՄԻԿ - Կարևոր չէ:

ԳԵՎՈՐԳ - Ինչպե՞ս թե՛ կարևոր չէ...

Վաթսունն անց մայրս սրճարան-
ներում հանդիպում է ինչ-որ մեկին,
ու ես չպե՞տք է իմանամ՝ ում հետ:
Դու հասկանո՞ւմ ես՝ ինչ ես անում:
Դա կարող է սաղրանք լինել, քեզ
թակարդը գցելով՝ կործանեն
ինձ... (Խխտ:) Ո՞վ է այդ մարդը:

ԳԵՎՈՐԳ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ - (սովե-
րից դուրս գալով): Ես եմ: (Մոտե-
նում է:)

ԳԵՎՈՐԳ - (ընկրկելով): Սա՞ ով է...
այս մարդն ո՞վ է, մա...

ՀԱՍՄԻԿ - (անշտապ, հպարտությամբ
թույլ նշույլով): Գեներալ է:

ԳԵՎՈՐԳ - Գեներալ՞... հետո՞ ինչ...
(Մորը՝ խխտ:) Սա ո՞վ է, մամ:

ՀԱՍՄԻԿ - (ոտքի է կանգնում): Նա...
իմ ամուսինն է:

ԳԵՎՈՐԳ - Ի՞նչ... (Ճամայրուկը ձեռ-
քից ցած է ընկնում:)

**Գևորգ Հայրապետյանը, երիտա-
սարդի ապշած հայացքի ներքո,
մոտենում, վերցնում է ծաղկե-
փունջը, հանձնում է Հասմիկին,
ապա վերցնում է ճամայրուկը:**

ԳԵՎՈՐԳ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ - (գորո-
վալից): Ուշ է, սիրելիս, գնանք:

ՀԱՍՄԻԿ - (վճռակամ): Իսկապես...
Առանց այն էլ շատ ուշացանք:
(Թևանցուկ է անում Գևորգին, հե-
ռանում են:)

ԳԵՎՈՐԳ - (գոռալով): Դու... դուք

այդ ի՞նչ եք անում: Ես թույլ չե՛մ
տա: Սրա՞նց տեսեք... (Կաղնուն
մատնացույց անելով:) Կկտրեմ էս
ծառը... քո խնդրանքով պահեցի,
բայց արմատահան կանեմ էս
փտած քոթուկը:

**Գևորգն ու Հասմիկը մեխվում են
տեղում:**

ՀԱՍՄԻԿ - (դանդաղ շրջվում է): Մի
շտապիր, տղաս: Խորհրդակցիր
դստերդ հետ... Ո՞վ գիտե, գուցե
սա արդեն Անուշիկի՞ ծառն է: (Հե-
ռանում են):

**Մրճարանից տարածվում է երգը:
Թռչկոտելով ծառուղի են մտնում
Արամն ու Մարիշը: Անցնելով
նստարանին փլված, գլուխն ա-
փերի մեջ առած Գևորգի կողքով,
փարվում են ծառին:**

ՄԱՐԻՇ - Ես ծիածա՞ն եմ՝ կամար-
ված երկնքին ու երկրին...

ԱՐԱՄ - Ես գո՛ւյն եմ, ծիածանի յոթ
գույնը...

ՄԱՐԻՇ - Ես բո՛ւյր եմ ծաղկի թերթե-
րի վրա...

ԱՐԱՄ - Ես հովն եմ, որ քաղում է քո
բույրը...

ՄԱՐԻՇ - Ես լո՛ւյս եմ, բռնի՛ր ինձ...
(Փախչում է:)

ԱՐԱՄ - (նրան հետապնդելով): Եղիցի
լո՛ւյս...

Երգն ուժգնանում է:

Կարինե ԽՈՂԻԿՅԱՆ

21-րդ դարի երկրորդ տասնամյակում, Ջրհուսի հազարամյակում կհնը կարող է քիթը խոթել ամենուր՝ անգամ քիզնես տարածք, եթե, իհարկե, կարող է դիմանալ ու դիմակայել այդ տարածքում տղամարդկանց թելադրած խաղին: Բայց այս պիեսը, որ ընդամենը սև հումոր է, ընդհանուր ոչինչ չունի այդ տարածքի հետ, թեև հերոսուհին քիզես լեղի է, կամ, գոնե, այդպիսին է իրեն երևակայում: Իսկ պատմությունը 21-րդ դարի երկրորդ տասնամյակում, ու կարևոր չէ՝ ինչի հազարամյակում ապրող մարդու (կնոջ) մասին է, ում բաժին ընտրությունը վատթարագույնի ու... վատթարագույնի միջև է:

ԲԱՐԻ ԵՂԵՔ, ՄԱՏԿԱՑՐԵՔ ԴՐԱՆ

Սև հումոր

Գործող անձինք

ԿԻՆ - գործարար, տղավորիչ արտաբնակ, 30-նն անց
ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ - նաև՝ միակ մեծիմ ընկերուհին, ում
հետ Կինը շատ թե քիչ անկեղծ է, բարեհա-
ջող ամուսնացած, կյանքից միանգամայն
զոհ «տոկոսովիկ», 30-ին մոտ

ԱՆԾԱՆՈՑ - մինչև Պիեռի ավարտը համարյա մնում է
անծանոթի կարգավիճակում, հետաքրքիր
սղանարդ է, կլինի և 30, և 40, և ավելի

ՔՆՆԻՉ - ջահել է, փորձի տակապը փորձում է փոխ-
հասուցել ավելորդ ինքնավստահությամբ

ՉԱՅՆ - սա որ չլինեք, Պիեռն ինքրիզ չէր ունենա,
հավանական սղանված՝ ևս

Գործողությունը կատարվում է միայն Կնոջ բնակարանում, մի քանի
ժամերի ընթացքում:

Բացվում է դուռը, ներս է մտնում Կինը: Ականջով և ուսով պահել է բջջային հե-
ռախոսը, մի ձեռքում կոկորդիլոսի կաշվից ուղեպայուսակն է, մյուսում՝ թխված-
քի տուփ, ուսից ճոճվում է պայուսակը: Հագնված է զուսպ ու ճաշակով,
բարձրակրունկ կոշիկներով է: Ուտքով ճարակորեն փակում է դուռը, բանալին,
որ մի կերպ հարմարեցված պահում էր ուղեպայուսակի հետ, վարժ շարժումով
շարժում է դռան մոտի կախիչի փոքրիկ դարակին:

Այդ ընթացքում խոսում է հեռախոսով:

ԿԻՆ - ... Իսկ ես ասում եմ, որ աս-
քանքը այսօր պիտի պահեստում
լինի... Ինձ չի հետաքրքրում՝ ինչ-

պես... Ինչպես միշտ է եղել: Ինչ է
ասում մեներջե՞րը... ախ, այսօր
հնարավոր չէ՞: Գլուխը պատռվեմ

է տվել... Նրան որ լսեի, հիմա սովից աստկելու էիք: Ու էն դանդաղաշին ուղարկիր, հերիք է վեր ընկնի կոնպի առաջ...

Այս ընթացքում հանում է կոշիկները, ուղեպայուսակն ու պայուսակը նետում է բազմոցին ու տուփով անհետանում է խոհանոցում: Վերադառնում է, բոքիկ է, ձեռքին՝ փափուկ հողաթափեր, որոնք հագնում է՝ ոտքերը հերթով վեր բարձրացնելով:

ԿԻՆ - Աշխարհի վերջը չէ, բայց ապրանքը դրսում չպիտի մնա, ու վե՛րջ: Արմենն ո՞ր է կորել... Ինչպե՛ս թե՛ տեղում չէ, ի՞նչ... Թաղման է գնացել... էս օրո՞վ: Լավ, նրա հետ թաղումից հետո կխոսեն: Իսկ դուք հենց հիմա շարժվեք: Հա, տեղակալս այնտեղ է, ձեզ է սպասում: *(Հեռախոսն անջատելով: Իբր՝ խոսակցին):* Մնում է՝ քեզ բացատրություն տամ, թե ինչու ապրանքը չպիտի դրսում մնա... *(Համար հավաքելով:)* Հա, նորից ես եմ, հենց որ տեղներիցդ շարժվեք՝ այսինքն՝ հինգ թուղից հետո ինձ կզանգեք: *(Հեռախոսն անջատելով: Ինքն իրեն:)* Ու դու համոզված ես, որ դրանք հինգ թուղից զանգելո՞ւ են... Միայն իմանամ, թե այդ ինչ լուրջ մեռել է, որ վերահսկողության պետը ամեն ինչ թողել ու գնացել է... *(Ասես նոր հասկանալով, որ տանն է, շուրջն է նայում ու թրմվում է բազմոցին: Եղունգներով թմբկահարում է հեռա-*

խոսի փայլուն կողին՝ մտածում է: Սա նրա ժեստն է, որը կկրկնվի ամեն անգամ, երբ նա որոշում կընդունի: Ու նայած տրամադրությամբ՝ մատները համապատասխան տակտով են թմբկահարում: Հիմա նա ելք է որոնում ստեղծված իրավիճակից:) Դեբիլները մինչև գնան... Արմեն տղա, թե ձեռքս կընկնես... Բայց դա՛ հետո: Հիմա ուրիշ բան է պետք, բայց ի՞նչ... կամ՝ ո՞վ... *(Չզայգվում է, որ ահավոր լարված է:)* Ո՛վ... երևի Սիմոնը: Պայթում եմ դրանից, բայց էս պահին նրանից լավ թեկնածու չկա... ոնց որ թե... *(Վերջին բառերն ասելիս արդեն հեռախոսի մեջ համարն է գտնում: Միանգամից փոխվում է՝ մտերիմ-գործնական:)* Ո՞նց ես, ջիգյար... Ես էլ՝ ոչինչ, ասա՝ թշնամիս լավ չլինի: Ի՞նչ... չէ, լուրջ... Ասում ես՝ քցե՞լ են: Թող ինքը մտածի, ինձ ի՞նչ... Չէ, նա ինձ՝ ի՞նչ թշնամի, մի թեթև կպել ենք, էն էլ՝ երբ... Ախ, որ ուրախանամ... Հաշվիր՝ ուրախացա: Հիմա... պրոբլեմ կա, ապրանքը օդանավակայանից մեր պահեստը պիտի հասցնես: Գնա՞լս... ընտիր, պայմանագիրն էլ եղավ, ապրանքն էլ բերեցի... Մի թփրտա, էս անգամ կանացի էքսկյուզիվ է, էնպես որ՝ ծտերիդ աչքը լույս, քոնն էլ հետը: Ո՞նց թե՛ քեզ ինչ, գնողը դու ես, չէ՞... Իսկ կնոջդ համար՝ անվճար: Իմ կողմից... հաշվիր, ամբացում եմ ձեր ընտանիքի սուրբ կապը:

Չհամոզեցի՞... ուրեմն՝ համարիր կաշառք: Համոզեցի՞... ի՞նչ աղջիկ եմ: Դե, որ այդպես է, հենց հիմա վերցնում ես տղերքիդ ու թոնում օդանավակայան... հա, արդեն բարձում եմ: Տեղակալս այնտեղ է, քեզ կդիմավորի: Իմո՞նք... Քե՞զ ինչ, թե իմոնք ուր եմ, դու քո գործն արա: (*Հեռախոսն անջատում է, մատներն ավելի ռիթմիկ են խփում:*) Հորմոններդ մի օր գլխիդ կտան՝ օրգազմիդ կեսին ինսուլտ կկպնես, բայց մինչև այդ բաղձալի օրը՝ վայելիր ծտերիդ, կյանքը կարճ է: (*Համար է հավաքում, խիստ:*) Կես ժամից Սիմոնը էդտեղ կլինի: Ինչի նա՞... որովհետև Արմենը չկա, իսկ դո՞ւք բանի պետք չեք: Կդիմավորես: (*Հեռախոսն անջատելով:*) Կո՞ի՛ս, քեզ հետ վաղը կխոսես: (*Համար է հավաքում:*) Ժաննա՞, դրանց ասա՝ օդանավակայանի փոխարեն պահեստ գնան, մի ժամից ապրանքը տեղ կհասնի, թող տեղավորեն: Ո՞ւր գնաս... տո՞ւն: (*Չար, բառերը շեշտելով:*) Դու կսպասես, մինչև ես կասեմ՝ գնա՞ս, թե՞ մնաս օֆիսում: Ձեր արևին մի շաբաթ առանց ինձ տժժում էիք, չե՞: (*Հեռախոսն անջատում է:*) Ռեֆերենտ-խորհրդակա՛ն... ժամանակին քեզ պեսին սուրճ եփող, դիվանին պառկող քարուղարուտի էին ասում: Բրե՛ջ...

Բարձրանում է տեղից, դեռ «եփ գալով», հանում է պիջակը, ուղեպայուսակի ու պայուսակի հետ

տանում ննջարան: Վերադառնում է՝ հեռախոսը նորից ականջին:

ԿԻՆ - Եկել եմ: Արի: (*Հեռախոսն անջատում, գնում է խոհանոց, հյուրի բաժակով վերադառնում է:*) Արմենի ի՞նչն է մեռել, որ գնացել է թաղելու: Առանց իրեն չէին թաղի... Դեքիլներ... (*Խմում է, հեռախոսագանգ, առանց նայելու էկրանին՝ կատաղած:*) Ասա՛:

ՁԱՅՆ - Էդպես միանգամի՞ց:

ԿԻՆ - (*նայելով էկրանին*): Ո՞վ է:

ՁԱՅՆ - Պառավում ես...

ԿԻՆ - (*ճանաչելով՝ լարվում է*): Համա՞րդ ինչի ես փակել:

ՁԱՅՆ - Ում պետք է՝ կճանաչի:

ԿԻՆ - Իսկ եթե չճանաչի...

ՁԱՅՆ - Էդ մեկը չի լինի:

ԿԻՆ - Իսկ եթե չի ուզում ճանաչե՞լ:

ՁԱՅՆ - Էդ՝ ուրիշ: Բայց մեր դեպքում ոչինչ չի՞ մնացել, որ ճանաչել չուզենաս:

ԿԻՆ - Դե... լավ որ մտածեմ՝ գուցե մի բան հիշեմ:

ՁԱՅՆ - Իսկ դու հիշիր:

ԿԻՆ - Փորձեմ... (*Մոտենում է գրասեղանին, դարակից տուփ է հանում, դանդաղ բացում է, նայում մեջն այնպես, որ հանդիսատեսը դեռ չի տեսնում պարունակությունը:*)

ՁԱՅՆ - Հիշելու բան չկա՞:

ԿԻՆ - (*երկիմաստ*): Պատկերացրո՞ւ կա:

ՁԱՅՆ - Հաստատ էն մատանին է, վերջին նվերս... քանի՞ կարատ էր:

ԿԻՆ - *(դեռ զննելով տուփի պարունակությունը):* Չգիտեմ... մոռացել եմ:

ՁԱՅՆ - Գցել ես մի տեղ ու մոռացել:

ԿԻՆ - Լրիվ հակառակը. հենց հիմա նայում եմ ու հիշում:

ՁԱՅՆ - Հա, ձեր ցեղը միայն էդ պլպլում քաներն է հիշում:

ԿԻՆ - Կռահեցիր: Ինչո՞ւ ես զանգել:

ՁԱՅՆ - Հենց թեկուզ «բարև» ասելու համար:

ԿԻՆ - Առանց բարևիդ կապրեմ: Ասա:

ՁԱՅՆ - Միանգամից կոնկրետին անցար:

ԿԻՆ - Ժամանակը փող է:

ՁԱՅՆ - Ուրեմն՝ հաշիվդ ճիշտ արա:

ԿԻՆ - Միսալ ինֆորմացիա եմ տվել:

ՁԱՅՆ - Ասածիդ հավատացի՞ր:

ԿԻՆ - Դո՛ւ հավատա:

ՁԱՅՆ - Ուզում եմ Աստծուն հավատալ, են էլ, ասում եմ, չկա:

ԿԻՆ - Աստծուն հանգիստ թող:

ՁԱՅՆ - *(ծիծաղում է):* Խե-խե-խե... Գիտե՞ս, որն է մեր տարբերությունը:

ԿԻՆ - *(սարկազմով):* Իմ ու քո՞...

ՁԱՅՆ - Դու դեռ Աստծու անունից քաշվում ես, իսկ ես...

ԿԻՆ - Ասացի՛ Աստծուն հանգիստ թող:

ՁԱՅՆ - Թողած է: Իսկ դու մտածիր, թե ինչի քեզ զանգեցի: *(Հեռախոսն անջատվում է:)*

ԿԻՆ - *(մտազբաղ տակտ խփելով հեռախոսին):* Այդ դու ես պառավել... անասո՛ւն: Ուրեմն, նվիրած պլպլում քարե՞րդ եմ հիշելու: Մոռացե՞լ ես, որ մի անգամ, հենց

այնպես, կատակի համար, սա ես նվիրել: *(Տուփի միջից հանում է ատրճանակ, վարպետորեն ստուգում է պահունակը, արդյունքից գոհ՝ օդում նշան է բռնում ինչ-որ մեկին ու անսպասելի անփութությամբ նետում բազմոցին: Ատրճանակն ընկնում է բազմոցի ու բարձի արանքը:)* Քո ամենալավ նվերը սա է, որի մասին, հաստատ, մոռացել ես: *(Դատարկ տուփը դնում է դարակը, կարճ մտորումից հետո համար է հավաքում, խաղացկուն:)* Ընկեր... լավ, լավ, կոչումով չեմ դիմում, թեև վերջերս մի աստղ էլ ավելացրիր ուսադիրներին վրա: Նվերս տեղ է հասել, չէ՞... Դե, ես ուշադիր աղջիկ եմ, բարեկամիս հաջողությամբ ուրախանալու առիթը բաց չեմ թողնի... Լավ, կարճ կապեմ, զբաղված մարդ ես: Քիչ առաջ զանգեց... *(Երկինաստ:)* Ինքը: Հա, անձամբ: Չհասկացա, ինչու է հիշել... *(Մռայլվելով:)* Պարզ է, նրա ախորժակը միշտ էլ լավ է, բայց... Կարծո՞ւմ ես: *(Խաղացկուն:)* Օգնության համար՝ մեռսի: Մի ժամից գեղեցկուհի դստրիկիդ սյուրպրիզ է սպասում: *(Հեռախոսն անջատելով:)* Ուզում ես զններալ դարձիր՝ էլի նույն բոշա մենթն ես: *(Համար է հավաքում:)* Վահե, հենց հիմա բոխչա սարքիր: Շտապ: 18 տարեկան աղջկա համար: Լրիվ կոնպլեկտը... Կարտիե ժամացույցը չմոռանաս: Ում համա՞ր... նա-յիր, ցուցակի մեջ հիմնգերորդն է:

Մի ժամ հետո դռան առաջ լինես: Ու մի ֆիրմա փափուկ խաղալիք... ինչ ուզում է լինի, թեկուզ պանդա: (Հեռախոսն անջատելով, հեզնան-քով:) Եքա աղջիկ է, խաղալիք է խաղում...

Դռան զանգ: Մոտենում, նայում է դիտակից, դեմքին անհոգ արտահայտություն է տալիս ու ժպիտով բացում դուռը:

ԿԻՆ - Ճիշտ ժամանակյին եկար:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ - (ներս է մտնում, ձեռքին՝ տոպրակ): Ճի՞շտ... (Ողջագուրվում են): Բարի վերադարձ:

ԿԻՆ - Բարի ապի ու թողի՞ր... հիմա սուրճ կխմենք:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ - Յոթ բաժակ արդեն խմել են:

ԿԻՆ - (չարածճի): Թխվածքո՞վ...

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ - Էլի չսկսես... Շաբաթով դիետա են պահում, մի ժամում հերս անիծում ես:

ԿԻՆ - Եթե անիծվում է, ուրեմն ճիշտը անիծելն է: (Գնում, բերում է տուփն ու ավսեններ:) Դասավորիր, ես հիմա... (Գնում է ննջարան, այնտեղից): Թեյնիկը միացրու:

Հարևանուհին տոպրակը գցում է բազմոցին, գնում է խոհանոց, վերադառնում անձեռոցիկով, պատառաքաղներով: Սոված մարդակերի հաճույքով բացում է տուփը, թխվածքները տեղավորում ավսեի մեջ՝ նրանցից ինչ-որ բան պոկոտելով ու բերանը գցելով, և ամբողջ ընթացքում անընդմեջ խոսում է:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ - Մի շաբաթ չկայիր՝ երկու կիլո գցեցի... (Մի կտոր կուտալով:) Տանը ամբողջ օրը եփում են, մի փշուր բերանս չեմ առնում... Անհարմար էլ է՝ հյուրերին ուտեցնում են, ինքս՝ սոված գկռում: Բայց հենց քեզ են տեսնում՝ ինձ կորցնում են... կազմվածքս էլ՝ հետը: Կազմվածք ասի՝ հիշեցի: Երեկ մի կոստյում են գնել՝ Արմանի... վե՛րջն է, թեքերը, օձիքը՝ ոսկեկար, ինքը՝ թեթև երկնագույն, բա կոճակները... շեղե՛վր, Լուվրը դեմը պատկած է իր եղած-չեղածով: Հագիվ են մեջը մտել: (Չննելով տորթի հերթական կտորը՝ դատապարտվածի պես կուլ է տալիս, համակերպված:) Լավ է, գոնե երեկ հասցրի հագնել, Դինայի ծնունդին: Թե չէ Արմանիս անորոշ ժամանակով բանտարկվեց պահարանում:

ԿԻՆ - (զալիս է՝ սպորտային կոստյումով է, մազերը պոչ կապած): Արդեն սկսե՞լ ես:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ - Առայժմ վրայի պոպոք-պնդուկն են հուպ տվել: Սուրճը բեր:

ԿԻՆ - (գնում, երկու մեծ զավաթով սուրճ է բերում): Դրսում ամենաշատը մեր այս «ռազվատիս» են կարոտում, երբ դիետա ու կալորիա մոռացած՝ ուզածիս չափ ուտում են:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ - Լավ ճամփորդեցի՞ր:

ԿԻՆ - (քմծիծաղով): Ֆանտաստիկ...

հանդիպումներ, էլի հանդիպումներ, նորից հանդիպումներ, վերջում՝ մի երկու թուրք ես ստորագրում ու... (Էֆեկտով դադար:) Բրենդային հագուստի միակ ներկրողն այստեղ ե՛ս եմ:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՎԻ - Wow!

ԿԻՆ - Եռակի վիվատ, ինչպես ասում էին Հին Հռոմում: Ասենք, նոր Հռոմն էլ՝ ոչինչ: Թեև այս անգամ էլ ոչ մի տեղ չկարողացա գնալ:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՎԻ - (անհոգ): Հետո կգնաս: Հիմա խմել է պետք, առիթն էլ կա:

ԿԻՆ - Վատ միտք չէ, գիտե՞ս... (Բարից կոնյակի շիշ ու բաժակներ է հանում, լցնում:)

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՎԻ - Հաղթանակիդ կենացը: (Խմում է մինչև վերջ:)

ԿԻՆ - (մտազբաղ): Հաղթանակը դեռ շուտ է... (Կեղծ անհոգությամբ:) Նախ՝ մեր «ռազվոատի» կենացը: (Մի կում է անում:)

Այնպես են ուտելու, որ ներկայացումից հետո բոլորը գնան թխվածք գնելու:

ԿԻՆ - Ի՞նչ կա...

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՎԻ - (անհոգ): Գողություն:

ԿԻՆ - Ի՞նչ...

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՎԻ - Չորս օր առաջ քո վերևի բնակարանն են մաքրել:

ԿԻՆ - Էն ռաբիս երգչի՞...

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՎԻ - Հա: Երեկ էլ՝ մեր կողքինը...

ԿԻՆ - Սուպեր-պուպերի՞...

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՎԻ - (անհոգ): Հա:

ԿԻՆ - Էնպես էլ հանգիստ ես ասում...

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՎԻ - Որ հիստերիկ բղավեմ՝ բան կփոխվի՞:

ԿԻՆ - Փիլիսոփա արևի՞դ մեռնի մարդդ:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՎԻ - Մարդուս պետքն էլ չի՝ ինչ ունենք՝ բանկի սեյֆում է:

ԿԻՆ - Դրանով է բացատրվում հանգըստությունդ:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՎԻ - Չէ, հանգիստ եմ, որովհետև շիկահեր չեմ:

ԿԻՆ - Դ-ա՞ ինչ կապ ունի գողության հետ:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՎԻ - Էն էլ ի՞նչ կապ... մանյակը միայն շիկահերներին է կայռչկում: Երևում է, առաջին օճանիստական սեանսը Մեռլին Մոնրոյի նկարի առաջ է անցկացրել:

ԿԻՆ - Սպասիր, թող հասկանամ... Չասացի՞ր՝ գողություն, հիմա էլ՝ բռնաբարություն...

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՎԻ - Երկուսն էլ: Բայց թալանում են մեզ, ինքդ ես հասկանում, էլիտար շենք է, կոնտինգենտն էլ՝ դատախազից մինչև աստղեր: Իսկ բռնաբարությունը կատարվում է թաղում, ինչքան հասկանում եմ, քաղաքի ամենաֆուլ շիկահերներն այստեղ են ապրում:

ԿԻՆ - Մի շաբաթ ոտքս քաշեցի՞ ոչ միայն օֆիսում, փաստորեն շենքում ու թաղում էլ բարդակ է:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՎԻ - Չէ, դա երկար պատմություն է... մանյակին նկատի ունեմ: Նրան արդեն քանի ամիս է՝ բռնել չեն կարող: Իսկ գողությունը թարմ է, մի քանի օրվա:

ԿԻՆ - Ախորժակս կորավ:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՂԻ - Վախեցա՞ր:

ԿԻՆ - Ինչի՞ց պիտի վախենամ: Ես էլ բանկում սեյֆ ունեմ, մազերս էլ տեսնում ես, սև եմ, թեև... արդեն ուզում էի ներկել, սպիտակ մազեր են հայտնվել: Պիտի հետաձգեմ, թե չէ... վաղուց չեմ բռնաբարվել:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՂԻ - (նայելով դռանը):

Դուռդ ինչո՞ւ չես փակում:

ԿԻՆ - Ո՞վ չի փակում:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՂԻ - Հա, ներսից ինքն իրեն փակվում է, բայց բանալին մեջը թող: Համենայնդեպս:

ԿԻՆ - Հիմա ո՞վ է վախենում: (Հեռախոսազանգ): Ներիր... (Հեռախոսի մեջ): Սիմո՞ն... բայց դու ուրիշ ես, հո գոռով չի՞: Էդտեղ նորմա՞լ է... Քեզ տեսնեմ: (Հեռախոսն անջատելով): Այ, հիմա կարող եմ խմել: (Խմում է մինչև վերջ):

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՂԻ - Շշեցի՞ր, ինչպես կասեր մարդս: Մարդս ասի՝ հիշեցի: (Տոպրակը մեկնելով): Էս՝ քեզ:

ԿԻՆ - (շփոթված): Ես եմ Իտալիայից գալիս, դու ես նվեր տալիս... Հոռմում խանութ մտնել չհասցրի, բայց վաղը...

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՂԻ - Վաղն՝ անպայման նվերս կստանամ, իսկ հիմա...

ԿԻՆ - (նայելով տոպրակի մեջ, տարակուսած): Սա՞ ինչ է:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՂԻ - Բաց՝ տես:

ԿԻՆ - (հանում է մետաքսե գիշերաշապիկն ու խալաթը): Էս էլ վերջին մե՞ղքս էր: (Կանացի հետաքրքրությամբ զննելով): Բայց ինչո՞ւ

մարդուդ անունը տալուց հետո սրա մասին հիշեցիր:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՂԻ - Դա կոչվում է ասոցիատիվ մտածողություն:

ԿԻՆ - Էդքանն ասիր, ու լեզուդ չջարդվե՞ց:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՂԻ - Հույս չունենա՞ս, ինտերնետում ֆոֆոացող աղջիկ եմ: Իսկ էդ երկուսին իրար կապողը միջանկյալ հարցս է, եթե, իհարկե, թույլ տաս, որ հարցնեմ:

ԿԻՆ - Այսօր բարի եմ:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՂԻ - Վերջին անգամ ե՞րբ ես տղամարդ տեսել:

ԿԻՆ - Սի ժամ չկա:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՂԻ - Սերկ տղամարդու մասին է խոսքը:

ԿԻՆ - Այնքան վաղուց, որ եթե հանկարծ տեսնեմ՝ լեղաճաք կլինեմ: Հատկապես, եթե կարճաբոյ, կլորիկ փոքրով, խոտածածկ... ուզում էի ասել՝ բրդոտ է ու գուլպաներով...

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՂԻ - Մղձավա՞նջ: Հորմոնային ֆոնդ գրոյից ցածր է: Մեկմեկ սա վրադ քաշիր, հանկարծ ու քեզ կին զգաս:

ԿԻՆ - Դե, գիտե՛ս...

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՂԻ - (լրջանալով): Գիտեմ, խելքդ տվել ես բիզնեսիդ, էդ որձերին մատներիդ վրա ես ֆոռացնում, բայց մի քոստ սիրեկանն ի՞նչ է՝ չունես:

ԿԻՆ - Միայն իմանաս, թե ինչքան պրոբլեմ ունեմ:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՂԻ - Պրոբլեմներդ հա՛ էլ չեն պրծնի:

ԿԻՆ - Ու՛ փառք Աստծո: *(Անկեղծ:)*
Ես՝ ի՞նչ կին: Տղամարդկանց հետ
գործ բռնողը ինքն էլ տղամարդու
պես մի բան է դառնում:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՎԻ - Իսկ դա մենք հիմա
կատուզենք... *(Բարձրանում, բռնում
է շապիկը, դնում իր վրա, հետո հե-
ռու պահում, հիանում, «գայթակղում
է»):* Ի՞նչ կասես:

ԿԻՆ - *(հայացքը՝ հեռախոսին, մատ-
ներով տակտ է խփում, մտա-
զբառ):* Ի՞նչ ես ուզում, որ ասես:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՎԻ - Ասա՛ «Wow, վերջն է»:

ԿԻՆ - Հավեսդ չունես:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՎԻ - Ասա՛ «Հիմա որ
չփորձեմ՝ կցնդեմ»:

ԿԻՆ - Էկլերը գլխիդ է խփել:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՎԻ - Ասա՛ «Ուզո՞ւմ եմ,
ուզո՞ւմ եմ հագնել այդ օղեղեն
հրա՛շքը»...

ԿԻՆ - Ուադդ քաշիր, հա՞, ու ընդհան-
րապես, գնալուդ ժամանակն է, ե-
րեխեքդ սովածացան:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՎԻ - Փա՛յտ, գերա՛ն,
բետո՛ն...

ԿԻՆ - Գրանի՛տ: Էլ ուտել չե՞ս ուզում:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՎԻ - Ուորո՞ւտ...

ԿԻՆ - Այվող ու կոմպոտ... Վե՛րջ,
դեպի տուն... *(Նրան ուղղորդում է
դեպի դուռը):* Ինքդ կհագնես ու
մարդուդ դենը կֆռֆռաս:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՎԻ - Ես առանց հագնե-
լու եմ ֆռֆռում... *(Ճարպկորեն
խույս է տալիս, շապիկը գցում է ա-
թոռին ու ինքնակամ գնում դեպի
դուռը):* Կարող ես չհագնել, բայց
թող աչքիդ առաջ մնա, որ նայես ու

անբավարարվածությունից քեզ
բզիկ-բզիկ անես:

ԿԻՆ - Չէ, էսօր էկլեր շատ կերար:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՎԻ - Իզուր ի՞նչ եմ խո-
սում, քեզ համար «ռազվոատը»
ընդամենը տորթ ուտելն է: *(Ան-
սպասելի համբուրում է ընկերուհու
այտը):* Սիւնույն է, քեզ շատ եմ սի-
րում: Նվերս վաղը կստանա՞մ:

ԿԻՆ - Ստացար:

**Հարևանուհին դուրս է գնում,
բայց դուռը լրիվ չի փակում, մի
պահ անց կամաց բացում ու ներս
է նայում: Կհնը համար է հավա-
քում, հեռախոսը ականջին ու
ուսին սեղմած՝ դատարկ բաժակ-
ներն ու ափսեները տանում է
խոհանոց ու չի նկատում հարևա-
նուհու արածը: Հարևանուհին,
չարածճի ժպտալով, դուռը լրիվ
չի փակում ու անհետանում է:**

ԿԻՆ - *(վերադառնալով խոհանոցից):*
Մի՞նընր եկա՞վ... իսկ դու որտե՞ղ
ես: Ուրեմն, արագացրու էդ թոթա-
բանությունը: *(Անջատում է:)* Կոխ:
(Մերսում է վիզը): Գլուխս պայթում
է... օստեոխոնդրոզ: Չարմանալի
չէ, վերջին անգամ ե՞րբ եմ լողավա-
զան գնացել: Իհարկե, չեմ հիշի:
(Աչքն ընկնում է շապիկին): Թեև,
ասում եմ, մի սեքսը երկու ֆիտնես
է: Եթե կա: Բայց՝ չկա: *(Վերցնում,
զննում է շապիկը):* Բայց ինչ օձն
է... ճաշակն էլ օձի է, այսինքն՝
գայթակղիչ... *(Նայելով պիտա-
կին):* Մարդը Ֆրանսիայից է բերել:
(Բազմոցից վերցնում է խալաթը,

զննում, հետո երկուսն իրար հետ անփույթ ծալելով վերցնում, զնում է դեպի ննջարան:» Լեզուն էլ օձի է... (Նմանակելով:) «Քեզ համար ռազվոատը ընդամենը տորթ ուտելն է»: (Միացնում է հեռուստացույցն ու մտնում ննջարան:)

ՀԱՂՈՐԳ-ԱՎԱՐԻ ձայնը - Քաղաքի, այսպես կոչված, էլիտար շենքերից մեկի բնակիչները խուճապահար են՝ մեկ շաբաթում երեք կողոպուտ: Ավելի ճիշտ՝ երկու, որովհետև երրորդը ձախողվել է: Ինչպես հայտնեց ոստիկանության աշխատակիցը՝ այսօր տանտիրոջ անսպասելի տուն գալը խանգարել է գողին: Նա խփել է ձախողող տանտիրոջ գլխին ու դուրս է փախել: Նույն աշխատակցի հավաստմամբ՝ գողին բռնելու գործողությունը շարունակվում է:

Դուրս է գալիս Կինը՝ գիշերաշապիկով ու խալաթով: Ինքն էլ է իր արածից զարմացած՝ մոտենում է հայելուն, զննում իրեն:

ՀԱՂՈՐԳ-ԱՎԱՐԻ ձայնը - Իսկ նույն թաղամասը սարսափի մեջ պահող մոլագարի մասին նոր տեղեկություն չկա: Ամեն անգամ, հերթական գոհին բռնաբարելուց ու սպանելուց հետո, նրան հաջողվում է անհետանալ՝ ոչ մի հետք չթողնելով:

ԿԻՆ - (անջատում է հեռուստացույցը): Զգվեցրի՛ք... չեք կարող բռնել՝ ձեռներդ կտրեք: Իմն ինձ հերիք չէ՝ գողն ու մոլագարն էլ՝ վրադիր: (Համար է հավաքում:

Քարտուղարուհուն.) Ժամնա, ապրանքը պահեստ էլ որ հասնի՝ կմնաս... Կմնաս այնքան, ինչքան ինձ է պետք: (Հեռախոսն անջատելով:) Բբե՛ջ... (Մատներով տակտ խփելով, մտազբաղ:) Վատ չի հնչում՝ բբեջ, հետաքրքիր է, ի՞նչ տեսք ունի, կենդանի՞ է, թե՞ թռչուն... Ինչ էլ լինի, իրեն շատ է սազում: ԲԲՌԵՁ: (Հայելու մեջ իրեն նայելով:) Դու էլ պակաս բբեջը չես: Բայց՝ պիժամով, որովհետև պիժամը միջին սեռի համար է... Իսկ սա վառ արտահայտված իզական սեռի համար է նախատեսված՝ նուրբ, փափուկ... (Այլ տոնով:) Փափուկ... խաղալիք: (Համար է հավաքում:) Վահե, բոխչան պատրաստեցի՞ր: Հիշեցնե՞մ, թե՞ գիտես, որ խաղալիքից բացի վարդերն էլ չես մոռանալու: (Հեռախոսն անջատելով:) Քիթս կտրեմ, թե չէր մոռացել: (Հայելու մեջ նայելով:) Բայց հնարավոր է սրանով քնել... տղամարդու հետ: (Հարմարվում է բազմոցի վրա, բայց ինչ-որ բան խանգարում է, տեղից ելնում, բազմոցի ու բարձի արանքում ընկած ատրճանակը պտտեցնում է ձեռքի մեջ, խոթում է բարձի տակ, ոտքերը դնում է թիկնակին ու փակում է աչքերը:) Տղամարդու հետ՝ չգիտեմ, բայց բազմոցի վրա, ատրճանակն էլ բարձիդ տակ, շատ լավ էլ հնարավոր է գոնե մի տասը բույե մրփել:

Լռություն: Քիչ անց դռան բռնակն սկսում է շարժվել, հետո կամաց բացվում է դուռը: Կինը աղմուկից բացում է աչքերն ու զարմացած հետևում, թե ինչպես զգույշ բացվում է դուռն ու ներս է մտնում Անծանոթը: Համը տեսարան:

ԿԻՆ - (փորձելով ցույց չտալ, որ վախեցած է, ձեռքը տանում է բարձի տակ, աննկատ վերցնում է ատրըճանակը): Միայն չասեք, որ ձեզ եմ սպասում:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Որտեղի՞ց մեզ այդքան բախտ...

ԿԻՆ - Հերիք չէ՝ անկոչ հյուր, հետն էլ՝ անհաջող շողոքորթ:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ինչո՞ւ անհաջող...

ԿԻՆ - Այսինքն՝ անկոչ հյուր ու շողորթ լինելուն համաձայն եք ու միայն «անհաջող» բառը ձեզ վիրավորե՞ց:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Անկոչ հյուրը վիրավորվելու իրավունք չունի: Ի դեպ, կարելի՞ է... առաջ գալ:

ԿԻՆ - Վերջապես հիշեցիք: Ներս հրավիրեմ, որ վիրավորվելու իրավո՞ւնք ունենաք:

ԱՆԾԱՆՈԹ - (ձգվող դադար, երկուսն էլ չեն ուզում առաջին խոսել): Դե, ի՞նչ որոշեցիք:

ԿԻՆ - Դեռ որոշելու բա՞ն ունեն:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Կարող եք ասել՝ չքվիր...

ԿԻՆ - Կչքվե՞ք:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Հա, բայց ավելի ուշ: (Հանելով բաճկոնը, կախում է կահիչից, նախապես նրա գրպանից

հանելով սիգարետը, վառիչը: Տեսնելով, որ Կինն ուզում է նստերն իջեցնել թիկնակից:) Կարիք չկա, դուք ձեր տանն եք:

ԿԻՆ - (առերես հանգիստ): Լավ է՝ հիշեցրիք, թե չէ արդեն կասկածում էի, որ իմ տանն եմ:

ԱՆԾԱՆՈԹ - (շուրջը նայելով): Ի դեպ, դա հարաբերական հասկացություն է: Այսօր ձեր տունն է, վաղը կարող է ուրիշինը դառնալ: Մե՞նա՞կ եք:

ԿԻՆ - Ի՞նչ եք կարծում, այսպես հագնված կինը կարո՞ղ է մենակ լինել:

ԱՆԾԱՆՈԹ - (նրան զննելով): Ավելի ճիշտ՝ այսպես հանված... Ես այդ այդ հարցը չէի տա, եթե դուք այսպես հանված... պարզո՞ն, հագնված՝ ննջարանում լինեիք:

ԿԻՆ - Հենց նոր այնտեղից դուրս եկա: Նա սեքսից հետո քնելու սովորություն ունի:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ու դուք չե՞ք ուզում նրան խանգարել:

ԿԻՆ - Կռահեցիք:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Իսկ նա... լա՞վ սիրեկան է:

ԿԻՆ - Շշմեյլո՞ւ:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Կասկածում եմ:

ԿԻՆ - Այդ ինչո՞ւ...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Շշմեյլու սեքսից հետո նա խռմփացնո՞ւմ է:

ԿԻՆ - Է՞դ էր պակաս:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Էլի բան է... Թե՛ չէ նա այնտեղ՝ քնած, դուք այստեղ՝ չքավարված...

ԿԻՆ - (ատրճանակը աջ ձեռքով թի-

կունքում պահած՝ տեղից ելնելով): Ի՞նչ...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Իզուր ելաք... Ասացի, չէ՞, դուք ձեր տանն եք, թեև՝ չբավարարված: Հակառակ դեպքում քնած կլինեիք նրա տաք գրկում: Տես, է, հանգը կպավ:

ԿԻՆ - Հիմա ուրիշ բան կկայնի:
Կինը ձախ ձեռքը ձեռքը տանում է թխվածքին, Անծանոթը հասցընում է մոտենալ, բռնել նրա ձեռքն ու իր ձեռքով ստիպել սեղմել-ճզմել թխվածքը: Հետո բարձրացնում է Կնոջ ձեռքի մեջ ճխված բիսկվիտը:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Մեքսից հետո դուք մոտավորապես սրա վիճակում պիտի լինեիք:

Իրեն է մոտեցնում Կնոջ ձեռքը, ասես պատրաստվում է լպստել: Կինը ատրճանակը պահում է նրա վրա: Անծանոթը կայծակնային արագությամբ այնպես է սեղմում նրա աջ դաստակը, որ ատրճանակը ընկնում է հատակին: Անծանոթը ոտքով հրում-քշում է բազմոցի տակ: Այդպես լուռ, հայացքներով մենամարտում են: Ի վերջո Անծանոթը բաց է թողնում նրա ձեռքերը:

ԿԻՆ - Ի՞նչ է ուզածը:
ԱՆԾԱՆՈԹ - Առայժմ՝ ոչինչ: (Ասես երեքնալի հետ է խոսում): Բայց եթե մեզ խելոք պահենք, գնանք, թաթիկները լվանանք՝ այդ ընթացքում ուզենալու բան հաստատ կգտնվի:

ԿԻՆ - Երկու հաջողված գողությունը հերիք չէ՞ր, այսօր կարող էիք հանգստյան օր հայտարարել:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Նախ՝ թաթիկները լվանալ: (Նրան ուժով բարձրացնում է տեղից: Կինը ճարահատյալ ենթարկվում է:)

Կինը գնում է լոգարան, Անծանոթը հետևում է նրան: Շեմի մոտ Կինը շրջվում է:

ԿԻՆ - Ի՞նչ ես շնչիս կպել: (Արդեն մերսից): Ասում եմ՝ ինձնից հեռու մնա:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Որ դու զանգես:

ԿԻՆ - (դուրս գալով): Ո՞ւմ:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Թեկուզ քնած Կազանովայիդ:

ԿԻՆ - (ուղիղ նայելով Անծանոթի աչքերին): Ես մենակ եմ:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Սպասում էի՝ երբ կխոստովանես: Նշանակում է՝ մենակ ես ու զինված: Չէ, արդեն՝ զինաթափված:

ԿԻՆ - Դա հետո կտեսնենք:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Էդ համարձակությունը վախի նշան է, գիտե՞ս:

ԿԻՆ - Դու քո մասին մտածիր: Շենքը մենքերով լցոնված է:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ես էլ թողեցի, որ օգնության կանչես:

ԿԻՆ - Մենքերը շուտ գնացողը չեն:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Շատ հնարավոր է:

ԿԻՆ - Բայց էդ խեղճի գլխին ինչն՞ով խփեցիր:

ԱՆԾԱՆՈԹ - (հարցը չհասկանալով): Ե՞ս...

ԿԻՆ - Գողը դու չե՞ս...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Նմա՞ն եմ:

ԿԻՆ - (*նրան զննելով ոտից-գլուխ*): Ավելի շատ ժիգոլոյի ես նման:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ինձ դուր չի գալիս մտքերիդ ընթացքը:

ԿԻՆ - (*լրջանալով*): Ինձ էլ շատ բան դուր չի գալիս, դրա համար էլ հենց հիմա խելոք դուրս ես գնում, թե չէ, չգիտեմ՝ ոնց, բայց շենքը ոտքի կհանեմ:

Հեռախոսագանգ: Կինը նայում է էկրանին, մռայլվում է: Չգիտի՝ խոսի՞, թե՞ ոչ: Անծանոթը հետևում է:

ԿԻՆ - (*փոխված ձայնով*): Ես պիտի՛ խոսեմ:

Ձանգերը չեն դադարում: Անծանոթը նայում է էկրանին:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Համարը փակ է:

ԿԻՆ - Մի վախենա, մենք չէ:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Սենթից վատն էլ է լինում: (*Նկատի ունենալով զանգողին*): Համառն է... Լավ, կարող ես խոսել:

Կինը մոտենում է բեմեզրին ու վերջապես միացնում համարը: Անծանոթը, առիթը բաց չթողնելով, մոտենում-նստում է սեղանի մոտ, իսկ քիչ անց սկսում է ոչնչացնել թխվածքը:

ՉԱՅՆ - Մտածեցի՞ր...

ԿԻՆ - Նախ՝ բարևիր:

ՉԱՅՆ - Բարևը կարևոր չէ, դու մտածիր՝ ցտեսություն կասեմ, թե՞ մնաս բարով:

ԿԻՆ - Չես վախեցնի: Ում ինչքան հասնում է՝ տալիս եմ: Յուցակով:

ՉԱՅՆ - Ասում եմ՝ չե՞ս տալիս:

ԿԻՆ - Բա էլ ի՞նչ...

ՉԱՅՆ - Իսկ դու մտածիր:

ԿԻՆ - Ախորժակդ բորբոքվել է, հա՞:

ՉԱՅՆ - Ախորժակս միշտ էլ նույնն է: Իտալիա՞ էիր գնացել:

ԿԻՆ - Եթե հարցնում ես, ուրեմն՝ գիտես:

ՉԱՅՆ - Դու էլ աղջկաս գիտես:

ԿԻՆ - Աղջկա՞ն...

ՉԱՅՆ - Հաստատ պառավում ես: Ժամանակին խոսքը բերանիս մեջ՝ պատասխանն արդեն ունեիր:

ԿԻՆ - Հիմա էլ ունեմ: Ուրեմն՝ աղջիկդ իմ քիզնեսն է ուզում:

ՉԱՅՆ - Իր ասելով՝ հա:

ԿԻՆ - Ե՞րբ է հասկացել, որ ուզում է:

ՉԱՅՆ - Երկու օր առաջ:

ԿԻՆ - Երկու օր առաջ Իտալիայում պայմանագիրն էի կնքում: Ի՞նչ իմանայի, որ այստեղ նրա սիրտն ի՞նչ է ուզում:

ՉԱՅՆ - Դրա համար էլ ապրանքը անվճար է... առայժմ: Փոխարենը Արմենը... հա, ախրանայիդ պետք... չէ, դեռ սեփական թաղմանը չի մասնակցում, առայժմ՝ պատանդ է: Բայց եթե երկար մտածես՝ թաղման ծախսերը վրադ կմնան:

ԿԻՆ - Դրա համա՞ր օֆիսում շունը տիրոջը չէր ճանաչում:

ՉԱՅՆ - Հասկացող ես, երբ քեզ պետք է:

ԿԻՆ - Պայմանդ ասա:

ՉԱՅՆ - Գիտես, որ աղջկաս համար ոչինչ չեմ խնայի:

ԿԻՆ - Մի ժամանակ նույն բառերն ինձ էիր ասում:

ՁԱՅՆ - Թողի՞ր, որ...

ԿԻՆ - (կոպիտ ընդհատելով): Փաստաթղթերն ինձ մոտ են: Բայց միայն քեզ կտամ: Առանց վկաների:

ՁԱՅՆ - Խե-խե-խե... համ էլ կտեսնըվենք:

ԿԻՆ - Դե, եթե ասածս այդպես հասկացար... Հիշում ես, որտեղ էինք հանդիպում:

ՁԱՅՆ - Ե՞րբ կգաս:

ԿԻՆ - Սի ժամից... ամենաուշը: Եթե հենց հիմա տղային բաց թողնես:

ՁԱՅՆ - Արդեն թողած է:

ԿԻՆ - Ուրեմն, նաև կտեսնվենք: (Անջատում, քարացած նայում է անորոշ կետի:)

ԱՆԾԱՆՈԹ - (ծամելով): Պորբլեմ կա՞:

ԿԻՆ - (սթափվում, նայում է նրան): Դեռ այստե՞ղ ես:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Կհասցնեմ գնալ, միշտ չէ, որ հաջողվում է տորթ ուտել:

ԿԻՆ - Զզվում եմ քաղցրակեր տղամարդկանցից:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Թխվածքն ու կինը նույնն են՝ երկուսն էլ հեշտ են ուտվում:

ԿԻՆ - (այս ընթացքում ինչ-որ բան է մտածում, գնում-գալիս է սենյակներում): Ասացի՛ չքվիր:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ու չե՞ս վախենում, որ քո գլխին էլ կխփեմ...

ԿԻՆ - Խփողը ներս մտնելուն պես կխփեք:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ջոկեցիր, էսօրվա պլանս կատարել եմ:

ԿԻՆ - Ուրեմն՝ քշվիր էստեղից:

ԱՆԾԱՆՈԹ - (նայելով դատարկ ասի-

սեին): Արդեն կարելի է... (Ի պատասխան Կնոջ կատաղած հայացքին:) Բայց սուրճ կխմե՛ք:

ԿԻՆ - Բախտդ բերել է, որ մենքերին տանել չեմ կարող, թե չէ արդեն քեզ տարել էին: (Յույց է տալիս դուռը:) Ես պիտի գնամ:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Գնա, քեզ կսպասեմ... (Այլ տոնով:) Կարո՞ղ եմ օգնել:

ԿԻՆ - Դ-ո՞ւ... (Կամաց, բայց որ նա լսի): Դ-ու էիր պակաս... ձախորդ դեբիլ:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Դա էլ հարաբերական հասկացություն է, քիչ առաջ ես էի ձախորդը, հիմա հերթը քոնն է:

ԿԻՆ - Քեզնից ձախո՞րդ... (Դռան զանգ:) Եթե մենքերն են, սուխարի չորացրու:

ԱՆԾԱՆՈԹ - (առաջին անգամ տազ-նապած): Ի՞նչ ես ուզում անել:

ԿԻՆ - Երբ զանգում են, դուռը բացելու քնազդս արթնանում է:

ՔՆՆԻՉ - (դռան ետևից): Բացեք, ուտիկանությունն է:

ԿԻՆ - Հիմա ո՞վ է ձախորդը:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Գործ տվո՞ղ ես:

ԿԻՆ - Ժարգո՛նը, ի՛նքը... Իսկ գործ չտալու օգուտս ո՞րն է:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Պարզ հաշիվ՝ դու ինձ կօգնես, ես՝ քեզ:

ԿԻՆ - Ի՞նչ կարող ես անել՝ գողությունից բացի: Էն էլ՝ տեսանք...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Դեռ չես տեսել: Ես ուրիշ բանի էլ ընդունակ եմ: (Երկիմաստ:) Մազերիդ գույնը... վատը չէ: Ներկա՞ծ է:

ԿԻՆ - (ակնդետ նայում է նրան, ասես

նոր է տեսնում): Բնականից սևահեր եմ: Կարող է՝ բախտս բերել է:

ԱՆՏԱՆՈԹ - Հնարավոր է:

ԿԻՆ - Պատասխանատու հայտարարություն է... *(Մատները տակտ են խփում՝ մտածում է:)* Ինչ էլ ասեն՝ կաննե՞ս:

ԱՆՏԱՆՈԹ - Ընտրություն ունե՞մ:

ԿԻՆ - Չունես:

ԱՆՏԱՆՈԹ - Ուրեմն՝ կաննեմ:

ԿԻՆ - Ստրուկի պե՞ս:

ԱՆՏԱՆՈԹ - Ախորժա՛կը...

ԿԻՆ - Ստրուկի պե՞ս...

ԱՆՏԱՆՈԹ - Դրանց ձեռքը չպիտի ընկնեն:

ԿԻՆ - Պայմանավորվեցի՞նք: *(Մոտենում, քաշում-հանում է նրա պիջակը:)*

ԱՆՏԱՆՈԹ - Ժամանա՞կ գտար:

ԿԻՆ - Հալովդ մնա:

ՔՆՆԻՉ - *(դրսից):* Չե՞ք լսում... ասում եմ՝ բացեք, ոստիկանությունն է:

ԿԻՆը քանդելով վերնաշապիկի կոճակները՝ նրան հրում է ննջարան: Հայելու առաջ թեթևակի զգում է մազերը, հանում խալաթն ու բացում է դուռը:

ԿԻՆ - *(նվաղկոտ):* Ի՞նչ եք գոռում:

ՔՆՆԻՉ - *(դրսից):* Չեք լսո՞ւմ... մի ժամ է՝ գոռում եմ:

ԿԻՆ - Բայց ինչո՞ւ եք գոռում:

ՔՆՆԻՉ - *(ներս է մտնում՝ ցույց տալով վկայականը):* Ինչո՞ւ դուռը չեք բացում:

ԿԻՆ - *(հաճույքով ձգվելով, երկիմաստ):* Բացեցի, երբ... կարողացա:

ՔՆՆԻՉ - *(նոր տեսնելով նրա վիճակը):* Այս ժամի՞ն...

ԿԻՆ - Իսկ դրա համար հատուկ ժամ կա... *(Ասես նոր նկատելով, որ շապիկով է, արագ վրան է քաշում խալաթն ու գնում դեպի ննջարան:)* Գամփոփկա... այստեղ քննիչ կա:

ԱՆՏԱՆՈԹ - *(ներսից):* Ինչ կա՞...

ԿԻՆ - Քննիչ: *(Հայացքով «շամփրելով» Քննիչին:)* Շատ ջահել... ու շատ սեքսուալ:

ԱՆՏԱՆՈԹ - *(ներսից):* Ինչուա՞լ...

ԿԻՆ - Կարևոր չէ, դուրս արի:

ԱՆՏԱՆՈԹ - Գուցե դո՞ւ լուծես նրա հարցերը:

ԿԻՆ - Այդ մեկը՝ կարող եմ... *(Կատվի նազանքով մոտենում է նրան:)* Ի՞նչ եք ուզում ինձնից:

ՔՆՆԻՉ - *(շփոթված):* Չեզնից՝ ոչինչ... Շենքում գողություն է կատարվել:

ԿԻՆ - Լսել եմ, բայց ի՞նձ ինչ:

ՔՆՆԻՉ - Անձանոթ, կասկածելի մարդ չե՞ք տեսել:

ԿԻՆ - Այս շենքում եթե կասկածելի մեկը կա՝ պառկած է իմ ննջարանում, բայց նա... հասկանում եք, թե ով է նա:

ՔՆՆԻՉ - *(խեղդուկ հազալով):* Այո, իհարկե...

ԿԻՆ - Շաբաթից ավելի քաղաքում չէի, ու դուք պիտի իմանաք, թե ինչ են անում կինն ու տղամարդը այդքան երկար բացակայությունից հետո... Թե՞ բացատրության կարիք կա: Ես կարող եմ: *(«Մարտական» կեցվածքով նրան ուղղորդում է դուրս:)*

ՔՆՆԻՉ - (նահանջելով դեպի դուռը):

Ոչ, ոչ, պետք չէ, ես ինքս... ի վիճակի եմ հասկանալ... Միայն զգուշ եղեք... դուռը փակ պահեք...

ԿԻՆ - (նրա հետևից դուռը փակելով):

Ու բանալին անպայման՝ դրան վրա: (Բանալին դնում է փականի մեջ: Գոհ:) Այսպես... (Անձանոթի պիջակի ծոցագրպանից հանում է անձնագիր ու էլի ինչ-որ թղթեր, խցկում բազմոցի տակ: Դեպի ննջարանը:) Կարող ես դուրս գալ: Գնաց:

ԱՆԾԱՆՈԹ - (դուրս է գալիս՝ կիսամերկ): Չգնաց, փախավ:

ԿԻՆ - (նրան զննելով): Ինձ միայն սա՛ էր պակաս...

ԱՆԾԱՆՈԹ - (երկիմաստ): Պակասը կարող եմ լրացնել...

ԿԻՆ - Կասկածելի սեքսուալ տեսքիդ համար չխաղացի քիչ առաջվա թատրոնը, որն, ի դեպ, քրեական օրենսգրքում համապատասխան հողված ունի:

ԱՆԾԱՆՈԹ - (զնում, ննջարանից դուրս է գալիս վերնաշապիկի կոճակները կոճկելով): Ուրեմն, երբ ասում էիր՝ ամեն ինչ, սեքսուալ ծառայությունները այդ ամենի մեջ չէին մտնում:

ԿԻՆ - Այդքանը՝ հասկացար: Մնում է հասկանաս, թե ինչ ես անելու:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Հիմա՞:

ԿԻՆ - Հենց հիմա:

ԱՆԾԱՆՈԹ - (ամեն բառը շեշտելով):

Ի՞նչ պիտի անես հենց հիմա:

ԿԻՆ - Սպանես:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ի՞նչ...

ԿԻՆ - Սպանես... վերացնես... վերջը տաս... սատկացնես:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ընդամենը:

ԿԻՆ - Ընդամենը: Միայն այսօր: Միայն մի սրիկայի:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Եթե նորից կրկնես... ինչ-որ դժվար եմ հասկանում:

ԿԻՆ - (ինքն էլ՝ ամեն բառը շեշտելով): Բարի եղեք, սատկացրեք դրան:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Իսկ եթե ես միայն գո՞ղ եմ:

ԿԻՆ - Գողից մինչև մարդասպան՝ մի քննիչ է, որը ֆեֆուս է շենքում:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ինչպե՞ս... սպանեմ, վերացնեմ և, վերջապես, սատկացնեմ:

ԿԻՆ - Պրորբլեմ չէ: Ատրճանակի տեղն էլ գիտես:

Անձանոթը բազմոցի տակից հանում է ատրճանակը, ստուգում է պահունակը:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Լուրջ զենք է... Ահա թե ի՛նչն էր հանգստությանդ պատճառը, լավ էլ զինված ես:

ԿԻՆ - Անգամ էլիտար շենքում քեզ ապահով զգալ չես կարող: (Գործնական:) Մաքուր է, գործի մեջ չկա: Կկրակես, կողքը կզցես:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Քիլերի պես խոսեցիր:

ԿԻՆ - Եթե ուզում ես մարդավարի ապրել՝ քիլերի պես պիտի խոսես:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ես կարող եմ հրաժարվել:

ԿԻՆ - Կարող ես: Բայց անձնագիրդ ու մնացածը ինձ մոտ է:

ԱՆԾԱՆՈԹ - (կատաղած նրա կողմը նետվելով): Քա՛ծ...

ԿԻՆ - Ստո՛պ: Կարող ես չշարունակել, էդ բառերի հերթականությունն

ու շարունակությունը գիտեմ: Համ էլ՝ ժամանակ չկա: Նա քեզ է սպասում:

ԱՆՃԱՆՈԹ - (չար): Սիրեկանդ:

ԿԻՆ - Նմա՞ն եմ խանդից ցնդած հավիկի:

ԱՆՃԱՆՈԹ - Ուրիշ տարբերակ չգիտեմ:

ԿԻՆ - Որտեղի՞ց իմանաս... ձախորդ դամուշնիկ: Բիզնեսս է ուզում վերցրնել:

ԱՆՃԱՆՈԹ - Եթե քեզնից վերցնելու հույս ունի՝ ուրեմն լուրջ մարդ է: Նրա մո՞տ էիր գնալու:

ԿԻՆ - Ինձ է սպասում, բայց դու կըզնաս: Մի վախենա, նա մենակ է:

ԱՆՃԱՆՈԹ - Տանը՝ ու մենա՞կ... Չես համոզի:

ԿԻՆ - Տանը ինչպե՞ս կարող է մենակ լինել՝ կին, երեխա, ծառա, քիկնապահ... Գաղտնի հանդիպումների համար որջ ունի:

ԱՆՃԱՆՈԹ - Էլի չհամոզեցիր:

ԿԻՆ - Եթե հանդիպումը գործնական է՝ պարզ է, որ մենակ չի լինի: Բայց եթե կնոջ է սպասում...

ԱՆՃԱՆՈԹ - Չասացի՞ր՝ սիրեկանդ չէ:

ԿԻՆ - Դա վաղուց էր: Իսկ դրանից հետո...

ԱՆՃԱՆՈԹ - Թշնամուց վատ է:

ԿԻՆ - Տես, է՛, հասկացավ... (Պոռքկալով:) Տականքն ուզում է վայելել իր հաղթանակը: Բա ո՞նց, վերջապես կարողացավ ծնկի բերել՝ իր լակոտի համար կխլի բիզնեսս ու ձեռի հետ էլ ինձ կպառնակցի...

ԱՆՃԱՆՈԹ - Ո՞նց եմ հասկանում իրեն... (Նրա հայացքին ի պատասխան:) Բիզնեսի մասը նկատի ունեմ: (Վերցնելով ատրճանակը, զննում, դնում է գրպանը:) Հասցեն:

ԿԻՆ - (թրթի վրա ինչ-որ բան է գծում): Փողոցի կողմով չմտնես... Տասը մետր ներքև՝ դռնակ է, այնտեղից... աջ կողմի դուռը... հետո՝ աջ...

ԱՆՃԱՆՈԹ - (սիջակը հագնելով): Գիտեիր, որ առանց շանտաժի էլ ասածդ կանեի:

ԿԻՆ - Գիտեի:

ԱՆՃԱՆՈԹ - Ու գողացար անձնագիրս:

ԿԻՆ - Որ վերադառնաս:

Անձանոթը գնում է: Խավարում:

Բեմը լուսավորվում է: Կինը սպորտային կոստյումով ու հողաթափերով է: Անհանգիստ քայլելով սենյակում՝ խոսում է հեռախոսով:

ԿԻՆ - Ջիզյա՞ր... ամեն ինչ նորմա՞լ է: Մաղարիչ, էն էլ՝ ի՞նչ մաղարիչ... Էս մեկն արդեն քեզ, անձամբ, ծտերդ ու կնիկդ՝ բորոյուրին: Բա ո՞նց, իրենց տեղն էդտեղ է: Ցե: (Անջատում է հեռախոսը:) Կազմո՛ւ: (Նոր համար է հավաքում:) Ժաննա... Կարող ես տուն գնալ: (Հեռախոսն անջատում է:) Բբեե՛ջ: (Հեռախոսազանգ: Նայում է էկրանին, փորձում է զսպել հուզմունքը:) Արմե՞ն... Բաց թողի՞ն: Գիտեմ... հա, մի քիչ էլ ուշանայի՝ սեփական քաղմանը կմասնակցեիր: Էսօր

տուն գնա, վաղը կխոսենք: (Հեռախոսն անջատում է:) Լուզեռ... (Գնում է խոհանոց: Դռան զանգ: Վերադառնում է սուրճի բաժակով, բացում է դուռը՝ նախապես նայելով դիտակից:)

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ - (ներս ընկնելով): Երանի՛ քեզ... Սաղ շենքը ականջին տնկված՝ գող է բռնում, սա դի՛նջ, իր հաճույքին սուրճ է խմում: (Նրա ձեռքից վերցնելով բաժակը՝ ինքն է խմում մի քանի մեծ կում, վերադարձնում Կնոջը:) Բերանս վառվեց... (Տենդի մեջ լինի ասես՝ աղբենալինը գլուխն է խփել:) Մենակ իմանաս՝ ինչ էր կատարվում... սաղը դուրս են թափվել, ով ինչ է ասում, ով ինչ է անում կամ ում է անում՝ պարզ չէ, մենքերը մեկ պաղվալ են մտնում, մեկ տանիք են բարձրանում, ժուռնալիստներն էլ մի կողմից են վրա տվել... Մղձավանջ: Անուշը երեք անգամ ուշաթափվեց, մեկը՝ իսկական, երկուսը՝ կեղծ:

ԿԻՆ - (հայացքով նրան հետևելով, մեղանխտլիկ): Ինչի՞ց որոշեցիր:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ - Ընկնելու ձևից: (Նորից է վերցնում բաժակը, խմում է, նայում թիվածքի ափսեին:) Էս պրծա՞վ...

ԿԻՆ - (ինքն էլ նայելով ափսեին): Փաստորեն՝ հա:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ - Սաղ շենքը գող է բռնում, դու տորթ ես հուպ տալիս... ու մի գրամ չես գիրանում:

ԿԻՆ - Իմ պրոբլեմներից դու էլ ունենաս՝ չես գիրանա:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ - Դու մի պրոբլեմ ունես՝ մոռացված սեքս, էն էլ՝ կամավոր էս հրաժարվել:

ԿԻՆ - Երանի՛ քեզ, սաղ շենքը գող է բռնում, դու իմ պրոբլեմով ես տապակվում...

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ - Արդեն բռնեցինք:
ԿԻՆ - Գողի՞ն:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ - Բա էլ ո՞ւմ: Շենքը կանգնի՛ գող կբռնի... թեև մեր շենքում գողի պակասություն չկա: Պարզապես մերոնք մեծ մասշտաբի գողեր են, ոչ թե էդ քոստո թալանչին:

ԿԻՆ - (զարմացած-տագնապած): Որտե՞ղ բռնվեց:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ - Տանիքում, դատախազը բուխարիկ է սարքել տվել, էն, որ գառ է խորովում մեջը... Շենքից դուրս գալ չէր կարող՝ դռները փակել էին, մնում էր՝ մի տեղ թաքնվել, նա էլ բարձրացել է տանիքը, մտել բուխարու մեջ ու լրվել... բա՞:

ԿԻՆ - Իրեն տեսա՞ր...

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ - Բա ո՞նց... մրի մեջ կորած, գլուխը քաշալ, անդուր բոյով... երկրորդ Բարաքը:

ԿԻՆ - Օբամա՞ն...

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ - Նրա ականջից հենու: (Նոր նկատելով Կնոջ ռեակցիան:) Ասածս դուրդ չի՞ գալիս:

ԿԻՆ - Ինչի՞ որ...

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ - Ոնց որ... դժգոհ լինես:

ԿԻՆ - Հոգնած եմ:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ - Էդքանը մենակ ու-

տեի՝ գերհոգնածություն կատանա-
յի: (Մինչև վերջ սուրճը խմելով՝
բաժակը տալիս է Կնոջն ու գնում
դեպի դուռը:) Կինոն պրծավ, սկըս-
վում է առօրյան ու ձանձրույթը:
Գոնե մի քիչ ուշ բռնեին էդ գողին...
Ի՛նչ աղբնալին էր:

ԿԻՆ - (մտախոհ): Ուրեմն, գողը բռնը-
վեց:

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ - Մնաց մանյակը,
բայց նա մեր շենքում գործ չունի,
ո՞ւմ պիտի բռնաբարի:

ԿԻՆ - Հա, մեզ կարելի է կողոպտել,
բայց բռնաբարել՝ հը՛ր...

ՀԱՐԵՎԱՆՈՒՀԻ - Մենք ում պետք է՝
ինքներս կբռնաբարենք: (Նայելով
դռան բանալուն:) Բայց բանալին
թող մնա փականի մեջ: Համենայն-
դեպս: (Գնում է:)

**Կինը, դռան մոտ կանգնած, ինչ-
որ բան է մտածում՝ մատները
մարտական տակտ են խփում, հե-
տո հանում է բանալին, զգում դա-
րակին՝ դուռը բաց է: Մոտենում է
պատուհանին, դուրս է նայում:
Քիչ անց կամաց բացվում է դուռը:**

ԱՆԾԱՆՈԹ - (բաճկոնը կախելով):

Միայն չասես, որ ինձ չես սպասում:

ԿԻՆ - Սպասում եմ, ինչ կասես:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ես ասելու բան չունեմ:
Նա ասաց:

ԿԻՆ - Ե՞րբ հասցրեց:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Միբրո՞ւմ եմ սպանելուց
առաջ նայել զոհի աչքերի մեջ:

ԿԻՆ - (փորձելով ցույց չտալ հուզ-
մունքը): Պրոֆեսիոնալի հետ գործ
բռնելը ուրիշ է:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ինքն էլ հասկացավ...
Քնձիծաղեց...

ԿԻՆ - Ու հայիոյեց...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Կրկնե՞մ ասածները...

ԿԻՆ - Պետք չէ:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ատրճանակը կողքը գը-
ցեցի, ինչպես ասել էիր:

ԿԻՆ - Գողին բռնեցին:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Չախտորդի մեկն է:

ԿԻՆ - Հա, թե չէ տանիք բարձրանա-
լու փոխարեն մեկի տունը կմտներ:
Մի խոսքով, ամեն ինչ ավարտվեց:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ինչո՞ւ... մոլագարին չեն
բռնել:

ԿԻՆ - (շրջվելով՝ ակնդետ նայում է
նրան): Դե՛ռ չեն բռնել:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Չեն էլ բռնի:

ԿԻՆ - Ես էլ եմ այդպես կարծում: Ու
նա ինչքան շուտ այստեղից գնա,
այնքան լավ: (Դադարից հետո):
Փաստաթղթերդ սեղանին են:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Տեսա: Թող մնան այդ-
տեղ:

ԿԻՆ - Մինչև ե՞րբ:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Դեռ չգիտեմ...

ԿԻՆ - Մինչև վաղը տնից դուրս չեմ
գա:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ուրեմն՝ մինչև վաղը ես
այստեղ եմ:

ԿԻՆ - Ավելացնելու բան չունե՞ս:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Մազերդ չգունաթափես:

ԿԻՆ - Շիկահերներին չե՞ս սիրում:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Պաշտո՞ւմ եմ: (Ակնդետ
նայում են իրար:)

**Հեռախոսազանգ: Կինը, առանց
համարին նայելու, վերցնում է հե-
ռախոսը:**

ՁԱՅՆ - Էս ո՞ր ես... Մի ժամն ան-
ցավ, երկրորդն էլ՝ հետը...

ԿԻՆ - *(շփոթահար նայելով Անծանոթին, որն այնպես է իրեն պահում, ասես այս ամենը նրան չի վերաբերում):* Ինչպե՞ս թե... *(Անծանոթին):* Դու որտե՞ղ էիր:

ՁԱՅՆ - *(կարծելով՝ ասածն իրեն է վերաբերում):* Հին օրերի պես՝ մեր որջում:

ԿԻՆ - *(Ձայնին):* Ու դու... դեռ այդտե՞ղ ես:

ՁԱՅՆ - Մտքիդ ի՞նչ է...
Անծանոթն անվրդով տեսքով հետևում է խոսակցությանը:

ԿԻՆ - Ոչինչ... Շուտով... շատ շուտով ամեն ինչ կհարթեն:

ՁԱՅՆ - Հա, նոր հիշեցի, նվիրած ատրճանակս պահե՞լ ես, թե՞ դրա մասին էլ ես մոռացել:

ԿԻՆ - *(հոգնած ձայնով):* Ես ոչինչ չեմ մոռանում:

ՁԱՅՆ - Դե, տեսներք, տեսներք... *(Կասկն անջատվում է:)*

ԿԻՆ - *(ակնդետ նայելով Անծանոթին, սեփական ենթադրությունից ոչ այն է՝ սարսափած, ոչ այն է՝ գոհ):* Ինչպե՞ս էի մոռացել... Ախր, մոլա-

գարը սպանում է միայն ի՞ր ընտրած գոհին:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Հա, պատվերով սպանելը նրա գործը չէ:

ԿԻՆ - Այդ դեպքում... Որտե՞ղ էիր: Ո՞ր էիր գնացել:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ոչ մի տեղ, հարևաններիդ հետ գողին էի բռնում... *(Իր դադարից հաճույք է ստանում):*

ԿԻՆ - Բռնեցի՞ր:
ԱՆԾԱՆՈԹ - Բռնեցին: Տարան, հարևաններդ էլ հանգստացան:

ԿԻՆ - Չեմ հասկանում... Շենքում դեռ մենք կա՞:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ոչ մի հատ:
ԿԻՆ - Ուրեմն, մուտքն ազատ է, կարող էիր գնալ... թեկուզ գրողի ծոցը:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Կարող էի գնալ: Նախընտրեցի վերադառնալ:

ԿԻՆ - *(փորձելով ցույց չտալ տագնապը:)* Եվ... ի՞նչ ես պատրաստվում անել:

ԱՆԾԱՆՈԹ - *(զինաթափող ժպիտով:)* Դու ի՞նչ ես անելու:

ԿԻՆ - *(նստում, կոնյակ է լցնում, կումկում խմելով:)* Կամ ատրճանակն առած պիտի գնամ այդ անասունի մոտ... կամ էլ... մազերս կգունաթափեմ ու կդառնամ... շիկահեր:

Անծանոթը նստում է նրա դիմացը: Անթաթ նայում են իրար: Խավարում:

Հովհաննես ԹԵՔԳՅՈՂՅԱՆ

Իմ հարազատները (ոչ արյունակիցները) դժոխքիս դոնապաններն են: Նրանք հաճախ կորցնում են բանայինները: Եվ կորցնում են հատկապես այն ժամանակ, երբ

ես ներսում եմ: Երկու տարի առաջ, երբ բանային կրկին կորավ, հարազատներիցս մեկը սրեց «Մաշկացավ» վեպիս բառերի առամները: Ամեն բառը մի հիտլեր էր: Հետո պիես գրելու առաջարկ ստացա: Ու քանի որ «Մաշկացավը» արյանս մեջ էր՝ վեպից մի հատված որոշեցի պիեսի վերածել: Մի զուլում էլ դա էր, քանի որ վեպից դուրս ընկած Կատուն բոլորովին ուրիշ բնավորությունն ձեռք բերեց և գործը լրիվ ուրիշ ուղղությամբ տարավ՝ գրական նախնական հիմքից թողնելով ընդամենը երկու աղավաղված միտք: Փաստորեն, հիմա ես երկու Կատու ունեմ, մեկը՝ անավարտ «Մաշկացավում», մյուսը՝ Օդի մեջ կախված ծառի վրա...

ԾԱՌԸ՝ ՕՂԻ ՄԵՋ

Ինտերակտիվ տրագիֆարս՝
կես գործողությամբ

Գործող անձինք

ՋՈՆԿԵՐ

ՄԱՐԳ

ԿԱՏՈՒ

ՀԵՂԻՆԱԿԻ ԳԼՈՒԽ

ՆԱՏՈՒՐԱՎ ԵՋ

Ջայն՝ ռադիոյով

Վառվող մշուշով պատած անհասկանալի տեղ: Ու լռություն... Լռության մեջ
ժանգից փայլվող մի աթոռ, դիմացն էլ՝ քաչալ-սալիտակ գրուխ:
Հաստա՛տ Հեղինակի գանգն է: Ներս է մտնում Մարդը: Ծառի ճյուղերի մեջ
կարմիր կեղծամով Կատվի կերպարանքն է երևում:
Նրա հայտնվելն անսպասելի է Մարդու համար:

ՋՈՆԿԵՐ - Ստո՛ւպ: Պատկերացրեք՝
դուք ոչինչ չեք տեսնում: Չէ, տես-
նում եք, բայց... չեք տեսնում: Ավե-
լի պարզ խոսեմ... Եվ այսպես, կար
ծառ, նրան տեսնում էինք: Հիմա
չկա ծառը: Ի՞նչ ենք անում... Ջգում
ենք նրա բացակայությունը: Աստծո
նման... Չէ՞ որ նրան էլ եք հավա-
տում, երբ դանակը ոսկորին է հաս-
նում: Չէ, մի վախեցեք, սա թատրոն
է... Պարզ է, որ դուք հիմա ներկա-
յացումը կդիտեք, կգնաք տուն և ա-
մեն ինչ կմոռանաք, այսինքն՝ այն,
ինչ տեսաք, կհամարեք չտեսած:
Լավ... Մի խոսքով, ինքներդ վեր-

ջում որոշեք. այս ներկայացումը
տեսե՞լ եք, թե՞ չեք տեսել:

ԿԱՏՈՒ - Բա՛րև... (Մարդը ցնցվում է,
Կատուն՝ ծիծաղում:) Վախեցա՞ր:

ՄԱՐԳ - Քոքված շուն:

ԿԱՏՈՒ - Ես շուն չեմ, կատու եմ:

ՄԱՐԳ - Էնքան չես մլավել՝ մոռացել
եմ:

ԿԱՏՈՒ - Փոխարենը՝ սկսել եմ մարդ-
կային լեզվով խոսել: (Գանգին նա-
յելով:) Ի՞նչ ես անում:

ՄԱՐԳ - Նամակ էի ստացել, պատաս-
խանք եմ գրում:

ԿԱՏՈՒ - Ըհը... Գանգային պապի-
րուս: Եվ ո՞վ է էդ երջանիկ հաս-
ցեատերը, չլինի՞՞ ես:

ՍԱՐԳ - Չէ հա՛ դու... Լավ, քանի որ եկել ես՝ ասեմ: Հնում դաջվածքները ռազմական մեծ նշանակություն են ունեցել: Մեր թվարկությունից շատ առաջ, կովի ժամանակ, ստրուկի գլուխը խուզում, գաղտնի հաղորդագրությունը գանգին դաջում, սպասում էին էնքան՝ մինչև մազերը կաճեին, և ուղարկում էին:

ԿԱՏՈՒ - Հա, բայց դու, կարծեմ, դաջվածքների պատճառով չես դեմքդ կորցրել:

ՍԱՐԳ - Ես դեմքս կորցրե՞լ եմ... Չենդ կտրիր: Եթե չես ուզում պոչիցդ բանկաներ կապեմ ու քեզ ծեծելով բաց թողնեմ՝ ավելի լավ է՝ լռիր:

ՋՈՒԿԵՐ - Ստո՛ւպ: Ծանոթագրություն: Մարդ... Ստեղծվել է երկու հարյուր հազար... լավ, կոնկերտ ժամանակահատվածը չնշենք: Առաջացել է, ոմանք ասում են՝ Աստծո շնորհիվ, ոմանք՝ կապկից: Մի խոսքով... Բաղկացած է՝ ջուր, արյուն, միս... Էլ ինչ կա՞... Հա, նաև մի քիչ հոգի: Ծնորհակալություն:

ԿԱՏՈՒ - Չէ, հաստատ դեմքդ կորցրել ես: Պատմությունն ես ուզում, դե լսիր... Նույն քո ասած հնում մարդիկ երկրպագում էին ծառերին և կենդանիների: Մեզանից շատերը սուրբ էին համարվում: Իսկ գիտե՞ս՝ ինչ էին անում հին Գերմանիայում: Չգիտե՞ս... Երբ մարդը

ծառի կեղևը պոկում էր՝ նրան հանցագործ էին համարում: Բռնում, նույն այդ մարդու... ասեմք, պորտը կտրում էին ու կպցնում ծառի կեղևագուրկ մասին:

ՍԱՐԳ - *(սուաջին անգամ ապտակում է Կատվին):* Չափո՞ ճանաչիր, դու սովորական կատու ես, ընտանի կենդանի, հայվա՛ն...

ՋՈՒԿԵՐ - Ստո՛ւպ: Ծանոթագրություն: Կատու: Ստեղծման օրից ապրում է Երկիր մոլորակի վրա: Համարվում է սուրբ կենդանի, բնության զավակ: Ընդհանրացնում է բոլոր կենդանիների դրական կողմերը և ներկայացնում երկրագնդի շահերը: Հա, շատ մարդամոտ է:

ԿԱՏՈՒ - Գիտեմ: Ի՞նչ էիր ասում ստրուկների մասին... Էս գլուխը, փաստորեն, ստրուկի գլո՞ւխ է:

ՍԱՐԳ - Չէ... Հեղինակիցն է:

ԿԱՏՈՒ - Ի՞նչ Հեղինակ:

ՍԱՐԳ - Պիեսի:

ԿԱՏՈՒ - Ըհը... Չէի պատկերացնի, որ ուղեղիդ մեջ միայն պատերազմներն ու հեղափոխությունները չեն: *(Պաթետիկ:)* Նաև պիես կա, թատրոն, օդում պտտվող ծառեր, տներ, արև...

ՍԱՐԳ - Մեկ էլ՝ քեզ նման ապուշ կենդանիներ... Չէ, երևում է, քեզ իրոք ծեծելու եմ:

ԿԱՏՈՒ - Չեմ կասկածում: *(Ցինիկ:)* Ի

դեպ, ի՞նչ է գրում քո այդ չոր գանգը:

ՄԱՐԳ - Ասում է, որ ժամանակին Երկիր մոլորակի վրա լիքը դաշտեր, անտառներ են եղել...

ԿԱՏՈՒ - Որոնք վառվել, կտրվել են:

ՄԱՐԳ - Ինչի՞ համար...

ԿԱՏՈՒ - Պատերազմելու, իրար կոկորդ կրծելու...

ՄԱՐԳ - Աչքիս պաքուլա ես երևում:

ԿԱՏՈՒ - Էս տարածքում երկու շնչավոր ենք մնացել. ես ու դու:

ՄԱՐԳ - Բա Նատուրալ Ե՞զր...

ՋՈԿԵՐ - Ստո՛ւյ: Նատուրալ Եզ: Ունի շատ փող, կրկնում եմ՝ շա՛տ փող: Առաջացել է Երկիր մոլորակի վրա շուրջ երկու հարյուր հազար տարի առաջ: Բաղկացած է ջրից, մսից և արյունից: Հա, ի միջի այլոց, հոգի չունի: Նախնական տեսքը՝ մարդ...

ԿԱՏՈՒ - Նա մարդ չէ, անասուն է:

ՄԱՐԳ - Դու էլ ես հայվան...

ԿԱՏՈՒ - Գիտեմ, բայց ինձ, ըստ «Աստվածաշնչի», Աստված է ստեղծել: Ի դեպ, այսօր ռադիոյով նրա նոր ուղերձը դեռ չե՞ն հաղորդել:

ՄԱՐԳ - Ո՞ւմ՝ Աստծո՞...

ԿԱՏՈՒ - Չէ, Նատուրալ Եզի: Տեսնես, մարդկության փրկության մասին ի՞նչ նոր մետաֆիզիկական վարկած է առաջ քաշելու:

ՄԱՐԳ - Հերիք է փիլիսոփայես...

Չգիտեմ էլ՝ ինչի համար ես, միայն ավերորդ օդ ես շնչում:

ԿԱՏՈՒ - Ճիշտ ես, ոչ մուկ կա, ոչ՝ առնետ... Պը՛րծ:

ՄԱՐԳ - Առնետները, կարծեմ, առաջինն են, չէ՞, նավը լքում:

ԿԱՏՈՒ - Լքում են: Տվյալ դեպքում՝ Երկիր մոլորակը: Գիտես, չէ՞, տեսա՝ ոնց են երան դարձած դեպի Լուսին չվում... Թռչող առնետների երան...

ՄԱՐԳ - Չէ, դու լրիվ ես ցնդել:

ԿԱՏՈՒ - Հիշո՞ւմ ես, ինչ կար այստեղ:

ՄԱՐԳ - Որտե՞ր...

ԿԱՏՈՒ - Այ, այստեղ, այս հողի վրա:

ՄԱՐԳ - Ո՞նց չեմ հիշում... Այստեղ իմ կառուցած ամենամեծ գործարանն էր... իր հսկա շարժիչներով, մեծ ծխնելույզով...

ԿԱՏՈՒ - Որից դեղին ծո՞ւխ էր դուրս գալիս:

ՄԱՐԳ - (*հիսցած*): Հա, բայց ի՞նչ հոտ ուներ...

ԿԱՏՈՒ - Թունավոր: Չե՞ս հիշում, մինչև գործարան կառուցելն այստեղ անտառ էր: Հետո գտնվեց մի Նատուրալ Եզ, ով, իբր, կարևոր ռադիոակտիվ տարրի հանքաշերտեր հայտնաբերեց: Անտառը կտրեցին: Մի տարի էլ չանցավ, երբ ամեն ինչ, երկինքն էլ հետը՝ ժանգագույն դարձավ... Հիշում եմ՝ սկյուռիկները ոնց էին փախչում...

ՍԱՐԳ - Նրանք է՞լ էին Լուսին չվում:

ԿԱՏՈՒ - Չգիտեմ, չգիտեմ... (Սկսում է հազալ: Դադար:)

ՍԱՐԳ - Երևի... սոված ես...

ԿԱՏՈՒ - Էդ հարցում ինքնաֆինանսավորման եմ անցել:

ՍԱՐԳ - Այսի՞նքն...

ԿԱՏՈՒ - Սկզբում գիշատիչ էի՝ մկներ, թռչուններ էի ուտում: Հետո՝ բոլորը... Մի խոսքով, հասկացար, դեպի Լուսին չվեցին: Ես էլ ստիպված սկսեցի ինքս ինձ ուտել: Գիտե՞ս, հասկացա, էս զանգը ինչի համար է... (Գանգիմ.) Սա մեր հիշողությունն է (պաթետիկ), գեներտիկ պահոցը... Իսկ դու վրան նամակ ես գրում:

ՍԱՐԳ - Ամբողջ օրը ի՞նչ ես արել:

ԿԱՏՈՒ - Ոչ մի բան: Ծառ էլ չկա՝ թռչեմ-մազլցեմ... Պառկեցի: Չիմացա էլ՝ Լուսնի՞ լույսի տակ էր, Արեգակի՞, թե՞ ռադիոակտիվ ճառագայթման: Կյանքում առաջին անգամ ծառ ուզեցի... Ի՞նչ զգացողություն էր... Աստված իմ... Ուզում էի մազլցել, խաղալ տերևների հետ: Չկար: Մի հատ ծառ չկար: Ուղեղումս օդից կախված ծառ հորինեցի...

ՍԱՐԳ - Նա է՞լ դեպի Լուսին չվեց:

ԿԱՏՈՒ - Չգիտեմ, համենայնդեպս, այնքան տարվեցի, որ անձրևի տակ ընկա: Հեղեղի նման էր ու կարմիր գույն ուներ:

ՍԱՐԳ - Երկու օր առաջ էլ ասացիր, որ դեղին ձյան տակ ես մնացել:

ԿԱՏՈՒ - Կարծում ես՝ խաբեցի՞...

ՍԱՐԳ - Չէ, քեզ նման տարօրինակ կենդանին ամեն ինչ կարող է տեսնել: (Կատուն հազում է, Մարդը ծիծաղում է:) Չլինի՞ թոքախտ ես...

ԿԱՏՈՒ - Չէ... Գործարանախտ եմ:

ՍԱՐԳ - Էդ ի՞նչ նոր հիվանդություն է:

ԿԱՏՈՒ - Դու կիմանաս... Ծխո՞ւմ ես:

ՍԱՐԳ - Չէ, ես առողջ ապրելակերպի կողմնակից եմ:

ԿԱՏՈՒ - Գիտե՞ս, այն տպավորությունն ունեմ, ասես մեր այս կապո՛ւյտ մոլորակի բերանին մի հսկա ծխախոտ են դրել ու ստիպում են անընդհատ ծխել:

ՍԱՐԳ - Համա թե երևակայություն ունես, հա՛...

ԿԱՏՈՒ - Ու էդ սիգարետը քո գործարանի աշտարակի ձևն ունի: Կոկորդս չորացել է: Չէ, չի չորացել... Ոնց որ բկիս մեջ քաղցր մաղձ լինի, որ չեմ կարողանում կուլ տալ: Ու չգիտես ինչու՝ էդ մաղձը դեղին գույն ունի:

ՍԱՐԳ - Հիվանդոտ...

ԿԱՏՈՒ - Գոնե երեխաներիդ մասին մտածիր:

ՍԱՐԳ - Երեխաներ չունեմ: Դու գիտես, չէ՞, որ երեխաներ չունեմ: Քեզ եմ հարցնում՝ գիտե՞ս, որ ես երեխաներ չունեմ:

ԿԱՏՈՒ - Այ, հենց էդ դեղին մաղձի պատճառով էլ չես կարողանում ունենալ:

Մարդը երկրորդ անգամ է սպտակում կատվին:

Չայն՝ ռադիոյով - Այսօր ժամ չկա, քանի որ ժամանակն իր շավիղից դուրս է սայթաքել... Հա-հա-հա... (*Հագում է, փռչտում, խնչում:*) Եղանակի տեսություն: Այսօր և ընդհանրապես մնացած բոլոր ցերեկները սպասվում է մոխրագույն կարկուտ, տաք ձյուն և սև արև: Բա՛յ... Հա, մոռացա ասել... Օդը քանի գնում՝ քչանում է: Երկուսիդ էլ չի հերիքի:

ԿԱՏՈՒ - Տեսա՞ր, բա որ ասում էի՞...
Լսիր, տանդ հարցերն ի՞նչ եղան:

ՄԱՐԿ - Տեսնում ես, էլի...

ԿԱՏՈՒ - Բա էն քաղաքները, հսկա շենքերն ու գործարանները, որ կառուցեցիր, ո՞ւր կորան:

ՄԱՐԿ - Քե՞զ ինչ... Շո՞ւն ես, կատո՞ւ ես, թե՞ դինոզավր, դո՞ւ էիր մնացել՝ ինձ հարց տայիր:

ԿԱՏՈՒ - Խե՛ղճ մարդ... Հեղինակիդ գանգի հետ քո սարքած աղբանոցում մենակ ես մնացել:

ՄԱՐԿ - (*կարծես չլսելով՝ շարունակում է գրել Հեղինակի գանգի վրա*):
Գիտե՞ս, չեմ էլ հիշում, երբ էր՝ ռադիոյով լսեցի, որ տրամվայի գծերը հանում են: Ասում են՝ քաղաքը էկո-

լոգիապես մաքուր տրանսպորտի կարիք չունի:

ԿԱՏՈՒ - Չէ, դու դողացրու: Մեկ էլ տեսար՝ էդ նամակից աշխարհի փրկության, մարդասիրության և գլոբալ տաքացման դեմ պայքարի մի հիասքանչ մանիֆեստ դուրս եկավ: (*Մարդն սպտակում է Կատվին: Դադար:*) Գիտե՞ս, մահվան դատապարտված շնչավորի համար ինչ է նշանակում տրամվային սպասել, որը քեզ կարող է Ա կետից Բ կետը տանել, փախցնել, փրկել: Անայության ու անապատի մեջ մի քոսոտ տրամվայ, որը չի գալիս: Իսկ դու սպասում ես, չգիտեմ՝ ինչքան ժամանակ: Երևի ժամանակ էլ չկա: Սպասում ու ամեն վայրկյան վախենում ես՝ բռնեն, այրեն, ոչընչացնեն քո տեսակը: Իսկ տրամվայը չկա ու չկա, քանի որ անապատը էկոլոգիապես մաքուր տրանսպորտի կարիք հաստատ չունի:

ՄԱՐԿ - Ես միշտ փորձել եմ պաշտպանել քեզ:

ԿԱՏՈՒ - Ասում են՝ կատուն ազատանկախ կենդանի է: Պաշտպանե՞լ... Երևի... Ի՞նչ՝ երևի... Մինչև աշխարհի վերջին օրը հաստատ չէի ապրի, եթե գառան միս ու կգաքիսի մորթի ունենայի: (*Դադար: Մոտենում, վերցնում է Հեղինակի գանգը:*) Տարիներ առաջ մի ֆիլմ

տեսա, թե ո՞նց էին առյուծները քրիստոնյաներին հռչակում: Տեսա ու հավատից ձեռ քաշեցի, քանի որ իմ մեջ էդքան ուժ չկար, որ հանուն հավատի ինձ էլ քրքրեն: Բայց հիմա հասկանում եմ, որ ամենասարսափելի առյուծները մեր մեջ են: Ու դրանք են մեզ ամենից շատ հռչակողները:

Մշուշը խտանում է: Լռության մեջ Հեղինակի գլուխն սկսում է անտանելիորեն վառվել: Անսպասելի միանում է ռադիոն:

ՆԱՏՈՒՐԱԼ ԵՁ - Ուրեմն՝ ըսենց... Այսօր... Մի խոսքով, էլ ոչ ժամ կա, ոչ՝ պատարագ: Ասածս էլ ականջներիդ օղ արեք: Էստեղ՝ մոլորակ էք ասում, ինչ էք ասում, միայն մի հոգու համար է շնչելու օղ մնացել: Հիմա դուք պիտի որոշեք՝ ով է մնալու. մա՞րդը, թե՞ անասունը: Էդ հայվանի անունը ի՞նչ էր... Հա, Կատուն... Որոշեք: Էս խեղկատակության ավարտին մի հինգ բույս է ժամանակ է մնացել: Արագ... Արագ... Արագ...

ԿԱՏՈՒ - *(դադարից հետո)*: Ի՞նչ ես լռում...

ՄԱՐԳ - *(Հեղինակի գանգը դռնացնելով)*: Նամակ եմ գրում:

ԿԱՏՈՒ - Ըհը... Գանգային պապիրոս... Մի էդպիսի նամակ էլ իմ գլխին դաջիր, վրան գրիր՝ «կատու», որ բոլորն իմանան, թե ես ով

եմ: Որ ծառերի նման սպանեն, վանեն, շան ու գելի բերանը զցեն...

ՋՈՎԵՐ - Ստո՛ւպ: Պատկերացրեք. դուք ոչինչ չեք տեսնում... Ավելի ճիշտ՝ չտեսաք: Այդ իսկ պատճառով առաջարկում եմ մի հետաքրքիր խաղ խաղալ: Անմեղ, անմեղսունակ, մույնիսկ խենթ, նորածնի զգացողություններով մի խաղ: Չեք պատկերացնի, թե ինչ հեշտ է... Պարզապես պետք է իմ տված հարցին պատասխանեք... Օ՛, տիկնայք և պարոնայք, մի՞թե ես՝ նվաստս, թույլ կտամ, որ դուք նեղություն քաշեք, խոսեք, արտահայտվեք: Ուղղակի խնդրում եմ քվեարկել՝ բարձրացնելով ձեր մարդկային ձեռքը:

Եվ այսպես... Սկսում ենք մեր ռեալիթի շուն: Ինչպես տեսաք, ոչնչացման երկու թեկնածու կա, որոնցից մեկը պետք է լքի այս տաճարը: Ովքեր են նրա՞նք... Գիտեք, լավ գիտեք: Բանական էակ Մարդը և շնչավոր, սակայն ոչ բանական էակ Կատուն: Եվ այսպես, ի՞նչ էք կարծում, փրկե՞նք Կատվին, թե՞ ևս մի հնարավորություն տանք Մարդուն՝ ուղղելու իր սխալները: Խնդրեմ՝ քվեարկե՛նք, ո՞վ է կողմ, որ խաղահրապարակը լքի Կատուն... Իսկ ո՞վ է կողմ, որ հրապարակը լքի Մարդը...

Եթե նույնիսկ դահլիճում նստած մարդիկ քվեարկում են Կատվի օգտին, Ջոկերը պարտավոր է կեղծել քվեարկության արդյունքները՝ հօգուտ Մարդու:

Վառվող մշուշ, Կատուն անհետանում է: Մարդը մնում է բեմում մեռնակ՝ Հեղինակի գանգը ձեռքին: Միանում է ռադիոն: Հնչում է Բեթհովենի իններորդ սիմֆոնիայի ֆինալը:

ՆԱՏՈՒՐԱԼ ԵԶ - Ապրես, ապրես...

Էսպես է, պիտի սպանես, որ ապրես: Կարևոր չէ՝ ում կամ ինչ ես սպանում, հո՞ղ, ծա՞ռ, քամի՞,

մա՞րդ, շո՞ւն, կատո՞ւ, հայվա՞ն, անասո՞ւն, թե՞ արև: Էդ է, մի աննկարագրելի դաժան պարադոքս. կյանքի շարունակականությունը սպանելու շնորհիվ է: Գիտե՞ս, Կատվի պատմածը՝ օղի մեջ կախված ծառերի մասին, շատ է տպավորիչ: Հիմա թեև օղը քիչ է, բայց ամեն ինչ օղի մեջ է, նույնիսկ՝ ծառը...

Բայց դու երևի իմ խոսքերը լավ չհասկացար... Ես ասել էի, որ ընդամենը մեկ հոգու համար թթվածին կա: Եվ էդ մեկը ե՛ս եմ:

Տարօրինակ կերպով անջատվում է դահլիճի թթվածինը: Մարդիկ, տեսնելով իրենց նախատիպի՝ Մարդու մարելը, սարսափահար դուրս են վազում: Բեմում միայն Հեղինակի գանգն է՝ վառվող ու սպիտակ, նման՝ մեր անհիմաստ հիշողությանը:

Մանե ԽԱՌԱՏՅԱՆ

Մոտ երեք տարեկան էի (գուցե մի քիչ ավելի կամ պակաս), երբ ծնողներս առաջին անգամ ինձ տարան թատրոն: Չեմ հիշում ոչինչ, բացի իմ զգացողություններից... Չէի հասկանում՝ ինչ է, չէի

հասկանում՝ ինչ են անում «ձյաձյաները» բեմի վրա... բայց ինչ-որ կերպ զգում էի, որ դա իմն է, այդ ամենն իսկական է, այն է, ինչ ես զգում եմ, ինչին ձգտում եմ, ինչը սիրում եմ...

Տարիներ շարունակ, իմ մեջ պահելով այդ սերը, մեծացա... Էլի սերեր ունեցա, որոնցից մեկն էլ գրելն էր: Գրելու առիթը բաց չէի թողնում. դա ինձ համար տոն էր... Գրում էի առանց նշանակություն տալու ժանրին կամ ոճին... Գրելը իմ փրկությունն էր, իմ էմոցիաները, տիեզերքները, որտեղ միայն ես էի ու ճշմարտությունը, ես ու աշխարհը, ես ու հոգիս...

Հանկարծ մի օր իմ այս երկու սերերը միացան, ու ես գրեցի թատրոնի համար...

Ունանց պիեսը դուր եկավ, մի քանիսը նույնիսկ հասկացան... (իսկ ես կարծում էի՝ ինձ հասկանալ չի լինի... ինչպիսի մեծամտություն... լավ է, որ սխալվել եմ...): Չգիտեմ՝ ինչ կստացվի այս ամենից, բայց սկսել եմ գրել, ու հետդարձի ճամփա չկա...

ՀՅՈՒՐԸ, ՈՐ ԵԿԱՎ ԺԱՄԱՆԱԿԻՆ

Գործող անձինք

ԳԱՅԱՆԵ - միջին սարիքի կին

ՄԱՌԱ - մոտ քսան տարեկան, Գայանեի դուստր

ԱՆԾԱՆՈԹ

Բեմում, սեփական տան հյուրասենյակ է՝ համեստ կահավորմամբ: Երևում է մուտքի դուռը: Գիշեր է: Դրսում կայծակ է ու ամպրոպ: Կայծակից մերթնումները լուսավորվում է սենյակը: Բեմում ոչ ոք չկա:
Դուռը բակում են: Քիչ անց բակոցը կրկնվում է ավելի ուժեղ: Խալաթը հագնելով, սենյակ է շտապում Գայանեն:

ԳԱՅԱՆԵ - Ո՞վ կարող է լինել այս ժամին... (Դուռը բակում են: Գայանեն փորձում է լույսը վառել, այն չի վառվում:)
Հիմա՛, հիմա՛... (Խալաթի գոտին կապելով:)
Ես այդպես էլ գիտեի, որ կանջատեն: Թ՛յո՛ւհ... (Դուռը կրկին բակում են:)
Գալի՛ս են: (Դարակներում փրճառում է լապտերը, մի պահ աչք նետելով Սառայի սենյակի կողմը:)
Հանկարծ չարթնանա՞... Ո՞ր է այդ գրողի տարած լապտերը... Հիմա կբացեն...

Գայանեն գտնում է լապտերը, միացնում, մոտենում, բացում է դուռը: Շեմին կանգնած է բարձրահասակ,

ասակ, լրիվ թրջված, ափրթնած դեմքով մեկը:

ԱՆԾԱՆՈԹ - (մրսած է, դողալով): Ներողություն, երևի ձեզ վախեցրի: Չարմանալի չէ, այս ուշ ժամին, այս եղանակին...

ԳԱՅԱՆԵ - Ճիշտն ասած, մի քիչ վախեցրիք: Դուք ո՞վ եք:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Անկեղծ՝ չգիտեմ: Դժվարանում եմ պատասխանել...

ԳԱՅԱՆԵ - Ինչպե՞ս թե...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Երևի անհետք է հնչում, բայց ես... ոչինչ չեմ հիշում: (Փռչում է:)

ԳԱՅԱՆԵ - Ինչպե՞ս թե՛ չեք հիշում:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Այո, հանկարծ ուշքի

եկա ձեր դռան առջև: Երևի ձեր տուն էի գալիս... Ես, պատահաբար, ձեր ազգականը չե՞մ:

ԳԱՅԱՆՆԵ - Ո՛չ: Եթե ազգականս լինեիք՝ ես կիմանայի: Չգիտեմ նույնիսկ... ինչով ձեզ օգնեմ:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Եթե կարողանայիք ասել՝ ես ով եմ...

ԳԱՅԱՆՆԵ - Ցավում եմ... Իսկ... գուցե մեր հարևաններից մեկի՞ տուն եք գնում:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Չգիտեմ: Գուցե: Իսկ... կարելի՞ է ներս գալ: Մի րոպեով:

ԳԱՅԱՆՆԵ - Ճիշտն ասած... *(Նայում է Սառայի սենյակի կողմը):* Այնքան էլ հարմար չէ, առավել ևս, որ ձեզ չեմ ճանաչում:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Իրավացի եք: Ես չնտածեցի այդ մասին...

ԳԱՅԱՆՆԵ - Ներեցեք, բայց...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ներողություն չխնդրեք, դուք իրավացի եք: Ավելի լավ է՝ ես գնամ:

ԳԱՅԱՆՆԵ - Իսկ ո՞ր եք գնալու:

ԱՆԾԱՆՈԹ - *(թոթվում է ուտերը):* Չգիտեմ... *(Փռչում է):*

ԳԱՅԱՆՆԵ - *(նայում է Սառայի սենյակի կողմը):* Լավ, ներս եկեք, մինչև... տեսներնք...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Վստա՞հ եք:

ԳԱՅԱՆՆԵ - Այո, այո: Ներս եկեք:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Շնորհակալություն: *(Ներս է մտնում):*

ԳԱՅԱՆՆԵ - Մի վայրկյան սպասեք, գոնե մոմ վառեմ... *(Պահարանիկի վրա դրված մոմակալն է վառում):*

Մեզ մոտ, կայծակի ժամանակ, հաճախ անջատում են լույսերը: Վթարներից են խուսափում: Արդեն սովոր ենք... *(Վառվող մոմը դնում է սեղանին):* Ասում եք՝ ոչինչ չե՞ք հիշում: *(Անծանոթը բացասաբար օրորում է գլուխը):* Բացարձակ...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Կցանկանայի հիշել գոնե մի չնչին մանրուք, բայց...

ԳԱՅԱՆՆԵ - Իսկ ձեզ մոտ որևէ փաստաթուղթ չկա՞:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Փաստաթուղթ:

ԳԱՅԱՆՆԵ - Օրինակ՝ անձնագիր:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Անձնագի՞ր... *(Փռչում է):*

ԳԱՅԱՆՆԵ - Այո, նոթատետրի պես մի բան, որտեղ գրված է, թե ով եք դուք և որտեղ եք ապրում: Փնտրեք ձեր գրպաններում:

Անծանոթը, դողացող ձեռքերով, սկսում է գրպաններում փնտրել: Ծոցագրպանից նոթատետր է հանում:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Սա, պատահաբար, անձնագիր չե՞... *(Նոթատետրը տալիս է Գայանեին):*

ԳԱՅԱՆՆԵ - Ցավում եմ, բայց սա հենց նոթատետր է: Էլի փնտրեք:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Սրանից բացի ոչինչ չունեմ:

ԳԱՅԱՆՆԵ - *(թերթում է նոթատետրը):* Այստեղ անուններ ու հասցեներ կան: Շատերը նաև հեռախոսահամար ունեն:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Դրանք իմ ծանոթներն են:

ԳԱՅԱՆՇ - Գուցե: Կարդացեք, գուցե որևէ մեկին հիշեք կամ ճանաչեք... (Նոթատետրը տալիս է Անծանոթին:)

ԱՆԾԱՆՈԹ - (թերթում է նոթատետրը, ապա շվարած նայում Գայանեին): Ես... չեմ կարող:

ԳԱՅԱՆՇ - Դուք... կարդալն է՞լ եք մոռացել:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Երևի... (Փռչտում է:)

ԳԱՅԱՆՇ - Լա՛վ, տվեք ինձ... (Վերցնում է նոթատետրը, ուշադիր զրննում է ցանկը:): Շատ հետաքրքիր է... (Հանկարծակի:): Ահա՛, այս մեկը մեր քաղաքում է բնակվում: Չանգե՞նք:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Շատ շնորհակալ կլինեմ:

ԳԱՅԱՆՇ - Թեև լավ չէ այս ժամին մարդկանց անհանգստացնել: Փող ունե՞ք:

ԱՆԾԱՆՈԹ - (գրպանները քշփորելով): Կարծես թե ոչինչ չունեմ, այդ նոթատետրից բացի:

ԳԱՅԱՆՇ - Դա լավ չէ: Առանց փողի ձեզ հյուրանոց չեն թողնի: Իսկ ես այդքան չունեմ, որ տամ ձեզ: Ու հետո... դուք կմոռանաք վերադարձնել... Ներողություն, անհաջող կատակեցի: Լա՛վ, ստիպված պիտի անհանգստացնենք մարդկանց...

Ներս է մտնում Մառան: Նա գունատ է, հյուծված:

ՍԱՌԱ - Այս ի՞նչ իրարանցում է:

ԳԱՅԱՆՇ - (շփոթված): Քեզ արթնացրի՞նք:

Անծանոթին տեսնելուն պես Մառան քարանում է տեղում: Մի քանի ակնթարթ ակնդետ նայում է նրան:

ՍԱՌԱ - (Անծանոթին): Ինչո՞ւ ես եկել... Ինչո՞ւ ես եկել...

ԳԱՅԱՆՇ - Սառա՞...

ՍԱՌԱ - Ինչո՞ւ ես նրան ներս թողել:

ԳԱՅԱՆՇ - Դու նրան ճանաչո՞ւմ ես:

ՍԱՌԱ - (գրեթե բղավելով, Անծանոթին): Ես չեմ գա քեզ հետ... (Գայանեին.) Մայրիկ, ինձ չթողնես, որ գնամ նրա հետ:

ԳԱՅԱՆՇ - Հանգստացիր, աղջիկս: Նա սովորական անցորդ է, կորցրել է հիշողությունը և մոլորվել...

ՍԱՌԱ - Նա սովորական անցորդ չէ, ուշադիր նայիր: Նա մա՛հն է: Եկել է իմ հետևից:

ԳԱՅԱՆՇ - (կարեկցանքով նայելով Սառային): Ահա՛ թե ինչ... Լավ, աղջիկս, հանգստացիր...

ՍԱՌԱ - Դու ինձ չե՞ս հավատում, մայրիկ, չե՞ս հավատում...

ԳԱՅԱՆՇ - Հավատում եմ, հավատում, միայն մի՛ հուզվիր, խնդրում եմ:

ՍԱՌԱ - Դո՛ւրս վոնդիր նրան, մամա:

ԳԱՅԱՆՇ - (գրկելով Սառային՝ տանում է նրա սենյակը): Հիմա կվոնդեմ, անպայման, միայն դու մի հուզվիր... (Քիչ անց վերադառնում է:): Ներեցեք... Աղջիկս պարզապես տեսիլքներ է ունենում երբեմն... դեղերի ազդեցությունն է:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Դեղերի՞:

ԳԱՅԱՆԵ - Նա ծանր հիվանդ է... անբուժելի: *(Նստում է բազմոցին:)* Մառան գլխուղեղի չարորակ ուռուցք ունի: Շատ ուշ իմացանք, կարծում էինք, գլխացավի պատճառը միգրենն է, այնինչ... Շատ ուշ էր, բայց որոշեցինք պայքարել: Բժիշկներն ինչ ասում էին՝ անում էինք, փորձում... Բուժումն էլ այնքան թանկ, բա դեղերը... Ամուսինս մեկնեց արտագնա աշխատանքի: Բայց... հույս չկա: Աղջկաս չեմ ասում, բայց ինձ թվում է՝ նա գգում է, գիտե: Ինչպե՞ս կարող է մահացողը չգգայ, որ մահանում է... *(Հեկեկում է:)*

ԱՆԾԱՆՈԹ - Երևի դժվար է...

ԳԱՅԱՆԵ - Ամեն օր նայում եմ նրան ու մտածում, որ սա կարող է նրա վերջին օրը լինել... վերջին գիշերը...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Այո...

ԳԱՅԱՆԵ - *(խալաթի գրպանից թաշկինակ է հանում, սրբում աչքերը):* Ներեցեք... չպետք է ձեզ մտահոգեի: Հիմա դուք օգնության կարիք ունեք... Բայց ինձ էլ պետք է հասկանալ: Մոր սիրտ է, ի՞նչ արած... Ամեն առավոտ, երբ Մառայի ննջասենյակից լսում եմ նրա լացը, ուրախանում եմ, մտածում՝ Աստված իմ, նա դեռ ողջ է: Բայց միաժամանակ սիրտս կտոր-կտոր է լինում, թե ե՞րբ է ազատվելու այդ տառապանքից:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Բա ինչո՞ւ եք ուրախանում, որ... ողջ է:

ԳԱՅԱՆԵ - Գիտեք, հրաշքով ապաքինվելու շատ օրինակներ կան, ու քանի դեռ նա ողջ է, հրաշքի հույս կա...

Մառան վերադառնում է հյուրասենյակ:

ՄԱՌԱ - Նրան դեռ չե՞ս վռնդել... Չե՞ որ խնդրեցի...

ԳԱՅԱՆԵ - Ախր, նա հյուր է: Նա կորցրել է հիշողությունը և մոլորվել, հասկանո՞ւմ ես: Ինչպե՞ս նրան վռնդեմ այս ժամին, այս եղանակին: Եվ ո՞ւր...

ՄԱՌԱ - Մայրիկ, ինձ ծաղրո՞ւմ ես: Մի՞թե չես տեսնում, թե ով է նա:

ԳԱՅԱՆԵ - Սովորական մարդ է, աղջիկս:

ՄԱՌԱ - Ուշադիր նայիր, իսկապե՞ս չգիտես՝ ով է:

ԳԱՅԱՆԵ - Նույնիսկ ի՛նքը չգիտե, թե ով է:

ՄԱՌԱ - Ինչպե՞ս թե...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ցավում եմ, օրիորդ, բայց ես, իսկապես, ոչինչ չեմ հիշում:

ՄԱՌԱ - Չես հիշո՞ւմ:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Բացարձակ ոչինչ:

ՄԱՌԱ - Դու դիտավորյալ էս անում:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ի՞նչը:

ՄԱՌԱ - Հիմա՞ր ես ձևանում:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Չեմ հասկանում....

ՄԱՌԱ - Լավ, եթե ես դադարեմ քեզանից վախենալ, կգնա՞ս:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Դուք ինձանից վախեցնում եք:

ՄԱՌԱ - Իսկ ո՞վ չի վախեցնում... *(Անձանոթը թոթվում է ուտերը):* Լա՛վ դերասան ես...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Օրիորդ, եթե իրոք գիտեք ով լինելս, խնդրում եմ, ասեք...

ՍԱՌԱ - (երերարյով մոտենում է Անծանոթին, նայում աչքերի մեջ): Ուզում ես ասել, որ չես հիշում, թե ինչու ես եկե՞լ: (Անծանոթը բացասաբար շարժում է գլուխը:): Իսկ ես կարծում էի, թե միայն ես խնդիրներ ունեմ ուղեղի հետ:

ԳԱՅԱՆՇ - Սառա, ճանաչո՞ւմ ես այս մարդուն:

ՍԱՌԱ - Նրան բոլորն են ճանաչում, մայրիկ: (Անծանոթին): Գնա՛ մեր տնից: Հենց հիմա...

ԳԱՅԱՆՇ - Ավելի ճիշտ կլինի, եթե հիմա զանգե՞նք որևէ մեկին: Կամ կզանգե՞նք կտանեն, կամ, գոնե, կպարզե՞նք... որևէ բան...

ՍԱՌԱ - Չանգես... ոստիկանություն:՞

ԳԱՅԱՆՇ - Ոչ: Նրա նոթատետրում հեռախոսահամարներ կան, գուցե...

ՍԱՌԱ - Ուրեմն հենց հիմա զանգիր:

ԳԱՅԱՆՇ - (Անծանոթին): Ի սեր Աստծո, ներեցեք, խնդրում եմ...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ես ամեն ինչ հասկանում եմ:

Գայանեն նստում է հեռախոսի մոտ:

ԳԱՅԱՆՇ - (Անծանոթին): Երևի գիտեք, որ ձեր նոթատետրում պատրված էջեր կան... (Համար է հավաքում:): Ներողություն եմ խնդրում այս ժամին անհանգրստացնելու համար... Դուք ինձ չեք

ճանաչում, բայց, եթե կարելի է, հեռախոսի մոտ կկանչե՞ք Աբգարին... Ի՞նչ... ներեցեք, չգիտեի: Շատ եմ ցավում... Ներեցեք, ցուեսություն: (Կախում է լսափողը, Անծանոթին:): Ցավում եմ, բայց ձեր այս ծանոթը մահամերձ վիճակում է: (Լսափողը կրկին վերցնելով:): Եվս մեկին զանգե՞նք... Բարև ձեզ, ներողություն եմ խնդրում այս ուշ ժամին զանգելու համար: Դուք ինձ չեք ճանաչում, բայց, եթե կարելի է, կարո՞ղ եք հեռախոսի մոտ կանչել Ռիտային: Ցավում եմ... Ներեցեք, բարի գիշեր: (Լսափողը դնում է: Անծանոթին:): Այս ծանոթն էլ մահամերձ պառկած է հիվանդանոցում:

ՍԱՌԱ - Նրան ճանաչող բոլոր մարդիկ մահանում են:

ԳԱՅԱՆՇ - Վե՛րջ տուր, սիրելիս, պարզապես ցավալի գուգաղիպություն է:

ՍԱՌԱ - Չանգիր բոլորին, և կտեսնես, որ բոլորն էլ մահանում են: Կամ արդե՞ն մահացել են:

ԳԱՅԱՆՇ - Սառա, այնպես ես խոսում, կարծես հիմա ամբողջ աշխարհը կմահանա ու կմնանք միայն մենք:

ՍԱՌԱ - Գուցե: (Անծանոթին.) Դա այդպե՞ս է...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ինչո՞ւ եք ինձ հարցնում:

ՍԱՌԱ - Դրսից ես եկել, պիտի որ իմանաս: (Գայանեին.) Մայրիկ, նայիր, այդ նոթատետրի մեջ (ծաղ-

րով), պա-տա-հա-բար իմ անունն ու մեր հեռախոսահամարը չկա՞ն:

ԳԱՅԱՆԵ - Սառա...

ՄԱՌԱ - Նայի՛ր: Ես քեզ խնդրում եմ...

ԳԱՅԱՆԵ - (մեղավոր՝ Անձանոթին):

Ներեցեք... (Նոթատետրը թերթելուց հետո, հանդիմանական տոնով՝ Սառային): Քո անունը և մեր հեռախոսահամարը այս նոթատետրում չկան:

ՄԱՌԱ - (Անձանոթին): Հասցրել ես պոկե՞լ այդ էջը, խոստովանի՛ր, ներս մտնելուց առաջ պատռե՞լ ես:

ԳԱՅԱՆԵ - Վերջ տուր, Սառա: Այս մարդը քեզ ի՞նչ է արել...

ՄԱՌԱ - Մա՞րդը... Մարդը՝ ոչինչ: (Անսպասելի արագությամբ դուրս է գալիս:) Ես քեզ կապացուցեմ:

ԳԱՅԱՆԵ - (անակնկալի եկած): Սառա, Սառա, ո՞ւր... (Փորձում է հանել հողաքափերն ու կոշիկ հագնել:): Աստվա՛ծ իմ, խելքը բոցրել է...

ՄԱՌԱ - (վերադառնում է՝ ձեռքին մի փունջ քաց տերևներ, որոնք լցնում է սեղանին, դիմում Անձանոթին): Ահա, նայի՛ր...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Սրանք ի՞նչ են...

ՄԱՌԱ - Տերևներ: Մեռած տերևներ:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Դրանք ինչի՞ համար են... ինձ պետք:

ՄԱՌԱ - Ուշադիր նայի՛ր: Դրանք քեզ պետք է ինչ-որ բան հիշեցնեն:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ինչո՞ւ:

ՄԱՌԱ - Որովհետև դու դրանով ես զբաղվում:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Տերևներո՞վ:

ՄԱՌԱ - Երբ ինչ-որ բան կամ ինչ-որ մեկը մեռնում է, գալիս ես ու տանում:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ո՞ւր:

ՄԱՌԱ - Իմ դեպքում, հուսով եմ, դրախտ:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Տերևներին է՞լ եմ տանում:

ՄԱՌԱ - Չգիտեմ: Մարդկանց մոտ, համեմայնդեպս, գալիս ես:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ինչո՞ւ:

ՄԱՌԱ - Երևի... որ մեռնող մարդը իրեն մեռնակ չզգա:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Տերևներն է՞լ են միայնակ:

ՄԱՌԱ - Կարծում եմ՝ ոչ: Նրանք միասին են թափվում:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Իսկ եթե չթափվե՞ն:

ՄԱՌԱ - (պոռթկալով): Լսի՛ր, հերիք հիմար հարցեր տաս... (Սառայի քթից արյուն է հոսում:)

ԳԱՅԱՆԵ - (գրպանից հանում է քաշկիմակը, մոտենում Սառային): Հիմա, հիմա կանցնի... ոչինչ...

Սառան, քաշկիմակը քթին սեղմած, գնում է իր սենյակը: Գայացնեն հուսահատ նստում է բազմոցին: Անձանոթը մոտենում, նրա ձեռքից վերցնում է նոթատետրը:

ԳԱՅԱՆԵ - Տեսնո՞ւմ եք, Սառային ուր է հասցրել հիվանդությունը:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ես... ցավում եմ ձեզ համար:

ԳԱՅԱՆԵ - Դուք առողջ ծանոթ չու-

նե՞ք: (Անծանոթը թողվում է ուսե-
րը:)

Լավ, մնացե՞ք ինչքան պետք է:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Այսի՞նքն...
ԳԱՅԱՆԵ - Մնացե՞ք մեր տանն այն-
քան, մինչև ինչ-որ բան կպարզվի:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Դուք շատ բարի եք իմ
հանդեպ: Նույնիսկ՝ չափազանց...

ԳԱՅԱՆԵ - Ես էլ մարդ եմ ու ամեն ինչ
հասկանում եմ... Դեմ չե՞ք քնել
բազմոցին:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Հատակին էլ լավ կզգայի:

ԳԱՅԱՆԵ - Ի՞նչ եք խոսում, հիմա
բարձ ու ծածկոց կբերեմ: Իսկ դուք
հանե՞ք թաց անձրևանոցը:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Շնորհակալություն...
(Փռչտում է:)

**Գայանեն գնում է կողքի սենյակ:
Անծանոթը հանում է անձրևանո-
ցը, կախում դռան մոտ: Ձնում է
սենյակը, նստում է բազմոցին:
Գայանեն բերում է բարձն ու
ծածկոցը, դնում է բազմոցի վրա:**

ԳԱՅԱՆԵ - Մեզ մոտ գիշերը ցուրտ է,
լավ կծածկվե՞ք:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Շնորհակալություն...

Ես նույնիսկ չգիտեմ ձեր անունը:

ԳԱՅԱՆԵ - Գայանե:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Իսկ իմ անունը, ցավոք,
չեմ հիշում:

ԳԱՅԱՆԵ - Կասե՞ք, երբ կհիշեք: Իսկ
հիմա քնե՞ք:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Շնորհակալ եմ, Գայա-
նե: Ինձ ներքե, որ նեղություն տվե-
ցի ձեզ:

ԳԱՅԱՆԵ - Ոչինչ: Հուսով եմ, հան-
զիստ կքնեք: Բարի գիշեր:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Բարի գիշեր...

Գայանեն գնում է իր սենյակը:

Անծանոթը նստած է բազմոցին:

**Իր սենյակից դուրս է գալիս Մա-
ռան:**

ՄԱՌԱ - (հանդարտ տոնով): Ե՞րբ եմ
մահանալու: Այսօ՞ր... գիտեի, որ
կգաս:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Սպասո՞ւմ էիր:

ՄԱՌԱ - Իհարկե:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Հրաշալի մայր ունես:
Ինձ թույլ տվեց մնալ այնքան,
մինչև ինչ-որ բան կհիշեմ:

ՄԱՌԱ - Գիտեմ: Իսկ դու գիտե՞ս, թե
ինչու այդպես վարվեց:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Որովհետև շատ բարի է:

ՄԱՌԱ - Որովհետև շատ միայնակ է:
Նա հոգնել է մենակ պայքարելուց:
Գոնե հայրս այստեղ լինեմ...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Իսկ ե՞րբ կգա:

ՄԱՌԱ - Երբ մահանամ: (Նստում է
Անծանոթի կողքին, ուշադիր նա-
յում է աչքերի մեջ:)

Գիտե՞ս, սար-
սափելի չես: Բայց երբ քեզ տեսա,
վախեցա: Հետո մտածեցի, որ ի-
զուր եմ քեզնից փախչում...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Նկատի ունես համա-
կերպվե՞լը մահվան հետ:

ՄԱՌԱ - Իմ դեպքում դա երևի փրկու-
թյուն է: Ուղղակի... մարդը չի կարող
չվախենալ մահից:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Իսկ ի՞նչ կլինի, եթե
մարդիկ դադարեն մեռնել: Օրի-
նակ՝ այսօրվանից...

ՄԱՌԱ - (դադարից հետո): Հիշո՞ւմ ես՝
ինձ հարցրիր, թե ի՞նչ կլինի, եթե
չթափվեն տերևները:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Հիշում եմ:

ՄԱՌԱ - Պատասխանեմ. այդ դեպքում նոր տերևներ չեն աճի:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ինչո՞ւ:

ՄԱՌԱ - Մեռած տերևը պիտի փտի, ներծծվի հողի մեջ, ծառի արմատների մեջ, որպեսզի նոր տերևներ աճեն: Հասկանո՞ւմ ես...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ըհը՛...

ՄԱՌԱ - Այդպես և մարդիկ: Եթե չմեռնեն, չեն էլ ծնվի: Աշխարհում երեխաներ չեն ծնվի: Աշխարհից կվերանա հրաշքը:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Իսկ մարդկանց հետ ի՞նչ կլինի:

ՄԱՌԱ - Երևի սկզբում կուրախանան, կոգևորվեն: Պատկերացնո՞ւմ ես, որքա՛ն բան կարելի է հասցնել՝ սովորել, կարդալ, նոր զբաղմունքներ, նոր մասնագիտություններ...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Հետո՞:

ՄԱՌԱ - Հետո... երևի կսկսեն տեղափոխվել այլ երկրներ... Կճանաչեն իրար... բոլո՛րը:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Հետո՞:

ՄԱՌԱ - Հետո, մի պահ, իրարից կհոգնեն:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Հետո՞:

ՄԱՌԱ - Կճանձրանան...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Հետո՞:

ՄԱՌԱ - Կզզվեն:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Հետո՞:

ՄԱՌԱ - Էլ ի՞նչ՝ հետո: Խոսքը հարյուր, հազար, կամ միլիոն տարվա մասին չէ: Հավերժության մասին է: Հավերժ ապրել նույն մարդկանց հետ, ինքդ քեզ հետ... Հաստատ

կզզվեն իրենք իրենցից: Կսկսվեն զանգվածային սպանություններ, ինքնասպանություններ...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ի՞նչ սպանություններ մի աշխարհում, որտեղ մահ չկա:

ՄԱՌԱ - Քաոս, կատարյալ դժոխք, խելահեղություն...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Իսկ հիվանդությունները կբուժվե՞ն:

ՄԱՌԱ - Չեմ կարծում: Լինել առողջ ու լինել անմահ՝ տարբեր բաներ են: *(Գլուխը բռնելով:)* Աստվա՛ծ իմ... հավե՛րժ...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ստացվում է՝ մահն անհրաժե՛շտ է:

ՄԱՌԱ - Այո, կյանքի համար մահն անհրաժեշտ է:

ԱՆԾԱՆՈԹ - *(տերև է վերցնում, հոտ քաշում):* Ի՛նչ հրաշալի է...

ՄԱՌԱ - Մինչդեռ, դիակն այդպես չի բուրում:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Իսկապե՞ս...

ՄԱՌԱ - Հե՞շտ է մահացածների հետ զործ ունենալ:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Դե, զիտե՞ս... Մարդը մեռնելուց հետո շատ չի փոխվում:

ՄԱՌԱ - Իսկ... այնտեղ լա՞վ է:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Նայած՝ ում համար...

ՄԱՌԱ - *(գլուխը կախում է):* Երևի մեզ սպասողնե՞ր կան:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Այո, դրսում են:

ՄԱՌԱ - Չես վախենո՞ւմ՝ փախչեն:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ինձնի՞ց: Ո՞ր...

ՄԱՌԱ - Առավոտյան, երբ արևը ծագեց, մայեցի ու զգացի, որ այլևս չեն տեսնելու նրան, որ դա վերջին

անգամն է: Այնքա՛ն գեղեցիկ էր այդ լուսաբացը: Շատ հաճախ եմ բաց աչքով լուսացրել, անթիվ ու անհամար լուսաբաց եմ տեսել, բայց այս մեկն ուրիշ էր: Վերջի՛նը: Ես դա զգում էի... ես գիտեի, որ այսօր... գիշերը... (Անծանոթին.) Հիմա՞...

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ժամանակն է... Եթե պատրաստ ես:

ՍԱՌԱ - Եթե պատրաստ չլինեմ, չե՞մք գնալու:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Ցանկացած դեպքում գնալու ենք:

ՍԱՌԱ - Ուրեմն, իմաստ չունի սպասելը: (Կտրուկ գնում է դեպի դրսի դուռը:) Գնացի՛նք:

ԱՆԾԱՆՈԹ - (առանց շարժվելու, քիչ զարմացած): Ուզում ես մահանալ դրսո՞ւմ, անձրևի տա՞կ...

ՍԱՌԱ - (կտրուկ շրջվում է: Անծանոթը լուռ է: Սառայի դեմքին հազիվ նշմարվող ժպիտ է հայտնվում): Հասկացա քեզ... Ժամանակ կըտա՞ս, մայրիկիս հրաժեշտ տամ:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Անկասկած:

ՍԱՌԱ - Խղճում եմ նրան:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Իսկ մա խղճում էր քեզ: Սառան մտնում է Գայանեի սենյակը: Անծանոթը մնում է տեղում մտած: Քիչ անց Սառան դուրս է գալիս Գայանեի սենյակից և

մտնում է իր սենյակը: Անծանոթը լուռ հետևում է նրան: Սենյակից դուրս է գալիս Սառան:

ՍԱՌԱ - Գնացի՛նք... (Անծանոթը հագնում է անձրևանոցը, գրպանից թղթի կտոր է ընկնում: Նկատելով հատակին ընկած թուղթը:) Քո նոթատետրի էջերի՞ց է:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Այո:

ՍԱՌԱ - Այնտեղ գրված է իմ անունն ու հասցե՞ն:

ԱՆԾԱՆՈԹ - Արդեն նշանակություն չունի: (Շարժվում է դեպի դուռը:)

ՍԱՌԱ - Գիտե՞ս, ինձ համար մի հարց մնաց անպատասխան՝ ո՞վ է ավելի մեղք, մահացո՞ղը, թե՞...

Անծանոթն ու Սառան դուրս են գալիս: Դուռն աղմուկով փակվում է: Դռան ձայնից արթնացած՝ հյուրասենյակ է մտնում Գայանեն:

ԳԱՅԱՆԵ - (նկատի ունենալով Անծանոթին): Գնա՞ց... (Գնում, դուրս է նայում ու փակում է դուռը:) Տարօրինակ եմ հիշողությունը կորցրած մարդիկ... (Նկատում է հատակին ընկած թուղթը: Վերցնում է, կարդում:) Սառա՞... (Նետվում է Սառայի սենյակը: Լսվում են ողբաձայն հեծկլտոցները:) Սառա՛, աղջի՛կս... Սառա՛... սիրելի՛ս...

ՄԱՏՈՒՑՈՂՆԵՐԻ ԴՊՐՈՑԸ

ըստ Վիլյամ Սարոյանի, եթե նա ապրեր մերօրյա Երևանում

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Ո՞վ է հիշում, ո՞րն է այ-
սօրվա պարապմունքի թեման:

Ա ԱՇԱԿԵՐՏ - Անցյալ դասին ասա-
ցիք, որ այսօր զրուցելու ենք ճիշտ
մատուցելու մասին:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Դի՛շտ է: Իսկ ի՞նչ է նշա-
նակում «ճիշտ մատուցել»:

Ա ԱՇԱԿԵՐՏ - Մատուցել այն, ինչ
պատվիրել է հաճախորդը:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Ուրիշ ի՞նչ է նշանակում
«ճիշտ մատուցել»:

Բ ԱՇԱԿԵՐՏ - Չխախտել ճաշատե-
սակների հերթականությունը:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Ո՞վ կարող է այլ բան
ավելացնել:

Գ ԱՇԱԿԵՐՏ - Քաղաքավարի, բարե-
համբույր և ժպտադեմ լինել:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Ուրի՞շ:

Դ ԱՇԱԿԵՐՏ - Դի՛շտ մատուցել՝ նշա-
նակում է արագ մատուցել:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Այո՛, դա է ամենագլխա-
վորը: Իսկ ի՞նչը պետք է արագ մա-
տուցել:

Բ ԱՇԱԿԵՐՏ - Ուտելիքը:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Ավելի՞ ստույգ:

Գ ԱՇԱԿԵՐՏ - Տաք ուտելիքը:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Ավելի՞ ստույգ:

Ա ԱՇԱԿԵՐՏ - Նախուտեստը:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Ո՞վ կարող է ավելի
ճիշտ պատասխան տալ:

Դ ԱՇԱԿԵՐՏ - Սառը ըմպելիքը:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Ո՞ր սառը ըմպելիքը:

Ա ԱՇԱԿԵՐՏ - Հանքային ջրերը և ա-
նուշահամ խմիչքները:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Ավելի ստո՞ւյգ:

Գ ԱՇԱԿԵՐՏ - «Ջերմուկ», «Բժնի»,
«Կոկա», «Պեպսի»:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Ո՛չ, մենք «Կոկա» և
«Բժնի» չենք մատուցում, որով-
հետև պայմանագիր ունենք միայն
«Ջերմուկի» և «Պեպսիի» հետ:

Բ ԱՇԱԿԵՐՏ - Իսկ եթե հաճախորդը
դա՞ է ցանկանում:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Ժպտալով պատասխա-
նում եք, որ հենց նոր սպառվել է: Ա-
մեն դեպքում, ձեր պատասխանը
ճիշտ չէր, քանի որ, այսպես թե
այնպես, զովացուցիչներ բոլորն են
խմում և մեծ քանակությամբ, և ու-
զենք թե չուզենք, դրանք ավելի ու
ավելի հաճախ ենք մատուցելու:
Ուրեմն, ի՞նչն ենք արագ մատու-
ցում:

Դ ԱՇԱԿԵՐՏ - Սուրճն ու թեյը:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Երբե՛ք:

Ա ԱՇԱԿԵՐՏ - Ինչն՞:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Որովհետև սուրճի և թե-

յի մեկ գավաթը զովացուցիչ ըմպելիքի մեկ շշից թանկ ենք հաշվում:

Գ ԱՇԱԿԵՐՏ - Ավելի լավ, արագ կմատուցենք, որպեսզի վճարվելիք հաշիվը մեծ լինի:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Ընդհակառակը: Ո՞վ կարող է ասել՝ ինչո՞ւ:

Բ ԱՇԱԿԵՐՏ - Եթե դանդաղ մատուցենք, հաճախորդների մի մասը չի խմի, և դա մեզ օգուտ կլինի:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Ո՞րն է մեր օգուտը:

Դ ԱՇԱԿԵՐՏ - Նորից կտաքացնենք և ուրիշներին կմատուցենք:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Սխալ է, որովհետև թեյի և լուծվող սուրճի դեպքում դա անհնար է: Ուրեմն, ի՞նչն ենք արագ մատուցում:

Ա ԱՇԱԿԵՐՏ - Սառը խորտիկները:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Ինչո՞ւ:

Ա ԱՇԱԿԵՐՏ - Որպեսզի արագ ուտեն-հագնենան և տաք խորտիկները մեզ մնան:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Սխալ է, որովհետև այսօր մեր հաճախորդները որքան էլ կուշտ լինեն, տաք խորտիկները մինչև վերջին կտորն ուտում են:

Բ ԱՇԱԿԵՐՏ - Մնաց միայն խմիչքը:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Վերջապես: Ճիշտ է: Եվ ինչո՞ւ ենք ոգելից խմիչքն արագ մատուցում:

Գ ԱՇԱԿԵՐՏ - Որպեսզի արագ խմեն:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Իսկ արագ խմելու համար դուք ի՞նչ պետք է անեք:

Ա ԱՇԱԿԵՐՏ - Բաժակներն արագ լցնենք:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Եվ՝ մինչև պրունկը:

Բ ԱՇԱԿԵՐՏ - Եվ՝ անընդհատ:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Եվ՝ առանց հաճախորդին հարցնելու:

Գ ԱՇԱԿԵՐՏ - Իսկ եթե առարկե՞մ:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Ո՞վ կարող է ասել, այդ դեպքում ի՞նչ եք անելու:

Ա ԱՇԱԿԵՐՏ - Բաղաքավարի ժպտալու ենք և գլխով ենք անելու:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Ուրի՞շ ինչ եք անելու:

Բ ԱՇԱԿԵՐՏ - Հաջորդ պահին նորից ենք բաժակը լիքը լցնելու:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Հրաշալի է: Իսկ մեզ ի՞նչ օգուտ, որ նրանք արագ խմեն:

Դ ԱՇԱԿԵՐՏ - Արագ կհարբեն:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Եթե արագ հարբեն...

Ա ԱՇԱԿԵՐՏ - Էլի կուգեն խմել:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Այո՛: Մեր փողը հիմնականում խմիչքից է: Ուրեմն, եթե արագ հարբեն...

Գ ԱՇԱԿԵՐՏ - Վերջում կմոռանան, թե որքան են խմել:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Է՞լ ինչ կմոռանան:

Բ ԱՇԱԿԵՐՏ - Թե իրենց պատվիրած խորտիկներից քանի՞սն ենք բերել և ի՞նչ քանակությամբ:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Արդեն ընկալում եք:

Դ ԱՇԱԿԵՐՏ - Թեյն ու սուրճն էլ կմոռանան:

Ա ԱՇԱԿԵՐՏ - Չովացուցիչների քանակն էլ:

Գ ԱՇԱԿԵՐՏ - Տաք խորտիկներն էլ կմոռանան ուտել:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Ապրե՛ք: Իսկ դուք ի՞նչ չեք մոռանա:

Ա, Բ, Գ, Դ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐ - *(միասին)*:
 Էդ ամենը, դեռ մի բան էլ ավելի գրել հաշվի մեջ:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ - Հոյակապ է: Հաջորդ պարապմունքի թեման նախուտեստն է: Ցտեսությո՛ւն:

*Թամարա
ԲԱՐԹԱԻԱ*

ԽԱՂԱԼԻՔ ԱՏՐՃԱՆԱԿԸ

Պիես մեկ գործողությամբ

Գործող անձինք

**ՄԵԱ (նույն ինքը՝ ՄԵՂԵԱ) - սարքեր սարխի երեք
դերասանուհի**

**ԻՈ (նույն ինքը՝ ԻՈՐԱՄ) - սարքեր սարխի երեք
դերասան**

Բեմեզր է գալիս Մեան՝ տարեց, համակրելի կին, ձեռքում՝ կնքված մեծ ծրար:
Որոշ ժամանակ թեթև ժայտով դիտում է շուրջը և խորհրդավոր ձայնով, կա-
մաց արտաբերում:

- Այսօր ծրար են ստացել իմ մահացած ընկերոջից, դեռ չեն բացել... Մի քիչ
նյարդայնանում եմ:

Երկար ու լուռ զննում է դահլիճը:

- Ամեն ինչ սկսվեց այսպես...

Դահլիճի խավարում կարծես փնտրում է ինչ-որ մեկին, ապա արագ դուրս է գնում: Վառ լույսը բեմի երկու կողմերում ցուցադրում է իրարից անկախ երկու տարածք: Մի կողմում փոքրիկ աղջիկ է՝ դպրոցական Մեան: Մյուս կողմում երիտասարդ Իոն է: Նրանցից յուրաքանչյուրը գոյություն ունի իր տարածքում, նրանք իրար չեն տեսնում, ուշադրություն չեն դարձնում և անմիջական զրույցի չեն բռնվում:

ՄԵԱ - Դե... ամեն ինչ սկսվեց այսպես: Ես տասնչորս տարեկան եմ: Ավելի ճիշտ՝ տասնչորսս կլրանա չորս օրից, բայց կես տարի է՝ հաճախ են հարցնում՝ քանի՞ տարեկան ես: Պատասխանում եմ՝ տասնչորս: Հետո՞ ինչ... Ինչ կա՞ որ...

ԻՈ - Թույլ տվեք ներկայանալ՝ ես Իոն եմ: Թեև ծննդյան վկայականում գրված է Իդրամ:

ՄԵԱ - Իսկական անուն... Մեղեա է: Բայց բոլորն ասում են Մեա: Գիշտն ասած, Մեան ինձ ավելի է դուր գալիս:

ԻՈ - Ես քսանհինգ տարեկան եմ ու շատ հանրահայտ...

ՄԵԱ - Ինձ ոչ ոք չի ճանաչում, ոչ մեկը...

ԻՈ - Հայտնի դերասան եմ: Կարող եմ անգամ ասել՝ իմ սերնդի ամենահայտնի դերասանը:

ՄԵԱ - ... իհարկե, համադասարանցիներիցս ու հարևաններիցս բացի: Դե, գուցե էլի մի քանիսը իմանան, երբ ամռանը գալիս են գյուղ՝ հանգստանալու: Մի խոսքով՝ շատ քչերն ինձ գիտեն:

ԻՈ - Ես այնքան հայտնի եմ, այնքան եմ հայտնի... *(Ձեռքը տանում է կոկորդիլին:)* Այ, էստեղս է այդ ճանաչված լինելը, շնչել չի լինում:

ՄԵԱ - Ի դեպ, ես շատ եմ դուր գալիս իմ երկու համադասարանցի տղաներին: Գիշտ է, նրանք դեռ չեն խոստովանել, բայց ինձնից բա՞ն քաբցնել կլինի: Երեկ նրանցից մեկը առաջինը հասցրեց բաճկոնը կախել վերարկուիս վրայից, կարծես ուրիշ տեղ չգտավ: Իսկ երկրորդը... Նա ավելի լավ բան էր մտածել՝ խլեց պայուսակս ու երրորդ հարկից ցած շարտեց՝ հանգիստ նայելով ուղիղ աչքերիս մեջ:

ԻՈ - Դիմանալ այդքան սիրահարված դեզեներատների սիրո հորձանքին, բա դրանց բառե՛րը, արցունքնե՛րը... անտանելի է: Է՛յ, հանգիստ թողեք ինձ: Ատում եմ ձեզ...

ՄԵԱ - Բայց, մի բռնե՛ք... Այն, ինչ կատարվեց անցյալ ամառ՝ արդեն իսկական սեր էր: Մի տղա ընտրեց ինձ, նկատեց մեկ, երկու, երեք... հինգ աղջիկների միջից: Պատկերացնո՞ւմ եք, մենք հինգն էինք, իսկ նա ցույց տվեց ինձ ու ասաց. «Եթե նա չկանգնի դարպասի մոտ՝ ֆուտբոլ չեմ խաղա»: Ի՞նչ, չե՞ք հավատում: Մամայի՛ս արև:

ԻՌ - Երդվում եմ մորս արևով, մամայիս արև... տանել չեմ կարող այս բառերը: Բոլորը հոգիս հանում են սիրո երդումներով: Նամակներ է, որ գրում եմ:

ՄԵԱ և ԻՌ - *(միասին)*: Չմոռանաք, որ այս ամենը կատարվել է կես դար առաջ: Ոչ ինտերնետ կար, ոչ էլ՝ բջջային հեռախոս:

ԻՌ - Այդ նամակներից սար էր գոյացել: Անհնար էր կարդալը:

ՄԵԱ - Չեք հավատո՞ւմ, որ այդ տղան սիրահարվել էր ինձ: Ահա նամակը. «Մեա, ես սիրում եմ քեզ»: Գիշտ է, գրված է անհավասար տառերով, սկզբում՝ մեծ, հետո՝ փոքրացող տառերով ու ծուռուծուռ: Երևում է, սովոր չէ գծավոր քթի վրա գրել: Բայց փաստը մնում է փաստ: Ով չի հավատում, կարող է նայել ու անձամբ համոզվել:

ԻՌ - *(ծիծաղում է)*: Նամակների այդ կույտի մեջ վառվող մի ածուխ որ գցեմ, նրանց հիմար զգացմունքները մի ակնթարթում կվերածվեն ծխի ու մոխրի: Այս, ո՞նց եմ ես տառապում...

ՄԵԱ - Այս նամակը կպահեն ամբողջ կյանքում: Ցույց կտամ երեխաներիս, թոռներիս: Այո, մնան փաստաթղթերը պիտի լավ պահես: Ես եմ սիրում: Սիրում եմ նրանց, ովքեր սիրում են ինձ: Իսկ ինչո՞ւ՝ ոչ: Գիշտ է, դեռ նամակի պատասխանը չեմ գրել, բայց անպայման կգրեմ: Նույն չափի, կարճ նամակով պատասխանելը դժվար չէ: Պարզապես դրա համար դեռ ժամանակ չեմ գտել:

ԻՌ - Ոչ մի նամակի չեմ պատասխանել: Մեծ մասն անգամ չեմ կարդացել: Իսկ ինչ վերաբերում է իսկական սիրո՞ւմ...

ՄԵԱ - Ինչ վերաբերում է իսկական սիրո՞ւմ...

ՄԵԱ և ԻՌ - *(միասին)*: Համոզված եմ, որ իսկական սեր գոյություն ունի:

ԻՌ - Է՛յ, ո՞վ է համարձակվում խոսել ինձ հետ միասին:

ՄԵԱ - Ես Մեան եմ... Տեր Աստված, միայն թե ոչ մեկը չլսի...

ԻՌ - Հանրաճանաչ լինելու պատճառով ստիպված եմ մասնակցել հազար տեսակի հիմարությունների: Հենց թեկուզ այդ ապուշ մրցույթը... Մի խոսքով, աստղերն ամենուր պետք են: Մեզ խնդրում են, թավալվում են ոտքներիս տակ: Չզվեղի է, բայց ես վարժվել եմ:

ՄԵԱ - Հիմա փորձում են բեմադրել «Ռոմեո և Ջուլիետը»: Մրցույթին մասնակցելու համար աղջիկներ են հրավիրել: Տասնչորս տարեկան: Իհարկե, եթե կա ցանկություն ու դերասանական տվյալներ:

ԻՌ - Այս անգամ ես ռեժիսորի դերում եմ:

ՄԵԱ - Իսկ գիտե՞ք, թե ով է բեմադրելու: Իորանը: Այո, այո, ճիշտ լսեցիք, ԻՌ-ՐԱՄԸ: Գժվել կարելի է: Ու մեկը՝ ես... Տեր Աստված, եթե ինձ չընտրեն... չէ, չէ: Բացառված է: Այդ դերը ես պիտի խաղամ:

ԻՌ - Ժյուրիի նախագահն էլ ես եմ: Չգիտեմ, ոնց եմ դիմանալու, բայց ելք չունեմ...

ՄԵԱ - Բա որ հանկարծ դասարանցի աղջիկներն իմանան, որ պատրաստվում

են մասնակցել Ջուլիետ խաղալու մրցույթին... սարսափելի է անգամ մտածելը: Էլ նրանց ուրիշ բան պետք չէ...

ԻՈ - Մտքովս չէր անցնում, որ մեր քաղաքում այսքան տասնչորս տարեկան աղջիկ է ապրում: Միայն տեսնեիք, թե ինչի էին նման:

ՄԵԱ - Այնպես են զարմանում, երբ ասում են, որ տասնչորս տարեկան են, ասես մի տասը տարի էլ ավելացրել են: Ոչինչ, ես գիտեմ, ինչպես ձեզ համոզեմ...

ԻՈ - Մրցույթն սկսվեց...

ՄԵԱ - Կյանքում նա ավելի հետաքրքիր էր:

ԻՈ - Չեմ հասկանում, սա երեխա՞ է, թե՞ կին: Թե՞ լիկալուս է:

ՄԵԱ - Համադասարանցի աղջիկներից կարճ են, բայց տատս հավատացնում է, որ հայրս էլ իմ տարիքում բոյով չի եղել: Վերջը, մորս կրծկալի մեջ բամբակ խոթեցի, շուրթերս թեթևակի ներկեցի, մի քիչ ուղղեցի հոնքերս...

ԻՈ - Սա ինչի՞ է նման: Աչքերն էլ տարօրինակ փայլում են:

ՄԵԱ - Համարձակության համար էլ մի քիչ կոնյակ էի կուլ տվել: Վերջերս էի կարդացել, որ մի գավաթ կոնյակը հանում է ամեն տեսակի ներքին լարումները: Պարզվեց՝ այդպես է:

ԻՈ - Այդպես էլ չհասկացա՞ գեղեցկուհի՞ է, թե՞ այլանդակի մեկը:

ՄԵԱ - Կոնյակից գլխումս ամեն ինչ տակնուվրա էր... Միայն թե բեմի վրա չընկնեմ:

ԻՈ - (մեկուսի): Ինչպես են հոգնել էս ամեն ինչից... Չեր անո՞ւնը:

ՄԵԱ - (կամաց): Ի՞նձ եք հարցնում:

ԻՈ - Այո, ձեզ:

ՄԵԱ - Մեա... Իմ անունը Մեա է:

ԻՈ - Քանի՞ տարեկան ես:

ՄԵԱ - Ե՞ս... Օյ, ոնց որ թե գլխի ընկավ... Տասնհինգս լրացել է:

ԻՈ - Պարեք:

ՄԵԱ - Ի՞նչ պարեն... Այդ պահին զգացի, որ կոնյակն սկսել է ազդել, իսկ մայրիկիս ֆրանսիական բարձրակրունկները ճզմում են ոտքերս... Բամբակի երրորդ փաթեթը դրանց մեջ էի ճխտել:

ԻՈ - Ի՞նչ է, դժվարանո՞ւմ եք քայլել...

- Ի՞նչ է կատարվում այս աղջնակի հետ:

- Գուցե հիվա՞նդ է:

ՄԵԱ - Մրցույթի անդամներն այնպես էին խոսում, որ ես լսեի: Նկատել էին վիճակս և ուզում էին քաջալերել: Դե, դուք գիտեք, ինչպես է դա արվում...

Թե մի բան գիտեմ՝ պարելն է: Տատիկս բալետի ստուդիա էր տանում, ժողովրդական, պարահանդեսային պարերի խմբակներ... Ինչ պար ասես՝ կպարեն: Տանը, դպրոցում, հյուրերի մոտ միշտ պարում եմ... Բայց հիմա, զգում եմ, ոտքերիս մեջ ասես արճիճ են լցրել, ի՞նչ պարել, տեղից շարժել չեմ կարող...

- Ի՞նչ է կատարվում...- ինձ են հասնում դժգոհ շշուկները: Իսկ ես կանգնած եմ, ինչպես խարույկի բոցերով պարուրված ժամնա դ'Արկը, և այրվում եմ այդ կրակի մեջ ոչ միայն ամոթից...

ԻՌ - Ես դանդաղ մոտենում եմ նրան:

ՄԵԱ - Նա դանդաղ մոտենում է ինձ: Ահա, համարյա կողքիս է, կանգնած է իմ դիմաց... Առաջին անգամ եմ նրան տեսնում այսքան մոտիկից: Իմ տասնմեկ սանտիմետրանոց կրունկների վրա կանգնած՝ ձգում եմ վիզս, որ նայեմ ու հալվեմ նրա աչքերի կապույտ լույսի մեջ:

ԻՌ - Նայում է ինձ անամոթ, անհիմաստ հայացքով:

ՄԵԱ - Ահա նա, այստեղ, իմ կողքին...

ԻՌ - Երաժշտություն:

ՄԵԱ - Լեռնականի պար: Մենապար է, անգամ մրցանակ եմ ստացել: Մի քանի ֆրագից հետո դաշնակահարը, կարճ դադարից հետո, անցավ դասականի... «Կարապի լիճը»: Կարծում էին, չէի պարելու... Հետո՝ վալս: Ախ, ինչպե՞ս կպարեի քեզ հետ, Իո: Փորձիր, գրկիր ինձ, ու կզգաս, թե արճով լցված ոտքերս ինչպես կբռչեն թեթևասահ թիթեռի նման:

ԻՌ - Պետք է ուշադիր լինել... դատելով աչքերից՝ գժի մեկն է:

ՄԵԱ - Նա արդեն շատ մոտիկ է, իսկ ես շարժվել չեմ կարողանում, ոտքերիս մեջ քետոն եմ լցրել:

ԻՌ - Անթարթ հայացքով ուղիղ նայում է ինձ:

ՄԵԱ - Ինչ որ պատմել էի մինչ այս պահը՝ ամեն ինչ սուտ է, փչո՛ց: Ե՛վ իմ երկու համադասարանցիները, և՛ գյուղի այն տղան, և՛ սերը, և՛ նամակը...

ԻՌ - Գուցե իրեն վա՞տ է գգում:

ՄԵԱ - Վա՞տ: Ինձ երբեք այսքան լավ չեմ զգացել:

ԻՌ - Ի՞նչ է կատարվում նրա հետ:

ՄԵԱ - Ի՞նձ հետ... Ես սիրում եմ քեզ, Իո... Եվ այրվում եմ, այրվում եմ, այրվում եմ այդ սիրո մեջ:

ԻՌ - Լավ, դուք ազատ եք:

ՄԵԱ - Ինչի՞ց եմ ազատ...

ԻՌ - Մեզանից... Կամ մենք՝ քեզանից:

ՄԵԱ - Ինչ... ի՞նչ...

ԻՌ - Եթե կարելի է, թող հաջորդը ներս գա:

ՄԵԱ - Կարծես մի դույլ պաղ ջուր լցրին գլխիս: Կրակը հանգավ, ածուխները մխացին: Ես դեռ փորձում էի ինչ-որ բան հասկանալ, իսկ հանձնաժողովն արդեն զննում էր հաջորդ թեկնածուին...

Ոսկեմազ, ոտքերն աճել են ուսերից, կուրծքը՝ երկու պինդ կոկոն ու մեծ, կանաչ աչքեր: Իոն նայում էր իմ կողմն ու երազում, որ հնարավորինս արագ չքվեմ, իսկ ես չէի կարողանում զնալ:

- Ինչո՞ւ,- հարցրի՝ դժվարությամբ ճանաչելով սեփական ձայնս:

ԻՈ - Որովհետև:

ՄԵԱ - Որովհետև... Բայց ինչո՞ւ՝ որովհետև:

ԻՈ - Որովհետև:

ՄԵԱ - Չեմ հասկանում:

ԻՈ - Բացատրում եմ՝ որովհետև, որ անշնորհք ես: Այսպիսի լսիրշների հետ այլ կերպ խոսել չի լինի:

ՄԵԱ - Ու դա ասում է նա, ում աշխարհից ավելի եմ սիրում:

ԻՈ - Ամենայն բարիք:

ՄԵԱ - Էլ ի՞նչ բարիք: Եթե աշխարհում ամենաթանկ մարդը չի ուզում տեսնել ինձ... Ոսկեմազ, կանաչ աչքերով օրիորդը հմայիչ ժպտաց ինձ: Դավաճան: Այս փերին իմ գլխավոր թշնամին է սիրային եռանկյան մեջ... Ու սկսվեցին մեծագույն տառապանքներս: Երկու ձեռքով հրելով դուռը՝ դուրս եմ թռչում իմ արճճե ոտքերով: Վազում եմ ծնողների ու երկրպագուների բանակի կողքով ներքև՝ մարմարե աստիճաններով... Լավ է, որ այդ ամոթալի պարտությունս չտեսան մերոնք... Չեմ հիշում, ինչպես տուն հասա: Դռան մոտ դիմավորող տատիս ասացի. «Պիտի պարապեմ», - ու շրխկացրի դուռը: Այս կախարդական նախադասությունը ինձ մշտապես մենակ մնալու հնարավորություն է ընձեռում... Արթնացա բազկաթռռին, հեծկտոցներից կծիկ դարձած: Նայեցի ժամացույցին՝ շուտով վեցը կլինի: Նա դեռ այնտեղ է, մտածեցի ես ու զգացի ամոթի տաք ալիքը իմ ներսում: Հիմա ամբողջ կյանքում տառապելու եմ: Ի՞նչ կարող եմ անել, եթե չեմ ծնվել ոսկեմազ ու կանաչ աչքերով: Ես շագանակ եմ՝ շագանակագույն մազեր, աչքեր... Չէ, ես չեմ դիմանա: Ինչ էլ լինի, նախ և առաջ պետք է ապացուցել, որ ես անշնորհք չեմ: Այ, հիմա կվերցնեմ հորս որսորդական հրացանը, ու նա իրենը կստանա:

Ձենքն առնում եմ ձեռքս:

- Մեա, ի՞նչ ես անում,- թիկունքիս սարսափած գոռում է տատս:
- Հանգիստ, տատ, դպրոցում ներկայացում ենք բեմադրում, կարող է՝ զենք պետք գա:

Ա՛խ, տատ, տատի՛կս, եթե բոլորին հնարավոր լիներ այսպես հեշտ խաբել, ինչպես դու ես խաբվում: Երկուսով խառնշտորում ենք եղբորս խաղալիքները:

- Այ, ես ատրճանակը... ոնց որ իսկական լինի: Հեռվից ոչ ոք գլխի չի ընկնի, որ խաղալիք է...

Որոշված է: Դռնից մինչև բեմ տասը քայլից ավելի չէ: Այդ հեռավորությունից նա չի կասկածի, որ եկել եմ իսկական զենքով: Ներս կմտնեմ, միանգամից ատրճանակը կուղղեմ նրա վրա ու կգոռամ.

- Դավաճան: Դու արժանի ես մահվան:

Թե ինչո՞ւ՝ դավաճան, նա միանգամից չի հասկանա: Հետո այսպես կվերալիքավորեմ ատրճանակը, նշան կբռնեմ ու կճչամ.

- Չե՞ս ճանաչում:

Ձեռքից բոլորն են վախենում:

- Անմիջապես բեմ բարձրացեք ու ներողություն խնդրեք ձեր խոսքերի համար:

- Ներեցեք, թանկագինս, չգիտեմ ձեր անունը... Երաժշտություն, խնդրեմ:

Դաշնակահարը դողացող մատներով կսկսի նվագել ու ես, զենքը ձեռքիս, կպարեն լեռնականի պարը, տանգո, վալս, հերթով կպարեն բոլորը... Կպարեն ազատ, անկաշկանդ, ինչպես ոչ ոք երբեք չի պարել: Չգիտեմ, ինչքան կտևի այդ ամենը, հանձնաժողովի անդամները, ծնկի իջած, ներողություն կհայցեն: Ու միայն Իոն չի վախենա: Ես, պարս ավարտած, կանգ եմ առել, իսկ նա, ոտքի վրա մնացած, երկար ծափահարում է ինձ:

- Բռավո, բռավո,- գոռում է նա: Ձեռքիցս վերցնելով ատրճանակը՝ շարտում է կուլիսները: Հետո, երկու ձեռքով գրկելով ինձ՝ սեղմում է իրեն ու համբուրում է, այ, այստեղ (*ցույց է տալիս շուրթերը*): Հանձնաժողովի շփոթահար անդամները, դեռ ծնկի իջած, ծափահարում են, գրկում են մեր ոտքերը: Հա-հա-հա... (*Ծիծաղում է:*) Ձիլ է, չէ՞... Հիմա ավելի լավ տրամադրությամբ կշարվեմ: Դուք դեռ կտեսնե՞ք...

ԻՈ - Արթնացա զզվելի տրամադրությամբ, ամբողջ մարմինս ջարդվում է: Երևի մրսել եմ:

ՄԵԱ - Դա դեռ ի՞նչ է... Այնպես եմ պարելու, ուշքի՛ չզաք:

ԻՈ - Չգիտես ինչու, այն աղջիկը մտքիցս չի դուրս գալիս: Շատ չարացած զնաց...

ՄԵԱ - Քանի մայրս չի վերադարձել, հարկավոր է տնից մաքրվել ու ամեն ինչ ավարտին հասցնել: Թե չէ ուշ կլինի: Մայրս տատս չէ, հեշտ հավատացողներից չէ:

ԻՈ - Մրցույթն ավարտվեց: Հանձնաժողովի անդամները ցրվեցին, բայց ես չուզեցի նրանց միանալ: Լռության մեջ, մեխանիկորեն նայում եմ թղթերը:

ՄԵԱ - Մոտենալով թատրոնին, բացում եմ դուռը: Ի՞նչ լռություն է...

ԻՈ - Շատ անսովոր լռություն է...

ՄԵԱ - Փառք Աստծո, «հանճարեղ» երեխաների ծնողները չկան:

ԻՈ - Ինչ-որ մեկը բարձրանում է աստիճաններով:

ՄԵԱ - Կրունկներիս ձայնը տարածվում է թույլ արձագանքով...

ԻՈ - Ինչ-որ մեկը հիմա ներս կմտնի: Դատելով կրունկների ձայնից՝ կին է:

ՄԵԱ - Քարացել եմ դռան հետևում:

ԻՈ - Դռան մոտ ինչ-որ մեկը կանգնած է...

ՄԵԱ - Մի՞թե գնացել է: Նայում եմ բանալու անցքից:

ԻՈ - Ոնց որ թե մեկը նայում է...

ՄԵԱ - Նա այնտեղ է:

ԻՈ - Հաստատ, դռան հետևում մարդ կա:

ՄԵԱ - Ձգում եմ, սուպերաստղը կարծես թե նյարդայնանում է:

ԻՈ - Երևի իմ խելագար ֆանատներից մեկը ինքնագիր է ուզում, կամ էլ, սատանան գիտե, թե ուզածն ինչ է: Սիրտս վատ բան է վկայում. շատ վատ բան:

ՄԵԱ - Չեմ կարող ներս մտնել:

ԻՈ - Կանգնել է, ներս չի մտնում:

ՄԵԱ - Քանի ուշ չէ, հետ գնամ: Մոտիկ տարածությունից նա միանգամից կհասկանա, որ ատրճանակը իսկական չէ ու կծիծաղի վրաս:

ԻՈ - Չգիտեմ ինչու, բայց ուզում եմ հիշել գործած բոլոր մեղքերս: Անգամ չգործածները...

ՄԵԱ - Ի՞նչ... Ի՞նչ չգործածները... մեղքե՞րը:

ԻՈ - Կարծես գնաց:

ՄԵԱ - Նահանջելու համար ուշ է: Գնալ, իսկ հետո ամբողջ կյանքում ապրել այսպիսի վերքով: Ոչ, ոչ մի տեղ էլ չեմ գնա, մինչև չապացուցեմ, որ ես դերասանուհի եմ: Հա, ես մե՞ծ դերասանուհի եմ:

ԻՈ - Լավ, ի՞նչ է կատարվում ինձ հետ: Ձգում եմ, ինչ-որ բան է կատարվում: Հաստատ կատարվում է:

ՄԵԱ - Գալիս է... այստեղ է գալիս: Ոնց որ թե կանգնեց: Եթե հիմա ներս մտնեմ, մոտիկից միանգամից կհասկանա, որ ձեռքիս ատրճանակը խաղալիք է:

ԻՈ - Գլուխս պտտվում է: Գուցե ճնշո՞ւմն է բարձրացել:

ՄԵԱ - Որոշված է: Ատրճանակը ընդհանրապես ցույց չեմ տա: Չեղքս այնպես կպահեմ գրպանիս մեջ, որ նա մտածի, թե այնտեղ իսկական զենք կա: Վերջերս կարդացի, որ եթե դերասանը բեմում ինչ-որ բանի իսկապես է հավատում, ապա դահիճում հանդիսատեսն էլ է հավատում դրան: Դա, երևի, շատ դժվար է, բայց ես ուզում եմ դերասանուհի դառնալ: Հիմա, այս բոլորին ամեն ինչ պիտի որոշվի՝ կարո՞ղ եմ, թե՞... Կարո՞ղ եմ, թե՞ խաբում եմ ինքս ինձ: Նորից մայեցի բանալու անցքից... Նա կանգնած է ուղիղ իմ դիմաց: Դավաճան: Դու ոտքերիդ տակ տրորեցիր իմ զգացմունքները: Ո՛չ, այսպիսի վիրավորանք ես չեմ կարող տանել:

- Մեա, Մեդեա: Կամ հիմա վրեժխնդիր կլինես, կամ վիրավորված ու նվաստացած կապրես կյանքդ: Լսո՞ւմ ես ինձ:

- Լսում եմ,- պատասխանում եմ ինքս ինձ: Կամ նա անմիջապես ներողություն կխնդրի ամեն ինչ համար, կամ հենց այստեղ նրա վերջը կտամ: Ամբողջ ուժով հրում եմ դուռն ու դեմ հանդիման կանգնում եմ ես՝ ձեռքս գրպանիս մեջ խորը թաքցրած մարդասպանը:

ԻՈ - Դուռն անսպասելի բացվեց ու դիմացս հայտնվեց այն սարսափելի աղջիկը: Բնագոյս երբեք ինձ չի խաբել: Կյանքիս վայրկյանները հաշված եմ:

ՄԵԱ - Ծանաչեցի՞ք ինձ:

ԻՈ - Ծանաչեցի:

ՄԵԱ - Հիշո՞ւմ եք, ինչ համարձակվեցիք ասել ինձ:

ԻՌ - Հանգիստ, չի կարելի սխալվել: Այս հոգեվիճակում նա կարող է սպանել ինձ: Աջ գրպանում ատրճանակ է, մատն էլ՝ ձգանի վրա: Մի փոքրիկ սխալ՝ և ամեն ինչ վերջացած է:

ՄԵԱ - Հարցս չլսեցի՞ք, թե՞ դա ձեզ համար ոչինչ չի նշանակում:

ԻՌ - Մի վայրկյանում հիշեցի ամեն ինչ ու ամենքին, ում երբևէ կոպտել էի: Սարսափելի բաներ հիշեցի, որ ասում էի դերասաններին բեմի վրա, բայց հաջորդ օրը նրանք այնպիսի նվաստացումով էին ժպտում ինձ, որ ուզում էի էլ ավելի նվաստացնել, ու նվաստացնում էի: Դա սարսափելի էր, բայց նրանք լռում էին:

ՄԵԱ - Բեմ բարձրացեք:

ԻՌ - Գողացող ոտքերով բեմ եմ բարձրանում:

ՄԵԱ - Ներողություն խնդրեք ինձանից:

ԻՌ - Ներեցեք:

ՄԵԱ - Բարձր:

ԻՌ - Ներեցեք ինձ:

ՄԵԱ - Ավելի՛ բարձր:

ԻՌ - Ոտքերս ծավլում եմ, ես ծնկի եմ իջնում ու գոռում եմ՝ ներիր:

ՄԵԱ - Նա ծնկի է իջել: Լալիս է:

ԻՌ - Ներիր, ներիր... Միայն չսպանես: Խղճա: Խղճա ինձ, ամբողջ կյանքում կադրթեմ քեզ համար:

ՄԵԱ - Ի՞նչ եմ լսում... խնդրում ես, որ խղճամ քեզ ու խոստանում ես ամբողջ կյանքում ադրթե՞լ ինձ համար:

ԻՌ - Խոստովանում եմ, որ սխալ էի և արժանի եմ պատժի: Դու ամենաարժանավորն ես, դու պարզապես տաղանդավոր չես, դու ամենատաղանդավորն ես:

ՄԵԱ - Ու դա ասում է ինձ, ի՛նձ...

ԻՌ - Ներիր, սխալվել եմ: Դու ամենագեղեցիկն ես, ամենախելացին, ամենատաղանդավորը:

ՄԵԱ - Ասում է, իսկ ինքը դողում է, ցնցվում, սիրտը թփրտում է... Ասոված իմ, ի՛նչ խղճուկ է:

ԻՌ - Չսպանես: Ներիր: Միայն չսպանես:

ՄԵԱ - Այդ պահին հասկացա, որ նա հավատաց: Հավատաց, որ գրպանումս իսկական ատրճանակ է, ու ես իսկական մարդասպան եմ: Հա-հա-հա... պատկերացնել չէի կարող, որ այդքան հեշտ կհավատա: Ես ու ինքը, ես ու ինքը: Ահավոր է, չեմ կարող տեսնել այդ ամենը... Մոտենում եմ, նայում աչքերի մեջ: Մի՞թե սա այն նույն տղամարդն է: Մի՞թե այն մարդը, որի միայն հայտնվելը բեմում օվացիայի փոթորիկ է բարձրացնում դահլիճում: Սա այն մա՞րդն է, որն ուշադրություն չդարձնելով երկրպագուների ու ինքնագրերի սիրահարների ամբոխի վրա՝ հպարտ անցնում է, ասես չլսելով նրանց խնդրանքը:

Մի՞թե սա է այն մարդը, ով մի քանի ժամ առաջ... հը՞: Ի՛նչ սարսափ... Ինձ թվաց՝ աչքերիս առաջ նա կծկվեց, փոքրացավ, փոքրիկացավ... Ոչ, ոչ, անտանելի տեսարան է: Ատո՛ւմ եմ բոլոր դերասաններին: Այս րուպեին, այստեղ ավարտվեց դերասանի իմ կարիերան: Շրջվում, գնում եմ դեպի դուռը: Դռան մոտ կանգնեցի, շրջվեցի, նայեցի արհամարհանքով լի հայացքով, գրպանիցս հանեցի ատրճանակն ու շարտեցի ոտքերի մոտ:

ԻՈ - Ամայի շենքում լավ լավում էր, թե ինչ հանգիստ ու վստահ իջնում էր աստիճաններով: Դեռ ծնկի իջած, երկար նայում եմ կողքս ընկած ատրճանակին: Վերցնում եմ ձեռքս ու հասկանում եմ... խաղալիք է: Ես ոչնչացված եմ:

ՄԵԱ - Տուն վերադառնալով՝ առաջինը, ինչ արեցի, Իոյի լուսանկարները պատերի վրայից պոկել, ճմռթել ու աղբամանը զցելն էր: Երեկոյան տնեցիներին հայտարարեցի, որ ընդմիջտ հրաժարվում եմ դերասանուհի դառնալու մտքից: Բոլորը թեթևացած շունչ քաշեցին:

ԻՈ - Չգիտեմ, ինչքան կմնայի այնտեղ, առանց տեղիցս շարժվելու, եթե դահլիճում լույսերը չանջատեին: Հրահանի թույլ կրակի տակ դժվարությամբ գտա բաճկոնս ու դուրս եկա մութ շենքից: Ոչ մեկին տեսնել չէի ուզում: Չճանաչվելու համար գլուխս փաթաթեցի շարֆովս: Իզուր: Առանց դրան էլ չէին ճանաչի: Մի երեկոյի ընթացքում ես փոխվեցի, դեմքս ծերացավ: Անզամ քայլվածքս փոխվեց: Ոչ ոքի տեսնել չէի ուզում: Հիվանդ ձևացա, անջատեցի հեռախոսն ու համարյա մի շաբաթ պառկեցի, տնից դուրս չեկա: Որպես կատարվածի մոճավանջային հիշեցում՝ գլխավերևումս խաղալիք ատրճանակն էր:

ՄԵԱ - Կատարվածի մասին պատմեցի երկու ընկերուհիներին: Իհարկե, այդ ամենը նրանք ընդունեցին որպես երևակայության հերթական նուպան: Եվ որքան փորձում էի հավատացնել, որ պատմածս սուտ չէ, այնքան բարձր էին նրանք քրքրջում: Թքած: Չե՞ք հավատում՝ միք հավատա: Ես որ գիտեմ՝ ինչը ինչպես է եղել:

ԻՈ - Ինչքա՞ն կարելի է մնալ տանը: Ես կենդանի մարդ եմ, ուզում եմ ծխել, ուտել, իսկ տանը ոչինչ չկա... Պետք է տնից դուրս գալ...

ՄԵԱ - Այսօր զանգեց դասընկերուհիս ու ասաց, որ անակնկալ է պատրաստել ինձ համար, ու թող գուշակեմ՝ ինչ: Ու դու պիտի գուշակես, որ անակնկալը ներկայացման երկու տոմս է, որտեղ գլխավոր դերում Իոն է: Համա՛ թե անակնկալ է: Բայց գնալը՝ կզգամ:

ԻՈ - Այսօր ներկայացում ունեմ: Նախորդ երկուսը հանել էի, իսկ այսօր առաջին անգամ տնից դուրս եկա: Մուտքի մոտ հանդիպեցի երկու հարևանուհիներին: Ինձ տեսնելով՝ շփոթված լռեցին: Զգում եմ, որ շջնում եմ թիկունքիս: Անհնար է, որ լսած լինեմ այն պատմության մասին, թե... ո՞վ գիտե... Մի շաբաթ հեռուստացույցը չէի միացրել, թերթ չէի կարդացել: Բացառված չէ, որ նա հասցրել է իմ պատմությունը պատմել արար աշխարհին: Հաստա՛տ: Պա-

տահական անցորդը, տեսնելով ինձ, ինչ-որ բան շշմջաց որդու ականջին: Ավելի լավ է, գլուխս շարժով փաթաթեմ, մինչև հասնեմ թատրոն ու ամեն ինչ պարզեմ: Իսկ եղանակը, հակառակի պես, տաք, արևային... Թատրոնի ավագ պահակը ոտքի կանգնեց, ողջունեց, իսկ ես նկատեցի նրա զարմացած հայացքը: Իմ հետևից կամաց գալիս է ռեկվիզիտորը... Ի՞նչ, դա է՞լ է աչքիս երևում: Գժվարությամբ բացում եմ հարդասենյակիս դուռը: Ներս եմ մտնում, վառում եմ լույսը, նստում եմ հայելու դիմաց... Դեմքս պաղ քրտինքի մեջ կոռած է:

- Պարոն Իո...- վախեցած հարցնում է դռան շեմին կանգնած ռեկվիզիտորը: Ըհը, սա էլ՝ բնագոր... ոչ մի անգամ ինձ չի խաբել... Բոլորը, բոլորը գիտեն:

- Լումս եմ,- ասում եմ նրան:

Նա շփոթված ժպտում է:

- Ինչ-որ բա՞ն է պատահել:

- Չէ, պարզապես ուզում էի հարցնել... ձեզ վա՞տ եք զգում:

- Վա՞տ: Ինչո՞ւ պիտի ինձ վատ զգամ:

- Չէ, ոչինչ: Ես հենց այնպես...- ուզում է գնալ:

- Սպասեք, քանի եկել եք, ասացեք, ինչ ուզում էիք ասել:

- Դե չէ... հատուկ բան չկա: Միայն թե ինձ ու Շալվային թվաց...

- Ի՞նչ թվաց:

- Մի տեսակ կծկված եկաք... Գուցե ռադիկուլի՞տն է անհանգստացնում:

- Ոչ մի բան էլ չի անհանգստացնում: Էլ ասելու բան չունե՞ք:

- Հա, ու նաև բարևեցիք մեզ...

Լսվեց ավագ պահակի ձայնը.

- Լիլի, ես գնացի...

Քայլերի ձայնը մարեց:

- Բարևեցի՞: Պարզ է: Ահա թե ինչն է զարմացրել հարևաններիս, պահակին ու ռեկվիզիտորին: Նախկինում նրանց երբեք չեմ բարևել: Չունեցի հայելու միջից ինձ նայող դեմքին: Գուցե իրո՞ք հիվանդ եմ: Աստված իմ, ինչի՞ եմ նման: Կյանքում այսպիսի այլանդակի չեմ հանդիպել: Մարեցի լույսն ու աչքերս փակեցի: Մի շաբաթ է՝ չեմ կարող ազատվել այն ահավոր տեսարանից՝ ծնկի իջած խնդրում եմ ինձ չսպանել:

ՄԵԱ - Պատրաստվում եմ գնալ թատրոն: Գիտեմ, որ դերասանները բեմից չեն տեսնում դահլիճում նստածներին: Իսկ եթե տեսնում եմ, միևնույն է, չեն ճանաչում: Այսօր իմ գոհը նորից հերոսի տեսք կունենա: Հպարտ դուրս կգա ծափահարություններ ընդունելու և ամբարտապան տեսքով ինքնագրեր կրաժանի կուլիսներում խոնկված, անհույս սիրահարված կանանց:

ԻՈ - Ինչքան նստեցի մթան մեջ՝ չգիտեմ: Չայներից ճանաչեցի երկու սկսնակ դերասաններին: Երբեք չեմ հետաքրքրվել նրանց անուններով:

- Չլինի՞ մենք առաջինն ենք,- ասաց նրանցից մեկը:

- Ինչպե՞ս է պատահել, որ մեծ դերասանի հարդասենյակում լույսը չի վառվում:

Կարծում են՝ այստեղ մարդ չկա: Այ, հիմա կիմանամ ամեն, ամեն ինչ:

- Ի դեպ, վերջին օրերին, չգիտես ինչու, չէր երևում: Երևի սիրահարված կանայք հալից գցել են:

Ուրախ ծիծաղում են:

- Եթե միայն այդ հիմարներն իմանային, թե իրականում ինչ կեղտն է:

- Կամաց,- ընդհատեց նրան մյուսը:- Հանկարծ չլսեն:

- Թող լսեն: Վաղ թե ուշ ինչ-որ մեկը նրա հախից կգա:

- Ո՞րն է իմ մեղքը:

- «Երբ ես բեմում եմ, դեմս չկանգնես»: Երկու տարի է՝ աշխատում ենք, մի անգամ անունս չտվեց: Դա քի՞չ է:

- Մինչև այս թատրոնը չեկա, չէի հավատում բամբասանքներին:

Հարդասենյակիս դուռը կիսաբացվեց, լույսը վառվեց, ու ներս մտավ Կակոն:

- Էէէ... դու այստեղ... Բան է պատահե՞լ:

- Զնե՞լ էի:

Ստում եմ՝ տրորելով աչքերս: Այս մեկը այնպես կխաղամ, որ ոչ ոք ոչինչ չի կասկածի:

ՄԵԱ - Ներկայացումն սկսվեց: Նստել եմ յոթերորդ շարքի հինգերորդ բազկաթոռին: Ամեն ինչ հրաշալի տեսնում եմ: Ես, իրոք, ճիշտ ընտրություն եմ արել... դահլիճում հանդիսատես լինելը բեմում դերասան լինելուց ավելի հետաքրքիր է...

ԻՈ - Ձգում եմ, որ նա նստած է դահլիճում: Մեխանիկորեն արտասանում եմ տեքստը, մեխանիկորեն շարժվում եմ բեմում: Այո, նա հաստատ դահլիճում է:

ՄԵԱ - Հիմա նա այդքան անկեղծ չէ, ինչպես այն ժամանակ:

ԻՈ - Այն զգացողությունն է, որ իմ փոխարեն ուրիշն է կանգնած բեմում: Ինչպես միշտ, բուռն ծափահարություններ: Անհասկանալի է, ի՞նչն է նրանց դուր եկել:

ՄԵԱ - Ներկայացումն ավարտվեց: Դերասանները դուրս են գալիս խոնարհման: Գուցե ինձ է թվում, բայց նա շատ հիվանդ տեսք ունի: Տանջահար ժպտում է՝ զննելով դահլիճը:

ԻՈ - Ձգելով ժամանակը՝ հանում եմ գրիմը, դանդաղ փոխում եմ հագուստս, ժամանակ եմ շահում: Լսում եմ, ինչպես են փակվում բոլոր հարդասենյակների դռները: Հագնում եմ բաճկոնս, գտնում եմ մեքենայի բանալիները: Դուրս եմ գալիս մութ փողոցն ու տեսնում ֆանատներիս ամբոխը, սովորականի նման մեքենայիս մոտ խմբված: Գուցե նա է՞լ է այստեղ:

ՄԵԱ - Գնանք, գնանք,- խնդրում եմ Ցիցիին:

- Սպասիր, տես, գալիս է: Նրա լուսանկարը չունե՞ս:

- Ոչ:

ԻՌ - Մթան մեջ ինքնագրեր են դնում լուսանկարների վրա, ինչը նախկինում երբեք չեն արել: Արագ նստում են մեքենան ու շարժիչը միացնում:

ՄԵԱ - Ես ու Յիցին տաքսի ենք բռնում: Ի՞նչ պահում է մեր կողքով:

ՄԵԱ և ԻՌ - (միասին): Պետք է մոռանալ այդ ամենը:

ԻՌ - Փորձում են ինձ պահել նախկինի պես: Ներկայացումից հետո սիրում են լավ ուտել, կոնյակ խմել, աչքի անցկացնել թերթերը, կարդալ՝ որտեղ և ինչ են գրում իմ մասին: Հետո՝ բարեկամներիս մոտ: Երբ էլ նրանց այցելեմ՝ դռները միշտ բաց են իմ առջև, չէ՞ որ ես աստղ եմ:

ՄԵԱ - Այնպես են սովորելու, որ դառնամ շատ խելացի, շատ հաջողակ, շատ ուժեղ: Դեռ չգիտեմ՝ ինչ կդառնամ, բայց մի բան պարզ է՝ դերասանուհի՞... երբեք:

ԻՌ - Կոնյակն արեց իր գործը, միանգամից թեթևություն զգացի: Ուզեցի ինչ-որ տեղ գնալ: Նմջարանում, պահարանից հանում են պուլովերն ու... այդ պահին ինչ-որ բան սարսափելի աղմուկով գմփում է հատակին... ոտքերիս տակ ընկած է խաղալիք ատրճանակը: Վերցնում են ատրճանակը, բացում են պատուհանն ու ամբողջ ուժով շարտում են գիշերվա խավարի մեջ: Ամեն ինչ լավ է... Ամեն ինչ լավ է...

ՄԵԱ - Թատրոնից վերադարձա ու ծնողներիս խնդրեցի օգնել՝ կյանքում իմ արժանի տեղը գտնելու համար: Տրամադրությանս անսպասելի շրջադարձը նրանց և՛ զարմացրեց, և՛ ուրախացրեց: Ինչպես միշտ, ամենախմաստունը տատիկս էր: Զո տեղն այնտեղ է, որտեղ առավելագույն չափով կկարողանաս իրացնել քո կարողությունները,- ասաց նա: Բայց ի՞նչ անել, եթե ոչ մի առանձնահատուկ տվյալ չունեմ՝ դերասանականից բացի: Իմ այդ կարիերան ավարտված է, մնում է սպասել, մինչև ի հայտ կգա մի նոր տաղանդ:

ԻՌ - Ամբողջ գիշեր փնտրեցի ատրճանակը: Լապտերը ձեռքիս թափառեցի բակում մինչև լուսաբաց, վերջապես գտա մի փոսի մեջ: Հարվածից ներկը պոկվել էր ու էլ մման չէր իսկականին: Տուն բերեցի ատրճանակն ու այնպես թաքցրի, որ նույնիսկ պատահաբար աչքիս չընկնի: Ասում են՝ ժամանակը ամենալավ բժիշկն է:

ՄԵԱ և ԻՌ - (միասին): Եթե այդքան մտածես այդ պատմության մասին, կարելի է խելագարվել: Ինչ եղել՝ եղել է: Վերջ: Այդ ամենը պետք է մոռանալ, մոռանալ ընդմիջտ:

Տասը տարի անց

ՄԵԱ - Այդ դեպքերից անցավ տասը տարի: Այդ ընթացքում ոչ մի «հատուկ տաղանդ» մոտս չբացահայտվեց: Ես ու Յիցին, հիշում եք իմ դպրոցական ընկերուհուն, միասին կոնսերվատորիա ընդունվեցինք, երաժշտագիտության

բաժինը: Ինչպես տեսնում եք, բավական փոխվել են: Բարձրահասակ են, սլացիկ կազմվածքով, նույնիսկ ասում են, որ գեղեցիկ են: Ատրճանակի պատմությունը, իհարկե, մոռացել են: Անգամ երբ աչքս ընկնում է Իոյի ազգանվանը ազդագրերի վրա, աշխատում են չհիշել այն պատմությունը: Գժուկի մեկն էի, հիմար: Հա, ամուսնացել են, երկու երեխա ունեն: Երեք տարեկան տղաս ու մեկուկես տարեկան աշուն: Ամուսինս տաղանդավոր ֆիզիկոս է, շատ է սիրում իր մասնագիտությունը: Մի խոսքով, բոլորն էլ ասում են, որ շատ երջանիկ ընտանիք ունեն: Միայն Աստուն է հայտնի, թե ինչպես կղասավորվեր ճակատագիրս, եթե դերասանուհի դառնայի: Ապրում են խաղաղ, հանգիստ ու երջանիկ: Երկու կողմի տատիկները պահում-մեծացնում են բռնների: Նրանք վաղեմի ընկերուհիներ են: Ասենք, ամուսնուս էլ մանկությունից գիտեն: Երկու տարով մեծ է ինձանից ու ինչ-որ բանով հիշեցնում է Իոյին:

Կյանքիս ընթացքը համարյա չի փոխվել: Ամեն ամառ Բիշվինտա՝ ծով են գնում, ձմեռը՝ Բակուրիանի: Մի երկու անգամ արտասահմանում եղա: Ամուսինս երբեք ժամանակ չունի, չափազանց է զբաղված իր գործով: Ընկերուհիներս չամուսնացան, ու մեր կյանքը նույնն է, ինչ նախկինում: Ատրճանակի պատմությունը ոչ մեկը չի հիշում:

ԻՈ - Վեց տարի է՝ ամուսնացել են: Երեխաներ չունենք: Երբեմն թվում է՝ նրա հետ ընդհանուր ոչինչ չունեն, երբեմն էլ՝ լրիվ հակառակը: Ատրճանակի պատմությունը համարյա մոռացել են:

Իմ կյանքում ոչ մի նոր բան չի կատարվում: Թատրոնս ատեցի ու շատ չանցած հեռացա այնտեղից: Հիմա զբաղված եմ միայն կինոյում ու հեռուստատեսության մեջ: Մի քանի անգամ այն գիժ աղջիկը աչքովս ընկավ: Մի անգամ թվաց՝ գալիս է իմ հետևից: Անգամ մտածեցի՝ հո չի՞ հետևում... Տարօրինակ է, ինչո՞ւ հիմա հիշեցի վաղուց մոռացված այդ հիմար պատմությունը:

ՄԵԱ և ԻՈ - (միասին): Ժամանակն անցնում է ու աննշան ամեն ինչ տանում է իր հետ: Իսկ ինչ չկա՝ ուրեմն և՛ չի եղել...

ԻՈ - Չեմ հասկանում, կյա՞նքս է անհետաքրքիր ու տխուր դարձել, թե՞ աշխարհն է շուտ եկել ու մարդիկ են փոխվել:

ՄԵԱ - Ինչի մասին որ հիմա պատմելու են, ես էլ եմ դժվարությամբ հավատում: Մի շաբաթ առաջ, մեր խմբի աղջիկների հետ, լսարանում նստած երգում ենք: Դա հաճախ է պատահում: Անսպասելի բացվեց դուռը, լսարան մտավ մեր ռեկտորը՝ պարոն Դմիտրին: Մենք լռեցինք ու մեղավոր ժպտացինք...

- Շարունակեք,- խնդրեց նա: Ծիծաղեցինք: Մեզ թվաց՝ կատակում է, իսկ ռեկտորն անառարկելի տոնով խնդրեց շարունակել երգը: Ի՞նչ կարող էինք անել. երգեցինք: Ռեկտորը մատնացույց արեց ինձ ու ասաց.

- Եկեք ինձ հետ:

Դա մի շաբաթ առաջ էր, իսկ այսօր, կյանքումս երկրորդ անգամ, կանգնած

եմ կոնսերվատորիայի Փոքր դահլիճի բեմում ու երգում եմ Կարմենի արիան: Դահլիճում, ռեկտորի կողքին, երեք անձանոթ եմ նստած: Տանը այդ մասին ոչ մեկին չպատմեցի: Կարճ ասած, ինձ ստժավորման հրավիրեցին Լա Սկալա: Դուք դրան հավատո՞ւմ եք: Ես էլ չեմ հավատում... Բայց երբ բեմ ելա, չգիտեմ՝ ինչու, մի ակնթարթ Իոյին հիշեցի:

ԻՌ - Այսօր լրատվական ծրագրում մի շատ հմայիչ երիտասարդ կնոջ ցույց տվեցին, վաղուց այդպիսի լույս ճառագող դեմք չէի տեսել: Մեցցո-սուպրանոյի այդ երջանիկ տիրուհին ստաժավորման է մեկնում Լա Սկալա... Այս երկրում ամհմար է ապրել, գնալով ամեն ինչ դառնում է անտանելի:

ՄԵԱ - Օղանավակայանում հրաժեշտ տալու էին եկել ամուսինս ու բարեկամներս: Հեռուստախցիկը նկարահանում է լուրերի համար:

ԻՌ - Այսօր հեռուստատեսությամբ նորից տեսա նրան: Հարցազրույց վերցրին նրանից ու ամուսնուց... Տե՛ր Աստված, այնպես արա, որ կնոջս էլ հրավիրեն: Թող գնա: Գոնե ինչ-որ տեղ գնա:

Լսվում է Կարմենի արիան, ապա՝ բուռն ծափահարություններ:

ՄԵԱ - Այսօր «Կարմենի» պրեմիերան էր: Չգիտեմ, ինչպես նկարագրեմ հոգեվիճակս: Ամբողջ քաղաքը ողողված է իմ ազդագրերով, թերթերի առաջին էջերին իմ լուսանկարներն են, ամեն կողմից գովասանք է, որ հնչում է ձայնիս մասին... Իսկ սիրտս տխուր է: Սիրտս կտոր-կտոր է լինում, երբ նայում եմ նորությունների թողարկումը: Իմ երկրում պատերազմ է... Քաղաքացիական պատերազմ:

ԻՌ - Այստեղի ամեն ինչն եմ ասում: Այս քաղաքը, երկիրը: Կնոջս հետ հայտնվեցիք քաղաքական բարիկադների տարբեր կողմերում: Չեմ հասկանում, ինչն՞ է ենթ տանջում իրար:

ՄԵԱ - Մայրս հաճախ է զանգում ու համոզում է, որ չվերադառնամ: Իսկ երեխաներս, ամուսի՞նս: Հատկապես երեխաներս, նրանց շատ եմ կարոտել:

ԻՌ - Կինս բաժանվեց: Անսպասելի ամուսնացավ նախկին քաղբանտարկյալի հետ: Առավոտյան միասին թեյ ենք խմում խոհանոցում, հենց այնպես զրուցում, իսկ երեկոյան զանգում է ու հայտարարում. «Ես ուրիշի մոտ եմ»: Չգիտեմ՝ տխրե՞մ, թե՞ ուրախանամ:

ՄԵԱ - Չեմ կարող պատկերացնել ավերված Ռուսթավելու պողոտան: Դժվար է հավատալ այն ամենին, ինչ գրում կամ պատմում են կատարվածի մասին:

ԻՌ - Չգիտեմ՝ ինչ անեմ: Ում հանդիպում եմ, նույն հարցն են տալիս՝ դու ո՞ր կողմում ես: Հասկացե՛ք, այ՛ն ողորմելիներ, ես չեմ կարող լինել ոչ այս կողմում, ոչ՝ այն:

ՄԵԱ - Ուզում եմ վերադառնալ ու դեռևս չեմ կարող: Չափից ավելի շատ մարդկանց բարեկեցությունն է կախված ինձանից... Բնակարանի պատերից

հավաքեցի հարազատներիս լուսանկարները, որ ամեն վայրկյան նրանց տեսնելիս լաց չլինեմ:

ԻՈ և ՄԵԱ - (միասին): Պատերազմ սկսվեց:

Հնչում են օպերային արիաներ, ծափահարություններ, իսկ նրանց ֆոնին՝ ավտոմատների կրակահերթերի ու պայթող ռումբերի ձայներ:

ԻՈ - Ես Գագրայի ռազմաճակատում եմ: Երեկ աչքիս առաջ ութ մարդ սպանվեց: Ոչ մեկին չկարողացանք կրակի տակից դուրս բերել: Նահանջում ենք: Պատկերացնել չէի կարող, որ երբևէ զինվորական համազգեստ կհագնեմ ու ձեռքս կառնեմ ավտոմատը:

ՄԵԱ - Այսօր արտասահմանում ապրող վրացիները բողոքի ակցիա են անցկացնելու:

ԻՈ - Սուխումին կրակների մեջ է: Բոլոր կամուրջները պայթեցրել են: Մենք շրջափակման մեջ ենք:

ՄԵԱ - Երեկ նորություններով ցույց տվեցին, թե ինչ է կատարվում Աբխազիայում: Աչքերիս չհավատացի, երբ տեսա, թե ինչի են վերածվել Սուխումին ու Բիչվինտան, որտեղ ես ամեն քարն ու ծառը անգիր գիտեմ:

ԻՈ - Գումարտակից ողջ մնացինք երկուսս: Ոտքից վիրավորվեցի... Այնպիսի բան էր կատարվում, որ անգամ ծովից արյան հոտ էր տարածվում: Չեմ կարող պատկերացնել, որ երբևէ կուզենամ լող տալ այդ ջրերում:

ՄԵԱ - Անհմաստ է մտածել անձնական ինչ-որ հաջողությունների մասին, երբ երկրումը պատերազմ է, արյուն է թափվում: Միակ ցանկությունս հարազատներիս հետ լինելն էր: Սրտին չես խաբի, ինչ-որ վատ բան է լինելու: Շատ վատ... Ահավոր կանխագուցում է:

ԻՈ - Սուխումին հանձնվեց: Ինքնաթիռներով էվակուացնում են միայն վիրավորներին ու կանանց՝ երեխաների հետ: Տեղս զիջեցի անձանոթ մի տղեկի: Ինձ համար արդեն ամեն ինչ միևնույն էր...

ՄԵԱ - Այդ ինքնաթիռը ռմբակոծեցին թռիչքի պահին:

ԻՈ և ՄԵԱ - (միասին): Ահավոր է այդ ամենը տեսնելը:

ԻՈ - Հիմա մահն ինձ համար ազատագրում է: Փնտրում ու չեմ գտնում իրեն:

ՄԵԱ - Մերոնք ինձնից թաքցրել էին, որ եղբայրս գնացել է կռվելու: Միայն հետո իմացա, որ գերի է ընկել և արխազները նրան գնդակահարել են Սուխումիի հրապարակում:

ԻՈ - Ճզնավորի կյանքով եմ ապրում: Որ մեկին չեմ ուզում տեսնել, հեռուստացույցն անջատել եմ, թերթեր չեմ կարդում: Ոտքս քիչ-քիչ կարգավորվում է: Նորից մենակ եմ ապրում: Աստված, բարեգութ եղիր, վերցրու ինձ քեզ մոտ:

ՄԵԱ - Եղբորս թաղեցինք գյուղի գերեզմանոցում, տատիկիս կողքը: Մի՞թե այս ամենը կատարվում է ինձ հետ:

ԻՌ - Ոչ մեկին ոչ թատրոն է պետք, ոչ կինո, իսկ դերասանների մասին ընդհանրապես մոռացել են:

ՄԵԱ - Այնտեղ, Արևմուտքում, ստեղծագործող մարդուն շատ են գնահատում:

ԻՌ - Այստեղ ստեղծագործող մարդիկ ամենադժբախտ արարածներն են:

ՄԵԱ - Նրանք ինձ հսկայական գումարներ են վճարում ու ես պարտավոր եմ երգել, երգել, երգել... իսկ թե ինչ է կատարվում իմ հոգում...

ԻՌ - Սարսափելի նկրոզ է, գիշերներով չեմ քնում: Միայնությունը ինձ կկործանի:

ՄԵԱ - Չզվել եմ, ամեն ինչից զզվել եմ: Ահավոր է: Ստիպված եմ երգել, երբ երգելս չի գալիս:

ԻՌ - Ամուսնացա: Անմահ, հմայիչ կին է, նրբագեղ նիստուկացով, հագնվում է ճաշակով:

ՄԵԱ - Կյանքս տարիներ առաջ գրանցված է համարյա բոլորների ճշգրտությամբ, և ինչ-որ բան փոխելն իմ ուժերից վեր է:

ԻՌ - Ինչո՞ւ փողոցում շքեղ տեսք ունեցող կանայք տանը հագնում են տղամարդու գուլպաներ, չեն սանրվում ու խոսելիս նրանց ձայնի մեջ մշտապես դժգոհ նոտաներ են:

ՄԵԱ - Մարդն ամեն ինչի վարժվում է:

ԻՌ - Ես դրան վարժվել չեմ կարող:

ՄԵԱ - Ամեն մարդ ինքն է իր երջանկության դարբինը:

ԻՌ - Չգիտես ինչու, բայց ընտրելիս միշտ սխալվում եմ: Դա ի՞նչ է, ճակատագրական ձախորդություն, թե՞ ես ընդհանրապես ստեղծված չեմ ընտանեկան կյանքի համար: Նորից մենակ եմ:

ՄԵԱ - Երեք տարվա պայմանագիր կնքեցի «Գրանդ օպերայի» հետ: Ամուսինս պատրաստվում է մեկնել Ամերիկա ու պահանջում է ամուսնալուծվել: Մայրս բերանից թոցրեց, որ նա վաղեմի սիրավեպ ունի իր կին-դեկավարի հետ: Նա հրեուհի է, ու միասին են ուզում գնալ Ամերիկա: Դա ինձ շատ չզարմացրեց: Ավելի լավ է մեղքերը խոստովանել: Իմ կյանքում էլ է հայտնվել մեկը: Ինձ միշտ անհանգստացնում էր, որ ես ազատ չեմ, հատկապես, երբ Սթիվի հետ միասին հայտնվում էինք ինչ-որ փոքրիկ քաղաքի հյուրանոցում: Երբեք ինձ հանգիստ չէի զգում, անընդհատ թվում էր՝ ահա կբացվի դուռն ու ներս կխուժի ամուսինս՝ ատրճանակը ձեռքին: Ի՞նչ վաղուց չէի հիշել Իոյին: Կարծում եմ, ոչ ոքի այնպես չեմ սիրել, ինչպես նրան: Գուցե որ նա առաջի՞մն էր...

ԻՌ - Օպերայում բարեգործական համերգ է պատերազմից տուժած ընտանիքներին՝ օգնելու համար: Ինձ հրավիրեցին համերգը վարելու: Ամբողջ աշխարհից օպերային աստղեր էին եկել:

ՄԵԱ - Թռչում եմ Թբիլիսի: Շատ եմ հուզվում, ամբողջ ճանապարհին դեղ եմ կուլ տալիս, այնքան վաղուց չեմ եղել հայրենի քաղաքում: Վաղը օպերայում եր-

գելու եմ բարեգործական համերգին, իսկ մյուս օրը աղջկաս ծննդյան օրն է:
Մեկնելուց առաջ զանգեցի ու հարցրի՝ ի՞նչ նվեր բերեմ:

- Ոչինչ չբերես,- ասաց աղջիկս,- միայն ամբողջ օրն ինձ հետ անցկացրու: Երևի
չկարողանամ, վաղուց ինքս ինձ չեմ պատկանում... Շա՛տ վաղուց:

ԻՈ - Ուզում էի հրաժարվել, հետ եմ վարժվել բեմից, բայց ասացին, որ գալու է
Մեղեան... Ուզում եմ մոտիկից տեսնել իսկական աստղին:

Լսվում են ծափահարություններ: Իոն Մեային բեմ է տանում «բիս»-ի:

ԻՈ - Դուք հիասքանչ էիք:

ՄԵԱ - Շատ շնորհակալ եմ:

ԻՈ - Գիտե՞ք, ես ձեզ հիշում եմ:

ՄԵԱ - Լո՞ւրջ:

ԻՈ - Միանգամայն: Հեռուստահաղորդման մեջ, երբ ձեզ ճանապարհում էին
ստաժավորման Լա Սկալա: Կարող եք չհավատալ, բայց ես միանգամից
զգացի, որ ձեզ մեծ ապագա է սպասում:

ՄԵԱ - Շատ շնորհակալ եմ:

ԻՈ - Չարժե շնորհակալ լինել, դա փաստ է: Իմ բնագղն ինձ երբեք չի խաբել:

ՄԵԱ - Ես էլ ձեզ եմ հիշում:

ԻՈ - Լո՞ւրջ:

ՄԵԱ - Այո: Ես գալիս էի ձեր ներկայացումները դիտելու:

ԻՈ - Ինչպե՞ս... այն ժամանակ դուք փոքրիկ աղջնակ էիք:

ՄԵԱ - Դե, ոչ այնքան...

ԻՈ - Երջանիկ եմ անձամբ ծանոթանալու համար:

ՄԵԱ - Փոխադարձ:

ԻՈ - Հուսով եմ, կհանդիպենք:

ՄԵԱ - Հուսով եմ... Վաղը ես մեկնում եմ:

ԻՈ - Երևի երազում եք հնարավորինս շուտ այնտեղ հայտնվել:

ՄԵԱ - Ընդհակառակը:

ԻՈ - Ուրեմն՝ մնացեք:

ՄԵԱ - Արդեն վաղուց ես չեմ որոշում՝ երբ և ուր գնամ կամ մնամ:

ԻՈ - Ի՞նչ արած... աստղերի կյանքն է: Չեմ համարձակվում այլևս ձեզ
անհանգստացնել: Ամենայն բարիք:

ՄԵԱ - Մնաք բարով:

ԻՈ - Շշմելու կիմ է:

ՄԵԱ - (մեկուսի): Հո ատրճանակի պատմությունը չէի՞ պատմելու նրան: Կզժվի:
Բայց և այնպես, նա շատ համակրելի է, արեխառն մազերն էլ սազում են, բա

աչքե՞րը: Այդպիսի կապույտ աչքեր ոչ մի տեղ չեն տեսել: Ճիշտն ասած, դեռ մի քիչ ժամանակ ունեն: Առավոտյան են մեկնում...

ԻՈ - Ինչո՞ւ եք կարծում, որ կապույտ աչքերը գեղեցիկ են: Կամ կանաչը: Կամ որ գեղեցկությունը ստեղծում են հակադրությունները՝ սև մազեր ու խաժ աչքեր, կամ ընդհակառակը: Շատ սխալ միտք է: Ինձ որ հարցնեք, ամենահրապուրիչը մեղրագույն աչքերն են: Կայծկլտող ջերմության այդպիսի էֆեկտ ոչ մի ուրիշ գույն չունի:

ՄԵԱ - Իրերս են հավաքում: Ինչպե՞ս չեն ուզում գնալ:

ԻՈ - Համերգը մի քիչ կենդանացրեց այս մեռնող քաղաքը: Ի՛նչ կին էր: Բնական, ոչ մի կեղծ շարժում: Իսկ աչքե՛րը: Ինչո՞ւ այդպիսի կին ինձ չհանդիպեց:

ՄԵԱ - Երկու օր է՝ Լոնդոնում են: Տղայիս հետ գնացի՞նք Կրանախի ցուցահանդեսը դիտելու: Նա հիմա վերադառնում է Քենթրիջ, իմ մեքենայով նրան տանում են կայարան: Պատմում են քբիլիսյան տպավորությունները, իսկ նա նորություն է հայտնում՝ Ամերիկայում նրա եղբայրն է ծնվել: Ուզում էի պատմել Իոյի ու ատրճանակի մասին, բայց նկատեցի, որ դա նրան հետաքրքիր չէ, ու ձայնս կտրեցի: Այդ օրն ասաց, որ հոր պես ուզում է ապրել Ամերիկայում: Գեներն են: Գեներն անում են իրենց գործը: Ճանապարհեցի ու վերադարձա: Մեքենան կայանեցի Թաուերի մոտ, հագա բաճկոնս ու աստիճաններով բարձրացա կամրջի վրա: Մթնշաղին քայլում են կամրջով: Մթիվը մեկ շաբաթով թռել է Փարիզ ու ես հանկարծ անտանելի մենակություն զգացի: Ուզեցի հայտնվել այնտեղ, հայրենիքում, իմ քբիլիսյան տանը, Սև ծովի ափին՝ Բիչվինտայում... Կանգնեցի, նայում են Թեմզային: Ամեն անգամ այս տեղում ինձ համակում են մանկական հիշողություններս անգլիական գրականության մասին: Ցանկացած հիշողություն տան մասին արցունք է բերում: Հիմա են հասկանում, թե ինչն է ստիպում աստղերին ցած նետվել երկնաքերերից: Մտքերիցս վախ զգալով՝ հետ գնացի, աչքի ծայրով նկատելով թատրոնի ճակատին փակցրած իմ ազդագիրը: Աչքերիս իջեցրի գլխարկս, կարծես այս վիճակում ինչ-որ մեկն ինձ կճանաչեր:

ՄԵԱ և **ԻՈ** - (միասին): Անցավ ավելի քան քսան տարի:

ՄԵԱ - Ոչինչ չեն ուզում պատմել աստղային կյանքիս մասին: Տափակ ու միապաղաղ է, ցանկացած այլ կյանքի պես: Ծափահարություններ, պրեմիերա, ծափահարություններ, հյուրախաղեր, ծափահարություններ, նոր օպերային շենք, ծափահարություններ, նոր երկրպագուներ, ծափահարություններ, ծափահարություններ, ծափահարություններ... Հիմա Կիպրոսում են: Երեք օր կապրեն Միջերկրական ծովին նայող հյուրանոցում: Եղել են բոլոր երկրներում, լողացել են բոլոր ծովերի ու օվկիանոսների ջրերում, բայց աշխարհում

ոչ մի տեղ չգտա սոճուտից ավելի լավ տեղ Սև ծովի ափին, Բիչվինտայում:

ԻՌ - Համարյա ամբողջ կյանքս անցավ միայնության մեջ, չհաշված ամուսնական մի քանի տարիները: Ասենք, երեխա ժամանակ էլ իսկական ընտանիք չեմ ունեցել: Հայրս վաղուց էր լքել մեզ, մայրս շատ ջահել մահացավ: Ես անընդհատ փնտրեցի ինչ-որ առանձնահատուկ բան: Ինձ էլ էի համարում առանձնահատուկ և ուզում էի լինել միայն հայտնի, առանձնահատուկ մարդկանց շրջանակում: Անկեղծ ասած, այդ իմաստով հիմա էլ չեմ փոխվել:

ՄԵԱ - Ի՞նչ ասեմ իմ մասին, կարևորը՝ հարազատներիս կյանքը լավ է դասավորվել: Տղաս տեղափոխվեց Ամերիկա: Հոր պես հաջողակ ֆիզիկոս է: Թեև... շատ հազվադեպ են հանդիպում: Հիմա ես ունեմ մեկ ամերիկացի թոռնիկ, իսկ չորսը Վրաստանում են: Աղջիկս չորս որդի ծնեց՝ Սաբա, Անդրո, Դաչի ու Նիկոլոզ: Ամերիկացի թոռնուհուս, իմ պատվին, անվանել են Մեդեա: Դժվար է պատկերացնել, բայց նրանցից ոչ մեկին դեռ չեմ տեսել:

ԻՌ - Թատրոնից այդպես էլ ձեռք չքաշեցի, թեև հիմա ամալուսա այլ է՝ պիեսներ են գրում: Գրեցի երեքը, միանգամից բեմադրվեցին: Վաղն Անգլիայից պրոդյուսեր է գալու պիեսս դիտելու համար: Ինչ-որ բան տեղաշարժվում է այս երկրում: Ոչ ոքի չեմ ասում, բայց այսօրվանից սկսեցի անգլերեն սովորել: Բոլորից գաղտնի են սովորում: Ուսուցչին էլ զգուշացրի, որ լռի, թե չէ խոսակցություններ կսկսվեն...

ՄԵԱ - Իմ երկրում նորից պատերազմ է: Այսօր հերթական պայմանագիրը պիտի կնքեի... հետաձգեցի մի շաբաթով:

ԻՌ - Պատերազմ, պատերազմ... Անձամբ ես արդեն վարժվել եմ պատերազմներին ու անկարգություններին: Ոչնչի չեմ խառնվում, ոչ մի վայրկյան չեմ դադարում պիես գրելու ու շարունակում եմ անգլերենի պարապմունքները: Երբեկ դասատուս՝ շատ հաճելի, ջահել աղջիկ, զանգեց ու ներողություն խնդրելով ասաց, որ երեխաներին չի կարող տանը մենակ թողնել ու գալ պարապմունքի: Ես չէի ուզում նրանից հրաժարվել, իմացա հասցեն ու հիմա ինքս եմ գնում նրա տուն: Համառորեն անգիր եմ անում անգլերեն բառերը: Իմ տարիքում լեզվի պարապմունքը մեկ օր անգամ չի կարելի բաց թողնել:

ՄԵԱ և ԻՌ - (միասին): Անցավ մեկ շաբաթ:

ՄԵԱ - Այսօր նորից հանդիպելու եմ պրոդյուսերի հետ:

- Դե, ի՞նչ, ավարտվե՞ց ձեր եռօրյա պատերազմը: Ես լռում եմ... Երեք օր, ավելի քան երեք հարյուր գոհվածներ, երեք հազարից ավելի դժբախտ ընտանիքներ... Երեք օր:

- Կարծում եմ, պայմանագրի պայմանները հրաշալի են,- իմ դեմ է դնում բուդթն ու գրիչը:

ԻՌ - Լավ է, որ այս պատերազմը ժամանակին ավարտվեց: Մի շաբաթ է՝ նրա տանն եմ պարապում: Չեք կարող պատկերացնել, թե ինչ հաճույք եմ ստա-

նում նրա երկվորյակ աղջիկներից: Անուսինը լքել է ու չքվել՝ սատանան գիտե՛ ուր: Երկվորյակները հրաշք են, նոր-նոր սովորում են քայլել:

ՄԵԱ - Ուզում եմ, որ իմանաս,- ասացի պրոդյուսերին:- Ես պետք է վերադառնամ:

- Ո՞ւր,- հեզմոտ ժպիտով հարցնում է՝ կարծես չգիտի, թե՛ ո՞ւր:

ԻՌ - Որոշված է: Անգլերեն կսովորեմ ու կգնամ: Կնստեմ Թեմզայի ափին, փաբերից մեկում ու կգրեմ, կգրեմ...

ՄԵԱ - Իմ երկիրը:

- Այնտեղից բոլորը փախչում են, իսկ դու ուզում ես վերադառնա՞լ,- ծիծաղում է նա:

ԻՌ - Դասատուիս անունը Լիկա է: Շատ լավ աղջիկ է, նրա տարիքի աղջիկ կարող էի ունենալ: Շատ նրբանկատն է: Նկատողություն է անում ու կարմրում է: Երեք ժամ մնացի այնտեղ: Մի աչոնին ես էի գրկել, մյուսին՝ ինքը: Այդպես էլ պարապում էինք: Հավատացնում է, որ լեզուների նկատմամբ շատ ընդունակ եմ: Քիչ-քիչ սկսեցի խոսել անգլերեն:

ՄԵԱ - Ո՞ւր վերադառնաս, Թբիլիսիի տո՞ւնը:- Հազարերորդ անգամ հարցնում է պրոդյուսերը:

- Կամ սոճո՞ւտ, Սև ծովի ափի՞ն, Բիչվինտայո՞ւմ: Դու չէի՞ր ասում, որ այնտեղ պատերազմ է:

- Հա, այդպես է, բայց ուրիշ տուն ես չունեմ:

- Դու, ինչպես միշտ, անկանխատեսելի մարդ ես,- վշտացած տարածում է ձեռքերը:

ԻՌ - Երեկ հրավեր ստացա Լոնդոնից: Թատրոններից մեկում պատրաստվում են բեմադրել իմ պիեսը: Մի խուրձ նվեր գնեցի երկվորյակների ու Լիկայի համար, տորթով ու շամպայնի շշով հայտնվեցի նրանց տանը: Լիկան ուրախությամբ թռչկոտեց, սիրեցյալ դատեր պես կախվեց վզիցս: Շամպայնից մի քիչ հարբեցի: Հիմա տուն եմ վերադառնում: Մեկ ամսից մեկնելու եմ:

ՄԵԱ - Կատակը՝ կատակ, բայց պայմանագիրը ստորագրելու ժամանակ չունենք,- հաջորդ փորձն է անում պրոդյուսերը: Բացասաբար օրորում եմ գլուխս: Նա հասկանում է, որ ոչինչ չի ստացվի, ես էլ հասկացա, որ այլևս ոչինչ չեմ փոխի:

- Ուրեմն, վերջնականապես որոշե՞՞լ ես:

- Այո,- ասում եմ ես:

Նա երկար, լարված մտածում է:

- Երևի մի կարգին տո՞ւն գնես Թբիլիսիում:

- Չէ, Թբիլիսիում չեմ գնի:

- Իսկ որտե՞ղ:

- Այնտեղ, որտեղ թաղված են հարազատներս: Գյուղում:

- Գյուղում... Սկզբունքորեն, դու կարող ես գնել ամբողջ գյուղը:

ԻՈ - Չյունառատ ձմեռ է: Ես ու Լիկան միայն անգլերեն ենք խոսում: Ավելի շուտ պիտի սովորած լինեի...

ՄԵԱ - Օրերն ու ժամերն են հաշվում: Այնքան երջանիկ են:

ԻՈ - Մոտենում է մեկնումիս օրը: Որոշեցի Լիկային ու աղջիկներին տեղավորել իմ տունը: Հիմա ինչի՞ս է պետք այդքան մեծ տունը: Իրենք էլ ավելորդ տեղը տան վարձ չեն տա:

ՄԵԱ և ԻՈ - (միասին): Մեկնումին մնացել է երկու օր:

ԻՈ - Հաճույքով են տունս մտնում: Երկվորյակներն ամեն ինչ տակնուվրա են արել: Լիկան նեղվում է, իսկ ես ոչնչի չեմ խառնվում: Միակ խնդրանքս է՝ չպատռել ձեռագրերս, իսկ ճստոներն, իհարկե, ուզում են հենց այն թուղթը ձեռք գցել, որի վրա գրում են: Այս երկու հրաշք բալիկներին սիրում են գծի պես: Իսկ Լիկան շատ համեղ ճաշեր է եփում:

ՄԵԱ - Բազաժի մի մասն արդեն ուղարկել են: Նախնիներիս տանը տեր դարձա: Աղջիկս ասում է՝ չես պատկերացնում, թե ինչ երջանիկ է ամբողջ գյուղը: Ամեն օր հարևաններից մեկը զանգում ու առաջարկում է իր տունն էլ գնել:

ՄԵԱ և ԻՈ - (միասին): Այսօր մեկնում են: Ի՞նչ երջանկություն...

ԻՈ - Հիմա Հիթրոուի օդանավակայանում են:

ՄԵԱ - Հիմա Հիթրոուի օդանավակայանում են:

ՄԵԱ և ԻՈ - (միասին): Ինչ լավ է, որ ճանապարհող չկա: Տանել չեն կարող հրաժեշտ տալը:

ԻՈ - Այն ինքնաթիռով, որով ես եկա...

ՄԵԱ - Ես մեկնում եմ եկած ինքնաթիռով:

ԻՈ - Այսօր պիեսիս պրեմիերան էր: Շատ վրացի կար: Ներկայացմանը ներկա էր դեսպանը, Անգլիայի մշակույթի նախարարն ու երկու հեռուստաընկերություն: Նյարդայնացած էի... մի քիչ: Չանգեցի տուն: Լիկան հրճվանքի մեջ է: Ինձ տեսել է հեռուստացույցով: Ասում է, որ ցնցող տեսք ունեի ու լավ էլ անգլերեն էի խոսում: Հենց հիմա էլ, հեռախոսով, մենք անգլերեն ենք խոսում:

ՄԵԱ - Ես իմ տանն եմ: Նստել են ծեր ընկուզենու տակ, և արցունքներս իրենք իրենց թափվում են աչքերիցս:

- Մամա, չե՞ս գղջում,- կատակո՞վ է հարցնում աղջիկս: Գիտի լացիս պատճառը: Բակում վազվզում են թռուներս: Խոստանում են ամեն շաբաթ-կիրակի գալ: Հիմա ես ուզում եմ ապրել երկար, երկար:

ԻՈ - Թափառում եմ հին Լոնդոնի փողոցներով: Չարմանալի է, ինչքան սրտամոտ է այս ամենը ինձ: Բոլորն աշխատում են սիրաշահել:

- You are great playwrighter.
- You are wonderful.
- You are brilliant.
- Ահա, այսպես, բարեկամներս, մեր երկրում գնահատել չգիտեն: Ինձ անընդհատ հարցնում են.

- Ոչինչ չե՞ք ուզում: Ո՞ւմ եք ուզում այցելել:
- Շեքսպիրի գերեզմանին:

ՄԵԱ - Երեկ կով գնեցի:

ԻՌ - Հրավերս երկարածոցեցին: Առաջարկեցին նոր պիես գրել: Շուտով, երևի, կսկսեմ միանգամից անգլերեն գրել: Շատ եմ կարոտում մերոնց: Նրանք արդեն սկսել են խոսել:

ՄԵԱ - Հիշեցի, ինչպես էր պապս պատվաստում ծառերը: Նա շատ քեթև ձեռք ուներ: Ամեն ծառ չէ, որ պատվաստումից հետո բերք է տալիս: Հարևանները հերթով կանչում էին պապիս, ես էլ, նրան պոչ կպած՝ գնում-մայում էի: Հիմա հիշեցի, ինչպես էր անում: Հինգ ծառ պատվաստեցի այսօր:

ԻՌ - Պիեսի հինգ պատկեր արդեն գրել եմ:

ՄԵԱ - Ի՛նչ երջանկություն, որ ոչ ինտերնետ կա, ոչ հեռուստացույց: Շաբաթվա վերջում գալիս եմ մերոնք, ու ես նրանց կերակրում եմ իմ պատրաստած պանրով:

ԻՌ - Գրածս ուղարկում եմ Լիկային: Նա ամմիջապես թարգմանում է, իսկ հաջորդ օրը նոր տեքստը տանում եմ թատրոն: Նրանց ամեն ինչ դուր է գալիս: Բա չէ... Այն ամենից հետո, ինչ տեսել եմ նրանց թատրոններում, իհարկե, դուր կգա:

ՄԵԱ - Հաճախ եմ այցելում հարազատներիս գերեզմաններին: Գերեզմանատանը փոքրիկ եկեղեցի եմ կառուցել: Կիրակի օրերին համարյա ամբողջ գյուղը հավաքվում է աղոթքի: Հոգևորականը շատ ջահել է, երեսուն տարեկան չկա:

ԻՌ - Երեկ տուն գանգեցի (*լալիս է*): Հարցրի երկվորյակների մասին:

- Խոսիր նրանց հետ,- ասաց Լիկան
- How are you, grandfather?

- Grandfather... լսափողը ձեռքից ձեռք եմ խլում: Չդիմացա, լաց եղա:

ՄԵԱ - Կիրակի օրերին սկսեցի եկեղեցում երգել:

ԻՌ - Երկրորդ պիեսն եմ ավարտում:

ՄԵԱ - Հարևանի երեխաներին անգլերեն եմ սովորեցնում: Բնականաբար, անվճար:

ԻՌ - Հոնոլորաի մասին նախապես էինք պայմանավորվել: Ասացի, որ ուզում եմ թոռնիկներիս ուղարկել: Նրանց լուսանկարը միշտ ծոցագրպանումս է:

ՄԵԱ - Հանգիստ մնալ չեն կարող... Պարապմունքից հետո կամ զամբյուղով խնձոր եմ թողնում, մեկ՝ դդում, մեկ՝ չուրչխելա: Ինձնից բարեգործ չի ստացվի:

ԻՌ - Բարեգործության համար ժամանակ չունեմ, երեխաներին այնքան բան է անհրաժեշտ:

ՄԵԱ - Պատվաստված տնկիները պտուղ են տվել: Հինգն էլ:

ԻՌ - Երեկ երկրորդ պիեսիս պրեմիերան էր: Իմ տարիքում և՛ դրական, և՛ բացասական էմոցիաները նույնքան վտանգավոր են: Ամբողջ օրը ճնշում

ուներ: Չահել չեմ, չի կարելի այսքան աշխատել: Ի վերջո, ես արդեն պապիկ եմ: Թե՞ այդպես չէ...

ՄԵԱ - Կովս շուտով կծմի, կաթ չի տալիս: Փոխարենը շուտով երկու հորթուկ կունենանք:

ԻՈ - Շատ եմ հոգնել: Էլ չեմ կարող այստեղ մնալ: Վերադառնամ Թբիլիսի: Տանը կգրեմ ու կուղարկեմ այստեղ: Թոռներիս կարոտել եմ, շատ եմ կարոտել: Տեսնենք, ինչ կստացվի: Կգնամ, հետո, գուցե և վերադառնամ: Կամ էլ նրանց այստեղ կբերեմ: Լեզուն գիտեն, էլ ի՞նչ պորբլեմ կա: Հետդարձի տոմսն արդեն գնել եմ: Իմ նոր պիեսն ուզում եմ անվանել «Խաղալիք ատրճանակը»: Արդեն ամեն ինչ մտածված է: Երևի ինքնաթիռում էլ գրեմ: Դա կլինի իմ լավագույն պիեսը:

ՄԵԱ - Այսօր երեկոյան, երբ աղոթքի էինք գնում, դպրոցի ուսուցչուհին խոսքի մեջ ասաց, որ Լոնդոն-Թբիլիսի ինքնաթիռի մեջ Իոն ինֆարկտ է ստացել ու ծանր վիճակում նրան օդանավակայանից անմիջապես հիվանդանոց են տեղափոխել: Նույն օրը եկա Թբիլիսի: Այցելությունս չհետաձգեցի մինչև վաղը: Գիշեր էր, բայց հերթապահ բժիշկը ճանաչեց ինձ ու թողեց մտնել վերականգնողական բաժին: Նստեցի կողքը: Իոն անգիտակից վիճակում է, ամեն կողմից միացված է տարբեր ապարատների: Դերմակ մորուքով, արձանի գունատությամբ, բայց և այնպես՝ շատ հետաքրքիր: Նստեցի կողքը մինչև լուսաբաց: Ամեն ինչ պատմեցի՝ ատրճանակից մինչև այսօրվա օրը... Չգիտեմ, լսե՞ց... Ինձ համար դա նշանակություն չուներ:

Հիվանդանոցից վերադարձա գյուղ, ճանապարհին հեռուստացույց գնեցի ու լսում էի լուրերի բոլոր թողարկումները: Մի շաբաթ հետո հայտնեցին, որ Իոն մահացել է: Բայց մահից առաջ հասցրել էին ձայնագրել նրա վերջին հարցազրույցը: Պարզվում է, ինքնաթիռում նոր պիես էր գրել: Հուղարկավորմանը չգնացի: Գյուղական եկեղեցում պատարագ մատուցեցի: Իսկ այսօր նրանից ստացա այս ծրարը: Դեռ չեմ բացել: Սկզբում մի քիչ զարմացա, բայց երբ նայեցի ամսաթվին՝ հասկացա, որ ծրարն ուղարկված է մահվանից մեկ օր առաջ: Չարմանալի է, որ սա ընդհանրապես հասել է ինձ: Չեռքերս դողում են: Բացում եմ ծրարը, դնում եմ ակնոցը, թերթում եմ նամակը: Ահա թե ինչպիսին է նրա ձեռագիրը: Ընդամենը մի քանի բառ է գրված: «Թանկագինս, շնորհակալ եմ քեզ ամեն ինչի համար»: Ծրարի մեջ էլի ինչ-որ բան կա: Հանում եմ՝ չհավատալով աչքերիս: Այն նույն խաղալիք ատրճանակը:

*Վրացերենից ռուսերեն թարգմանել են՝
Ինգա Գարուչավան և Պետրա Խոտյանովսկին:
Ռուսերենից հայերեն թարգմանեց
Կարինե Խոդիկյանը*

Նաղեժդա
ՊՏՈՒՇԿԻՆԱ

ԱՆՆՈՐՄԱԼԸ

Պիես մեկ գործողությամբ

Գործող անձինք

**ԿԻՆ - հոգնած, սովորական արտափնով,
հառասնամյա, կիրք շարժումով
ՏՂԱՄԱՐԴ - երիտասարդ, գեղեցիկ, երեսնամյա,
էլեգանս**

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Միջանցիկ բակ, կամ, ավելի ճիշտ, տարածություն: Հետամասից, կողապատի ճակատին՝ գովազդային վահանակ. «Միայն «Այծեջյուրում» կխմեք ամենաբարձրորակ սուրճը: Ամենացածր գները միայն «Այծեջյուրում» են»: Աջից գազոն՝ դեղին փայտե պատաշարի մեջ: Գազոնի մեջ՝ նույնաբովանդակ գովազդային վահանակ: Շենքի ճակատամասի և գազոնի միջև ասֆալտապատ ճանապարհ է: Շրջադարձի վերջում՝ առևտրական կրպակ: Հեռվում՝ մետրոյի նշանը՝ Մ տառով:

ԿԻՆԸ կանգնած է գագոնի վրա, այն տպավորությունն է, թե կամ քաքնվում է վահանակի հետևում, կամ ուզում է աննկատ մնալ: ՏՂԱՄԱՐԳ-Ը դուրս է գալիս շենքի հետնամասից, գնում է դեպի կրպակը:

ԿԻՆԸ լարված հետևում է նրան, նյարդայնանում է:

ՏՂԱՄԱՐԳ - *(կրպակի պատուհանից ներս նայելով):* Մալբորո լայթս: *(Գրպանն է խցկում մի տուփ ծխախոտ, վերադառնում:)*

ԿԻՆ - *(անսպասելի, փոքր-ինչ հուսահատ նետվում է Տղամարդուն ընդառաջ):* Ներեցեք, կարելի՞ է դիմել ձեզ... մեկ րոպեով:

ՏՂԱՄԱՐԳ - *(կտրուկ շրջվում է դեպի կինը, ագրեսիվ):* Ի՞նչ է պատահել:

ԿԻՆ - *(ծանր շնչելով):* Ես միայն ուզում էի հարցնել...

ՏՂԱՄԱՐԳ - *(ոչ ագրեսիվ, քայքայ խիստ զբաղված մարդու տոնով):* Լսում եմ:

ԿԻՆ - Ինչպե՞ս կարող եմ գնալ երիտասարդական նորաձևության տուն:

ՏՂԱՄԱՐԳ - *(անտարբեր, քայքայ հարգանքով):* Երիտասարդական նորաձևության տո՞ւն: Դա առանձնատո՞ւնն է: Մի տեսակ դեղին գույնի, զիզիքիզի զարդերով:

ԿԻՆ - Այո, կարծես թե...

ՏՂԱՄԱՐԳ - Գնացեք մինչև երրորդ լուսանցույցը, հետո՝ աջ: Գնացեք մինչև փողոցի վերջը: Խաչմերուկից՝ ձախ, ու, կարծեմ, երկրորդ թե երրորդ տունն է, ոնց որ թե աջ կողմում, մի քիչ խորքում... Պա՞րզ է:

ԿԻՆ - Շնորհակալություն:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ուրեմն, երրորդ լուսանցույցն ու դեպի ձախ, երկրորդից

դեպի աջ, մինչև վերջ, ձախ, հետո էլ՝ աջ: Երրորդն է, թե՞ չորրորդը... Տեղում կկողմնորոշվեք: Կհիշե՞ք:

ԿԻՆ - Շնորհակալություն:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Օ քեյ:

ԿԻՆ - Իսկ քաղաքային տրանսպորտով ինչպե՞ս կարելի է...

ՏՂԱՄԱՐԳ - Չգիտեմ: *(Ժպտում է:)* Ներեցեք, չգիտեմ: Երբեք դրանցով չեմ երթևեկում:

ԿԻՆ - Իսկ ոտքո՞վ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Իսկ ոտքով, կարծում եմ, էլի այդպես, միայն թե պետք է մայքով գնալ: Օ քե՞յ: *(Ուզում է հեռանալ:)*

ԿԻՆ - *(վճռական):* Ներեցեք:

ՏՂԱՄԱՐԳ - *(չոր):* Էլ ի՞նչ:

ԿԻՆ - Հիմա ոչ տրանսպորտով, ոչ էլ ոտքով այնտեղ չեմ գնա: Մեկ ուրիշ անգամ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - *(գնալով):* Դա ձեր պրոբլեմն է: Կներեք:

ԿԻՆ - *(շտապ):* Մեկ րոպե: Միայն մեկ րոպե: Ես ձեզ ուզում էի ինչ-որ բան ասել, ավելի ճիշտ՝ առաջարկել... Չէ, ավելի ստույգ՝ խնդրել... Գուցե և համաձայնության գանք: Այսինքն, որ մեզ կհաջողվի... Հանկարծ ու ձեզ հետաքրքրի...

ՏՂԱՄԱՐԳ - *(շատ չոր):* Կարճ ասեք, խնդրում եմ: Եվ կոնկրետ:

ԿԻՆ - Գուցե մի կո՞ղմ քաշվենք: Այստեղ այնքան մարդ է լինում...

ՏՂԱՄԱՐԳ - (*չի շարժվում*): Ես նրան-
ցից գաղտնիք չունեմ:

ԿԻՆ - Գիտեք, ես ունեմ գաղտնիք:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Դա ձեր պրոբլեմն է: Իսկ
ես շտապում եմ, ընդամենը ծխա-
խոտի համար էի դուրս եկել: Ինձ
սպասում են:

ԿԻՆ - Խնդրում եմ, միայն մեկ բոպե:
Ախր, չգիտեք, թե ինչ նկատի ու-
նեմ... բայց կանխակալ վերաբեր-
մունք եք դրսևորում: Այն, ինչ պիտի
ասեմ, գուցե ձեզ էլ կհետաքրքրի:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ինձ չի հետաքրքրում
այն, ինչը դուք եք ուզում: (*Հեռա-
նում է:*)

ԿԻՆ - (*բռնում է նրա թևքից, հուսա-
հատ*): Ձեզ ուզում եմ առաջար-
կել... փող աշխատել:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Մասնավոր անձանցից
ապրանք չեմ ընդունում: (*Ազատում
է թևքը:*) Ներեցեք:

ԿԻՆ - Ինձ ճիշտ չհասկացաք: Ես
խնդրում եմ ինձ օգնել ու դրա դի-
մաց փող վաստակել:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ինչքա՞ն:

ԿԻՆ - Հարյուր դոլար:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Հասկանալի է... (*Կինը
բռնում է նրա թևքից:*) Բաց թողեք,
խնդրում եմ, թևքս:

ԿԻՆ - Ներեցեք, ակամա ստացվեց:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ցտեսություն:

ԿԻՆ - Ոչ: (*Դարձյալ բռնում է թևքից:*)

ՏՂԱՄԱՐԳ - (*բորբոքված*): Ինչ է, ան-
նորմա՞լ եք:

ԿԻՆ - Դուք նույնիսկ չգիտեք, թե ին-
չով եմ առաջարկում վաստակել:
Ձեզ համար դա չնչին բան է: Ըն-

դամենը հիմզ բոպե, բնավ չհոգ-
նեցնող սովորական աշխատանքի
համար:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Հիմզ բոպե՞: Եվ հարյուր
բա՞քս: Սովորական աշխատա՞նք:
Խոսեք: Բայց կարճ: Ու մեկընդ-
միշտ բաց թողեք թևքս:

ԿԻՆ - Կներեք:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ի՞նչ ծառայություն է ձեզ
պետք:

ԿԻՆ - Դա իմ տանն է... այստեղից
հիմզ բոպեի ճանապարհ է: (*Դա-
դար:*) Դե, ասեմք, յոթ... Տասը բո-
պեից ոչ շատ... Այո: Տասը բոպե
ձեզ լրիվ բավական է: Հիմզ բոպե
էլ՝ վերադառնալու համար...

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ընդամենը՝ քսան բոպե:
Եվ, այնուհանդերձ, ի՞նչ ծառա-
յություն է:

ԿԻՆ - Դատարկ բան... ծորակի հետ
կապված: Տեղում կբացատրեմ: Ե-
կեք ժամանակ չկորցնեք:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ծորակի՞... Ինչպե՞ս ո-
րոշեցիք, որ դա ինձ համար սովո-
րական գործ է: Փականագործի
նմա՞ն եմ:

ԿԻՆ - Չէ, նման չեք:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ուրեմն, փականագործի
դիմեք: Ի դեպս, էժան կնատի: Ես
վերջերս էի կանչել: Ընդամենը
տասը դոլար վերցրեց:

ԿԻՆ - Չէ, չէ: Փականագործը բացառ-
վում է: Դրանք կամ շատ ծեր են,
կամ էլ՝ հարբեցող... Ես ձեզ եմ
խնդրում:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Շատ լավ: Ահա իմ օֆի-
սը: Սպասեք: Հիմա իմ փականա-
գործին կուղարկեմ:

ԿԻՆ - Ես կուզենայի, որ դա անձամբ դուք անեիք:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Գիտե՞ք, ինձ շատ եք պարտավորեցնում: Դեռ ոչ ոք փորդոցում չի բռնել իմ թևքից ու պահանջել, որ անհասպաղ վերանորոգեմ իր ծորակը: Հավատացնում եմ ձեզ, դուք շփոթության մեջ եք:

ԿԻՆ - Դուք ինձ հավատ եք ներշնչում:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Շատ շնորհակալ եմ: Շատ վաղուց դա չեմ կարողանում անել:

ԿԻՆ - Վստահեցնում եմ ձեզ, որ բոլոր նորմալ տղամարդիկ այդ բանը կարողանում են:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Առաջ կարողանում էի: Հիմա հեռու եմ դրանից: Գուցե ես աննորմալ եմ: Օ քե՛յ: Դե ինչ, կսպասե՞ք: Ուղարկե՞մ փականագործին:

ԿԻՆ - Ոչ, ես դա չեմ կարող վստահել մեկին, ում չեմ ճանաչում:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ի՞նչը չեք կարող վստահել: Ծորա՞կը: Այդ դեպքում ոչնչով չեմ կարող օգնել: Ներեցեք, ես բանակցություններ ունեմ: Ինձ ուշացնում եք, դուք էլ ժամանակ եք վատնում:

ԿԻՆ - Գիտեք, միայն ծորակի հարցը չէ: Ոչ թե փականագործ է պետք... Դուք անընդհատ խույս եք տալիս: Մի՞թե դժվար է լսելը: Ես հուզվում եմ: Ու եթե ճիշտն ասեմ, ծորակն այստեղ առհասարակ կապ չունի: Փականագործ էլ պետք չի: Միայն դուք եք պետք: Եվ ուրիշ ոչ ոք: Ես գիտեմ՝ ինչ եմ ասում:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Փոխարենը՝ ես չգիտեմ:

ԿԻՆ - Բանն այն է, որ ռուսական հարուստ լեզվում չկա համապատասխան բառը... Անգլերեն խոսո՞ւմ եք:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Անգլերե՞ն: Դուք իսկապե՞ս աննորմալ եք:

ԿԻՆ - Ոչ: Անգամ՝ հակառակը: Ես բժիշկ եմ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ի՞նչ չեք կարող ռուսերենով ասել: Ինձնից ի՞նչ եք ուզում:

Դադար:

ԿԻՆ - Անկեղծ ասած... ես ուզում եմ... որ դուք ինձ հետ... պառկեք...

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ու վե՞րջ:

ԿԻՆ - Այո: Մեկ անգամ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Հարյուր դոլարով:

ԿԻՆ - Այո:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Մեկ անգամ:

ԿԻՆ - Այո, ինձ թվում է, երկրորդ անգամի կարիքը չի լինի:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Իսկ եթե...

ԿԻՆ - Դե, իսկ եթե... առաջին անգամ չստացվի... Ձեզ կդիմեն երկրորդ անգամ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ու էլի՞ հարյուր դոլար:

ԿԻՆ - Իհարկե: Հասկանում եմ, ձեզ համար անսովոր առաջարկություն է:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Անսովոր: Ի՞նձ համար: Վիրավորում եք: Հարյուր դոլար հինգ րոպեի համար... Շատ գայթակղիչ է: Գուցե ազատվե՞մ աշխատանքից և ընդհանրապես դրանով զբաղվեմ: Հարյուր բաքս:

ԿԻՆ - Իսկ ինչո՞ւ պիտի անվճար անեք: Ինձ ընդհանրապես չեք ճա-

նաչում: Դա ինձ է պետք, և ոչ թե ձեզ: Ես տեղեկանք էլ ունեմ, որ առողջ եմ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Իսկ հանուն ինչի՞ դա պիտի անեմ հարյուր դոլարով: Այդպիսինի տպավորություն եմ թողնում:

ԿԻՆ - Ոչ մի դեպքում: Դուք կարգին մարդու տպավորություն եք թողնում:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Դրա համար էլ ի՞նձ ընտրեցիք:

ԿԻՆ - Դա ինձ շատ է պետք:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Գնացեք «Կոսմոս» հյուրանոց:

ԿԻՆ - Ինձ ո՞ւմ տեղն եք դրել: *(Դառնար: Տղամարդը սուլելով՝ նայում է նրան: Կինն անսպասելի նրա առջև ծնկի է գալիս:)* Աղաչում եմ, ինչ ուզում եք՝ մտածեք իմ մասին, միայն թե կատարեք խնդրանքս:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Անհապաղ ոտքի ելեք: *(Կինը կանգնում է:)* Կատարե՞մ ձեր խնդրանքը: Ինչպե՞ս եք դա պատկերացնում: Լավ, այդպես էլ է պատահում... կլիմաքս, նման բաներ: Այստեղ սպասեք: Կառաջարկեմ իմ տղաներին: Հիսուն դոլարից ավելի չտաք:

ԿԻՆ - Դուք ինձ չհասկացաք: Ինձ միայն դուք եք պետք: Աշխարհում միայն՝ դուք: Երկու հարյուր դոլար կվճարեմ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Սակարկո՞ւմ եք: Ես ձեզ կտամ հարյուր դոլար, միայն պոկ եկեք ինձնից: Ավելի ճիշտ է՝ մի լավ բժշկի վճարեք: Չեզ բժիշկ է պետք:

ԿԻՆ - Ինչո՞ւ եք ինձ ստորացնում: Դուք չհասկացաք: Դա շատ կարևոր է ինձ համար: Եվ շտապ: Եվ ինձ հենց դուք եք պետք: *(Արտասովոր:)* Ինչ է, առաջարկս այդքան արտառո՞ց է:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ես չեմ պառկում՝ ում հետ պատահի: Ես ամուսնացած եմ, երեխա ունեմ:

ԿԻՆ - Գիտեմ: Տեսել եմ: Աղջիկ ունեք: Ինձ շատ դուր է գալիս ձեր աղջիկը: Թմրիկի բալիկ է: Դեմքի գույնը հրաշալի է: Փափուկ մազեր ունի, գեղեցիկ դիմագծեր: Նա ձեզ է քաշել:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Շնորհակալություն:

ԿԻՆ - Բայց կամակոր է: Չնայած, դա դաստիարակությունից է ու ինձ չի վերաբերում: Ես իմ երեխային ճիշտ կդաստիարակեմ: Իսկ եթե զեներն են, ուրեմն դրանք ոչ թե ձեր, այլ ձեր կնոջ զեներն են: Դուք հավասարակշռված եք: Այն էլ՝ շատ: Իսկ ձեր կնոջ տեսքը շատ նյարդային է: Այո, ձեր աղջիկը ամեն լավ բան ժառանգել է ձեզնից: Թերությունները՝ ձեր կնոջից:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Շատ շնորհակալ եմ: Է՞լ ինչ գիտեք իմ մասին:

ԿԻՆ - Միայն այն, ինչն ինձ է պետք: Դուք մաքրակենցաղ եք, ալկոհոլ չեք խմում... Եվ գլխավորը՝ շատ գեղեցիկ եք: Միայն վատ է, որ ծխում եք: Բայց քիչ եք ծխում: Փոխարենը գեղեցիկ եք: Եվ հմայիչ: Ու տարիքն էլ շատ հարմար է:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Գիտեք, ձեր վիճակի հա-

մար դուք չափազանց պահանջ-
կոտ եք:

ԿԻՆ - Այլ կերպ չեմ կարող: Ես դրան
շատ լուրջ եմ վերաբերում ու
հիմնավորապես եմ նախապատ-
րաստվել:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Բայց ընտրությունն ան-
հաջող է: Ես արկածներ չեմ որո-
նում:

ԿԻՆ - Ճիշտ չէ: Միայն վերջին երկու
շաբաթվա ընթացքում դուք հինգ
արկած եք ունեցել: Մեկն օտա-
րերկրացի էր, դուք նրա հետ անգ-
լերեն էիք խոսում, երեք շատ
երիտասարդ հայրենակցուհիներ,
իսկ հինգերորդը իմ հասակակիցն
էր:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Չեզ հետ հետաքրքիր է
շփվելը: Վերջապես տեղ հասավ.
դուք շանտաժ եք անում:

ԿԻՆ - Ես պարզապես ուզում եմ ձեզ
հետ պառկել: Եվ ուրիշ ոչինչ: Եր-
կու հարյուր դոլար եմ առաջար-
կում:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Երկու հարյուր դոլար
բուրդոգիս ման տալու համար է:

ԿԻՆ - Բայց նա, որքան գիտեմ,
ազնվացեղ է: Երկու հարյուր հի-
սուն, ունեցածս այդքանն է:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Այս գործում պետք չէ
տնտեսել: Խնդրեմ, վերցրեք ինձ-
նից հարյուր դոլար և առաջարկեք
երեք հարյուր հիսուն: Չեր հնարա-
վորությունը կմեծանա: Ես փորձա-
զետ չեմ, բայց, չգիտեմ ինչու, ինձ
այդպես է թվում:

ԿԻՆ - Շնորհակալություն, կվերցնեմ:

Տվեք: Տվեք ձեր հարյուր դոլարը:
ՏՂԱՍԱՐԳ - *(տալիս է հարյուր դո-
լար):* Շնորհակալություն չհայտ-
նեք:

ԿԻՆ - Առաջարկում եմ երեք հարյուր
հիսուն դոլար: Ես սակագներին
ծանոթ չեմ:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Իսկ հավատացնում էիք,
թե հիմնավորապես եք պատրաստ-
վել:

ԿԻՆ - Չեր փոխարեն ես կհամաձայն-
վեի:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Իսկ ես պիտի սակար-
կեմ: Իմ ժամանակի տասնհինգ րո-
պեն, աշխատանքային րոպեն,
արժե հազար դոլար:

ԿԻՆ - Ես այդքան փող չունեմ:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Ձիջումների չեմ գնա:

ԿԻՆ - Բայց դա չափազանց շատ է:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Նշանակում է, դուք տեղ-
յակ եք գների մասին:

ԿԻՆ - Լավ, հանձնվում եմ: Դուք հաղ-
թեցիք: Համաձայն եմ: Կգտնեմ
հազար դոլար: Աշխատանքային
օրվա վերջին ձեզ մոտ՝ օֆիս
կգամ: Սպասեք ինձ: *(Ուզում է
զնայ:)*

ՏՂԱՍԱՐԳ - Սպասեք: *(Բռնում է նրա
թևից:)* Կարո՞ղ եք մի հասարակ
բան հասկանալ: Չեր տարիքում
պիտի այդ բանն իմանաք: Ես չեմ
կարող կատարել ձեր խնդրանքը:

ԿԻՆ - Ինչո՞ւ:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Չեզ չեմ ուզում: Որպես
կին ինձ դուր չեք գալիս, չեք հրա-
պուրում: Մեքսուալ առումով ինձ
դուր չեք գալիս: Չեր հորինած

պատմություններն էլ ինձ մոտ չեն անցնի:

ԿԻՆ - Դուք էլ ինձ դուր չեք գալիս: Ես էլ ձեզ չեմ ուզում: Բայց ես չեմ կարող առանց ձեզ: Եթե կարողանայի... Դե, ի՞նչ կլինի, եթե ինձ հետ պառկեք: Չէ՞ որ պառկում եք՝ ում հետ պատահի, ոչ մեկին չեք մերժում: Մի ամիս է՝ ձեզ եմ հետևում: Մի երեք շաբաթ առաջ, այ, այստեղ, դուք կատակում էիք մի ջահել շիկահերի հետ: Գեղեցիկ աղջիկ էր, երկար հյուսքով: Նույն օրն էլ, աշխատանքային օրվա ավարտին, նա ձեզ մոտ եկավ: Այստեղ էլ սպասում էր: Դուրս եկաք, հրավիրեցիք օֆիս: Նրա հետ շփվելու, հետո էլ գայթակղելու համար ծախսեցիք երեսուն թուրք: Եվ անգամ չառաջարկեցիք ուղեկցել: Ես լսեցի. կանգնած էիք ձեր մեքենայի մոտ: Քննարկում էիք, թե ճանապարհին որտեղ իջեցնեք նրան: Մյուս օրը, էլի աշխատանքի ավարտին, նա եկավ: Վարդերի ահռելի փնջով: Դուք բարեհամբույր դիմավորեցիք նրան: Դուք շուտ ըմբռնող ու հավատարիմ աշխատակիցներ ունեք, մինչև ուշ գիշեր նրանք պրեֆերանս էին խաղում: Իսկ նա սպասում էր: Ու բոլորն էլ նրա հետ շատ սիրալիք էին: Ձեր աշխատակիցների հետ միաժամանակ լքեցիք օֆիսն ու իսկի էլ չառաջարկեցիք նրան տուն ուղեկցել: Ու նա գալիս էր էլի ու էլի, ոտքից գլուխ թաղվել էր զգացմունքների մեջ: Այդ աղջիկն իսկա-

պես տառապում էր: Ցավում էի նրան տեսնելիս: Իսկ դուք սկսեցիք զայրանալ: Վերջապես բացատրվեցիք ու նա այլևս չեկավ: Մեկ օր անց նույն այս տեղում դարպասեցիք չափից ավելի վուլգար տեսքով մեկին: Ձեր փոխարեն ես էի անհարմար զգում: Նա սպասում էր փողոցում: Դուք սովորականից շուտ բաց թողեցիք աշխատակիցներին ու դրան ներս տարաք: Երբ յոթ թուրք անց երկուսով դուրս եկաք օֆիսից, արտակարգ բարձր տրամադրություն ունեիք: Շատ բարեհամբույր բաժանվեցիք, ու նա այլևս չերևաց: Իսկ ահա արտասահմանցու վրա երեք ժամ ծախսեցիք: Իմ կարծիքով, դա ստորաբարշտություն էր:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ինչո՞ւ եք ինձ հետևում:

ԿԻՆ - Դուք երիտասարդ, գեղեցիկ կին ունեք: Բայց քնում եք՝ ում հետ պատահի: Անվճար: Ինչո՞ւ չեք կարող ինձ հետ էլ պառկել: Մանավանդ, երեք հարյուր հիսուն դոլարով:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ես կանանցից փող չեմ վերցնում:

ԿԻՆ - Իսկ ինչո՞ւ եք ինձանից շորթում:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ե՛ս: Շորթո՞ւմ եմ: Դուք եք ինձ կպել:

ԿԻՆ - Բայց երկու օր առաջ այն շեկվիկն է՞լ էր ձեզ կպել: Նա պարզապես քցվում էր ձեր վրա, անգամ պատուհանը չհասցրիք փակել: Ու չէիք դիմադրում: Ես տեսա:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Դուք սեքսուալ մոլագար

եք: Այս վահանակի մոտից հետևում եք զոհին ու հարձակվում:

ԿԻՆ - Ինձ անհրաժեշտ էր ուսումնասիրել ձեզ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ինչի՞ համար:

ԿԻՆ - Ինձ հարկավոր է պառկել ձեզ հետ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ինչո՞ւ: Ես սեռական գիզանտ չեմ, ինձ կարելի է փոխարինել: Նույնիսկ պետք է փոխարինել:

ԿԻՆ - Միայն դո՞ւք:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ինչո՞ւ: Ինչ-որ մեկի հետ գրա՞գ եք եկել:

ԿԻՆ - Ինձ ո՞ւմ տեղն էք դրել:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Օ քեյ: Ես չեմ համարձակվի բարձրաձայն ասել, թե ում տեղն եմ ձեզ դրել: Դուք այդքան լո՞ւրջ եք տառապում սեքսուալ անբավարարվածության: Այդ դեպքում ձեզ հարմար չեմ, ես իմ հնարավորությունները գիտեմ:

ԿԻՆ - Այս ընթացքում անընդհատ վիրավորում եք և գռեհկություններ ասում: Ինչո՞ւ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Դե, դու էլ... (Արագ հեռանում է:)

ԿԻՆ - (նրա հետևից): Չեր տան հեռախոսը՝ 200 2113: Չեր կնոջ անունը Լենա է: Ես հիմա կգանգեմ նրան, գիտեմ, որ տանն է, նա չի աշխատում: Հո մի ամսվա դիտումներս զուր չե՞ն կորչելու:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Դուք զզվելի շանտաժիստ եք: Միրոս խառնում է ձեզնից:

ԿԻՆ - Ասեք՝ ինչ ուզում եք:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ձեզ ինչքա՞ն է պետք:

ԿԻՆ - Մի անգամ: Ծայրահեղ դեպքում՝ երկու: Երկրորդ անգամի դեպքում՝ միայն մեկ ամիս հետո: Բայց դա ցանկալի չէ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Իսկ կարելի՞ է՝ փողով:

ԿԻՆ - Ոչ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Հինգ հարյուր դոլար: Հաշված նաև այն հարյուրը, որն արդեն տվել եմ:

ԿԻՆ - Ոչ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Լավ, առանց այդ հարյուրի:

ԿԻՆ - Ոչ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Հինգ հարյուր հիսուն:

ԿԻՆ - Ոչ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Յոթ հարյուր:

ԿԻՆ - Ոչ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Հազար դոլար:

ԿԻՆ - Ոչ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Քանի՞ տարեկան եք:

ԿԻՆ - Քառասուն...մեկ...

ՏՂԱՄԱՐԳ - Վերցրեք փողը:

ԿԻՆ - Ոչ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ես ձեզ չեմ ուզում:

ԿԻՆ - Մեկ անգամ: Ու ձեզ կմոռանամ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Կմոռանա՞ք: Ես չեմ կարող նման ռիսկի դիմել:

ԿԻՆ - Բայց ինչո՞ւ: Ինչո՞ւ պատրաստ եք վճարել հազար դոլար, միայն թե չպառկեք ինձ հետ: Այդքան սարսափելի՞ եմ: Չե՞ որ ձեր պատճառով կարող եմ կորցնել հավատս իմ նկատմամբ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Դուք լուսնի՞ց եք իջել: Մի՞թե դա այդպես եմ անում:

ԿԻՆ - Մի ամիս հետևել եմ ձեզ միայն,

որ հասկանամ, թե ինչպես է դա արվում: Անգամ փորձեր են արել: «Ներեցեք, ծխախոտ կարելի՞ է»:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Խնդրեմ: Թո՛ւհ, սատանա: Կրակվառիչը օֆիսում է: Մըտնենք, այստեղից մի քանի քայլի վրա է: Ես էլ, ճիշտն ասած, կարճ ընդմիջում ունեմ:

ԿԻՆ - Բայց դա մեծ ռիսկի հետ է կապված, կրակվառիչը միշտ ձեր գրպանում է: Ու ես որոշել էի հարցնել, թե ուր և ինչպես կարելի է գնալ: Այս դեպքում կարելի էր մի քիչ զրուցել:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Դա ձեր սխալն էր: Գոհնե ծխախոտ խնդրեիք:

ԿԻՆ - Բայց ես չեմ ծխում:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ոչինչ, ես ձեզ ավելի ճիշտ կհասկանայի: Երբեք չի կարելի խախտել խաղի կանոնները: Արդեն ուշ է: Ես ձեզանից պարզապես վախենում եմ:

ԿԻՆ - Ինչո՞ւ եք ինձանից վախենում: Ես բժիշկ եմ: Վարակաբան: Անգամ խոլերայի դեմ եմ պայքարում: Ու ներեցեք, որ ավելորդ բաներ ասացի: Ես չեմ պատրաստվում վնասել ձեզ, ձեզանից ոչինչ չեմ ուզում: Միայն թե մեկ անգամ պառկեք ինձ հետ: Դե, գուցե և՛ երկու:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ամեն ինչ սկզբից է սկսվում: Ներեցեք, բայց ձեր մասին ոչինչ չգիտեմ:

ԿԻՆ - Իսկ ի՞նչ էիք ուզում իմանալ իմ մասին:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ոչինչ էլ չեմ ուզում:

ԿԻՆ - Այսպես նորից փակուղի կմըտ-

նենք: Այնուամենայնիվ, մի քիչ պատմեմ իմ մասին: Իհարկե, հետաքրքիր ոչինչ չեք լսի, ես միօրինակ կյանքով եմ ապրում: Ծնվել եմ հազար ինը հարյուր հիսուն...

ՏՂԱՄԱՐԳ - Պետք չէ:

ԿԻՆ - Իսկ ի՞նչ է պետք:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Դուք պետք է ինձ սեքսուալ առումով հետաքրքրեք:

ԿԻՆ - Սեքսուալ առումով... ձե՞զ: Պրոբլեմ չկա: Ես ոչնչով չեմ զիջում ձեր պատահական նամարներից: Օտարերկրացու բոյին եմ: Կոնքերս ճիշտ այն գռեհիկ աղջկա կոնքերի նման են: Մեջքս շիկահեր գեղեցկուհուց մի քիչ է հաստ: Մազերս, ուշադրություն դարձրեք, համարյա ձեր կնոջ մազերն են: Կարծես ինչ-որ բան մոռացա... դե, ամեն բան չես հիշի: Հա, կուրծքս: Ի դեպ, առանց կրծկալի եմ: Խնդրեմ: Բառերն ո՞ւմ են պետք: Նայեք: *(Արագ քանդում է վերնաշապիկի կոճակներն ու բացում կուրծքը:)* Մի անգամվա համար ձեզ հարմա՞ր է:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Խելագարվել եք... կոճկվեք, շուտ: *(Փորձում է ինքը կոճկել:)*

ԿԻՆ - Ուրիշ կանանց հանվեցնում եք, ինձ՝ բռնությամբ հագցնում: Դե, ի՞նչ եք ձեռք գցում: Չկայնեք ինձ: Ինչպես ուզեմ, այնպես էլ մանկզամ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ի՞նչ եք գոռում փողոցով մեկ: Մի կողմ քաշվե՛նք: *(Տանում է դեպի գազոնը:)* Ի՞նչ անեմ, որ ինձանից պոկ գաք:

ԿԻՆ - Շատ տարօրինակն է, շփոթվում է, երբ կանացի մերկ կուրծք է տեսնում: Վախենում է: Հիմա կփախչի: Ախր, ինչպե՞ս կարելի է ձեզ գայթակղել: Անհնար է: *(Նետվում է ու համբուրում նրա շուրթերը:)*

Տղամարդը հրում է նրան: Կինն ընկնում է գետնին ու մնում պառկած: Տղամարդը հեռվից ուշադիր գնում է նրան:

ՏՂԱՍԱՐԳ - *(սուլում է):* Ձևացրեք, ինչքան կամենաք: Ես ներողություն եմ խնդրում, բայց դա ինքնապաշտպանություն էր: Ես գնում եմ, իսկ դուք, ավելի լավ է, այստեղ չեղևաք: Հիմա միայն թիկնապահներով ման կգամ: Այդ տղաները լիրիկայից հեռու են: *(Գնում է, հետո վերադառնում:)* Դե, ներողություն... չէի ուզում: Եղածը մոռանանք: Ես գնում եմ: Ցտեսություն: Ուրախ էի ձեզ հետ ծանոթանալու համար: *(Ձգույշ կռանում է նրա վրա:)* Լսեք, ամեն ինչ կարգի՞ն է: Կյանքում կնոջ խփած չկամ: Ազնիվ խոսք: Բայց դե... չի կարելի այդպես վրա տալ: Դա տղամարդուն հետաքրքրելու անհաջող ձև է: Եվ, ընդհանրապես, եթե նա միանգամից չի ուզում, ուրեմն, անիմաստ է պնդելը: Ինչքան շատ եք ջանք գործադրում, տղամարդն այնքան քիչ է ցանկանում: Դա մեր էությունն է: *(Հպվում է նրան:)* Եվ էլի մի բան. աշխարհում այնքան շատ են տղամարդիկ, որ խոսք չի

կարող լինել վերջնական ընտրության մասին: *(Նրան թափ է տալիս:)*

Ես չեմ կարող գնալ, քանի դեռ չգիտեմ՝ դուք ո՞նչ եք, թե՞ մեռած:

ԿԻՆ - Ինձ մի շարժեք, գլուխս եմ խփել: Ուղեղի ցնցում է...

ՏՂԱՍԱՐԳ - «Շտապ օգնություն» կանչե՞մ:

ԿԻՆ - Երևի պետք գա:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Օ քեյ: Վազեմ կանչելու:

ԿԻՆ - Իսկ ինձ թողնելու եք այստեղ պառկած: Այս վիճակո՞ւմ:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Իսկ ի՞նչ անեմ, ձեռքերիս վրա՞ պահեմ:

ԿԻՆ - Գոնե օֆիս տարեք ու բազմոցին պառկեցրեք:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Անգամ ձեր դիակը թույլ չեմ տա օֆիս տեղափոխել:

ԿԻՆ - Ձեր հարցում ես սխալվել եմ:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Եթե հենց սկզբից ինձ լսեիք...

ԿԻՆ - Կարծում էի, կիրթ մարդ եք:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Այսինքն, ենթադրում էիք, որ կիրթ մարդն է կարող ընդամենը հարյուր դոլարով պառկել առաջին պատահածի հե՞տ: Շատ լավ եղանակ է: Պառկեք, մի քիչ կհովանաք, իսկ ես գնամ «Շտապ օգնություն» կանչելու:

ԿԻՆ - Հինգ ժամից հետո հազիվ գա:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Դուք բժիշկ եք, ավելի լավ կիմանաք: Ի դեպ, դուք կարող եք ձեզ առաջին օգնությունը ցույց տալ:

ԿԻՆ - Գնացեք գրողի ծոցը:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Հաճույքով: Շուտափույթ կազդուրում եմ մաղթում ձեզ: Ես

«Շտապ օգնություն» կանչեմ, իսկ մինչև այդ աշխատակիցներիցս մեկն այստեղ կհսկի: Չեզ պրակտիկան է պակասում:

ԿԻՆ - (կտրուկ վեր է թռչում): Դե, կորեք գրողի ծո՛ցը: Գրողի մոր մոտ ու դեռ ավելի հեռու:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Արդեն լավ է:

ԿԻՆ - Ինձ առհասարակ տղամարդ պետք չէ: Որպես տեսակ պետք չէ: Ես ընդամենը մեկ անգամ կպառկեի ձեզ հետ ու այլևս տղամարդկանց երեսին չէի նայի:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Ուրեմն, ինձ ընտրել եք սեռական կյանքին հրաժեշտ տալու համա՞ր: Շոյված եմ: Բայց վախենամ՝ պետք չգամ այդ նպատակի համար: Ինձ հետ շփվելուց հետո դուք կփոխեք ձեր պատկերացումները տղամարդկանց մասին ընդհանրապես և սեքսի մասին՝ մասնավորապես:

ԿԻՆ - Այդ ինչե՞ր եք երևակայում, դուք ինձ ընդհանրապես դուր չեք գալիս, կեղտոտ պճնամոլի մեկն եք:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Ինչո՞ւ ենք ժամանակ կորցնում: Ես ձեզ դուր չեմ գալիս: Դուք էլ իմ դուրը չեք գալիս: Բա՜ ժամվեցի՛նք:

ԿԻՆ - Սպասեք: Դուք ինձ դուր չեք գալիս, բայց հարմար եք ինձ: Ես չեմ կարող հետաձգել այս գործը:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Եթե ամեն ինչ սկզբից սկսեք, ես չեմ դիմանա: Լավ, այդ ինչո՞վ եմ ձեզ հարմար:

ԿԻՆ - Ձեր ինտելեկտը միջինից բարձրը է:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Շնորհակալություն:

ԿԻՆ - Լավ վարվելաձև ունեք, ման՝ արժանապատվության զգացում, կանանց հարգանքով եք վերաբերում, կիրթ եք, նրբանկատ, համբերատար, աշխատունակ եք ու աշխատասեր: Իսկական լիդեր եք, կենսախի՛նդ եք և ագրեսիվ չեք:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Դուք շատ պահանջկոտ եք: Այսքան արժանիքները պետք են մի տղամարդու համար, ում հետ պատրաստվում եք ընդամենը հինգ րոպե անցկացնել: Եվ ոչ մի փոխզիջում: Երևի ամուսնացած չե՞ք:

ԿԻՆ - Ամուսնացած չեմ:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Չեմ զարմանա, եթե ընդհանրապես ամուսնացած չլինեք:

ԿԻՆ - Այո, ես երբեք ամուսնացած չեմ եղել:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Այս աշխարհում չէիք գտնի մեկին, ով ձեզ հետ կամուսնանար: Նույնիսկ մեկ անգամ պառկելու համար կատարելության հասած տղամարդ եք ուզում:

ԿԻՆ - Ես չեմ ուզում ամուսնանալ: Նախկինում՝ այո, իսկ հիմա՝ ոչ:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Գուցե ես զնա՞մ: Կարևոր բանակցություններ ունեմ, չեմ սիրում ուշանալ: Արժանիքներիս ցուցակում ավելացրեք ճշտապահությունն ու բաց թողեք ինձ: Հը՞:

ԿԻՆ - Գուցե փոխե՞ք ձեր միտքը: Խնդրում եմ: Ես ձեզ շատ-շատ եմ խնդրում: Չէ՞ որ ինձնից այլևս չեք վախենում: Ես սթրես եմ տարել: Կարծում եք՝ հե՞շտ է մոտենալ անձանոթ տղամարդուն և խնդրել պառկել... հեշտ չէ: Ես տանջվեցի

ձեզ հետ: (Lag է լինում:) Թաշկի-
նակ ունե՞ք:

ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Վերցրեք: (Ինքն է սրբում
նրա դեմքը:) Գա մեծ պրոբլեմ չէ:
Այ, եթե իմ պրոբլեմների մասին ի-
մանայիք... Դե լավ, միք լա:

ԿԻՆ - Լացն իմ վերջին գեներն է:
ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Զինաթափվեք: Մի բան
կմտածենք:

ԿԻՆ - Խնդրում եմ, արագ մտածեք:
ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Արա՞գ: Ուզո՞ւմ եք, ձեզ
ինչ-որ մեկի հետ ծանոթացնեմ:
Բայց ձեզ այլ կերպ պիտի պահեք:
Անվճար: Նույնիսկ գիտեմ, թե ում
հետ ծանոթացնեմ: Երաշխավո-
րում եմ: Օ քե՛յ:

ԿԻՆ - Աստված իմ, ինձ միայն դուք եք
պետք:
ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Տեր Աստված, էլի նույնը:

Ո՛չ: Գուցե վաղուց ու թաքուն սի-
րահարվա՞ծ եք ինձ:

ԿԻՆ - Ինչե՞ր եք ասում:
ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Ափսոս:

ԿԻՆ - Ձեզ այնքան շատ կանայք են
սիրում:
ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Չեմ նկատել: Ձեր գլուխը
ձեզ չի՞ անհանգստացնում:

ԿԻՆ - Ո՛չ: Ի՞նչ կա որ...
ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Լավ վնասվել եք: Գուցե
«Շտապ օգնություն»...

ԿԻՆ - Դա անպայման դուք պիտի լի-
նեք և միայն այսօր, մինչև կեսգի-
շեր:

ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Հիմա գլխավորը հան-
գրաստությունն է:

ԿԻՆ - Մի՞թե այդքան անհրապուրիչ
եմ:

ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Չէ, այնքան էլ չէ...

ԿԻՆ - Շնորհակալություն:
ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Երբ լաց եք լինում, պար-
զապես հմայիչ եք, անգամ դուր եք
գալիս: Ես միշտ կհիշեմ ձեզ:

ԿԻՆ - Բայց ես չեմ կարող անընդհատ
լաց լինել: Իսկ, ընդհանրապես,
կփորձեմ: Գիտե՞ք, երբ երեսուն
տարեկան էի, մի ամբողջ ամիս
լաց էի լինում: Ոչ ոք ոչինչ չէր կա-
րող անել, որ լաց չլինեի: Ինքս էլ
չէի կարողանում վերջ տալ լացիս:
Քիչ մնաց՝ մեռնեի այն ժամանակ:
(Փղձկում է:)

ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Հանգստացեք, դա այն-
քան վաղուց է եղել: Եվ հետո, ի՞նչ
եք ինձնից կպել: Ես սուպերմեն
չեմ, ոչ մի սուպերհաճույք ձեզ չեմ
կարող պարգևել: Վստահեցնում
եմ:

ԿԻՆ - Ես առհասարակ այդ մասին
զգվանքով եմ մտածում:

ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Ի՞նչ եմ լսում... Գիտե՞ք,
վաղուց ինձ հետ այսպես չեմ վար-
վել: Լսեք, ինձնից ի՞նչ եք ուզում:

ԿԻՆ - Նույնը, ինչն ուզում եմ բոլոր
կանայք:

ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Պետք չէ ուրիշներին օ-
րինակ բերել: Անձամբ ես ձեզ նմա-
նին հանդիպում եմ առաջին
անգամ: Կոնկրետ խոսենք, ի՞նչ եք
ուզում դո՛ւք: Տվեք ինձ ուղղակի և
անկեղծ պատասխան և...

ԿԻՆ - Եվ ի՞նչ:

ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Ես փափուկ մարդ եմ,
դժվար է այսպիսի համառոտյամբ
մերժել հմայիչ կնոջը: Կյանքում ոչ
ոք ինձ այսպես չի խնդրել: Ի՞նչ եք
ուզում:

ԿԻՆ - Երեխա:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ի՞նչ:

ԿԻՆ - Ուզում եմ ձեզանից երեխա ունենալ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ինձնի՞ց: Ի՞նչ ունենալ: Աստված իմ, ինչի՞ համար:

ԿԻՆ - Տղա եմ ուզում:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Շնորհակալություն:

ԿԻՆ - Իսկ որպեսզի տղա ծնվի, հենց այսօր պիտի նրա հիմքը դնել: Պարտադիր՝ այսօր: Ես դա կարողանում եմ հաշվարկել: Եթե այսօր չլինի, առաջիկա երկու տարիներին միայն աղջիկ կարող եմ ունենալ: Իսկ ես այնպես եմ երազում տղայի մասին: Հասկանո՞ւմ եք, մեր ցեղի համար շատ դժվար է այս կյանքը:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Օ քեյ: Դուք առաջարկում եք դոնոր դառնալ: Ապո՛ւշ: Քիչ մնաց՝ թաղվեի այդ գործի մեջ:

ԿԻՆ - Բնականաբար, դա կլինի միայն իմ երեխան: Երբեք և ոչ մի պահանջ ձեզ չեմ ներկայացնի:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Շնորհակալություն: Հանգստացրիք:

ԿԻՆ - Դուք նրան երբեք չեք տեսնի:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Լսեք, ինչի՞ համար եք ինձ հետ այդպես վարվում: Ինչո՞ւ է ձեզ թվում, որ ես անասուն եմ, որ կարող եմ թքել սեփական որդու վրա:

ԿԻՆ - Լավ, ես պատրաստ եմ զիջումների գնալ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Այնուամենայնիվ, պատրա՞ստ եք: Բախտս քերեց:

ԿԻՆ - Հետո կքննարկենք:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ես կգերադասեի մինչ այդ քննարկել: Իսկ, ընդհանրապես, ի՞նչը պիտի քննարկենք:

ԿԻՆ - Նրա դաստիարակության մեջ ձեր մասնակցության հարցը: Դուք կարող եք այցելել նրան: Տարվա մեջ՝ մեկ անգամ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Դուք եք որոշել, որ անհրաժեշտ է պառկել ինձ հետ: Դուք եք որոշել ինձնից երեխա ունենալ: Դուք եք որոշել, որ անպայման տղա պիտի լինի: Հիմա էլ որոշեցիք, թե քանի անգամ պիտի տեսնեմ նրան: Ձեր կողքին ինձ տղամարդ չեմ զգում:

ԿԻՆ - Լավ, ես կթողնեմ, որ մասնակցեք նրա դաստիարակությանը:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Շնորհակալություն:

ԿԻՆ - Կարծում եմ, նրա վրա լավ կազդեք: Նույնիսկ լավ կլինի, որ տղան իմանա, որ հայր ունի: Բարդույթներ չի ունենա:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Բարդույթներ են կունենան: Ներեցեք, ձեր անկեղծությունը փոխում է իրավիճակը: Ես գուցե դեռ կարողանալի... Բայց կտրականապես դեմ եմ ձեզանից երեխա ունենալուն: Շնորհակալություն, որ զգուշացրիք: Հարցը վերջնականապես փակված է: Ժամանակ մի կորցրեք, մինչև կեսգիշեր դեռ հնարավորություն ունեք... (Նայում է ժամացույցին): Վերջ, ուշանում եմ: Ավելի ճիշտ՝ ուշացա:

ԿԻՆ - Ես կգամ ձեզ հետ: Ես հետ չեմ կանգնի: Դուք հրաժարվելու իրավունք չունեք:

Տղամարդը պիջակի գրպանից հանում է ատրճաճակն ու պահում նրա վրա: Կինը ճշում է:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Ոչ կատակում եմ, ոչ էլ վախեցնում եմ: Կկրակեմ: Չնոտեճաք ինձ:

ԿԻՆ - *(չի շարժվում):* Չեզ հիմարի նման եք պահում: Տղան այնպիսի երջանկություն է: Ամեն մի նորմալ տղամարդ որդի է ուզում:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Ես ամուսնացած եմ: Ու եթե տղա ուզենամ... մեկը, երկուսը, երեքը, տասը... Իմ հարազատ կինը կծնի:

ԿԻՆ - Տեսել եմ ձեր կնոջը: Նա ձեզ համար տասը տղա երբեք չի ծնի: Աստված տա, գոնե մեկին ծնի: Իսկ եթե նա էլ աղջիկ լինի:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Ի տարբերություն ձեզ, ես դեմ չեմ աղջիկներին: Եթե թույլ տաք, այդ հարցը կնոջս հետ կլուծենք՝ չխորհրդակցելով ձեզ հետ: Ինձ առայժմ տղա պետք չէ:

ԿԻՆ - Բայց չի կարելի միայն այսօրով ապրել: Դուք դեռ չգիտեք, թե կյանքում ինչ կլինի ձեզ հետ: Իսկ եթե հանկարծ բաժանվե՞ք ձեր կնոջից:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Նորից կամուսնանամ:

ԿԻՆ - Իսկ եթե այլևս երեխա չունենա՞ք: Իսկ աղջիկն էլ մոր կողմն անցնի՞: Ու մեծանա ձեզ համար օտար մեկը... Նրան էլ միայն ձեր փողերը պետք լինե՞ն: Իհարկե, Աստված մի արասցե: Դուք մենակ չե՞ք մնա:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Մի անհանգստացեք, մի կերպ կդիմանամ:

ԿԻՆ - Իսկ ես այնպես կդաստիարակեմ տղայիս, որ նա ձեզ միշտ սիրի:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Շնորհակալ եմ:

ԿԻՆ - Եվ, ով գիտի, գուցե մենք ծերանանք, ու մի օր էլ դուք չոքեք իմ առջև, համբուրեք ձեռքերս ու շնորհակալություն հայտնեք մեր տղայի համար: *(Չեռքերով փակում է դեմքն ու լաց լինում:)*

Տղամարդը պահում է ատրճաճակը, մոտենում է կնոջը, բռնում է ձեռքն ու համբուրում:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Ներեցեք ինձ: Դուք զարմանալի կին եք: Արդեն քսան բույս է՝ օֆիսում ինձ հողանդացիներն են սպասում: Շատ կարևոր հանդիպում է: Հերիք չէ, որ չեմ պատրաստվել այդ հանդիպմանը, հիմա էլ ուշանում եմ: Անկեղծորեն ցավում եմ ձեզ համար, դուք էլ սկսում եք ինձ դուր գալ: Բայց ես ոչ մի կերպ չեմ կարող օգնել: Բաց թողեք ինձ, խնդրում եմ: Ես հոգնեցի: *(Դադար:)* Տեսնում եք, ես էլ պրոբլեմներ ունեմ: Ոչ այնքան զլոբալ, որքան ձերն են, բայց, այնուամենայնիվ, ունեմ... Բաց թողեք ինձ, խնդրում եմ: Օդ ու ջրի պես հիմա հարկավոր է հողանդացիներին համոզել, որ իրացման համար ինձ մեծ խմբաքանակով սուրճ տրամադրեն: Այս պահին կանխավճարի փող չունեմ: Նրանք ռիսկի չեն գնում, իմ հեղինակությունն էլ նրանց հայտնի է... ես չեմ կարող բաց թողնել այդքան շահավետ

գործարքը: Այս պահին գումար չունեմ, բայց եթե բաց թողնեմ այս գործարքը, ապա մյուս ներդրողների մոտ կարող եմ կասկածներ առաջանալ ընդհանրապես իմ վճարունակության մասին: Իսկ այդ հողանդացիների հետ պիտի դուրս գամ սկզբունքորեն նոր հարաբերությունների ուղի: *(Դադար:)* Այ, եթե ձեր հնարավորություններն ունենայի... դուք անգամ հանգուցյալին կարող եք համոզել՝ ինչ կամենաք:

ԿԻՆ - Հանգուցյալին, բայց ոչ՝ ձեզ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Պարզապես ձեր ժամանակը չբավարարեց:

ԿԻՆ - Արդեն սկսել եք հանձնվել՞:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Կարծես թե... այո: Բայց մի վրիպում ունեցաք՝ երեխայի մասին խոսելով:

ԿԻՆ - Ես սկսել եմ ձեզ դո՞ւր գալ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Բանն այդ չէ: Դուք բնածին մենեջեր եք: Գուցե ձեզ գայթակղե՞մ մեր աշխատանքով:

ԿԻՆ - Իսկ ձեր կինը չի՞ խանդի:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Չե՞զ: Երբեք: Ներեցեք: Գիտեք, ես էլ եմ ռիսկի դիմում: Ես հուսահատ քայլի եմ դիմում: Թող ձեր ասածը լինի: Գնանք օֆիս:

ԿԻՆ - Ուռա՞:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ես ձեզ կուղեկցեմ լոգարան...

ԿԻՆ - Այո:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Չեզ կարգի կբերեք:

ԿԻՆ - Այո:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Այդ ընթացքում ձեր կողքին կլինեմ...

ԿԻՆ - Այո:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Այդ ընթացքում ձեզ կբացատրեմ սուրճի, նախավճարի և իրացման միջև գոյություն ունեցող տարբերությունների մասին...

ԿԻՆ - Բնավ պարտադիր չէ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Եվ ձեզ կներկայացնեմ հողանդացիներին:

ԿԻՆ - Դուք լո՞ւրջ եք խոսում:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ի՞նչ եմ նրանք ձեր դիմաց: Կկոտրվեմ: Օ քե՞յ:

ԿԻՆ - Ոչ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Մի հուզվեք: Ես ձեր կողքին կլինեմ, կապահովագրեմ ձեզ:

ԿԻՆ - Ոչ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ի վերջո, ես ձեր պատճառով ուշացա: Դա ինձ համար շատ կարևոր է: Ընդամենը մեկ անգամ:

ԿԻՆ - Չեմ կարող, երբեք չեմ մասնակցել բանակցությունների: Միայն կվնասեմ ձեզ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Պատրաստ եմ ռիսկի դիմել, սրանից վատը չի կարող լինել:

ԿԻՆ - Ընդհանրապես չգիտեմ, թե ինչ եմ խոսելու:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Հողանդացիները ռուսերեն ոչ մի բառ չեն հասկանում: Ես կարող եմ ձեզ հուշել: Եթե մի անգամ չստացվի, կարելի կլինի երկրորդ հանդիպումը կազմակերպել: Չէի ցանկանա, բայց ի՞նչ կարող եմ անել: Առանձին վճար կլինի: Աշխատանքի կես ժամվա դիմաց ձեզ կվճարեմ երկու հարյուր դոլար:

ԿԻՆ - Չհաշված այն հարյուր դոլարը, որն արդեն տվել եք:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Չհաշված: Գրանք բարոյական վնասի դիմաց են տըրված: Իսկ եթե առաջին անգամից կարողանաք համոզել՝ կվճարեն չորս հարյուր դոլար:

ԿԻՆ - Գուք լրջորեն ենթադրում եք, որ կկարողանա՞մ գլուխ հանել:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Ձեր մի դեբյուտը արդեն տեսա, պարզապես փայլուն էր:

ԿԻՆ - Իսկ արդյո՞ւնքը:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Գուք արեցիք, ինչ կարող էիք:

ԿԻՆ - Լավ, համաձայն են: Բայց կարո՞ղ են հույս ունենալ, որ...

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Չորս հարյուր դոլար՞ կվճարեն: Կարող եք: Եվ հույս ունեն, որ բարեկամներ կդառնանք: Ես խնդրում եմ ձեզ, դուք համաձայն եք:

ԿԻՆ - Շա՞տ եք խնդրում:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Շատ:

ԿԻՆ - Ուրեմն՝ առաջ:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Առաջ:

ԵՐԿՐՈՐԳ ՄԱՍ

Մթնեցում: Կնոջ ձայնը: Տղամարդու ձայնը: Երկու նոր տղամարդու ձայն: Ջրույցն անգլերեն է: Հնչերանգից զգացվում է, որ բաժանվում են: Չայնեքը խառնվում են, աշխույժ, բարյացակամ ձայներ, ծիծաղ: Լուսավորվում է: Օֆիսն է: Գրասեղան, պտտվող բազկաթոռ: Անկյունային բազմոց, որի առջև փոքրիկ սեղան է: Մեղանի վրա՝ գավաթներ, կոնյակի բացված շիշ: Մտվարաթղթե արկղիկներ են դրված: Անկյունում՝ չիրկիզվող պահարան:

Տղամարդն ու Կինը իրար են հրմշտում, գրկախառնվում, այնպես են իրենց պահում, կարծես գործընկերներ լինեն, որոնք մեծ հաջողություն են ունեցել: Եվ պարզ չէ, թե նրանցից ով է ավելի ուրախ հաջողությամբ: Կինը շատ է փոխվել: Տղամարդու պիջակը նրան դարձրել է ժամանակակից և կոկիկ: Բայց առավել նկատելին նրա ուրախությունն է:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Շնորհակալ եմ, անչափ շնորհակալ եմ: Կեցցեք: Ամբողջ ընթացքում հիանում էի ձեզնով՝ այնքան վճռական ու գործնական եք: Խե՛ղճ հոլանդացիներ: Առաջին անգամ էին այսպիսի կին տեսնում: Աշխույժ: Փայլուն դատողությամբ, սրամիտ: Եվ ինչ ընդգծված է ձեր չափի զգացումը, նրբանկատությունն ու կոկետությունը աչքի են զարնում: Եվ ի՞նչ լավ եք տիրապետում անգլերենին:

ԿԻՆ - Իսկ դուք անգլերեն այնքան էլ լավ չեք խոսում:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Գուք ինձ կօգնեք: Ժամը՝ տասը դոլար:

ԿԻՆ - Այնպիսի բթամիտների համար, ինչպիսին դուք եք՝ քսան դոլար:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Չեմ սակարկի, ձեզնով հիացած եմ: Հոլանդացիներն էլ ձեզնով հմայված մնացին: Անգամ Հոլանդիա հրավիրեցին:

ԿԻՆ - Ձեզ նույնպես հրավիրեցին:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Այո, հրավիրեցին ձեզ, իսկ ինձ՝ նույնպես:

ԿԻՆ - Հոլանդացիները քաղաքավա-

րի ազգ են: Առաջնությունը կանանց են տալիս:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Մանավանդ, եթե նա աշխարհի ամենահմայիչ կինն է: Եվ նուրբ հոգեբան: Եվ հանճարեղ դերասանուհի: Եվ շատ լավ հնարող: Իսկ դուք շատ լավ էիք հորինում: Մենք հողանդացիներին ներկայացանք որպես սիրահարված զույգ: Միայն սիրահարվածներին կարող են ներել ուշանալու համար: Եվ, առհասարակ, մեզ չեն հետաքրքրում սուրճի խմբաքանակները: Ինչպես նաև մեզ չեն հետաքրքրում փողերը: Մեր գլխավոր հետաքրքրությունը միասին լինելն է: Սիրահարվածները վստահություն են ներշնչում: Վեհ զգացմունքների ընդունակ մարդիկ չեն կարող խաբեքա լինել: Սիրահարներին բռլորն են ցանկանում աջակցել: Աշխարհում այնքան քիչ է անկեղծ սերը, որ մարդիկ բնագոյաբար ցանկանում են պահպանել այն:

ԿԻՆ - Դուք իսկական բանաստեղծ եք:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Երբ ինձ այդ քայլն առաջարկեցիք, խոստովանում եմ, որ սկզբում չկարողացա գնահատել այն: Եվ հետո, ինչպե՞ս սիրահարված ձևանայի: Ես նույնիսկ մոռացել եմ, թե դա երբ է ինձ հետ պատահել: Բայց դուք հանճարեղ հնարք հուշեցիք: Ո՛չ մի ակնթարթ ձեզնից աչք չկտրել: Ինձ ստիպեցիք հետևել իմ դեմքին, որպեսզի վիրավորված չերևամ: Ես սովորե-

ցի, որ կամ պետք է ժպտալ, կամ էլ ամեն ինչին նայել լրջորեն և բազմանշանակ:

ԿԻՆ - Եվ ինչպե՞ս էիք ժպտում: Պարզապես փայլում էիք:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Նյարդային հողի վրա էր: Վախենում էի, որ կբացահայտեն մեր սուտը:

ԿԻՆ - Իսկ երբ ինձ նայում էիք կենտրոնացած ու տխուր, ինչի՞ մասին էիք մտածում:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Մտքումս եռանիշ թվեր էի բազմապատկում: Այդ հաշվիչներն ինձ զրկել են մտքի մեջ հաշվելու ունակությունից: Գովեք ինձ: Ես ձեզ այնպիսի հայացքով էի նայում, թվում էր, թե այլևս ձեզ չեմ մոռանալ:

ԿԻՆ - Կարող եք շունչ քաշել, հիմա մենակ ենք: Եվ ինձ այդպես նայելու անհրաժեշտություն չկա:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Դուք հրաշալի եք, ուզում եմ անվերջ ձեզ նայել: Կարելի՞ է:

ԿԻՆ - Ինչպես ձեզ հարմար է:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Կապիտալիստներն, այնուամենայնիվ, պարզունակ ժողովուրդ են: Նկատեցի՞ք, թե ինչպես էին մեր սիրուց ազդված, հուզված, հիացած: Դուք հանճարեղ ռեժիսոր եք:

ԿԻՆ - Դժվար չէ մեծ ռեժիսոր լինել ձեզ պես հրաշալի դերասանի հետ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Նկատո՞ւմ եք, այնպես մտա դերի մեջ, որ մինչև հիմա դուրս գալ չեմ կարողանում: Ուշադրություն դարձրեք, թե ինչպես եմ ձեզ նայում:

ԿԻՆ - Եվ այս պահին մտքում ինչն ինչ-
չո՞վ եք բազմապատկում:

ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Դրանք շատ մեծ թվեր
են: Իսկ ձեզ հետ հաճելի է և՛ գործ
ունենալ, և՛ շաղակրատել:

ԿԻՆ - Մի՞թե արժանանում եմ հաճո-
յախոսության:

ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Հաճոյախոսություն չէ,
ճշմարտություն է: Դուք ինձ շատ
օգնեցիք: Ավելին՝ փրկեցիք: Եվ մի
զայրացեք ինձ վրա, ստոր հիմարի
պես էի ինձ պահում: *(Կնոջը ձգում
է դեպի իրեն և համբուրում:)*

ԿԻՆ - *(սկզբում քարանում է, ապա
կտրուկ հեռու է վանում նրան):* Նե-
րեցեք: Երևի ես առիթը տվեցի:
Բայց հիմա դա մի քիչ անսպասելի
էր... Ներեցեք...

ՏՂԱՍՄԱՐԳ - *(մտնենում, վստահ գրք-
կում է):* Ես չեմ կարող ինձ գապել:
Աստված իմ, ինչպես եմ բուրում
ձեր մազերը: Դուք այսպես հաղ-
թական ու նուրբ ինձ էիք նայում
նաև հողանդացիների ներկայու-
յամբ: Ու ես, ապուշի նման, կաս-
կածում էի, թե ձեր քնքշության մեջ
մի կաթիլ անկեղծություն կա: Հետո
հիշեցի, թե ինչպես էիք աղերսում...
Հիմա այդ ամենին այլ կերպ եմ
նայում...

ԿԻՆ - Եկեք մոռանանք: Դուք չհամա-
ձայնեցիք, ես հաշտվեցի այդ մտքի
հետ: Գնացքը զնացել է...

ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Չեմ ուզում մոռանալ: Հի-
մարի մեկն էի: Դուք հիանալի
կուրծք ունեք, իրավացի էիք: *(Քան-
դում է նրա վերնաշապիկի կոճակ-
ները:)*

ԿԻՆ - Ի՞նչ է կատարվում ձեզ հետ:

ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Ինչ-որ բան այնպես չէ՞:

ԿԻՆ - Ամեն ինչն էլ այնպես չէ:

ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Խելքս թոցնում եմ:

ԿԻՆ - Իմ գլուխն է պտտվում... կար-
ծում եմ, կոնյակից է:

ՏՂԱՍՄԱՐԳ - *(կամաց):* Հանե՞մ ձեր
զգեստը... Դա լավ հիշողություն
կլինի:

ԿԻՆ - Գիտեք, իմ տրամադրությունն
ընկավ:

ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Կամակորության ժամա-
նակը չէ: Ընդամենը երեք ժամ
ունենք տղայի հիմքերը դնելու հա-
մար: Դուք ինձ օգնեցիք, ես էլ ձեզ
կօգնեմ: Ծառայության դիմաց՝
ծառայություն:

ԿԻՆ - Շնորհակալ եմ: Ոչ: Մենք շատ
խմեցինք, իսկ դա երեխայի համար
հետևանքներ կունենա:

ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Ալկոհոլը դեռ արյան մեջ
չի անցել, ամեն մեկս էլ մի քսան-
հինգ գրամ ենք խմել: Դուք չեք
պատկերացնում, թե ինչքան էի
խմել այն բանից առաջ... Իսկ աղ-
ջիկս, ինքներդ եք տեսել, առողջ է և
ամուր: Ու եթե այն ժամանակ
չխմեի, հազիվ թե աղջկաս լույս
աշխարհ բերեիք: Խնդիրը միայն
դա՞ է: Դուք իմ հանդեպ հիմա
զզվանք չե՞ք զգում:

ԿԻՆ - Ես հոգնել եմ: Շատ անսովոր
օր էր: Բանակցությունների ողջ
ծանրությունն իմ վրա գցեցիք ու
միայն սուրճ էիք մատուցում: Մեկ
էլ պլշած ինձ էիք նայում:

ՏՂԱՍՄԱՐԳ - Առավել ևս ձեզ անհրա-

ժեշտ է տպավորությունների փոփոխություն: Եվ, ընդհանրապես, ի՞նչ ենք մի գլուխ վիճում ու վիճում: Եկեք վերջապես ճշտենք մեր հարաբերությունները:

ԿԻՆ - Դուք ինձ չե՞ք հարգում:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Աննորմալ: Ես քեզ ուզում եմ: Ես քեզ բաց չեմ թողնի: Տեր Աստված, ինչպես եմ բուրում մազերդ: Ի դեպ, անունդ ի՞նչ է:

ԿԻՆ - Մարինա Անդրեևնա:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Մարինոչկա, Մարիշա... Անունդ հարմար է: Մարինա... Ես քեզ պարզապես Մարինա կասեմ:

ԿԻՆ - Իսկ ձեր անունն ի՞նչ է:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ալեքսեյ:

ԿԻՆ - Իսկ հայրանունը:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Նիկոլակիչ: *(Գրկում է, փորձում համբուրել:)*

ԿԻՆ - Ալեքսեյ Նիկոլակիչ, պետք չէ: Ես ձեզ չեմ սիրում: Խնդրում եմ... մի արեք:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Մարինա... Ես ոչ մեկի սերը չեմ փոխի քո չսիրելու նըրբության հետ: Հոլանդացիները քո աչքերից խենթացան: Մի՞թե ձևացնում էիր:

ԿԻՆ - Իհարկե:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ես արդեն վաղուց չեմ հավատում կանանց: Չնայած դրան՝ հիմա մի քիչ հիասթափվեցի: Վիրավորված եմ ու տխուր: Աստված գիտե՛ ինչու: Ու ինչ էլ ասես, միևնույն է, դու երկրագնդի ամենահմայիչ կինն ես:

ԿԻՆ - Դուք կրկնվում եք: Պետք չէ ինձ կաշել, Ալեքսեյ Նիկոլակիչ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Իսկ ո՞վ ո՞ւմ առաջինը

մոտեցավ ու սկսեց կաշել... ամեն ինչ խառնել եմ: Իմ կարծիքով, նախաձեռնությունը իմը չէր:

ԿԻՆ - Մի անհանգստացեք, ինչ-որ մեկին կգտնեմ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ինչո՞ւ ես հիմարություններ դուրս տալիս: Ո՞ւմ կգտնես: Արդեն գիշեր է, դուրս նայիր:

ԿԻՆ - Բայց կան, չէ՞, ձեզանից բացի, երիտասարդ, գեղեցիկ ու առողջ տղամարդիկ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ես ոնց որ թե խանդում եմ: Բայց ինչքան մոռացված զգացումներ կարողացար արթնացնել իմ մեջ: Խնդրում եմ, ամեն ինչ մի փչացրու, հիմա մեզ համար շատ լավ կլինի: Օ քե՛յ:

ԿԻՆ - Ես ձեզանից մեծ եմ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Քեզ պես պահանջկոտ չեմ: Եվ հետո, մի գիշերվա սիրավեպի համար դա ի՞նչ նշանակություն ունի:

ԿԻՆ - Դե, բա՛ց թողեք ինձ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Քեզ ի՞նչ պատահեց: Գուցե ինչ-որ բան այնպես չե՞մ ասում, վիրավորեցի՞:

ԿԻՆ - Տուն պիտի գնամ, գործեր ունեմ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Գիշերները տանը հիվանդներ՞ը ես ընդունում:

ԿԻՆ - Պատկերացրեք, երբեմն պատահում է: Մեր շենքը տասնվեց մուտք ունի: Ու բոլորն էլ ինձ մոտ են գալիս: Անգամ ատամնացավի դեպքում: Ասացի՝ թողե՛ք ինձ: Ի՞նչ է, օգնությա՞ն կանչեմ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Գնացեք:

ԿԻՆ - Բայց... ախր, դուք ինձ բռնել եք...

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Ես ձեզ չեմ բռնել: Ես ձեզ գրկել եմ: Ի դեպ, դուք ընդունակ չեք ընկալելու տարբերությունը: (Բաց է բողոմում:) Դուք ազատ եք: Վազեք:

Հեռախոսազանգ: Կինը վերցնում է ընկալուչը:

ԿԻՆ - Այո: Մխալվել եք: Սա գերեզմանատունն է: Ու ձեր ուզած մարդիկ այստեղ չկան: (Նետում է ընկալուչը:)

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Այ թե կատակներ եք անում: Շնորհավորում եմ:

ԿԻՆ - Ձեզ պիտի փոխանցեի ընկալուչը: Մանավանդ, որ ձեր կինն էր զանգողը:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Իսկ ինչո՞ւ մոտեցաք հեռախոսին:

ԿԻՆ - Ռեֆլեքս է: Մի անհանգստացեք, նա հիմա նորից կզանգի:

Հեռախոսազանգ:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - (վերցնում է ընկալուչը): Բարև, մեռակ եմ: Հոլանդացիների պատճառով երկար մնացի: Ամեն ինչ նորմալ է: Համաձայնվեցին: Շնորհակալություն: Հա, գալիս եմ: Արդեն դրան մոտ եմ: Զեզ նույնպես: (Կախում է ընկալուչը:)

ԿԻՆ - Ինչքան եմ հոգնած:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Մինչև ձեր տուն կտանեմ:

ԿԻՆ - Շնորհակալություն, կքայլեմ:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Այնուամենայնիվ, թույլ տվեք մեքենայով տեղ հասցնել: Պատրաստ եք: Գնանք:

ԿԻՆ - Ծխախոտ տվեք:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Չեմ տա: Դուք ծխող չեք:

ԿԻՆ - Կսկսեմ:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Խորհուրդ չեմ տա: Կվարժվեք:

ԿԻՆ - Ձեզ համար ի՞նչ նշանակություն ունի՝ կվարժվե՞մ, թե՞ չեմ վարժվի: Մանավանդ, որ ինձ այլևս չեք տեսնելու:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Պարզապես այդ մտքին դեռ չեմ վարժվել: Խնդրեմ: (Ծխախոտ է տալիս:) Խնդրեմ: (Վառում է կրակվառիչով: Կինը ծխում է: Տղամարդն սպասում է:) Գուցե սո՞ւրճ...:

ԿԻՆ - Մի անհանգստացեք: Ձեզ ուշացնո՞ւմ եմ:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Մի քիչ: (Դադար:) Կարելի՞ է ձեզ հետ խոսել:

ԿԻՆ - Լսում եմ:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Դուք իսկապես ինձ դուր եք գալիս: Ցավում եմ, որ այսպես բաժանվելու ենք և այլևս ձեզ չեմ տեսնելու: Ու չնոռանաք, որ երկուսիս միասին են Հոլանդիա հրավիրել: Ի՞նչ պիտի ասեմ հոլանդացիներին: Ի՞նչ պիտի հորինեմ:

ԿԻՆ - Ինչ հարմար կգտնեք:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Ինձ հարմար է, որ ձեզ հրավիրեմ աշխատանքի: Որպես բժիշկ ինչքա՞ն եք վաստակում:

ԿԻՆ - Ոչ շատ:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Սկզբի համար առաջարկում եմ կրկնակի ավելի: Բայց դա սահմանը չէ:

ԿԻՆ - Խեղճ Ռուսաստան... Եթե բուրն սկսեմ առևտրով զբաղվել, ո՞վ պիտի մտածի սովորեցնելու, բուժելու, դաստիարակելու մասին:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Բայց դուք կարող եք

բժշկի պարտականությունները մեզ մոտ կատարել: Չեզ համար լավ կլինի: Ինձ էլ շատ հարմար է:

ԿԻՆ - Քանի՞ մարդ է այստեղ աշխատում:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Մշտական աշխատողները քսանից քիչ են: Իսկ ժամանակավորների թիվը հիսունից անցնում է:

ԿԻՆ - Մի ֆիրմայում մեկ բժիշկ՝ հիսուն մարդու համար: Իսկ ամբողջ Ռուսաստանում տասը հազար մարդուն բաժին է ընկնում մեկ բժիշկ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ամբողջ Ռուսաստանի հոգսն ինձ վրա վերցնելու հավակնություն չունեն: Իսկ ձեզ հետ իսկապես ուզում են աշխատել: Գուք հմայիչ, խելացի և կրթված կին եք: Ամուր բնավորություն ունեք: Կես խոսքից ամեն ինչ հասկանում եք: Ամեն ինչի մասին սեփական կարծիք ունեք: Նախաձեռնող ու եռանդուն եք, համարձակ ու վճռական: Գուք իսկական լիդեր եք:

ԿԻՆ - Իսկ մրցակցությունից չե՞ք վախենում:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ոչ: Չե՞ որ մենք լրացնում ենք մեկս մյուսին: Գուք ավանտյուրիստ եք, իսկ ես՝ շրջահայաց: Գուք հրաշալի զգում եք գլխավորը, իսկ ես հետևողական եմ մասնավորի հանդեպ: Գուք կրթված եք, գաղափարներ ունեք, իսկ իմ փորձն է շոշափելի: Եվ, առհասարակ, դուք ավելի ու ավելի շատ եք ինձ դուր գալիս:

ԿԻՆ - Լավ, կմտածեմ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Մտածեք: Ահա այցեքարտս: Կսպասեմ ձեր պատասխանին: Հիմա ձեզ ո՞ր տանեմ:

ԿԻՆ - Գուք խնդրեցիք մտածել: Նըստեք և սպասեք: Ես մտածում եմ:

Դադար:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Մուրճ եփե՞մ:

ԿԻՆ - Մի լռեք: Խոսեք: Միևնույն է, ինչի մասին կխոսեք: Հանուն ֆոնի խոսեք:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ես չեմ կարող խոսել՝ իմանալով, որ ինձ չեն լսում:

ԿԻՆ - Ես կմիանամ խոսակցությանը: Ճիշտ և ճիշտ ձեզ մման, ես կարող եմ մի բան խոսել, բայց մտածել բոլորովին այլ բանի մասին:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Եվս մի արժանիք: Իսկ ինչո՞ւ երբեք չեք ամուսնացել: Չեզ չվիրավորեցի՞: Չէի հարցնի, եթե տգեղ լինեիք:

ԿԻՆ - Ես ուզում էի սիրելով ամուսնանալ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Անպատասխան սե՞ր եք ունեցել:

ԿԻՆ - Ես փշրված սեր եմ ունեցել: (Դադար:) Ես կպատմեմ, չե՞ որ կանայք հոգի են տալիս սիրո մասին խոսելու համար:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Գուցե մեկ ուրի՞շ անգամ:

ԿԻՆ - Լսեք ինձ, խնդրում եմ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Իհարկե, իհարկե...

ԿԻՆ - Տասներեք տարեկան էի: Ինձ ու տատիկիս համար ծնողներս Ֆիննական ծոցի Լախտա ավանում ամառանոց էին վարձել: Այնտեղ էլ նրան հանդիպեցի: Տասնութ տարեկան էր: Բանակից առաջ

հանգստանում էր: Տեր Աստված, ի՞նչ գեղեցիկ էր: Սովորական գեղեցկություն չէր դա, նա պարզապես հիասքանչ էր: Դրանից առաջ ու հետո նրա նման մեկին չեմ հանդիպել: Նա իսկական տղամարդ էր: Միայն այն գիտակցությունը, որ նա կա աշխարհում, ինձ փրկել է ամեն չարիքից: Ես նրան սիրեցի առաջին հայացքից, սիրեցի խոր, ուժգին, կրքոտ և ամաչկոտ սիրով: Ինչպես միայն կարող է սիրել կարդացած, երևակայությամբ ապրող աղջնակը: Դա ձգվեց մի շաբաթ, ոչ ավելի: Այդպես էլ կարևոր մի բան չհասցրիմք ասել մեկս մյուսին: Սերը մեզ իր գիրկն առավ հանկարծակի: Մենք սիրել հասցրիմք, բայց չհասցրիմք վարժվել իրար:

Դադար:

ՏՂԱՍԱԲԴ - Շնորհակալություն, որ պատմեցիք: Իսկ հետո՞:

ԿԻՆ - Ամառանոցում, մինչև նրան հանդիպելը, ընկերություն էի անում հարևան բակի տղաների ու աղջիկների հետ: Թեև նրանցից ոչ մեկի հետ չէի սիրաբանում, բայց անընդհատ նրանց հետ էի. լողանում էինք, մոպեդներով սլանում փողոցներով, թուղթ ու սեղանի թեցիս խաղում... Մի խոսքով, նրա հետ շատ քիչ ժամանակ էի լինում: Իսկ այդ տղաներին դուր չէր գալիս, որ օտար մեկն իմ կողքին է, հարձակվում էին նրա վրա, կըպչում: Իսկ նա ոչ միայն չէր վախենում, անգամ չնկատելու էր տալիս: Դա էլ երևի ամենից շատ էր կատաղեցնում այդ տղաներին:

Դադար:

ՏՂԱՍԱԲԴ - Հետո ի՞նչ եղավ:

ԿԻՆ - Մի անգամ առավոտյան արթնացա այն զգացումով, որ դժբախտություն էր պատահել: Ես արթնացա, սկսեցի պտտվել տան շուրջն այնպես, կարծես փնտրում էի այդ դժբախտությունը: Արևն այրում էր: Ամենուրեք բզեզների բզզոցն էր: Քաջվարդերը փթթում էին: Ամեն ինչի մեջ խաղաղության և հարմարավետության շունչն էր իշխում: Աստիճանաբար հանգըստացա և գնացի լցակայանից ջուր բերելու: Այնտեղ էլ լսեցի. գիշերը տղային ծեծել ու հաշմանդամ էին դարձրել: Դժբախտությունն ինքը ինձ գտավ: Ես շարտեցի դույլերն ու վազեցի դիմացի բակը: Ախ, ինչպե՞ս էր այրում արևը, ասես Հին Հրեաստանը լիներ: Բակի մեջտեղում իմ շրջապատի տղաները շարել էին շներն ու դրանց վրա կրակում էին երկփողանի հրացաններից: Երկու երկփողանի էլ սեղանի վրա էր: Ես վերցրեցի մեկն ու նշան բռնեցի նրանցից մեկի վրա, մականունը Սոճի էր, անունը չեմ հիշում: Նրա տան մոտ սոճիներ էին աճում, դրա համար էլ մականունը Սոճի էր: Ես երկար ու մանրակրկիտ նշան էի բռնում: Վախենում էի վրիպել: Լռություն տիրեց: Լսվում էր, ինչպես էր փայտանոցում դույլի մեջ ընկնում կաթի ցայտը: Նրա մայրը կովն էր կթում: Կրակեցի: Ուսս ինձ լավ պատվար եղավ: Սոճին հնձած ցորենի պես տապալվեց: Հետո

նշան բռնեցի Վասկա-հոսանքիչի վրա: Հետո մի փոքր զարմացա. ինչո՞ւ է նա այդպես սփրթնած: Կարծես քիչ առաջ ոնց որ նեգր լիներ: Եվ այդ պահին նրա աղջիկը, չեմ հիշում, թե անունն ինչ էր, այնպես ճշաց, կարծես իրեն էին մորթում: Ու վազեց այդ տղային իր մարմնով ծածկելու: Իսկ նա աղջկան նույնիսկ չիրեց, տեղավորվեց նրա թիկունքում: Աղջիկն ինձ խանգարում էր: Ես չէի ուզում նրան կրակել: Որտեղից որտեղ հայտնվեց Սոճիի մայրը, ձայնը գլուխը գցեց. «Սպանե՛լ են: Որդու սպանե՛լ են»: Ես շարտեցի հրացանն ու անհետացա: Չեմ հիշում, թե ինչպես հայտնվեցի նեղուցի մոտ գտնվող նրա ամառանոցում: Երկու լացող կին՝ մայրն ու քույրը, հավաքում էին իրերը: Օ՛խ, ի՞նչ ատելությամբ էին նայում ինձ: Չեմ հիշում՝ երբ և ինչպես տուն եկա: Ինձ արդեն միլիցիոներն էր սպասում: Իսկ Սոճուն չէի սպանել, միայն ուսն էր վիրավորվել: Ինձ մանկական գաղութն էր սպանում: Բայց տղաներին նույնպես բաժին կհասներ: Սոճու մայրը մտածեց-մտածեց ու դիմումը հետ վերցրեց: Ինձ Լենինգրադ տարան: Տենդի նման մի բան ցնցեց ինձ: Ես փողոց դուրս եկա միայն այն ժամանակ, երբ դեղին տերևների հրդեհը վերջացել էր: Այնպես տխուր էր:

Դադար:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Շնորհակալ եմ:

ԿԻՆ - Իսկ հիմա ամուր բռնվեք:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Ինչո՞ւ, ի՞նչ...

ԿԻՆ - Դուք այնպես նման եք այն տղային, ում սիրել եմ և այլևս չեմ տեսել:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Շնորհակալ եմ... նախանձում եմ ձեզ: Երբեք այդպիսի սեր չեմ ունեցել: Ընդհանրապես սիրուն այնքան էլ չեմ հավատում:

ԿԻՆ - Ես ընտրեցի ձեզ, որովհետև շատ էի ուզում, որ իմ որդին նման լինի նրան:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Շնորհակալ եմ: Բայց այդպես չի լինում: *(Նայում է ժամացույցին:)* Ժամը տասն է:

Հեռախոսազանգը հնչում է երկար, ոչ ոք չի մոտենում:

ԿԻՆ - Չեզ եմ շնորհակալ:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Ինչի՞ համար:

ԿԻՆ - Ես այսօր հասկացա, որ չի կարելի ամբողջ կյանքը հպատակեցնել անցյալին: *(Ծիծաղում է:)* Երբ առավոտյան հանդգում էի ձեզ, խուճապահար էի... Այն ժամանակ խայտառակությունից պարզապես կզժվեի: Ասես պարտությունից ավելի խայտառակ հաղթանակ չի լինում:

ՏՂԱՍԱՐԳ - *(ծիծաղում է:)* Արդեն ընդհանուր հիշողություններ ունենք: Եվ պարտություններ, և հաղթանակներ:

ԿԻՆ - Այսօր ես հասունացա: Եվ չեմ հասկանում նրան, ով էի առավոտյան: Ինչպե՞ս կարող էի հուսալ սիրելի երեխա ծնել չսիրած մարդուց:

ՏՂԱՍԱՐԳ - Ընդհանրապե՞ս ձեզ դուր չեմ գալիս:

ԿԻՆ - Չէ, դուք չեք գալիս:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Ցավալի է:

ԿԻՆ - Ի՞նչ արած:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Իսկ կարելի՞ է իմանալ՝ ինչու: Դուք իմ մեջ այնքան արժանիքներ էիք գտել:

ԿԻՆ - Մոլորված էի:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Վիրավորական է: Իսկ ես արդեն ինքս իմ մեջ ուռել էի...

ԿԻՆ - Հիմա, երբ ձեզ պետք են, դուք այնպես քնքշորեն եք ժպտում, այնպես բարեկամաբար եք նայում... Կարելի է հավատալ, որ իրոք ձեզ դուր են գալիս:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Դուք իրոք ինձ դուր եք գալիս: Ձեզ պակասում է հավատը սեփական անձի հանդեպ: Դուք իրավունք չունեք կասկածի տակ առնելու ձեր հմայքը:

ԿԻՆ - Իսկ ինչո՞ւ փողոցում ձեր աչքին հմայիչ չէի երևում:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Այն ժամանակ ձեզ չգիտեի:

ԿԻՆ - Չգիտեիք, որ ձեզ օգտակար են լինելու:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Ժամը տասնմեկն է: Կինըս անհանգստանում է: Պետք է ուրիշների զգացմունքների հետ հաշվի նստել: Ձեզ ո՞ր տանում:

ԿԻՆ - Ես ձեզ համար լավ աշխատեցի:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Այո, լավ: Շնորհակալությամբ:

ԿԻՆ - Իսկ չորս հարյուր դոլարն ո՞ր է: Դուք ինձ խոստացաք, եթե...

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - (ընդհատում է): Ներեցեք, մոռացել էի: Խնդրեմ: (Փողը տեղավորում է ծրարի մեջ, պարզում կնոջը):

ԿԻՆ - (չի վերցնում): Անհարմար վիճակի մեջ դրեցիք: Ստիպեցիք հիշեցնել փողի մասին: Ջենտլմենին վայել չէ:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Ներեցեք: Դուք ճիշտ եք:

ԿԻՆ - Հարյուր դոլարը հանեք:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Թող դա լինի իմ անձնական նվերը:

ԿԻՆ - Կողմնակի անձանցից ոչինչ չեմ ընդունում:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Լավ: (Հոգոց արձակելով՝ ծրարից հանում է մի քղթադրամ:)

ԿԻՆ - Եվ միշտ ձեզ մոտ հազար, երկու հազար դոլար կա:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Իսկ դուք ուզում եք ինձ կողոպտել:

ԿԻՆ - Պատահական ծախսերի համար ձեզ մոտ այնքան գումար եք պահում, որքան անհրաժեշտ է սովորական մարդուն մի տարի ապրելու համար:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Ինձ մոտ այնքան փող կա, որքան ես վաստակում եմ:

ԿԻՆ - Դուք չեք աշխատում, դուք առևտուր եք անում:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - Իրավացի եք: Դուք էլ, ի վերջո, չեք աշխատում, այլ ձև եք անում, թե բուժում եք մարդկանց՝ ինչպես դա ընդունված է շրջանային պոլիլիմիկաներում:

ԿԻՆ - Ես մտածեցի: Ձեզ համար չեմ աշխատի:

ՏՂԱՍՏԱՐԳ - (անսպասելի գրկում է նրան, թեթևակի հպվում նրա շուրթերին): Չէի ուզում ձեզ վիրավորել: Ու չեմ հասկանում, թե ի՞նչ է կատարվում: Ինչո՞ւ ենք մնան վերջա-

բանի գնում: Եվ ինչպե՞ս փոխել այս ամենը: Ձանգեք ինձ, զանգեք: Մի անհետացեք: Եվ փողն էլ վերցրեք: Դուք ազնվորեն եք այն վաստակել: (Մարում է լույսը:) Մենք կարող ենք գնալ:

ԿԻՆ - Բայց դուք սուրճ առաջարկեցիք:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Մեկ ուրիշ անգամ:

ԿԻՆ - Ուրիշ անգամ չի լինի: Մենք հրաժեշտ կտանք, ու ես ընդմիջտ կհեռանամ:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Մոտերքո՞ւմ եք ապրում:

ԿԻՆ - Համեմատաբար... դե ի՞նչ:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Սուրճը ձեր տանը խմեք:

ԿԻՆ - Տանը սուրճ չունեն: Աշխատավարձս թույլ չի տալիս:

ՏՂԱՄԱՐԴ - (միացնում է սեղանի լամպը, դարակից հանում է մի տուփ սուրճ): «Կլասիկը» հարմա՞ր է: Նվիրում եմ, հիշատակ:

ԿԻՆ - Ես արդեն ասացի, որ առաջին պատահածից նվեր չեմ ընդունում:

Հեռախոսազանգ: Երկար է հընչում: Ընկալուչը ոչ ոք չի բարձրացնում:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Ներեցեք, բայց սուրճ եփելու ժամանակ չկա: Շտապում եմ: Կինս ինձ է սպասում: Անհանգրստանում է, չի քնում: Դուք դժվար հասկանաք, ազատ մարդ եք: (Ցուցադրաբար սպասողական կեցվածք է ընդունում):

Երկար դադար:

ԿԻՆ - (կամաց): Հրաժեշտից առաջ համբուրեք ինձ: Խնդրում եմ:

ՏՂԱՄԱՐԴ - (համբուրում է): Մի կորեք: Առանց ձեզ իմ կյանքում մի բան պակաս կլինի: Այցելեք:

ԿԻՆ - Աշխատանքային օրվա վերջո՞ւմ: Կանգնել այնտեղ և սպասել, թե երբ ինձ կսուլե՞ք: Եվ գուշակել, թե հիմա ձեզ պե՞տք եմ, թե՞ ոչ:

ՏՂԱՄԱՐԴ - (Հատ լուրջ և վստահելի տոնով): Ի՞նչ եք ինձնից ուզում: Ես չեմ կարողանում հասկանալ, չեմ կարողանում կռահել, չնայած ջանք եմ թափում: Դուք ինձ բացատրեք: Համարձակություն ունեցեք և ասացեք: Դուք կարող եք ուժեղ լինել: Մի՞թե ավելի դժվար է ուժեղ լինել, քան՝ անկեղծ:

ԿԻՆ - Եթե ինքս հասկանալի...

ՏՂԱՄԱՐԴ - Ինչպե՞ս կարող եմ ձեզ հասկանալ, երբ դուք ձեզ չեք հասկանում: (Դադար: Լուրջ և քնքույշ:) Դուք տեսիլքների մեջ եք:

ԿԻՆ - (ցնցվում է): Տեսիլքների՞: Դուք ճիշտ եք:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Առավոտյան ամեն ինչին լրիվ այլ կերպ էիք նայում: Իսկ մի շաբաթից կմոռանաք այսօրվա տրամադրության մասին: Վախեցնում եմ, որ ինձ էլ կմոռանաք:

ԿԻՆ - Ես սարսափում եմ: Ես դարձյալ տասներեք տարեկան եմ: Ու դարձյալ ինձ զգում եմ ողբերգության կիզակետում: Եվ փրկություն չկա: Ես միշտ իմացել եմ, որ մենակությունն այն ժամանակ չի գալիս, երբ կողքիդ ոչ ոք չկա: Մենակությունն այն է, երբ քեզ պետք է միակը, մեն-մեկը: Ես այնպես զգուշավոր էի: Ես ինձ այնպես էի պահպանում: Ես չէի կարող թույլ տալ, որ իմ սիրտը մեկ անգամ էլ փշրվի: Ես չպետք է մոտենայի

ձեզ: Մի ամբողջ ամիս ձեզ էի հետևում, երազում էի, պատկերացնում, հիանում էի ձեզնով, անհանգրստանում էի, խանդում, ատում էի ձեզ, տառապում... Ես սպասում էի: Ոչ մի սովորական օր չկար իմ կյանքում: Իմ ամեն մի օրը ձեզնով լցված էր: Ինչո՞ւ խաբեմ ձեզ և ինձ: Ես ձեզ սիրում եմ խենթորեն, կրքոտ... Ես սիրում եմ ձեզ: Եվ ի՞նչ անեմ ձեր հանդեպ ունեցած իմ սերը: *(Ծնկի է գալիս Տղամարդու առջև:)* Հուշեք, ի՞նչ անեմ:

Տղամարդը նույնպես ծնկի է գալիս, գրկում է, օրորում է նրան, կարծես փոքր երեխա լինի:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Իմ անպաշտպան տասներեքամյա աղջնակ: Միրելիս, լավս: Դու որտեղի՞ց եկար: Դու իմ անկոչ տոնն ես: Դու բուրում ես եղրևանու նման: Ինչո՞ւ: Որովհետև ես սիրում եմ քեզ: Ես ուզում եմ, որ դու երջանիկ լինես: Ես քեզ հիմա մի տեղ կտանեմ, որտեղ քեզ համար բյուրեղապակյա կոշիկներ ու շրջագգեստ կզենս: Արքայադատեր նման... Դու չես էլ հասկանում, թե որքան ձգող ես ու կանչող: Ես քեզ շատ եմ սիրում:

ԿԻՆ - *(լաց է լինում):* Ալյոշենկա...

ՏՂԱՄԱՐԴ - Ես չարժեմ քեզ: Քեզնից լավ երբեք ոչինչ չեմ ունեցել: Երեսուն տարեկան եմ, ես դեռ չեմ ապրել: Ես ստեղծել եմ ինձ: Ոչնչից: Գավառացի պատանուց, ոչ մի արժանիքն չունեցող, միայն բարեխղճությամբ աչքի ընկնող տղայից սարքել եմ ինձ: Այն տղայից, որի

հայրը հարբում ոի ծեծում էր մորը, իսկ մայրը լաց էր լինում և աշխատում օրնիբուն, որպեսզի պահեր երեք երեխաներին: Ես Մոսկվա եկա: Մովորում ու աշխատում էի: Վաստակում էի ու համարյա ամբողջ վաստակս ուղարկում մորս՝ քույրերիս մեծացնելու համար: Ամուսնացա անսպասելի, տրամադրության թելադրանքով, և հիմա ինձ թվում է՝ առանց սիրո: Այո, ես շատ եմ վաստակում, բայց փողերս ծախսելու ոչ ժամանակ, ոչ էլ ցանկություն ունեմ: Կյանքիս մեջ գոնե մեկ անգամ արձակուրդ չեմ ունեցել: Ես չեմ հավատում նրան, ինչ մեր միջև կատարվում է: Չեմ հավատում:

ԿԻՆ - Ալյոշենկա...

ՏՂԱՄԱՐԴ - Դու լաց ես լինում... Ինչ համով արցունքներ եմ, ինչ քաղցր... Իմ փոքրիկ աղջիկ, մենք քեզ հետ Հոլանդիա կմեկնենք: Ի դեպ, քո արտասահմանյան անձնագիրը կարգի՞ն է:

ԿԻՆ - *(ծիծաղում է):* Չունեմ ու երբեք արտասահմանյան անձնագիր չեմ ունեցել: Ես եղել եմ Ռիգայում, Մոչիում ու մեկ էլ Պուշկինյան լեռներում: Ես գիտեմ Մոսկվան ու Լենինգրադը: Մայրս երկար տարիներ հիվանդ էր, նրան մեռակ թողնել չէր կարելի: Ես ուզում եմ տեսնել աշխարհը քեզ հետ միասին: Առանց քեզ ինչի՞ս է պետք աշխարհը:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Ես քեզ ցույց կտամ աշխարհը: Երկուսով շատ կճամփոր-

դենք: Իսկ հետո դու աղջիկ կծնես: Գուցե, այնուամենայնիվ, համաձայնե՞ս աղջիկ ունենալ, մանավանդ, որ տղայի հարցում արդեն չենք հասցնում:

ԿԻՆ - Թող աղջիկ լինի: Աղջիկներն էլ երբեմն վատ չեն ապրում:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Շնորհակալություն: Ես միշտ, միշտ կօգնեմ քեզ: Իսկ հետո, երբ աղջիկը մեծանա, դու մեզ կծանոթացնես: Ես ուզում եմ, որ մեր աղջկան ծնես ու նրան կոչես Մարինա: Եթե քեզ մոտ լինի մեր աղջիկը, ապա այնքան ցավազին չես ընդունի, չէ՞, մեր բաժանումը:

ԿԻՆ - Այո...

ՏՂԱՄԱՐԳ - Քեզ համար այնքան ցավազին չի՞ լինի: Ես վախենում եմ քեզ համար: Դու այնքան նուրբ ես: Դու շատ ցավ չե՞ս զգա:

ԿԻՆ - Ոչ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Իհարկե, քեզ համար, ինչպես նաև ինձ համար, շատ ցավազին կլինի այս ամենը: Բայց ասա, քեզ համար ավելի շատ չի՞ լինի ցավը:

ԿԻՆ - Ոչ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ես քեզ սիրում եմ:

ԿԻՆ - Այո:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Դու ինձ սիրո՞ւմ ես:

ԿԻՆ - Այո: Տուն գնալուդ ժամանակն է: Քեզ սպասում և անհանգստանում են:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Կինս քնած է: Նա վաղ է պառկում: Աղջկաս հետ հոգնում է: Մեր աղջիկն իսկապես կամակոր է: Կինս էլ, իսկապես, շատ ներվային է: Նրան դժվար է բան հասկացնել:

Ինչ անում եմ՝ նրան դուր չի գալիս: Նա մշտապես սկանդալներ է սարքում, որ աշխատանքից ուշ եմ գնում: Նրա մոտ հիստերիա է սկսվում, որովհետև համոզված է, որ իրեն քիչ ժամանակ եմ տրամադրում: Եթե իմ կինը լինեիր, ես շատ երջանիկ կլինեի: Քո մեջ մանրախնդիր ոչինչ չկա, չկա առօրեական ոչինչ: Դու տոն ես: Դու հոգի ունես:

ԿԻՆ - Շնորհակալ եմ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Չէ, նա հրաշալի տանտիրուհի է, հրաշալի կին, հրաշալի մայր: Ես լիովին բավարարված եմ: Տունը մաքուր է, աղջիկս ինչ-որ բանով զբաղվում է: Իհարկե, կնոջս համար դժվար է տանը մնալը: Նա հոգնում է: Ես կարող եմ հանգրստյան օրերին նրանց ինչ-որ տեղ տանել ժամանցի... Շաբաթվա ընթացքում հասցնում եմ կարոտել աղջկաս, իսկ աղջիկս ոտքից գլուխ ինձ է քաշել: Բայց հատկապես հանգստյան օրերին կնոջս խիստ անհրաժեշտ է լինում խամութներ գնալ: Փնտրել ինչ-որ վերնաշապիկ կամ էլ հարյուրերորդ լողազգեստը: Եվ պտտվում ենք Մոսկվայում, անիմաստ փողեր ենք ծախսում: Դրանից կինս բորբոքվում է, աղջիկս՝ նվմվում: Իսկ ես, միևնույն է, մի վերնաշապիկը մյուսից չեմ տարբերում, որովհետև որն էլ հագնի, կինս էլի նույնն է: Կարծում եմ, իսկապես իմ գնալու ժամանակն է: Մենք միասին չուլանդիա կգնա՞նք:

ԿԻՆ - Այո:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ես չեմ հավատում: Այնտեղ ծով կա՞: Երբեք Հոլանդիայում չեմ եղել:

ԿԻՆ - Ծով կա:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ինչպե՞ս է կոչվում:

ԿԻՆ - Հոլանդական: Այնտեղ ամեն ինչ հոլանդական է: Հոլանդական վարդակակաչներ, հոլանդական պանիր... Եվ ոչ հոլանդացիները այնտեղ անելիք չունեն:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Իսկ մենք մեզ հոլանդացու պես կպահենք: Օրերով պանիր կուտենք: Ու ես քեզ վարդակակաչներ կնվիրեմ: Եվ կպահպանեմ քեզ որպես ամենաթանկարժեքը աշխարհում: Ինձ հետ քեզ լա՞վ ես զգում:

ԿԻՆ - Այո:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Իսկ ինչո՞ւ ես այդպես սուսուփոս: Ու չես կոպտում: (*Դադար:*) Ամեն ինչ լավ կլինի: Դու ինձ հավատո՞ւմ ես:

ԿԻՆ - Ես քեզ հավատում եմ, Ալյոշենկա:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Գնալու ժամանակն է:

ԿԻՆ - Այո:

Կինը բարձրանում է: Տղամարդը շրջում է օֆիսում, ինչ-որ բան է ուղղում, ինչ-որ բան ստուգում այնպես, ինչպես դա անում են գնալուց առաջ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Վերցրու դոլարները:

ԿԻՆ - (*զլուխն է տարուբերում*): Ոչ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - (*նետում է փողը սեղանին*): Չանգիր ինձ: Գիտե՞ս՝ երբ: Մի շաբաթից: Կամ մի տասն օրից: Հիմա շատ աշխատանք ունեմ:

Մինչ այդ հրավերն էլ կգա: Քո անձնագրով կգրադվեմ: Արտգործնախարարության աղջիկների հետ լավ կապեր ունեմ:

ԿԻՆ - Ընդհանրապես:

ՏՂԱՄԱՐԳ - (*քնքույշ ու մի քիչ էլ հեզ-նաբար*): Խնդրեմ:

ԿԻՆ - Գնալու ժամանակն է:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Ինչ-որ դադարեցիր ինձ դուր գալ: Եվ աչքերդ էլ թաց են: Դու պահպանիր քեզ, մի ծանրաբեռնիք աշխատանքով:

ԿԻՆ - Հիմա արձակուրդում եմ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Արձակո՞ւրդ: Նախանձում եմ: Կարդա, հանգստացիր, ինչ-որ տեղ գնա ու ինձ էլ մի մոռացիր: Եվ զանգիր: Օ քե՞ջ:

ԿԻՆ - Օ քեյ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Այսպե՞ս... (*Շուրջն է նայում*): Կարծես թե վերջ... Սուրճը վերցրու:

ԿԻՆ - Ընդհանրապես:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Լավ սուրճ է: Ես միայն դա եմ խմում:

ԿԻՆ - Ես էլ հիմա միայն այս սուրճը կխմեմ:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Դե, հրաժեշտ տա՞նք:

ԿԻՆ - Հրաժեշտ տանք:

ՏՂԱՄԱՐԳ - Եվ հրաժեշտից առաջ ասա, որ սիրում ես ինձ: Քեզ մոտ դա բնական է հնչում:

ԿԻՆ - (*բանաստեղծություն արտասանելու պես*): Ես քեզ սիրում եմ... Ես քեզ սիրում եմ... Ես քեզ սիրում եմ... Ես քեզ սիրում եմ... Ես քեզ սիրում եմ... Ես քեզ սիրում եմ... Ես քեզ սիրում եմ...

ՏՂԱՄԱՐԳ - Քեզ ի՞նչ պատահեց, վա՞տ ես զգում:

ԿԻՆ - Ես քեզ սիրում եմ... Ես քեզ սիրում եմ... Ես քեզ սիրում եմ...

ՏՂԱՄԱՐԴ - Էլի ինչ-որ բան ասա: Ինչ-որ ուրիշ բան ասա:

ԿԻՆ - Ես ուրիշ ոչինչ չգիտեմ... Միայն՝ ես քեզ սիրում եմ... Ես քեզ սիրում եմ...

ՏՂԱՄԱՐԴ - Մի ուրիշ բան ասա:

ԿԻՆ - Ի՞նչ: Ի՞նչ:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Չգիտեմ:

ԿԻՆ - Ուրիշ ասելիք չունեմ:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Ահա՛ քե ինչ: *(Նայում է ժամացույցին:)* Լավ, ամեն ինչ գրողի ծոցը թող գնա: Նստիր այստեղ: Զեզ համար երաժշտություն կմիացնեմ: Պատրիսիա Կասա: *(Միացնում է Պատրիսիա Կասաի «Մնա ինձ հետ» երգի ձայներիզը:)* Հիմա կգամ: Կես ժամից: *(Համբուրում է Կնոջը և դուրս վազում:)*

ԿԻՆ - *(անջատում է երգը և ձայնագրում ինքն իրեն):* Ես սիրում եմ ձեզ: Ես այլևս երբեք չեմ տեսնի ձեզ: Ես ձեզանից ոչ տղա և ոչ էլ աղջիկ չեմ ծնի: Ես ձեզ հետ Հոլանդիա չեմ մեկնի, որովհետև չկա այդպիսի երկիր՝ Հոլանդիա: Եվ դուք էլ ինձ ամեն օր վարդակակաչներ չեք նվիրի, որովհետև աշխարհում վարդակակաչներ չկան: Եվ ես էլ ձեզ հետ միասին չեմ աշխատելու: Եվ դուք ինձ ցույց չեք տա աշխարհը: Անգամ աշխարհի ամենափոքր մի կտոր, աշխարհի նվազագույն կտորը: Ու էլ երբեք ինձ չեք ասի. «Մարինա, ես քեզ սիրում եմ»: Եվ ինձ համար շրջագգեստ ու բյուրեղապակյա

կոշիկներ չեք գնի: Եվ չեք չարչարվի իմ արտասահմանյան անձնագրի համար: Ես ձեզ չեմ ծանոթացնի մեր չափահաս աղջկա հետ: Ես այլևս երբեք աղջիկ չեմ ունենա: Ոչինչ, ոչինչ, ոչինչ ես այլևս չեմ ունենա: Ես չգիտեմ, քե ինչ եք ասում դուք ուրիշ կանանց: Բայց եթե նույն բաները, ինչ որ ինձ, միևնույն է, ես շնորհակալ եմ ձեզ: Ոչ միշտ է իրավացի նա, ով սիրում է և տառապում: Եվ ոչ էլ միշտ մեղավոր է նա, ով չի սիրում: Ես սիրում եմ ձեզ և վախենում, որ մինչև կյանքիս վերջն այլևս ժամանակ չեմ ունենա ձեզ չսիրելու համար: Ես սարսափում եմ: Իսկ ի՞նչ, եթե մենք ամբողջապես չենք մեռնում: Եվ այնտեղ, այն հեռավոր ու անհայտ ավերում, ես կշարունակեմ սիրել ձեզ ուժգին ու անհույս: Դուք մեղավոր չեք, որ մեր միջև ոչինչ տեղի չունեցավ: Մերը չեմ մուրում: Այն Աստված է ուղարկում: Մի շաբաթից դուք ամեն ինչի այլ հայացքով կնայեք: Իսկ ես մեկ շաբաթ հետո էլ առաջվա պես կսիրեմ ձեզ: Եվ այդ պատճառով էլ, քանի դեռ ուժ կա իմ մեջ, ես ձեզանից ընդմիշտ հեռանում եմ: *(Անջատում է ձայնագրիչը, կիսաձայն երգում է Պատրիսիա Կասաի երգը:)*

ԿԻՆը հանում է Տղամարդու պիջակը, կախում աթոռի քիկնակին ու հեռանում: Պատրիսիա Կասալը երգում է: Տղամարդը վերադառնում է վարդերի փնջով:

ՏՂԱՄԱՐԴ - Դու չե՞ս քնել: Տեսա՞ր,

ինչ արագ վերադարձա: Վարդեր էի ընտրում: Եվ բոլոր վարդերն էլ, իմ կարծիքով, արժանի չէին քեզ: (Միացնում է մեծ ջահը:)
 Մարինա: (Բարձր:) Մարինա: (Նայում է, հասկանում, որ Կինը չկա, վայր է դնում փունջը, մտածմունքի մեջ ընկնում, հետո արագ ստուգում է սեղանի դարակները, բացում է չիրկիզվող պահարանը, նայում, անջատում է ձայնագրիչը, անփութորեն ձայներիզը նետում է սեղանին, թոթվում ուսերը:)
 Աննորմալ: (Տեսնում է իր պիջակը, ձեռքն է առնում, մոտեցնում դեմքին:)
 Աննորմալ...

Հեռախոսագանգ:

ՏՂԱՄԱՐԴ - (արագ վերցնում է ընկալուչը, բղավում): Դո՞ւ ես: (Հոգնած:) Չանգի էի սպասում, դրա համար էլ արագ վերցրի ընկալուչը: Իսկ դու ինչո՞ւ քնած չես: Չէ, ինձ հետ ոչինչ չի պատահել: Իսկ, քո կարծիքով, ի՞նչ կարող էր պատահել: Մովորական աշխատանքային իրավիճակ: Ու ստիպված եմ ուշանալ: Չէ, դու չգիտես, թե ինչու եմ ուշանում: Մտածիր, ինչ մտքովդ կանց-

նի: Հա, այստեղ մենակ եմ: Լենա, հոգնել եմ, արդարանալու տրամադրություն չունեմ: Պորբլեմներ են առաջացել, ստիպված էի մի քիչ երկար մնալ: Հա, հիշում եմ, որ ընտանիք ունեմ: Վաղը ընտանիքիս տանելու եմ դիմոզավրերին տեսնելու: Ի՞նչ մուշտակ, Լենա: Հիմա ամառ է: Բայց ինչո՞ւ հունիս ամսին, այդպես շտապ, քեզ կարակուլից մուշտակ է պետք: Լավ, լավ, կառնենք: Եվ երեխան էլ, ամեն անգամվա պես, մեզ հետ քարշ կգա խանութներում: Լենա, դու հիվանդ երևակայություն ունես: Այս ուշ ժամին ի՞նչ կանայք կարող են լինել օֆիսում: Ի դեպ, քեզ համար Պատրիսիա Կասա եմ առել: Կրեբեն: Օրերով կլսես: Հա, ես էլ քեզ եմ համբուրում: Իմ ձայնը շատ նորմալ է: Տուն եմ գալիս: Ինձ ոչինչ չի պատահել:

*Ուսերենից թարգմանեց
 ԼԵՎՈՆ ՍՈՒԹԱՅՅԱՆԸ*

ԴՐԱՄՆԱՏՈՒՐԳԻԱ

28 ²⁰¹² 29

գրական-գեղարվեստական հանդես

ISSN 1829-0701

© «Դրամատուրգիա», 2012
Տպագրվել է պետական աջակցությամբ
ՀԹԳՄ օժանդակությամբ

Խմբագիր՝
ԿԱՐԻՆԵ ԽՈՂԻԿՅԱՆ

Կազմը և էջադրումը՝
ՆԱՌԱ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆԻ

Նյութերն ընդունվում են մեքենագիր կամ շարվածքով:
Բնագրերը չեն վերադարձվում:

Հանդեսում տպագրված պիեսների բեմադրությամբ շահագրգիռ
թատրոնները դրանց օգտագործման թույլտվության համար
դիմեն անմիջական իրավատերերին՝ հեղինակներին:

Խմբագրության հասցեն՝
Երևան, Օրբելի 18/6, հեռ. 22-76-08

Ստորագրված է տպագրության 11.06.2012
Գինը՝ պայմանագրային:

Գրանցման վկայական՝ 01Մ 000089

Չափը՝ 70x100, 1/16: Ծավալը՝ 9,25 տպ. մամուլ:
Թուղթը և տպագրությունը՝ օֆսեթ: Տպաքանակը՝ 300 օրինակ:

Տպագրվել է

